Digitized by Google

4. 4. 323

Digitized by Google

Digitized by Google

SUMMA
EXHIBENS
OECUMENICAM
CATHEDRAE APOSTO-
LICAE AUTHORITATEM

EX

OCCASIONE QUATUOR CLERI
Gallicani propoſitionum Anno 1682.
in Pariſienſi Eccleſiaſtico Conventu
editarum

ADVERSUS

LUDOVICUM ELLIES DU PIN
SACRÆ FACULTATIS THEOLOGICAE
Pariſienſis Doctorem

VINDICATA

AB

Authore Inextinctæ ſacroſancti
CONCILIJ
TRIDENTINI VERITATIS

Cum facultate Superiorum.

ANNO CHRISTI 1688.

h. 4. 323

SIcuti varia ſunt hominum ingenia; ſic non una methodus in expendendâ rerum Divinarum, ſeu Eccleſiaſticarum diſciplinâ placet univerſis. Quemadmodum enim inter illos, qui alchimiſticis ſtudent mineralium ſublimationibus, ſunt nonnulli, qui ejuſmodi extractionum quintis quaſi eſſentijs, earumque virtutibus unicè oblectantur: alij verò ſunt, quibus non ſatis eſt, tales quintas quaſi mineralium eſſentias jam extractas poſſidere; ſed ipſas cum earundem virtutibus ad ſua principia reducere contendunt; curiosè indagando, ex quibus materijs, & per quas methodos fiant hujuſmodi alchimiſtici extractus. Sic reperiuntur aliqui ſublimioribus deſtinati functionibus Eccleſiaſticis, quibus minimè vacat, ut accuratiùs intendere valeant principijs Theologicis, per quæ pro inſtituto præſenti, noviſſimas Cleri Gallicani propoſitiones contingente, ex ſacræ Scripturæ textibus, ſacrorumque Canonum, atque Conciliorum Oecumenicorum ſanctionibus, fuſiori metho-

do ſcholaſticâ eruitur veritas illis Cleri Gallicani aſſertionibus oppoſita. Quorum adeò ſublimiori conditioni meritò ſufficiet Summaria extractio argumentorum, quibus ſtabilitur Oecumenica Cathedræ Apoſtolicæ poteſtas ſuper Reges etiam, quoad moralitates in regnum cælorum ordinabiles protenſa. Quia verò multi haud contenti erunt, talem Fundamentorum, quibus ea nititur, quintam quaſi eſſentiam cernere, niſi eam conferre poſſint cum ipſiſſimis illis locis, ex quibus Summarius ejuſmodi extractus educitur. Idcircò pro utroque illo ingeniorum genere eum tenebo ordinem, ut prioribus ſeorſim brevi aliquo Opuſculo cogitem tradere ſuccinctiorem quandam methodum Summarij circa Gallicani Cleri propoſitiones ex principijs ſacris eruendi extractûs, in quo fuſioris hâc de re Operis quinta quaſi eſſentia exhibeatur: pro illis verò, qui ſacræ Theologiæ methodo Scholaſticæ ad ſua principia veritates inde erutas reducere aſſuetæ, ſunt addicti, Summarium circa Cleri Gallicani de Romani Pontificis authoritate propoſitiones extractum ſub fine cujuſque Articuli exponam, unà cum ſingulorum, ex quibus deducitur, locorum allegatione in margine deſignandâ.

Summæ hujuſmodi ſubnectetur confutatio Diſſertationum Hiſtoricarum, quas Ludovicus Ellies Du Pin ſacræ facultatis Theologicæ Pariſienſis Doctor in ſuo Opere *de antiquâ Eccleſiæ diſciplinâ* nuperrimè digeſſit. Quam Summam pariter in quatuor dividemus articulos, quorum Primus *de Cathedræ Apoſtolicæ ſupra Reges poteſtate* conſtabit ſex Capitibus, quibus videbantur conſultò præmittenda, quæ Author *Inextinctæ ſacri Concilij Tridentini veritatis*, *hujus Operis ſui Tomo tertio* per modum Præfationis diſſeruit.

ARTICULUS I.

Declarationis Gallicanæ circa Oecumenicam Romani Pontificis Authoritatem.

1. ARticulus iſte ita ſe habet: *Primùm Beato Petro, ejúſque ſucceſſoribus, Chriſti Vicarijs, ipſiúsque Eccleſiæ rerum ſpiritualium, & ad æternam ſalutem pertinentium: non autem civilium, aut temporalium à Deo tradita eſt poteſtas, dicente Domino.* Regnum meum nòn eſt de hoc mundo: *Et iterum*: Reddite ergo, quæ ſunt Cæſaris, Cæſari, & quæ ſunt Dei, Deo. *Ac proinde ſtat illud Apoſtolicum dictum*: Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit: non eſt enim poteſtas niſi à Deo, quæ autem ſunt à Deo, ordinata ſunt: Itaque qui poteſtati reſiſtit, Dei ordinationi reſiſtit. *Reges ergo & Principes in temporalibus nulli Eccleſiaſticæ poteſtati Dei ordinatione ſubijciuntur, neque authoritate clavium Eccleſiæ directè, vel indirectè deponi, aut illorum ſubditi eximi à fide, atque obedientiâ, ac præſtito fidelitatis ſacramento ſolvi poſſunt. Eáque ſententia publicæ tranquillitati neceſſaria, nec minùs Eccleſiæ, quàm Imperio utilis, & Verbo Dei, Patrum Traditioni, & Sanctorum exemplis conſona, omninò retinenda eſt.*

Reflexio,

Verum ac legitimum hujus articuli ſenſum diſquirere ſatagens.

EX hujus articuli fine dilucidum redditur, Gallicani Cleri in præadducto Articulo ſenſum eſſe prorſus conformandum cum Verbo Dei, Patrum Traditione, & Sanctorum exemplis. Ex quo proinde ſolidiſſimo veritatis fundamento firma ſtat duplicis, Eccleſiaſticæ ſcilicet, ac Politicæ poteſtatis ſuprema authoritas: cui utrique Divinitus eſt conſtituta ſua ſphæra, ita ut illius limites circumſcribantur cauſis ſpiritualibus, & ad animarum ſalutem pertinentibus, hujus verò limites contineantur cauſis civilibus ac temporalibus. At quemadmodum in homine ſunt quidem duæ res diſparatæ, corpus ſcilicet & anima, ab uno eodemque Creatore, abſque ullâ quoad primam ſui productionem, *in principij effectivi genere*, inter ſe dependentiâ, primitus prodeuntes, ita tamen inter ſe combinatæ, ut anima regimen teneat ſuper corporis affectiones: ſic ſupremo magiſtratui Politico ita ineſt authoritas Divinitus conſtituta, ut hujus tamen exercitium in homine Chriſtiano capax ſit ordinis etiam ſupernaturalis, æternam ſalutem reſpicientis; ſub quâ adeò formalitate reſpectum habet ad Eccleſiaſticam 2.

Divinitus conſtitutam authoritatem. An non igitur ſecundùm talem ordinabilitatem, ſuprema Politica poteſtas *ſaltem materialiter indirectè* ſubjacebit ſupremæ Eccleſiaſticæ authoritati, modo ſtatim exponendo?

CONCLUSIO.

3. *IN præſenti puncto concernente ſupremam Eccleſiaſticam, in Romano Pontifice, vel in Concilio Oecumenico ſubſiſtentis, ſuper Regiam ſupremam temporalem poteſtatem ſupereminentiæ authoritatem, circumſpectè diſtinguenda eſt tum Regiæ poteſtatis ratio* Formalis, *tum ejuſdem ad hoc individuum ſuppoſitum applicationis, nec non ejuſdem Exercitij* Materialiter *ſpectati conditio.*

Explicatur ſtatus Quæſtionis. Ejuſmodi namque ſupremæ Regiæ poteſtatis ad ſupremam Eccleſiaſticam authoritatem comparatio eo modo ſe ſe habere videtur, quo modo rationis lumen naturale comparatur ad Divinum ſupernaturale fidei lumen. Sicuti namque utrumque hoc lumen eſt *immediatè* à Deo, quâ authore partim naturali, partim ſupernaturali; & ideo utrumque eſt ſupremum in ſuo genere: ſic res ſe habet circa Politicam & Eccle-
4. ſiaſticam authoritatem ſupremam. Unde utrique huic ſupremæ poteſtati eatenus compe-

tit

ſit legiſlativa authoritas, ut legum à poteſtate Politicâ latarum obligatio *formaliter* ſpectata, non ſubſit authoritati Eccleſiaſticæ poteſtatis, ſed ſit per ſe ſubſiſtens in ſuâ lineâ. Et quemadmodùm verum non repugnat verò, nec adeò poteſt ulla eſſe contrarietas inter luminis naturalis ac fidei Divinæ veritatem: ſic lex Politica & Eccleſiaſtica, in quantum unaquæque legitimè procedit ex authoritate ſibi commenſuratâ, nequeunt inter ſe repugnare.

5. Tametſi verò in hoc rurſus ſit paritas intrè Eccleſiaſticam & Politicam ſupremam poteſtatem, ut leges utrinque, *practicam* lumini ſeu ſupernaturali, ſeu naturali commenſuratam veritatem obtinentes, id eſt, ab honeſtate ſeu fidei, ſeu rationis non declinantes, ita ſint *per ſe* in genere ſuo ſubſiſtentes, ut Eccleſiaſtica ſuprema poteſtas legitimis, (id eſt à ratione naturali non deviantibus) legibus politicis, minimè ſe poſſit ingerere, eas vel abolendo, vel immutando.

6. Nihilominùs quia ſuprema Eccleſiaſtica authoritas, in legibus pro univerſa Eccleſia ferendis, eſt infallibilis, tali verò in ordine ad ſtatum politicum infallibilitate caret ſuprema Civilis poteſtas: idcircò fieri poteſt, leges à Politico Magiſtratu latas ita diſſonare cum fidei lumine, ut conſequenter à naturalis quoque *practicâ* veritate ſint alienæ: cùm econtra leges pro universâ Eccleſiâ, à ſupremâ poteſtate Eccleſiaſticâ promanantes, neque à fidei, neque conſequenter

à ra-

à rationis naturalis, utpote cùm illâ pugnare haud potentis, veritate *practicâ* aberrare valeant.

7. Ex quo rurſus fit conſequens; ſupremam Eccleſiaſticam authoritatem poſſe ex fidei principijs, ſupra legibus civilibus à rectâ ratione diſſonantibus ferre judicium, eaſque *Directè*, quà cum fide pugnantes; *Indirectè* verò, quà cum ratione naturali, utpote cum fidei lumine nullam contrarietatem habente, diſſonantes abolere, atque re ipsâ nullas & invalidas pronunciare: cùm econtra ſuprema Politicà authoritas in nullo prorſus caſu quidquam valeat adversùs Eccleſiaſticæ poteſtatis leges, ſiquidem iſtæ ſupremâ Eccleſiæ authoritate munitæ, eam ſub infallibilitate obtineant cum fidei principijs conformitatem ac honeſtatem *moralem*, ut impoſſibile ſit, ipſas unquam contrariari *practicæ* luminis naturalis veritati, atque adeò Politicæ cum hac commenſuratæ authoritati.

8. Inter utramque porrò ſeu Eccleſiaſticam, ſeu Politicam authoritatem ſupremam, in hoc ſtat æqualitas, ut ambæ quidem ſint *immediatè* Juris Divini, utriuſque tamen ad certam individuam perſonam applicatio *materialis*, pendeat ex hominum conſtitutione. Nam ipſomet Imperatore *in Inſtit.* fatente, ſuprema Politica poteſtas erat primitùs in populo, atque ab hoc primùm translata eſt in unam certam perſonam: cujuſmodi etiam perſonæ deſignatio eſt vel per ſucceſſionem hæreditari-

am, vel per diverſimodi generis electionem: qui uterque adeò ſuccedendi modus eſt pendens ab humanâ conſtitutione. In ſupremæ equidem Eccleſiaſticæ authoritatis ad certam perſonam applicatione *materiali*, intervenit *pari modo* electio hominum, ex humanâ conſtitutione dependens, ita tamen, ut ſucceſſio ipſo Jure Divino ſancita, eatenus conferat Electo Oecumenicam ejuſmodi poteſtatem, quatenus hujus collatio eſt *immediatè* Juris Divini, ſecùs, quàm ſit in collatione Regiæ ac Imperatoriæ authoritatis, in qua non Electio duntaxat, ſeu ſucceſſio hæreditaria, tanquam perſonæ ad ſupremam Politicam authoritatem deſignatio, ac deputatio *materialis* (quod ſupremæ Oecumenicæ quoque Eccleſiaſticæ poteſtati commune eſt) ſed ipſa etiam collatio dignitatis hujuſmodi eſt Juris humani, tametſi authoritas *in ſe formaliter* ſpectata, ſit *immediatè* Iuris Divini. Sub cujuſmodi adeò & Divini & humani Iuris diſtinctione, immobiliter eſt ſervanda æqualitas inter authoritatem utramque, ut, quod *immediatè* ſpectat ad Ius Divinum, non ſubſit alterutri illi authoritati, quatenus homini cupiam inexiſtenti. Id verò, quod Humani Iuris eſt, eatenus pendet ex hominum diſpoſitione, ut Summi Pontificis non niſi per homines electione factâ, ex Eccleſiæ adhuc judicio, ſeu fidelium unanimi conſenſu pendeat certitudo *moralis*, per quam fiet evidentia credibilitatis, ſub quâ credere 9.

fas

fas ſit, hunc hominem eſſe illum, quem contingit verbum Chriſti, Petro ſub perpetuo ſucceſionis Iure, ejuſqueadeò ſucceſſori legitimo, conferentis Oecumenicam Eccleſiæ authoritatem, Evangelio ſacro definitam. Quandoquidem ergo non deſignatio duntaxat *Materialis* perſonæ ad Regiam ſeu Imperatoriam authoritatem vocatæ, ſed hujus poteſtatis collatio ſit Iuris humani, ſupereſt hîc decidendum, an circa hanc ſaltem *Indirectè* poſſit aliquid diſponere ſuprema Eccleſiaſtica poteſtas?

10. In quo equidem videtur partem *Negativam* ſanxiſſe præadducta Cleri Gallicani propoſitio, *Chriſti Vicarijs, ipſique Eccleſiæ taliter admentis rerum temporalium ac civilium poteſtatem*, ut dilucidis verbis concludat; *Reges & Principes in temporalibus nulli Eccleſiaſticæ poteſtati, Dei ordinatione ſubjici, neque authoritate clavium Eccleſiæ*, Directè, *vel* Indirectè *deponi, aut illorum ſubditos eximi à fide, atque obedientiâ ac præſtito fidelitatis ſacramento ſolvi poſſe.* Num igitur Clero ſeu Catholico, ſeu Chriſtianiſſimo iſtud edicere fas ſit? Minimè: niſi ea concluſio redigatur ad limites *ſuperiùs* poſitos, quòd ſcilicet in hoc puncto *circumſpectè diſtinguenda ſit tum Regiæ poteſtatis ratio formalis, tum ejuſdem ad hoc individuum ſuppoſitum applicationis, nec non ejuſdem exercitij materialiter ſpectati conditio.* Etenim quis neget, Magiſtratûs Politici authoritatem Verbo Divino ſancitam, eſſe de fide? Ergo ſuper hac ejus eſt authoritatis judicium,

cium, cujus eſt, fidei decreta ex Verbo Dei ſancire adversùs ingruentes hæreſes. Quandoquidem igitur ſuprema Eccleſiæ poteſtas Oecumenica adversùs hæreticos, Magiſtratum Politicum exauthorare contendentes, ejuſque poteſtatem *perfidè* negantes, noſcatur tuliſſe judicium, talis authoritatis definitivum, quis jam neget, Eccleſiæ authoritatem ſe extendere ad ejuſdem Politicæ poteſtatis, quà Verbo Divino aſſertæ, manutentionem?

Libenter equidem damus, talem Eccleſiæ definitionem haud niti præcisâ luminis naturalis ratione, ſed *formaliter* fundari ſuper Verbi Divini authoritate; eo ipſo tamen, quòd tangat punctum Iuris Divini, per quod habetur Divinitus conſtituta Politica poteſtas, conſequens eſt; ipſiſſimam hanc authoritatem ſubeſſe Eccleſiæ judicio, non ut eam vel immutet, vel quoad *formalem* ejuſdem, Verbo Divino definitam, rationem, de ipſa diſponat, ſed ut ex Dei Verbo eam firmet, & adversùs hæreticos defendat, atque communiat. Quod Clerus quoque Gallicanus ita præſtitit, ut eam Dei Verbo conſtitutam, ac Iure Divino ſancitam oſtendat. Quæ proinde ſuprema Politica authoritas non quidem *Formaliter* vel *Directè*, vel *Indirectè* ſubeſt Iuriſdictioni Eccleſiaſticæ, ſiquidem iſta non extendat ſe ſuper Iure Divino *Formaliter* ſpectato, neque Eccleſia pro arbitrio, ſed pro Iure Divino, cui ſubeſt, ferre debeat judicium de illâ, per expreſſum Dei Ver- II.

bum

bum conſtitutâ poteſtate: nihilominùs hæretica pravitas, quatenus conatur eam eliminare, omni modo ſubijcitur juriſdictioni ac judicio Eccleſiæ; ſicque adeò huic *Indirectè* ſubditur ipſiſſima illa Politica authoritas, quatenus eſt materia vindicationis, quæ juſto Eccleſiæ judicio exercenda eſt, pro manutenendo Iure Divino, per quod habetur ſancita ea poteſtas. Quare Ius hoc Divinum in ſe ipſo *Formaliter* ſpectatum, eatenus eſt regula judicij, quod Eccleſia exercere debet adversùs ejuſdem temeratores, ut ſub *concretione quaſi materiali*, quatenus nimirum ſubeſt hæreticæ ſui temerationi; *per Indirectum* & *Materialiter* ſubjaceat etiam judicio Eccleſiæ. Quemadmodùm igitur ſuprema Politica authoritas Divino Jure ſancita; *objectivè* ſe habens ad hæreticam ſui temerationem, *Indirectè materialiter* ſubditur Eccleſiæ judicio: ſic prò *ſecundo* dicendum eſt,
12. eandem poteſtatem, quatenus *ſubjectivè* eſt in homine Eccleſiæ ſubjecto, *Indirectè materialiter* ſubjacere ejuſdem S. Eccleſiæ judicio, modo ſtatim explicando. Nunquid enim quodlibet hominis baptizati peccatum ſubeſt Eccleſiæ ſanctæ foro non tantùm *interno*, ſed etiam *externo*? Chriſtus namque *Matth. 18.* diſertis verbis pronunciavit, de quocunque peccatorum genere, ubi correctio fraterna non profecerit, denuntiandum eſſe Eccleſiæ, cui ad reſciſſionis uſque ſententiam, fas eſſet, adversùs inobedientem procedere, Quamdiu igitur

ſu-

ſuprema Politica poteſtas ſtat intrà ſphæram ſuæ authoritatis in ferendis legibus juſtis ac æquis, dici equidem poreſt, nihil contra talem poteſtatem habere, quod agat Eccleſiaſtica ſuprema authoritas, tametſi curæ ipſius incumbat providere, ut, ſicuti homo ad ſtatum ſupernaturalem eſt evectus in ſuis actionibus, eò etiam tendat dicta Politica authoritas, ſicque ejus exercitium non tam *Formaliter*, quàm *Materialiter* ſpectatum, ratione ſcilicet cujuſpiam extra rationis legitimæ ſphæram exercitæ applicationis quaſi *materialis*, *Indirectè* ſubeſt Eccleſiaſticæ authoriati.

13. Dices. An igitur prætacta Cleri Gallicani Declaratio in eo ſenſu accipi ac tolerari poteſt, quòd nempe ſuprema Regia authoritas, ne quidem *Indirectè formaliter*, bene tamen *materialiter Indirectè* ſit ſubjecta Eccleſiæ ſupremæ juriſdictioni ac judicio? At dictæ Declarationis verborum generalitas non videtur admittere talem diſtinctionem.

14. Contra. Nam iſtius Declarationis propoſitio ſtat ſub hiſce verbis: quòd nempe *Beato Petro, ejúſque ſucceſſoribus Chriſti Vicarijs, ipſique Eccleſiæ ſit à Deo tradita poteſtas rerum ſpiritualium, & ad æternam ſalutem petinentium, non autem civilium ac temporalium.*

At verò Politicæ poteſtatis ad ſalutis æternæ finem reductio, & à peccato cohibitio ita eſt pertinens ad ſalutem æternam, ut hâc ratione ſit in cenſu rerum ſpiritualium: quippe

cùm

cùm ex eo, quod eſt *formale*, non ex eo, quòd eſt *materiale*, fiat denominatio: ſic enim cunćta Sacramenta, rituſque Eccleſiaſtici *Materialiter* quidem ſunt quid corporale, & tamen *ex formali ſuâ ratione* computantur inter res ſpirituales.

15. Deinde dictæ Declarationis principium nititur ſacræ Scripturæ verbis; quorum clarus extat ſenſus de authoritate Politicâ *formaliter* ſpectatâ, quà ſpectante Imperiū Civile, & quà ſecundùm hanc ſuam ſphæram Divinitus conſtitutâ, & ut ſic differente ab authoritate, *Regnum non de hoc mundo, ſed quæ Dei ſunt*, reſpiciente. Quæ univerſa oſtendunt, ibi eſſe ſermonem de duplicis *Politicæ* nempe, ac *Eccleſiaſticæ* poteſtatis *formali* diſcrimine ac ratione.

16. Quandoquidem igitur concluſio ita debeat commenſurari cum principijs ſui illativis, ut termini non aliter ſint accipiendi in concluſione, quàm in præmiſſis; juxta conditionem adeò Medij in hiſce propoſiti: conſequens eſt; in *ſenſu* quoque *formali* eſſe duntaxat accipienda verba illationis, ſub ſequenti tenore factæ: *quòd nempe Reges & Principes* (id eſt, quoad ſupremam ſuam poteſtatem *formaliter* ſpectatam, & ut ſic Jure Divino conſtitutam) *in temporalibus* (quà Divinæ hujus conſtitutionis ſphæram non prætergredientibus) *nulli Eccleſiaſticæ poteſtati Dei ordinatione ſubijciantur*: cum quo tamen optimè cohæret, quod de *indirectâ* ejuſdem poteſtatis, *ſecundùm materialem quampiam*

bon-

concretionem ſpectatæ ſubjectione, priùs dictum fuit.

Replicabis. Hanc benigniorem Cleri Gallicani Declarationis interpretationem vix concordare cum ejuſdem proprijs verbis, quibus diſertè dicitur, *Reges & Principes neque authoritate Clavium Eccleſiæ* Directè, *vel* Indirectè *deponi, neque illorum ſubditos eximi à fide, atque obedientia ac præſtito fidelitatis Sacramento ſolvi poſſe.* 17.

Contrà. Diſquiramus enim pro rei hujus explicatione, ex ipſo Clero Gallicano, quando Chriſtianiſſimus Rex jure Belli (per ſupremam Regiam ſuam authoritatem ex Juris ac Facti fundamentis, virorum prudentiorum, æquè ac piorum judicio ſolidis, ac in rei veritate ſubſiſtentibus) juſti declarati, ſibi vendicat jus cujuſpiam Principatûs, an non Principem ſeu Regem talis Principatûs ex legitimo Iuris titulo poſſeſſorem, ſpoliando Dominij ſeu Principatûs ſui poſſeſſione, ſibique tale Dominium plenè addicendo; Principem hâc de causâ ſibi infenſum *indirectè ſaltem* deponat, & re ipsâ cum effectu ſubditos ipſius eximat à fide atque obedientiâ, ac præſtito fidelitatis juramento? Si neget Clerus Gallicanus, hoc ex æquitatis ac Iuſtitiæ jure fieri à ſuo Rege, ipſe viderit, ne inſimulandus ſit læſæ Regiæ majeſtatis. Si ergo idem Clerus affirmet, id juſtè fieri à ſuo Rege: mox reincidit quæſtio: quandoquidem Regum, & Principum ſuprema authoritas Politica ſit *immediatè* à Deo, quo- 18.

modò Chriſtianiſſimus Rex poſſit ſuper iſto Divinitus conſtituto Iure habere aliquid Iuris: mò cùm ex eo, quòd ſuprema Politica poteſtas ex ordinatione Dei ſubſiſtat, Eccleſiæ, nulla ſit ſuper illam juriſdictio, atque adeò in Regibus ac Principibus *etiam indirectè* deponendis, ac ſubditis ab homagio ſolvendis authoritas, quomodò id facere licebit invictiſſimo Galliarum Regi?

Ad quam proinde interrogationem meam, indubiè reſpondebit Gallicanus Clerus, hoc juſtiſſimè fieri à Chriſtianiſſimo ſuo Rege ex ſequenti fundamento. Nempe Regem non extendere ſe ſuper Principum authoritate Politicâ *formaliter* ſpectatâ, quatenus eſt Iuris Divini, ſed ſuper *materiali* ejus *exercitio*, extra hujus Iuris Divini ſphæram exorbitante, dum ſcilicet ex ſupremæ ſuæ poteſtatis judicio, ſecundùm Iuris & Iuſtitiæ rationem fert inprimis, ac deinde contra reluctantes exequitur ſententiam, de tali Principatu ſeu Dominio juſtiſſimè ſibi vendicando. In quo adeò rerum ſtatu, conſequens eſt, ut, quando Rex Dominium Principatûs, unà cum ſubditis ſibi vendicat, hi cenſeantur ſoluti ſacramento fidelitatis, quo alteri Principi erant obſtricti, atque tunc iſte *indirectè* quidem deponitur, non tamen *formali*, ſed *materiali* duntaxat depoſitione.

Explicatur hoc aſſertum. Etenim *formalis depoſitio* eſt Iuris legitimi per ſuperiorem authori-

thoritatem facta à principatu abdicatio. Quomodò autem Galliarum Rex prætendere poteſt authoritatem ſuperioritatis ſuper altero ſupremo Principe, ſi hujus dignitas ita ſubſiſtat ex Iure Divino, ut nulla ſit in humanis authoritas, cui talis Princeps ſubijciatur, & per quem etiam *Indirectè* deponi valeat? En igitur Clerum Gallicanum ex Chriſtianiſſimi ſui Regis exemplo compelli ad fatendum, aliam adhuc ineſſe viam, per quam ſupremus Princeps poſſit deſtitui jure ſui Principatûs. Ediſſerat igitur Clerus ille, quænam ſit iſta via, atque hanc inire licebit Eccleſiaſticæ quoque authoritati ſupremæ. An fortè ex eo, quòd talis Princeps ſe opponat juſtis Chriſtianiſſimi Regis armis, contrahitur aliquod delictum, ſuper quo extendat ſe Regis ejuſdem judicium? Quidni ergo id ipſum dicere fas ſit pro Eccleſiæ authoritate erga Reges, poteſtate ſuâ Politicâ abutentes, ad Eccleſiæ, fideique Orthodoxæ in ſuis ſubditis ſubverſionem, ita ut pro iſto ſaltem caſu, ex causâ talis contra Eccleſiam delicti, fas ſit procedere ad Principis alicujus ſupremi depoſitionem? Sed dum Princeps, adversùs quem Chriſtianiſſimus Rex bellum movet, pro ſe habet fundamenta Iuris æquè probabilis, unà cum poſſeſſione legitimâ Principatûs, quid ex Principatûs ſibi competentis defenſione, facinoris intervenire poteſt, ſupra quod Galliarum Regis ſuprema majeſtas jus habeat, alterum ſupremum Prin-

cipem acriùs infeſtandi, & ſuo Principatu exſpoliandi? Quamcumque ergo Clerus Gallicanus hâc ſuper re amplectetur viam, hæc æquè patebit pro Eccleſiâ adversùs Principes, Fidei
21. Orthodoxæ, ac Eccleſiæ infenſos hoſtes. Fas igitur eſto mihi, ominari, quid Clerus Gallicanus tandem reſpondeat: nempe in dicto caſu Chriſtianiſſimum Regem legitimè uti jure defenſionis naturalis adversùs illum, qui ex fundamentis tam *Iuris*, quam *Facti*, publico judicio inventus eſt Coronæ ſuæ Regiæ Iurium uſurpator, & ex probabili equidem Iuris principio, Coronæ tamen ſuæ Regiæ prætenſionibus præjudicare haud potente, bonæ fidei poſſeſſor. Quia proinde iſta jurium ad Coronam Regiam ſpectantium, defenſio ſubſiſtere haud poteſt ſinè eorundem armatâ vindicatione, atque adeò alterius Principis ſupremi (jura ejuſmodi ex probabili, Coronæ tamen Regiæ haud præjudicante, Iuris principio poſſidentis) ejectione, ideo talis Princeps tunc non equidem *formaliter*, ſed *materialiter indirectè*, juſto titulo non tam deponitur, quàm *vi vim repellente* deijcitur de ſuo Prin-
22. cipatu. Quid ergo? An non ſimile quid dicere licet de Eccleſiâ, dum nempe Rex non tantùm ex delicto hæreſeos, eſt obnoxius reatui per ſanctæ Eccleſiæ judicium vindicando, ex quo fortaſſis præciſo reſpectu, Clerus Gallicanus putabit, vindictam in modum pœnæ indicendam, debere eſſe in materiâ Eccleſiæ ſub-

ſubjectâ, in materiâ nempe ſpirituali, non in privatione Regni temporarij: ſed dum inſuper ſupremus quiſpiam Princeps in hæreſim prolapſus, progreditur ad infeſtandam Eccleſiam, & ſubditos ſuos à fide Orthodoxâ *violenter*, ſeu *aliàs injuſtè* abalienandos, an non fas erit Eccleſiaſticæ ſupremæ authoritati tunc uti gladio ſpirituali, non ad præciſam vindictam, ſed ad naturalē Eccleſiæ ſanctæ, ejuſque jurium defenſionem, cui tunc non ſolùm commenſuratus & conducibilis, ſed etiam neceſſarius erit talis procedendi modus, ut Princeps hujuſmodi non tam *Formaliter* etiam *Indirectè* deponatur, quàm *ſolùm materialiter*, utpote non in vi præciſæ Iuſtitiæ vindicativæ, ſed in vi naturalis defenſionis, deijciatur à ſuo Principatu, ſubditique adeò ſolvantur ſuæ fidelitatis erga ipſum ſacramento? Hoc proinde eſt, quod ominor, reſponſurum Clerum Gallicanum, attentis ipſorumet fundamentis Iuri Divino ſeu ſcripto, ſeu tradito conſonis, & antecedenter diſcuſſis. 23.

Ex quibus univerſis elucet, totam præſentis Articuli ſummam reduci ad duas aſſertiones, quarum *prima* eſt, quòd Regia poteſtas *in ſe formaliter & ſignatè* ſpectata, ſit Juris *Divini*, ut ſic minimè ſubjecta Pontificiæ authoritati. *Altera* aſſertio eſt, quòd Regiæ poteſtatis ad certum Chriſtianitatis charactere inſignitum ſubjectum applicabilitas, unà cum publicis ejuſdem functionibus, ſuperinduat quandam mo- 24.

ralitatem, quæ ſupernaturalis elevationis lineam reſpiciat, ſubordinatam adeò, ac ſubjectam clavibus Regni cælorum, Petro, ejuſque ſucceſſoribus per Chriſtum commiſſis.

Singulas haſce aſſertiones duobus ſigillatim capitibus expendemus, quibus alia quatuor capita ſubjungentur, ad confutandam prællegati Authoris Du Pin Diſſertationem *ſeptimam*.

Caput I.

In quo aſſeritur Regia poteſtas eſſe Juris *Divini*, fitque retorſio argumentorum ex ſacris Litteris à parte adverſa productorum.

§. I.

1. Circa *primam* igitur *ſuperiùs* poſitam aſſertionem, haud diſcordo à Clero Gallicano: in vi enim luminis naturalis, quod in ſtatu puræ etiam naturæ, eſſet inſitum humano intellectui, cognoſcitur neceſſitas regiminis Politici, ad homines in unam ſocietatem civilem coadunatos, benè ordinandos, non ad privatam duntaxat virtutum *Moralium* honeſtatem, ſed ad communis quoque Boni, vitæ politicæ Finis, proſecutionem. Et hinc in ſtatu etiam puræ naturæ ſubſiſteret illud Apoſtolicum dictum: *Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit; non eſt enim poteſtas niſi à Deo, quæ*

autem ſunt à Deo, ordinata ſunt: itaque qui poteſtati reſiſtit, Dei ordinationi reſiſtit. In vi cujus proinde ordinationis Divinæ, Chriſtus juſſit *reddere Cæſari, quæ Cæſaris ſunt.* At quia ipſiſſima hæc ex Dei ordinatione conſiſtens poteſtas *Politica,* menſuranda eſt ex ſphæra luminis naturalis, publicum *Politici* ſtatûs regimen inter homines exigentis, quò in unam *civilem* communitatem coordinati, ad hujus Bonum Commune legibus & ſtatutis; nec non pœnarum comminationibus, ac præmiorum pollicitationibus dirigi valerent; quæſtio hinc oritur; *An ſicuti lumen naturale in homine jam ſubſiſtit ſub elevationis ſupernaturalis ſublimiori perfectione, regiminis Politici ratio perinde ſubſternatur ſupernaturali Fidei infuſæ lumini, atque virtutibus eidem proportionatis, ac virtutes* Morales naturales *lumini naturali commenſuratæ ſubordinantur altiori Fidei Divinæ, virtutúmque ſupernaturaliū directioni?* Ipſemet Clerus Gallicanus in ſuæ Declarationis *primo* articulo Chriſti Domini doctrinæ conformiter profitetur, quòd *Chriſti regnum* ſubſiſtat in hoc mundo, & tamen *non ſit de hoc mundo*: atque hoc ipſum regnum haud obſcurè concedit Chriſti Vicarijs, Beato Petro, ejuſque ſucceſſoribus. Et ideo, quæ in vi hujus, Vicarium Chriſti characterem præferentis poteſtatis ordinantur, ita Dei ſunt ordinationes, ut juxta ipſius etiam Cleri Gallicani ſenſum, obedientia eiſdem debita, Deo reddatur. Meritò igitur ſtatuere, oportet, inter homines non

in puræ naturæ, ſed elevationis ſupernaturalis ſtatu poſitos, duplicem poteſtatem à Deo conſtitutam, Regiam ſcilicet ſeu *Politicam*, & *Eccleſiaſticam* Chriſti vicariam. Quæ utraque poteſtas, cùm ſit Iuris *Divini*, in ſe ipsâ nequit ullius hominis ordinationi eſſe ſubjecta.

2. Tametſi verò cujuſcumque *Politicæ* æquè, ac *Eccleſiaſticæ* ordinationis principium; ſit Ius *Divinum*, ſeu poteſtas à Deo *immediatè* conſtituta, utraque tamen ordinatio hujuſmodi, ex hominis alterutrâ illarum poteſtatum prærogativâ præeminentis, judicio & arbitrio promanans, *in ſe formaliter ac immediatè* ſpectata, eſt actus humanus. De cujuſmodi adeò actu, *Politici* licèt regiminis ſphærâ circumſcripto, quæſtio eſt; *An perinde ac ejuſdem ſubjectum Chriſtianitatis charactere inſignitum, ſubordinetur poteſtati Eccleſiaſticæ Summi in terris Chriſti Vicarij Romani Pontificis?*

§. II.

3. PRimò igitur Regi Chriſtiano indecorum eſſet, negare, Regiam poteſtatem ex Chriſtianitatis charactere, nihil de altiori perfectionis *ſupernaturalis* gradu participare, perinde ac ſi in eo collocaretur loco, quo eſſet in ſtatu puræ naturæ, ac etiamnum reperitur in Regibus Ethnicis. Totius autem lineæ *ſupernaturalis* fundamentum eſt lumen fidei, cui ſuperſtruitur *ſupernaturale* prudentiæ ſublimioris lumen, Quis ergo neget, ſicuti lumen naturale indi-

ex pag. 7. n. 37. & pag. 8. eod.

ta habet virtutum ſemina, quibus non *priva-ta* duntaxat honeſtatis, ſed *Politici* etiam pub-licum Bonum reſpicientis Boni fit moderatio, ſic *ſupernaturale* in fide Divinâ radicatum lu-men *objectivum* eſt ordinis *ſupernaturalis*, non in ſingulari duntaxat, cujuſque honeſtatem *mo-ralem* in Regnum Cælorum ordinabilem ſpe-ctantis: ſed, quia ex ipſo Fidei lumine profi-temur unam viſibilem Eccleſiam, ſub Chriſti Vi-cario coadunatam in aliquod publicum, & myſticum, & ſub altiori ratione quaſi *Poli-ticum* Regnum, ipſo Eccleſiæ nomine à Pa-tribus Orthodoxis inſignitum, oportet, in vi hujus *ſupernaturalis* luminis agnoſcere cun-ctarum poteſtatum etiam *naturalium*, ſeu *phy-ſicarum*, ſeu *politicarum*, quà *moralis* Regnum Cælorum ordinabilitatis capacium, coordina-tionem ad Regnum Cælorum, non privatim ſo-lummodò à fidelibus particulariter participan-dum in cælis; ſed quà in terris ex hierarchico ſanctæ Eccleſiæ regimine conſiſtens, cunctos complectitur fideles, ceu domeſticos Dei, & ci-ves Sanctorum. De quâ proinde *morali* etiam publicâ, & quaſi *politicâ* in Regnum Cælorum ordinabilitate communicat etiam Regia pote-ſtas, non equidem ſecundùm ſuam præciſè na-turam ſpectata, ſed quà ſublimata ex characte-ris Chriſtiani elevatione, in vi cujus Rex eſt conſtitutus vicariæ Chriſti authoritatis inſtru-mentum, ad publicum Eccleſiæ ſanctæ Bonum, in ſuo præcipuè Regno, æternæque ſalutis in

pag. 1 n. 38.

ſuis

ſuis charactere Chriſtiano æquè inſignitis ſubditis commodum, pro viribus promovendum. Quidni ergo Regia poteſtas ex charactere Chriſtianitatis, participans de *activa* in Regnum cælorum in terris Eccleſiæ nomine inſignitum ſubditorum coordinativâ authoritate, in ſuâ etiam perſonâ, quâ publicâ & Regiâ, communicet de *paſſivâ* in Regnum cælorum ordinabilitate per eum dirigendâ, cui Regni cælorum claves ſunt à Chriſto commiſſæ?

4. Hinc *pro ſecundo* dicere fas eſt, Regnum quoque *Politicum* charactere Chriſtianitatis condecoratum, participare de Regno Chriſti, quod aſſeritur *non eſſe de hoc mundo*. Hoc namque Chriſti in terris Regnum, obtinet normam publici etiam regiminis, fidelium ſub uno Paſtore Oecumenico in unitatem Fidei coadunatorum, ſicque unam Rempublicam Chriſtianam conſtituentium, in ſalutem æternam ordinantis. Num verò hujus ad Regnum cælorum, atque ſalutem æternam ordinis tum privati, tum publici capacia negaveris Regiæ poteſtatis in Chriſtiano Principe reſidentis exercitia, & actus *Morales* etiam publicos?

pag.10. n. 47.

5. Quare *pro tertio* nefas eſt, duas ſupremas in terris gubernandi *Eccleſiaſticam* & *Politicam* poteſtates ita ſtatuere, ac ſi eſſent prorſùs diſparatæ, nullam habentes inter ſe ſubordinationem, eò quòd utraque ſit *immediatè* à Deo. Numquid enim lumen naturale cum ſuis homini *naturaliter* inditis *Moralibus* principijs,

eſt

eſt *immediatè* à Deo? Num verò propterià ſi lumen naturale non tàm in ſuis principijs, quàm in horum contra Fidei ſupernaturalis dictamen applicatione deprehendatur aberrare, Fidei lumini, ejuſque directioni, imò & correctioni ſubjacere debet? Sic profectò, dùm ubi homo eſt elevatus ad ſtatum ſupernaturalem, nulla jam dari poteſt iniquitas, ſeu falſitas cum fidei ſupernaturali lumine, ejuſque *Moralibus* principijs pugnans, quin ipſi etiam naturæ lumini, & cum hoc commenſuratæ naturali æquitati repugnet, nefasne erit poteſtati Eccleſiaſticæ, ſuper iniquitate hujuſmodi ſe reflectendo, quòd eam corrigat, & ad ſupernaturalis luminis *Moralia* principia, atque horum dictamina, ſuâ Divinitus ſibi conceſsâ authoritate reducat? Sic enim multimodè olim fuiſſe practicatum, conſtat varijs argumentis *alibi* deductis. Quantumvis ergo utraque illa poteſtas habeat reſpectu Dei parem immediationem, quoad ſui nihilominùs uſum, vel etiam ad certum ſeu objectum, ſeu ſubjectum applicationem, evincitur poteſtas *Politica* in certis caſibus *indirectè* ſubordinata & ſubjecta poteſtati Eccleſiaſticæ. *pag. 6. à n. 27. & pag. 8. n. 40. & ſeq.*

Quæ proinde ſubordinatio pro *quarto* continetur ipſiſmet etiam verbis Apoſtolicis, ex parte adverſâ ad ſuum intentum ſuprà allegatis, quibus cavetur 13. *ad Roman. capite*, ut *omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit*. Quantumvis enim Angelici ſpiritus ſint æque

immediatè à Deo, cum tamen inter ſe tenent ordinem, ut unus ſit altero ſublimior; unde fit conſequens, quòd inferior in ſui intellectûs uſu ſubordinetur ſuperioris illuſtrationi ac moderationi: ſic proinde utriuſque illius poteſtatis reſpectu Dei par immediatio non impedit, quò minùs poteſtas *Politica* quoad ſui uſum ſit ſubordinata poteſtati Eccleſiaſticæ. Quam ſubordinationem haud obſcurè inſinuavit Chriſtus Dominus *Matthæi 22.* præcipiens, ita reddenda eſſe Cæſari, quæ Cæſaris ſunt, ſervando ejus imperia & mandata *Politica*, ut in his major haberetur ratio eorum, *quæ Dei ſunt*, poteſtatis ſcilicet Eccleſiaſticæ, ad ea, quæ Dei ſunt, fidei lumini, ejuſque *Moralibus* principijs conformiter curanda, unicè intentæ, juſſiones præferendo.

pag. 8. n. 39.

7. Verùm pro *quinto*, poſito etiam, ſed minimè conceſſo illo principio, quo *Politica* poteſtas negatur ſubordinari poteſtati Eccleſiaſticæ, aſſeriturque, ad iſtam prorſus *diſparatè* ſe habere: ne tunc quidem obtineretur adverſæ partis intentio, ac ſi poteſtas Eccleſiaſtica non poſſit ſuper poteſtatem *Politicam*, cum manifeſto ſanctæ Eccleſiæ, fideliumque detrimento vel malè collocatam, vel perversè impenſam protendi.

8. Numquid enim, ſi Rex quiſpiam æquè ſupremus, Gallicæ Coronæ Jura Regia invadat, Rex Chriſtianiſſimus, juſto adverſus ipſum indicto bello, victor evadens, non ſuæ Majeſtatis duntaxat Jura vindicat, ſed Regni ſui

æquo prælio occupatas, juribus ſpoliandum deaggreſſorem ſuis quoque Regijs erga urbes cernit? Quidni ergo pro eo caſu, quo Rex terrenus invadit jura Majeſtatis Pontificiæ, Eccleſiæque ſanctæ Bonum Publicum perturbat, & legitimè admonitus, contumaci nequitiâ peſſumdare contendit, jus erit Summo Pontifici, authoritatem ſuam eoúſque protendere adversùs talem Eccleſiæ ſanctæ hoſtem publicum, quoúſque Chriſtianiſſimus Galliæ Rex prætendit, ſupremæ Majeſtatis ſuæ poteſtatem prævalere, ad ſuæ Coronæ Regiæ jurium aggreſſorem, æquè licèt ſupremum Principem, ſuis juribus exuendum? *pag. 9 à n. 45*

9. Pro *ſexto* quiſpiam fortaſſis hoc argumentum retorquere nitetur, ſciſcitando, ſi jus naturæ cuique ſupremo Regi talem concedat *judicialiter* & *militaliter* procedendi authoritatem contra quemcunque, ſupremũ licèt Principem Coronæ ſuæ Regiæ invaſorem iniquum, an igitur Rex illâ ſuâ ſupremâ authoritate æquè uti poſſet adversùs Summum Pontificem, Jurium ſuorum Regiorum fortè perturbatorem? Verùm præterquàm ſucceſſio in Papatu ſit Juris *Divini*, adversùs quod nulla humana poteſtas quidquam facere poteſt; ſucceſſio autem in Corona Regia ſit dependens ex conſtitutionibus humanis, quoad *moralitatem*, quà in Regnum cælorum, adeóque Eccleſiæ ſanctæ Publicum Bonum ordinabilem, Pontificiæ authoritati *univerſim* ac *indefinitè* ſubje-

ctis;

48. 32. ctis: altera adhuc ex ipſiſſimo hoc principio reſponſio in promptu eſt; quòd, ſicut lumen naturale cum totâ *Moralitatis* ſibi proportionatæ ſphærâ eſt elevatum ad ſtatum ſupernaturalem, ſic Regia ſuprema Majeſtas quoad omnimodam lumini naturali commenſuratæ ſphæram, ſit in vi ſupernaturalis totam *Moralitatis* naturalis *lineam* complectentis elevationis, jam ſubordinata ſupremæ Eccleſiaſticæ poteſtati. Quemadmodùm igitur cum hac ad ſtatum ſupernaturalem univerſæ *moralitatis* naturalis elevatione haud ſubſiſtit, quòd lumen naturale poſſit ſibi arrogare officium quaſi Iudicis ſuper fidei lumine ſupernaturali, ſed potiùs oportet econtra, ut lumen naturale ſe captivet in Fidei obſequium: ſic neque *Politica* Regia Majeſtas, naturalis luminis ſphærâ circumſcripta, ſuperextendere ſe unquam poteſt ſuper Eccleſiaſticam poteſtatem, præcipuè ſupremam, altiori Fidei lumini ſuperſtructam: nec adeò Rex, ſeu Imperator ſibi arrogare unquam poteſt vel judicium, vel bellum adversùs Summum Pontificem, ex vicariâ Chriſti authoritate, ſupremâque adeò Eccleſiaſticâ poteſtate procedentem, ad Regis, Pontificiæ Majeſtatis hoſtis, depoſitionem.

Hinc principia illa ex lumine tum *naturali*, tum Fidei *ſupernaturali* petita inter ſe combinando, pro *ſeptimo* ſequens efformari poteſt argumentum Theologicum. Nempe luminis naturalis certum & indubitatum eſt *Morale* prin-

principium, quòd ſupremæ Majeſtati jus ſit, ſe ipſam, & jura ſua propria eoúſque vindicare, ut ſub prævio injuſtæ aggreſſionis judicio etiam publico, poſſit injuſtum ſuæ Majeſtatis aggreſſorem, Regem æquè licèt ſupremum, armis ſuis ſubigere, eumque ſic devictum, ex parte ſaltem, vel ſi cauſæ æquitas, ſeu neceſſitas exigat, ex toto deturbare Regno ſuo, exuereque Regiâ ſuâ ſupremâ authoritate. At Fidei lumine certum eſt hoc alterum principium, quòd vicaria in Eccleſia Chriſti poteſtas, ſaltem unà cum Concilio Oecumenico (de quo *infrà* ex inſtituto agetur, hoc puncto intereà reſervato in ſuſpenſo) ſit ſuprema quædam authoritas à Chriſto Domino inſtituta, obtinens ſummæ intrà Eccleſiam Majeſtatis jura, nulli alteri in terris ſubjecta & ſubordinata, ſed ſoli Chriſti judiciariæ poteſtati ſubdita. Hiſce igitur duobus prorſus certis, altero *naturalis luminis*, altero *Fidei* principijs præſuppoſitis, quæ inde per legitimam conſequentiam Theologicam inferenda erit concluſio, niſi quòd Oecumenica ſuprema Eccleſiæ poteſtas, æquè ac Regia ſupremi Principis authoritas poſſit quemcunque etiam Regem, ſanctæ Eccleſiæ, ejuſque ſupremæ Majeſtatis aggreſſorem, tum judiciariâ poteſtate, tum ſpiritualis armaturæ potentiâ ſuâ perſequi uſque ad ipſius exauthorationem.

Concludendo igitur ex ipſomet Chriſti Domini pronunciato, & per Clerum Gallica- 11.

num

num ad intentum ſuum producto principio; quod *Ioannis* 18. exaratum habetur, pro *octavo* ita licet argumentari. Num Catholicò Theologo digna vox eſſet, aſſeverare, quòd ulla ex humano arbitrio ſit dependens *Moralitas*, cui non ſuperſtruatur ordo ad ſalutem æternam, in tantum, ut quævis deordinatio à luminis naturalis *morali honeſtate*, ex ſtatu ſupernaturalis elevationis, inſeperabiliter importet deficientiam à *ſupernaturali* quoque *moralitate*; ejuſque *ſpecificativo Fine æternæ ſalutis?* Num Ecclesiæ porrò regimen dicere fas eſt, conſiſtere
pag. 10. n. 47. in præciſa privatorum, & cujuſvis Chriſtiani propriorum actuum ad ſalutem æternam ordinatione, non verò obtinere normam publici quoque regiminis fidelium, ſub uno Capite & PaſtoreOecumenico in unitate Fidei coadunatorum, ſicque unam Rempublicam Chriſtianam conſtituentium, moderantis, atque univerſale ſacræ Religionis Bonum ſub publico etiam Dei cultu, *authoritativè* ordinantis ad æternæ ſalutis Finem Ultimum? Num verò ab hoc publico ſanctæ Eccleſiæ regimine ſub fidei unitate omnimodam honeſtatem ſupernaturalem, cum æternæ ſalutis Fine Ultimo, ac publico Religionis cultu Myſterioſo proportionabilem convenienter ordinante ac dirigente, excludere fas eſt, qualecunque Principis ſæcularis, maximè Chriſtiani Regnum Politicum? Num autem hujus ad æternam ſalutem ordinis tum privati, tum publici, capacia negaveris

veris

veris Regiæ poteſtatis in Chriſtiano Principe reſidentis exercitia, & actus *Morales* etiam publicos? Quandoquidem ergo Regni Chriſti, nempe Eccleſiæ, ſphæra ſit quorumcunque Chriſtianorum, *Moraliumque* in his actuum, in ſalutem æternam, publicumque Dei cultum, communeque Eccleſiæ ſanctæ Bonum ordinabilitas, ſub hâc autem ſphærâ contineantur etiam Regna, Regiæ poteſtates, nec non quicũque Chriſtianorũ, ipſorum adeò Regum, actus *Morales*, in ſalutem æternam, publicæque Religonis Bonum ordinabiles, conſequens eſt, ſecundùm hanc ordinabilitatem, Regno Chriſti, nempe ſanctæ Eccleſiæ, ejuſque Oecumenicæ poteſtati ſubeſſe quoque Regna, Regumque actus *morales*, circa temporalium etiam rerum diſpoſitionem verſantes, ſecundùm dictam ordinabilitatem ſpectatos, atque ad hanc, ceu *ſpecificativum* Eccleſiaſticæ poteſtatis objectum *Formale*, ſe habentes tanquam objectum *Materiale*.

Exinde denique pro *nono* hunc in modum reaſſumere licet partis adverſæ primum *ex Roman. 13. capite* deſumptum principium, quo jubetur, ut *omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſit ſubdita*, quippe *cùm non ſit poteſtas, niſi à Deo; quæ autem ſunt à Deo, ordinata ſunt: itaque qui poteſtati reſiſtit, Deo reſiſtit*. Ex prætactis nempe principijs evincitur, poteſtatem Pontificiam ſuper omnes Chriſtianos protenſam, ita eſſe à Deo, ut eidem, totam *Moralitatis* lineam 12.

am complectenti, ſubordinata ſit Chriſtiani Regis *Politica* quoque poteſtas quoad actuum ſuorum etiam publicorum, Regiæque dignitatis ad hoc ſubjectum applicabilitatis *moralitatem* ſpectata. Si ergo Rex poteſtati Pontificiæ reſiſtat, an non Dei ordinationi eatenus reſiſtit, ut Deo reſiſtere ex illo Apoſtolico pronunciato convincatur? Quòd ſi proinde Rex, quantumvis in linea *Politici* regiminis ſupremus, attamen in linea Regni Chriſti ſubordinatus ſupremo Eccleſiæ ſanctæ Paſtori Oecumenico, moliatur aliquid adverſus Publicum Eccleſiæ Bonum, ac regimen, ſuæ Regiæ poteſtatis actibus non tantum deſciſcendo à ſphæra ſupernaturalitatis in ſanctæ Religionis, etiam publicæ, atque ſalutis æternæ finem ordinabilis, ſed iſtud Eccleſiæ ſanctæ publicum Bonum evertere conando, atque per ſchiſma, ſeu perverſa, adverſùs Oecumenicum ſanctæ Eccleſiæ Paſtorem, ejuſque regimen, conamina, turbando pacem & tranquillitatem, unitatemque Fidei, ac Religionis etiam publicæ, an non ex tunc ſpeciali etiam publici Eccleſiæ ſanctæ Boni protervè violati titulo, incipit eſſe ſubjectus Eccleſiaſticæ poteſtatis judicio, ejuſque authoritati judiciariæ?

ex pag. 10. cit. n. 47.

13. Ex quibus univerſis jam patet, quos Clerus Gallicanus pro ſuo intento producebat ſacros textus, juxta certa Fidei principia ritè expoſitos, prævalidè retorqueri ad Pontificiæ poteſtatis ſupra Reges extenſionem, deinceps

directè & *poſitivè* comprobandam ex ſacræ Scripturæ Divinis Oraculis.

CAPUT II.

In quo *ſecunda* aſſertionis fit demonſtratio.

HUjus aſſertionis ſumma eſt, quòd Regiæ poteſtatis ad certum Chriſtianitatis charactere inſignitum ſubjectum applicabilitas, unà cum publicis ejuſdem functionibus, ſuperinduat quandam *Moralitatem*, quæ ſupernaturalis elevationis lineam reſpiciat, ſubordinatam adeò, ac ſubjectam clavibus Regni cælorum, Petro, ejuſque ſucceſſori per Chriſtum commiſſis. 1.

§. I.

CUjus proinde aſſertionis probatio *prima* deſumitur ex præinſinuato *Matthæi 16. cap. v. 18. & 19.* Ubi Chriſtus iſthæc ad Petrum verba proferebat: *Ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversùs eam. Et quodcumque ſolveris ſuper terram erit ſolutum & in cælis, & quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cælis.* Nam 1. ex his Chriſti Domini verbis evincitur, quòd iſthæc clavium poteſtas non fuerit alligata ad Petri perſonam, ſed connexa ſit cum perpetuo ſanctæ Eccleſiæ, à portis 2. *ex pag. 20. n. 101.*

inferi nunquam ſuperandæ ſtatu. Ex vi cujus proinde connexionis, poteſtas illa determinabatur propaganda per ſucceſſionem. Quiſquis ergo legitimè deſignatur Petri ſucceſſor, ex ipſa Chriſti inſtitutione, *immediatè*, adeóque ex *Iure Divino* accipit *indefinitam* poteſtatem ligandi & ſolvendi, *quodcumque eſt ſuper terram.*

3. Sed quid ſub iſta voce *Quodcumque* comprehenditur? Non utique id, quod eſt *phyſicum* quidpiam, conſiſtens ſuper terram, ſed quod *Morale* eſt in hominibus. Hoc namque apertè demonſtrat ſacer contextus, vi cujus illa ad quodcumque ſolvendum, ſeu ligandum ſuper terram protenſa poteſtas combinatur cum clavibus Regni cælorum. Quidquid ergo humani operis ac rei habet reſpectum ad Regnum cælorum, continetur ſub illo *Tò Quodcumque.* Hæc verò humanorum actuum ac functionum in Regnum cælorum ordinabilitas, eſt ipſiſſima *moralitatis* ratio, in homine, Chriſtianitatis charactere præcipuè inſignito, obtinens ordinem ad Eccleſiam tum Militantem, tum Triumphantem: ex ordine namque ad hoc utrumque Regnum cælorum, ſunt definitæ claves, Petro, ejuſque ſucceſſori commiſſæ, cum poteſtate ſolvendi & ligandi *quodcumq; ſuper terram.* Quandoquidem igitur Chriſtus nihil de eo genere, quod *ſuper terram Morale eſt*, aliquo ad Regnum cælorum reſpectu veſtitum, ab illa poteſtate exceperit, num dicere fas eſt, *de tali*

Regnum cælorum reſpicientium rerum genere, non eſſe Reges, ſeu poteſtatem Regiam, non tam *in ſe Formaliter* ſpectatam, quoad præciſam naturam ſuam, quomodò ſe habuiſſet in ſtatu etiam puræ naturæ, ſed quà applicatam ſubjecto inſignito Chriſtianitatis charactere, unà cum Regis hujuſmodi univerſis *Moralibus* actibus, ipſoque adeò Regiæ poteſtatis exercitio?

4. Quis namque pro *ſecundo* auſit Chriſtiano Regi eam inurere ignominiam, ac ſi ex charactere Chriſtianitatis, quo in ſacro Baptiſmate eſt inſignitus, non æquè ac cæteri homines Chriſtiani, haberet ſignum Divinitùs impreſſum, coordinativum animæ ad regnum cælorum, ſubjectæ adeò clavibus Apoſtolicis, Petro, ejuſque ſucceſſori commiſſis? *ex pag. 21. n. 104.* Harum verò clavium ſphæra à Chriſto Domino deſcribitur ex *indefinitâ* ligandi & ſolvendi poteſtate, ſupra omne *Morale* protenſâ, quod ita eſt ſuper terram, ut tamen reſpectum habeat ad regnum cælorum. Numquid autem, ſi actus quicumque *Moralis* in Rege, publici quoque regiminis, deficiat ab honeſtate *morali* etiam *naturali*, eo ipſo, quòd homo ſit elevatus ad ſtatum ſupernaturalem, & dum Chriſtianus eſt, talis ſuæ elevationis ſignum præferat ex charactere per ſacroſanctum Baptiſma ſibi indito, prorſus hinc redditur conſequens, talis actûs à naturali honeſtate deficientis *moralitatem*, contrahere reatum peccati, cum fine quoque ſupernaturali cæleſtis beati-

tudinis pugnantem? Quomodò igitur fas foret, actus *morales* Regiæ poteſtatis, ut ſic regimen *Politicum* reſpicientes, excipere à *moralitate*, ex Chriſti inſtitutione, ſanctæ Eccleſiæ clavibus ſubjectâ.

5. Ibi n. 103. Sed numquid pro *tertio* excipere licebit, peccati reatum ex Regiæ poteſtatis perverſo uſu reſultantem, reſpicere duntaxat *conſcientiæ* forum, ſubjacereque Sacramentali ſolummodò abſolutioni? At Chriſtus illis verbis ſuis commiſit Petro, ejuſque ſucceſſori Oecumenicam ſolvendi & ligandi poteſtatem, quæ complectitur Fori quoque *Externi* judicium, protenditurque ad quodcumque hominis Chriſtiani *Morale*, ſub præinſinuato ad regnum cælorum ordine conſiſtens, vinculum. Nefas igitur foret, negare, poteſtatis Regiæ homini ad ſtatum ſupernaturalem elevato, & charactere Chriſtianitatis inſignito inexiſtentis, qualiacunque exercitia ſubeſſe Oecumenicæ, Summi Pontificis Petro ſuccedentis authoritati, Forum quoque *Externum* reſpicienti: ſive hujuſmodi Regiæ poteſtatis actus proprij ſe habeant per modum legis, ſive per mo[illegible]dum ſententiæ judiciariæ, reſpiciant[illegible]que non privatum duntaxat ſubditorum [illegible]ed etiam publicum Politici Regiminis [illegible] bonum, cùm ſic etiam obtineant tale[illegible] [illegible] ſuper terra *moralitatem*, quæ ipſum regnum cælorum reſpicere debeat.

6. Ibid. n. 104. An verò pro *quarto* claves regni cælorum cum *indefinitâ* ſuâ ad *omne Morale*, *quod eſt ſu-*

per

per terram, protenſâ ligandi & ſolvendi authoritate, Petro, ejuſque ſucceſſori per Chriſtum commiſſas fas eſt, ita coarctare, quaſi inſtar œconomicæ poteſtatis privatum, duntaxat ſalutis æternæ commodum in ſibi ſubjectis ovibus, ſolùm *ſigillatim* ac *diviſim* ſpectatis, attendere debeant? Verùm eo ipſo, quòd claves illæ, ſecundùm Chriſti Domini ſacrorum verborum contextum, habeant reſpectum ad Eccleſiam, quæ eſt regnum quoddam ex cunctis Chriſti fidelibus coadunatum, oportet, illam *indefinitam* ligandi & ſolvendi poteſtatem, protendi etiam ſuper publico Eccleſiæ, fideliumque in unum Chriſti corpus Myſticum coadunatorum Bono, quâ in Regnum cælorum, tum æternæ fidelium ſalutis, tum Divini honoris etiam publici finem, reſpiciens ordinabili; Hæc autem publici intrà Eccleſiam regiminis ratio conſiſtere haud poteſt, abſque Oecumenicâ authoritate condendi leges publico Eccleſiæ Bono convenientes, & abſque judiciariæ poteſtatis in Foro etiam *Externo* exercendæ uſu, ubi Eccleſiæ ſanctæ neceſſitas tale quid exigit Cui proinde publico Eccleſiæ regimini ſubeſſe debet, quidquid in Regibus charactere Chriſtianitatis inſignitis, eſt *moralitatis*, in regnum cælorum ordinabilis, Quia igitur ipſius etiam Regiæ poteſtatis ad certum ſubjectum applicabilitas, atque authoritatis ejuſmodi in tali ſubjecto conſiſtentia cum omnimodis, publicis etiam judi-

ciarijs actibus, utique *Morale* quid eſt, in regnum cælorum ordinabile, quomodò à clavibus, publicum ſanctæ Eccleſiæ regimen importantibus, & *ad quodcumque ſuper terram Morale*, quà in regnum cælorum ſcilicet ordinabile, protenſis, excludere liceret Regiam poteſtatem, non tam *in ſe formaliter*, ſecundùm quod eſt *Iuris Divini*, quàm *ſubjectivè* ſpectatam, quoad ſui ad certum ſubjectum applicabilitatem, ex *morali* hominum diſpoſitione pendentem, nec non quoad publicos ſeu Judiciariæ, ſeu Legislativæ poteſtatis actus, quà *moralitatis* etiam ſupernaturalis, in cælorum tam Militans, quàm Triumphans regnum ordinabilis participes?

7. ex pag. 44. n. 92. Ex hac proinde *ſuper quodcumque in terris Morale* protenſâ authoritate Pontificiâ, pro *quinto* profluxit, quòd Gregorius II. ob publicas Eccleſiæ neceſſitates, Caroli Martelli Francorum Regis ſubſidium implorans, eidem detulerit Romanum Conſulatum: quòd idem Papa Leoni Iſaurico in Catholicos ſævienti tributum à Romanis pendi ſolitum abrogârit: Pag. 26, n. 11. quòd Zacharias Papa Regnum Franciæ Childerico inter otia & voluptates marcenti ademptum, tranſtulerit in Pipinum, ut ſcilicet ſubſidiū ferret Eccleſiæ, adverſùs iteratas Longobardorum moleſtationes, Copronymo Imperatore nullū aliud bellum, quàm cum ſanctis Imaginibus gerente: quòd Stephanus Papa III. Ius Regiæ Coronæ ad Pipini quoque ſucceſſores

prorogârit, faciens, ut Franciæ Proceres juramento ſe obſtrinxerint, nunquã ex aliâ, quàm Pipini ſtirpe, Reges à ſe admiſſum iri: quòd denique Leo III. Occidentis Imperium à Græcis ademptum, Eccleſiæ ſanctæ publicis neceſſitatibus ita exigentibus, tranſtulerit in Carolum Pipini filium, ejuſque ſtirpem maſculinam. *ex cit. pag. 44. n. 92.* *Ibi n. 94.*

Horum univerſorum pro *quinto* ratio acceſſiri poteſt ab Extravagante unicâ. *Si fratrum. Ne ſede vacante.* quòd nempe *Romano Pontifici in perſonâ Petri, terreni ſimul & cæleſtis Imperij jura Deus ipſe commiſerit.* Sed quomodò, inquies, terreni Imperij jura dici poſſunt à Deo fuiſſe Papæ commiſſa? Non aliâ utique ex ratione, quàm prout terrenum Imperium inter Chriſtianos ſupervestitur ordinabilitate in regnum cælorum tam Militans, quàm Triumphans, atque ſub hac formalitate *Moralitatis* etiam ſupernaturalis, ſubordinatur authoritati Divinitus conſtitutæ ad *quodcunque ſuper terram Morale ſolvendum, ſeu ligandum*, in regnum ſcilicet cælorum, atque adeò ad publicum quoque Eccleſiæ ſanctæ regimen, ordinabile. Ab hoc namque ordine Divinitus conſtituto excludere terrenum inter Chriſtianos regnum; perinde foret, atque hoc redigere ad ſtatum ſeu puræ naturæ, ſeu Ethniciſmi, qui, uti deſtitutus erat lumine ſupernaturali, ſic eidem haud lucebat ille in Eccleſia Chriſti Divinitus conſtitus ordo ad regnum cælorum, cui *omne ſuper terram Morale*, adeóque ipſum etiam regnum

ter-

terrenum, quà *Moralitate* ejuſmodi inter Chri-
ſtianos ſuperveſtitum, ſubordinari debet.

§. II.

In quo prætactæ aſſertionis ſecundæ *fit confirmatio* ex Deut. 17. capite v. 8.

9. ex pag. 14. n. 64. EX hoc namque ſacro textu conſtat, ſi diffi-
cile & ambiguum inter lepram & lepram,
inter cauſam & cauſam, inter ſanguinem & ſan-
guinem perſpiceretur judicium, oportuiſſe, ut
judiciaria poteſtas ſæcularis ad ſummi ſacerdo-
tij judicium deferreretur, requirendo inde ju-
dicij veritatem. Quæ poteſtatis ſæcularis ad ſa-
cerdotij Veteris authoritatem ſubordinatio,
tanta erat, ut omninò fuerit faciendum, quod-
cunque ex illius judicio fuerat ſancitum; Deo
ſtatuente mortis pœnam adversùs illum,
qui nollet obedire ſacerdotis imperio, Judi-
ciſque decreto. Quæ proinde ſæcularis ju-
diciariæ poteſtatis ad ſacerdotium ſubor-
dinatio complectebatur cauſas tam Civiles,
quàm Criminales, ubi de judicij ex Divina
lege definiendi veritate, in *Politico* Tribu-
nali ambigebatur. Quidni ergo Novi quo-
que Fœderis ſummus Pontificatus, cui com-
miſſæ ſunt claves regni cælorum, *ad quod-
cumque ſuper terram Morale*, quà in regnum
cælorum ordinabile, per Chriſti Domini verba
protenſæ, dicendus ſit habere ſibi ſubordi-
natum quodcunque inter Chriſtianos *Politi-*
cum

eum regimen, & judicium, quâ *moralitate* hujuſmodi ſuperveſtitum, niſi regnum ejuſmodi *politicum* excludere malis ab ordine regnum cœlorum reſpiciente?

Si pro *ſecundo* quiſpiam contendat, id diſcriminis eſſe inter Novum & Antiquum Teſtamentum, quòd in hoc leges *Iudiciales* fuerint *Divinæ*, quarum adeò interpretatio meritò petenda erat à ſacerdotali authoritate: at in Novo Teſtamento leges Fori *Civilis* ſint Juris *humani*, ab ipſis Regibus & Imperatoribus latæ; ut ſecundùm eorum normam peragERETUR judicium. Quî ergo dicere fas ſit, ſuper eas extendi ſupremam Chriſtiani ſacerdotij authoritatem? 10.

Verùm hac Novi & Antiqui Fœderis diſcrepantiâ ſponte admiſsâ, conſiderandum adhuc ſupereſt ex præaddu[illegible]to ſacro textu, quòd ſacerdotale judicium in Veteri Teſtamento, *directè* ferebatur ſuper legis judiciariæ Divinitus conſtitutæ interpretatione, ut tamen *indirectè per modum objecti materialis* attingeret ipſas quoque *Civiles* cauſas, præviæ de legitimo legis ſenſu, ſacerdotalis ſententiæ conformiter dijudicandas: eodem ſacro textu dilucidè ſanciente: Si *difficile & ambiguum* apud *ſæcularis* Fori judices *perſpectum fuerit judicium inter ſanguinem & ſanguinem*, *cauſam & cauſam* verè *Civilem*, (utpote *ſuper quâ* intrà laicæ poteſtatis *portas*, ſeu tribunalia *exiſtebat judicium variatio*) eatenus debuiſſe *judicij veritatem* 11. *Ibid. n.* 66.

indagari ex judicio ſacerdotis, ut in ejuſmodi *ſpecificâ* causâ oportuerit, judices laicos, ſequi ſententiam ſacerdotum.

12. Etſi verò leges, ſecundùm quas intrà ſtatum Novi Fœderis fit judicij *Civilis* ac *Criminalis* in

Ibid. n. 61. foro *ſeculari* moderatio, non jam ſint *ſpecificè* Divinæ, ſed ab ipſiſmet Regibus ſeu Imperatoribus, pro ſuo Regno ſeu Imperio latæ fuerint: attamen cujuſcumque legis ratio exigit ad eſſentialem ſui valorem, ne ſit difformis, ſed *poſitivè* conformis juri Divino, *vel naturali, vel poſitivo*. Hæc autem cum jure *Divino* etiam *naturali* conformitas, ex ſtatu ſupernaturalis hominum elevationis, ſubſiſtere nequit, ſi qualemcunque habeat cum lege Divinâ ſacris Litteris nobis patefactâ diſſonantiam. Sub quâ proinde cujuſcumque cum honeſtate ſacris Litteris ſancitâ, difformitatis *formalitate*, ad Eccleſiaſticæ poteſtatis ſphæram ſpectante, lex à Rege, vel Imperatore lata, *per modum objecti materialis indirectè* ſaltem ſubijcitur ſanctæ Eccleſiæ judicio, & authoritati; ſiquidem hujus ſphæra, ſecundùm dilucida Chriſti verba, complectatur *Quodcumque in terris Morale*, quà in regnum cælorum ordinabile, ſive quà ſupervestitum *moralitate* ſeu conformitatis, ſeu difformitatis cum regno cælorum.

13. Huc pro *tertio* reduci poteſt praxis, intrà

ex pag. 6. n. 27. Eccleſiam quoad leges Imperatorias reformandas, multimodè frequentata. Leges namque Imperatoriæ olim firmabant validam, etiam

malâ

malâ fide peractam præſcriptionem. Quod, ubi Summi Pontifices agnoſcebant, non cum *naturali* duntaxat *honeſtate*, ſed *cum ſupernaturalis quoque Moralitatis rectitudine* pugnare, ex authoritate Chriſti vicariâ improbabant tanquam iniquum. Et quia nulla eſt excogitabilis iniquitas juri *naturali* repugnans, quin *ſupernaturalis* quoque *honeſtatis rectitudini* adverſetur; ideo malæ fidei præſcriptio, non poterat damnari, quà æquitati *ſupernaturalis moralitatis* contraria, quin abolenda decerneretur ſub *moralitate*, quà præciſo etiam lumini *naturali adverſante*. An non igitur ſub hoc *ſupernaturalis moralitatis* reſpectu in lege *Civili Præſcriptionis* reformandâ, judicij veritas ita procedere debebat ex Summi Sacerdotij authoritate, ut hæc *Quodcumque in terris Morale*, quà *ad regnum cælorum ordinabile* ambiens, ſolvere valuerit iniquitatem Juris, à *Politicâ* authoritate contra æquitatem tam *naturalem*, quàm *ſupernaturalem* perperam conſtituti. 14.

Sic pro *quarto* Jura *Civilia* olim decreverunt, jusjurandum ex metu initum, eſſe invalidum, ſacri autem Canones è contrario vinculum Religionis inde obortum ſanxerunt validum, ſed authoritate Eccleſiæ reſcindendum. An igitur dicere fas eſt, *non attentâ ejuſmodi Canonicâ ſanctione, poſſe intrà lineam moralitatis naturalis defendi illius jurisjurandi invaliditatem, utpote ſtabilitam ab Imperatoriâ supremâ politicâ authoritate*? Hoc ſi quiſpiam tueri vellet, pro- *ex cit. pag. 6. n. 28.*

fectò fateri deberet, dari honeſtatem quampiam *naturalis* ordinis, quæ *ſupernaturali* mortalitati eſſet contraria, quod tam impoſſibile eſt, quàm indubitanter verum eſt, verum *naturalis* ordinis pugnare haud poſſe cum vero *ſupernaturalis* ordinis: neque tamen veritas *ſupernaturalis* ex *naturalis* ordinis veritate, ſed hæc econtra ex illâ eſt dijudicanda.

15. *Quintò.* Hoc proinde argumentandi genus (quo *verſus decimus octavus* ex Matthæi 16. *ex pag.* *capite in præcedenti §. noſtro* adductus, confer- *66. n.* tur cum præſenti *verſu octavo prææallegati 17.* *171.* *capitis Deuteronomij*) etiam complexus eſt Innocentius III. *in Cap. Per venerabilem: Qui filij ſint legitimi*; Ubi Pontifex iſte dans rationem, quo jure & authoritate etiam quoad temporalitatem diſpensârit in illegitimitate filij Regis Franciæ, hunc in modum argumentatur. *Rationibus inducti, Regi gratiam fecimus requiſiti, cauſam tam ex Veteri, quàm Novo Teſtamento trahentes, quòd non ſolùm in Eccleſiæ patrimonio, verùm etiam in alijs regionibus, certis cauſis inſpectis, temporalem juriſdictionem* caſualiter *exercemus, non quòd alieno juri præjudicare velimus; ſed quia, ſicut in Deuteronomio continetur*: Si difficile & ambiguum apud te judicium eſſe perſpexeris inter ſanguinem & ſanguinem, cauſam & cauſam, lepram & lepram &c. venies ad ſacerdotes Levitici generis &c. & facies, quæcumque dixerint, qui præſunt loco, quem elegerit Dominus, ſequeriſque eorum ſententiam &c.

Sanè cùm Deuteronomium Lex ſecunda *interpretetur, ex vi vocabuli comprobatur, ut, quod ibi decernitur, debere in Novo Teſtamento ſervari: locus enim, quem elegit Dominus, Apoſtolica Sedes eſſe cognoſcitur &c. Is verò ſuper ſacerdotalis Officij coadjutores;* judex *exiſtit, cui Dominus inquit in Petro*: Quodcunque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cælis &c. *Ejus vicarius, qui eſt, ſacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedech, judex vivorum & mortuorum. Tria quippe diſtinguit judicia*, primum *inter ſanguinem & ſanguinem, per quod* Criminale *intelligitur &* Civile. Ultimum *inter lepram & lepram, per quod* Eccleſiaſticum *denotatur &* Criminale. Medium *inter cauſam & cauſam, quod ad utrumque refertur, tam* Eccleſiaſticum, *quàm* Civile, *in quibus, cùm aliquid fuerit difficile & ambiguum, ad judicium eſt Sedis Apoſtolicæ recurrendum, cujus ſententiam, qui ſuperbiens contempſerit obſervare, mori præcipitur, id eſt, per excommunicationis ſententiam velut mortuus à communione fidelium ſeparari.* Quæ igitur in Antiquo Fœdere erat ſacerdotij ſummi prærogativa *Deuteron. 17. v. 8.* ſancita, ad judicij veritatem in cauſis ambiguis tam *Criminalibus*, quàm *Civilibus* pro foro etiam *ſæculari* decernendam, par, imò major in Novo Fœdere eſt Summi Pontificatûs ſeu vicariatûs, ipſummet Chriſtum repræſentantis, præeminentia, vi illius Canonis definita, ad hoc, ut, dum dubitatio, ſeu quæſtio oritur *de moralitate in regnum cælorum ordina-* 162

bili,

bili, vi conſtitutionis per Chriſtum *Matthæi 16. capite* latæ; judicij, ſeu legis veritas pro cauſis ſeu *Civilibus*, ſeu *Criminalibus* in Foro quoque *Politico* determinandis, referenda ſit ad Chriſti vicariatum, ſeu Summum Pontificatum.

87. Pro *ſexto* igitur concludere tandem licet per hanc ſequentem argumentationē. Quemadmodùm ſcilicet *Deuteron. 21. cap. 5.* Deus imperavit, ut *ad verbum ſacerdotum omne negotium, & quidquid mundum, vel immundum eſt, finiatur.* Sic quid *moralitati* honeſtatis *ſupernaturalis* vel difforme, adeoque *immundum*, vel conforme, ac proinde *mundum* ſit in omni etiam *ſæculari* negotio, quæſtionis hujuſmodi definitio ſpectat ad Romani Pontificis authoritatem ſuper *quocunque in regnum cælorum in terris ordinabili* à Chriſto protenſam. Quare Sacerdotij Regalis, ſeu vicariatûs Chriſti judicium ſuper Regijs quoque & Imperatorijs, lineæ *ſupernaturalis moralitate* neceſſariò ſuperveſtiendis legibus, & conſequenter ſuper *Civilibus* ex harum normâ decidendis cauſis quibuſcumque, ſuperextenditur, non quidem *directè* ac *per ſe*, ſed *indirectè* & *materialiter*, quatenus ſcilicet Summi Oecumenici Paſtoris officium requirit, providere, ne quid à jure *Divino* ſeu *naturali*, ſeu *poſitivo* diſtortum irrepat; ſiquidem deviatio à naturali æquitate, ſubſiſtere nequeat, quin habeat repugnantiam cum fine ſalutis æternæ, honeſtatéque etiam ſupernaturali, ipſiuſque Religionis

ex pag. 14. n. 68.

gionis ſanctæ decore. Sub quâ adeò repugnantiæ *formalitate*, ſi quando in legibus Civilibus interveniat, iſtæ ceu *objectum materiale*, neceſſariò ſubeſſe debent judicio Pontificiæ authoritatis, ad *Quodcumque in terris Morale*, ceu ordinabile in regnum cælorum protenſæ.

§. III.

In quo præfatæ aſſertionis ſecundæ *Probatio fit ex Chriſti Domini verbis* Ioannis ultimo *prolatis ad Petrum*: Paſce oves meas: Paſce agnos meos.

NAm *primò*, quam Chriſtus Dominus *cit. Matth. 16. cap.* clavium poteſtatem promiſerat Petro, intrà Eccleſiam ad finem mundi uſque duraturam, ſucceſſionis ordine, eam poſt glorioſam reſurrectionem ſub præadductis verbis *actualiter* contulit eidem Apoſtolorum Principi. Hæc namque paſcendi poteſtas ita habet reſpectum ad ſingulos Chriſti fideles, verbo Dei, & correctione ſalutiferâ paſcendos, ut ſimul habeat ordinem ad publicũ Eccleſiæ regimen, Eccleſiamque ſanctam, ceu Myſticum Chriſti Corpus, ac Regnum, publicâ adeò authoritate paſcendum, ſicque gubernandum ad communem ſacræ Religionis utilitatem. Cui proindè publici quoque regiminis, ſeu Chriſtiani regni ordini ſubduntur, quotquot ſunt Chriſti oves ſeu agni. 18. *ex pag. 22. n. 105.*

Quis ergo Reges Chriſtianos ab hoc Chriſti ovium ordine, ac regimine etiam publico, excluſos velit, dum tamen Chriſtus nullam ſuarum ovium, charactere nempe Chriſtianitatis in Baptiſmate inſignitarum, ab illo Paſtorali munere, publici Eccleſiæ ſanctæ regiminis normam præferente, excluſam voluerit?

19. Neque pro *ſecundo* tricas movere, fas eſt, ex verbo *Paſcendi*, quaſi hæc vox mitior videretur, quàm ut regiminis publici coercitivam etiam poteſtatem denotaret. Etenim Pſalmi *vigeſimi ſecundi verſus primus*, qui in Vulgatâ ita legitur, *Dominus regit me*, in alia verſione hilce conſtat verbis, *Dominus paſcit me*, claro adeò argumento, verbum *paſcendi* eſſe aptum, ſignificare publici quoque regiminis authoritatem. Hanc verò ſignificationem habere locum in illis Chriſti ad Petrum prolatis verbis, evincitur ex hoc, quòd ſub illis collata fuerit ipſiſſima illa authoritas, quæ *Matthæi 16.* fuerat à Chriſto promiſſa Petro ſub clavibus regni cælorum, cum *indefinitâ* poteſtate ligandi ac ſolvendi *Quodcumque in terris Morale.* At huiuſmodi ſolennis ſolvendi & ligandi authoritas, obtinens ordinem ad regnum cælorum Militantis etiam Eccleſiæ, Hierarchicam publici quoque regiminis normam, uti ſacra Fides docet, præferentis, non poteſt non eſſe juriſdictionis, cujus ſphæra complectatur univerſam *Moralitatis* lineam *indefinitè*, abſque ullâ proinde exceptione ſpectatam, atque adeò quid-

quidquid in Regiæ poteſtatis vel ad certum ſubjectum applicabilitate, vel publici regiminis eſt *moralitatis*, ſinu ſuo ambientem.

Neque pro *tertio* juvat, quod ſub Concilio Tridentino aliqui Galli objiciebant, verba illa, *Paſce oves meas*, complecti ſingulas duntaxat Chriſti oves, *Diviſim*, non verò *Collectim ſpectatas, quà conſtituentes unam Chriſti Eccleſiam.* Hoc namque objiciebatur, ne inde probari poſſit Papæ ſuper Concilio univerſam Eccleſiam repræſentante, ſicque oves Chriſti *collectim* in Epiſcopis complectente ſuperioritas; de quo puncto agemus *ſequenti articulo.* Intereà ſermo hîc eſt de Regibus *ſigillatim* ſpectatis, qui ſi oves Chriſti audire velint, utique comprehenduntur etiam ſub illis verbis, Petro, ejuſque ſucceſſoribus diſertè concedentibus poteſtatem paſcendi, ſive regendi univerſas Chriſti oves, ex authoritate protenſâ ſuper *Quocumque in terris Morali*, in Eccleſiæ tam Militantis, quàm Triumphantis cælorum regnum ordinabili, à quo *Moralitatis* ordine turpe eſſet, Chriſtianorum Regum quamcumque, publici quoque Regiminis functionem, ipſiuſque etiam Regiæ ad hoc ſubjectum applicabilitatem excipere. 20. pag. 17. n. 83.

Quòd ſi igitur pro *quarto* Rex Chriſtianus non in ſuâ duntaxat perſonâ extra ſacroſancti regiminis Eccleſiaſtici, ceu univerſalis Chriſti ovium paſcui, limites aberret, ſed alios inſuper Chriſti fideles ab hoc Chriſti ovium gre- 21. ex pag. 22. n. 105.

ge abducat, imò ipſam Chriſti Eccleſiam quoad publicum ſacræ Religioni propagandæ, atque conſervandæ conformeDivinitus conſtitutum regimen infeſtet, ejus jura invertat, unitatem Fidei conturbare nitatur, ſeu ejus perturbatores tueatur, atque defendat, ſanctamque Religionis publicæ pacem evertere moliatur, quomodò talis Rex, Chriſtianitatis charectere inſignitus, quoad omne id, *quod in ſe ſuper terram Morale eſt*, reſpiciens Regnum cælorum, ejuſque claves, non ſubjacebit, haud privatæ duntaxat correctioni, ſed publicæ etiam Oecumenici ſupremi Paſtoris correptioni?

22. Id pro *quinto* confimatur ex Bonifacij VIII. Conſtitutione *Extravagante. Vnam ſanctam. De majoritat. & obedientia.* Cujus ſumma in hanc argumentationem reduci poteſt. Quando Chriſtus Petro, ejuſque ſucceſſori dixit? *Paſce oves meas*; intelliguntur eidem commiſſæ univerſæ Chriſti oves, eſtque adeò de neceſſitate ſalutis, credere, quòd Romano Pontifici, ceu Petri ſucceſſori, ſubſit omnis humana creatura in Eccleſiæ unitatem congregata ſub uno Capite Chriſto, ejuſque Vicario. Sub eâ autem Paſtoralis muneris poteſtate continentur duo gladij, *ſpiritualis* videlicet ac *temporalis* authoritas: Chriſto Domino, ubi Apoſtoli dixerant: *Ecce duo gladij* hîc (id eſt in Eccleſia) reſpondente: *Satis eſſe.* Inter quos adeò binos gladios *temporalis* poteſtas fuit à Chriſto deſigna-

[Affer]tur per extenſum pag. 33. n. 40.

ſignata *Allegoricè*, quando dixit ad Petrum: *Converte gladium tuum in vaginam.* Ex hoc namque evincitur, non *ſpiritualem* duntaxat, ſed etiam *temporalem* gladio illo Petri deſignatam poteſtatem, ſubeſſe authoritati Eccleſiæ, ſub eâ quidem differentiâ, ut ille poteſtatis *ſpiritualis* gladius manu ſacerdotis, hic verò *temporalis* poteſtatis gladius manu Regum, ſed ad nutum & patientiam ſacerdotis, ſit exerendus.

23. Pro *ſexto* firmatur idipſum prætactæ *Extravagantis* argumento in hanc formam redacto. Etenim *gladium eſſe ſub gladio, & temporalem authoritatem quoad ſui exercitium, ſubiici ſpirituali poteſtati*, evincitur etiam ex illa Apoſtoli ſententiâ, quâ dicitur *non eſſe poteſtas, niſi à Deo, quæ autem à Deo ſunt, ordinata eſſe.* In vi cujus proinde ordinationis Divinæ, oportet, ut eatenus gladius ſit ſub gladio, quatenus poteſtas *temporalis*, utpote inferior, per *ſpiritualem*, ceu ſuperiorem poteſtatem reduci debet in ſuprema: ſicque adeò poteſtas terrena, ſi deviet, judicanda eſt à poteſtate ſpirituali.

24. Pro *ſeptimo* igitur ex dictâ *Extravagante* in hunc modum concludere tandem licet. Quandoquidem inter univerſas Chriſti oves Romano Pontifici, ceu Petri ſucceſſori commiſſas, reputentur etiam Reges Chriſti charactere inſigniti, ſub poteſtate autem paſtorali per Chriſtum ſuo Vicario Petri ſucceſſori conceſſâ, contineantur duo gladij, authoritatis *ſpiritualis* &

temporalis, eâ tamen cum ſubordinatione, ut poteſtas terrena tanquam inferior, per ſpiritualem, ceu ſuperiorem, reducenda ſit in ſuprema. Iccircò manifeſtum jam extat ex ſacræ Scripturæ textibus, in prætactâ *Extravagante* deductis, Reges cùm ſuæ poteſtatis gladio, *quoad hujus exercitium*, ſubeſſe Romani Pontificis *ſpirituali* authoritati.

25. Nec obſtat pro *octavo*, quòd in Clementina *Meruit. De privilegijs.* caveatur, *per illam Bonifacij VIII. Extravagantem, nullum generari præjudicium Galliarum Regi ac Regno, ſeu Regnicolis Galliarum, ita ut in vi hujus Bonifacianæ Extravagantis ampliùs ſubijciantur Eccleſiæ Romanæ, quàm anteà exiſtebant, ſed in eodem intelligantur eſſe ſtatu, quo erant ante præfatam definitionem.*

26. Nam totum hoc concedendo, ita licet argumentari. Nempe dici nullatenus poteſt, quòd præjudicium aliquod ſit à Bonifacio VIII. illatum, dum Rex Franciæ cum univerſis Regnicolis ſuis computatur inter oves Chriſti. At poteſtas paſtoralis ſuper univerſas Chriſti oves protenſa, ex Chriſti inſtituto, continet duos gladios, poteſtatis ſcilicet *ſpirtualis* & *temporalis*, ita ut hæc ſit quidem in manu Regum, ad nutum tamen, & patientiam ſacerdotis exercenda. Nequit verò, quod ex Chriſti inſtituto eſt ſancitum, non eſſe antiquius illâ Bonifacianâ conſtitutione. Nihil ergo iſtorum à Clemente V *in Clementina Meruit.* eſt correctum: quippe cùm iſta præcisè ſtatuat, quòd per Bo-

ex pag. 34. n. 43.

nifacij

nifacij VIII. Extravagantem *Vnam ſanctam.* nullum Regi, Regno, & Regnicolis Franciæ debeat generari præjudicium, *ita ut iſti amplius exinde ſint ſubjecti Romanæ Eccleſiæ, quàm anteà exiſtebant, ſed intelligantur in eodem eſſe ſtatu, quo erant ante definitionem præfatam.*

Quo ſic conſtituto, pro *nono* licet taliter argumentari. Nempe illa definitio Bonifacij VIII. in eo ſe tenebat, quòd ex ipſo jure *Divino* ſanxerit ſubordinationem gladij *temporalis* erga gladium poteſtatis *ſpiritualis*, ita ut, ſi illa deviet à rectâ ratione, ſit judicanda à poteſtate *ſpirituali.* At iſtud *ſpirituale* judicium Oecumenici Eccleſiæ Paſtoris poteſtati conceſſum, ſubſiſtit ex vi clavium Eccleſiæ, Petro, ejuſque ſucceſſori commiſſarum in tantum, ut, *quodcumque ligaverit, vel ſolverit ſuper terram, ſit vel ligatum, vel ſolutum in cælo.* Eo ipſo autem, quòd Regiæ poteſtatis exercitium ita ſit ſuper terram, ut in Chriſtiano Rege dicat ordinem ad regnum cælorum, oportet, ut ſub reſpectu ſuæ ad æternam ſalutem, ſeu ſacræ Religionis utilitatem publicam ordinabilitatis, ſit inter illa *Quæcunque*, quæ ſuper terram continentur ſub Oecumenicâ clavium poteſtate ſeu ſolvendi, ſeu ligandi. Quoad hanc igitur poteſtatis Regiæ erga authoritatem Oecumenicam Summi Pontificis, ſubordinationem, illa Bonifacij VIII. *Extravagans* nullum præjudicium generavit Regi, Regno, & Regnicolis Franciæ, ſed hos relinquens in ſtatu, in quo 27.

vi Juris *Divini*, ante eam definitionem fuerant, non poteſt quoad debitam illam reſpectu Romanæ Eccleſiæ ſubordinationem ac ſubjectionem, per dictam *Clementinam Meruit* eſſe correcta.

28. Hinc pro *decimo* iſtam Regum Chriſtianorum erga Romanos Pontifices ſubjectionem iſto adhuc ſæculo, nempe Anno 1615. adversùs Oratores Ordinis Popularis in Comitijs generalibus Franciæ, ſtrenuè aſſeruerunt Cleri & Nobilitatis Ordines, Cardinale Perronio horum nomine firmante eandem ſubordinationem quam plurimis exemplis; prout videre licet apud Gabrielem Bartholomæum Gramondum ſacri Regij Conſiſtorij Senatorem, & Parlamenti Toloſani Præſidem ſub actis dicti anni 1615.

29. Sic ergo inducitur ibidem ex Cleri, & Nobilitatis Francicæ manda to diſſeruiſſe præfatus Cardinalis. *Conſtat, exemplis plena eſſe hiſtoriarum volumina, quibus confirmatur Summæ Sedis in Reges poteſtas à fide degeneres. Ita Euphemium Patriarcham Conſtantinopolitanum Anaſtaſio Imperatori negâſſe obſequium, & fidem, donec Concilio Chalcedonenſi ſubſcripſiſſet. Ita eidem Imperatori in Eutychis hæreſim relapſo, reſtitiſſe acriter Symmachum ſummum Pontificem. Ita Clotarium Regem Gallorum, ob ſcelus immane in Eccleſia Dei, nece Iuetoti patratum, poſt mundatum ſanguine innocenti altare, luiſſe pœnas arbitrio Summi Pontificis condignas culpæ. Ita Iuſtinianum ſecun-*

ex pag 31. n. 88.

eundum ; ita Philippicum Imperatores à Sergio & Conſtantino Summis Pontificibus mulctatos. Ita Leonem Iſauricum Imperio dejectum Gregorij II. decreto, quia Iconoclaſtarum hæreſi infectus, dogma propugnabat exemplo, & vi. Ita Carolum Magnum evectum ad Imperium Occidentis ope Romanæ Sedis. Ita Childericum Regno dejectum : ita ſubſtitutum homini per otium enervi, faſtigióque Regiæ dignitatis impari Pipinum, aſſenſu Sedis Apoſtolicæ, quam à Gallis conſultam, tradunt hiſtoriarum monimenta. Ita Fulconem Archiepiſcopum Rhemenſem intentâſſe Carolo Simplici minas, velut clienti ſuo. Ita Philippum primum Gallorum Regem, ſemotum ab Eccleſia Dei, adulterij manifeſtum palam commiſſi, poſt repudiatam ſinè causâ uxorem, evectamque in ſolium pellicem, quâ utebatur ut ſuâ, marito ſuperſtite. Ita Gregorium ſeptimum ſacris interdixiſſe Henrico IV. Imperatori, ſubditóſque ſolviſſe obſequij nexu. Ita excommunicatos Philippum Auguſtum Gallorum: Ioannem Anglorum Reges. Ita Othonem Imperatorem : ita Raymundum Comitem Toloſanum, quorum hic per ſocordiam in Albigenſium hæreſim lapſus, ſuccubuit Pontificiæ poteſtati, in augmentum Gallici Regni, cui Comitatus Toloſanus adjunctus eſt dono Provincialium. Ita fidei ſacramento ſolutos olim ab Innocentio IV. Friderici Imperatoris ſubditos, debitum Lugdunenſi tunc Concilio fulmen. Ita dejectum Petrum Aragoniæ Regem, Martino Pontifice procurante, ob infamiam horrendæ laniênæ, cui à Veſperis Sicilianis nomen. Ita ab Vrbano V. contra Petrum Crudelem, (id illi nominis à ſævi-

tiâ datum) *Caſtellæ Regem, indictam, promulgatámque excommunicationem, quia hæreticus, Eccleſiæque Orthodoxæ hoſtis erat.*

30. Ex iſthac proinde Perronij, ſeu Cleri potiùs & Nobilitatis Francicæ peroratione fas eſt, pro *undecimo* ita concludere. Cùm manifeſtum jam liqueat, *Primam*, de qua hîc agitur, moderni Gallicani propoſitionem à tertio Populari Ordine in Generalibus hujus ſæculi anno ſcilicet 1615. celebratis Comitijs aſſertam, conſtanter rejectam ac refutatam fuiſſe tam à Cleri, quàm Nobilitatis Ordinibus, mirum profectò eſt, Galliæ Epiſcopos in ſuo Pariſienſi ſub annum 1682. habito Conventu, à priſtino Gallicano Clero deſciviſſe in apertam Statûs Eccleſiaſtici perniciem, dum, ſi quæ deinceps Eccleſijs intentarentur præjudicia, nulla jam authoritas Regem, ejúſve miniſtros in Jura Eccleſiaſtica involantes, cohibere poſſet.

ex pag. 32. n. 53.

§. IV.

In quo Eccleſiaſticæ ſupra Reges authoritatis ſit probatio ex 2. Paralip. 26. capite.

31. HOc in loco legitur Ozias *ſanctuarium ingreſſus, adoleviſſe incenſum ſuper altare thymiamatis, Azariâ ſummo Pontifice, & ſacerdotibus octoginta reſiſtentibus, eumque leprâ percuſſum feſtinatò expellentibus, exindeque loco ipſius à regimine dejecti,*

ex pag. 5. n. 69.

eſti, populum gubernante Ioathan ipſius filio, qui ſucceſſit in regnum. Hunc igitur ſacrum locum cum *Deuteronomij* ſacris textibus *ſupra* §. 2. expreſſis conferendo, hunc in modum licet argumentari. Quia nempe Veteris Teſtamenti ſacerdotibus poteſtas erat, per Verbi Divini interpretationem formandi ac ferendi ſententiam *ſuper veritate judicij*, cauſam etiam *Civilem*, imò & *Criminalem* concernentis. Ex præallegatis *Deuteronomij* ſacris textibus: à fortiori dicendum eſt, iacdſerdotium habuiſſe talem authoritatem ſuper cauſis ſpiritualibus Veteris Teſtamenti, qualis erat Oziæ arrogata præſumptio, *ut templum Domini ingreſſus, adoleret incenſum ſuper altare Thymiamatis.* Super hac igitur Divini ordinis tranſgreſſione, non ex *privato* duntaxat, ſed ſacerdotalis authoritatis *publico* judicio, Azarias ſacerdos, unà cum reliquis octoginta ſacerdotibus, ferebat ſententiam, *poſitivè* reſiſtendo, ſicque *authoritativè* dicendo: *Non eſt tui officij Ozia, ut adoleas incenſum, ſed ſacerdotum, qui conſecrati ſunt ad hujuſmodi miniſteriũ.* Quòd ſi ergo in Nova Lege contingeret, Regẽ quempiam Chriſtianum involare in jura ſacerdotij ſupremi, Eccleſiæque ſanctæ pacem, ejuſque ſupremam authoritatẽ iniquis machinationibus perturbare, ac peſſumdare, imò ſibimet arrogare & uſurpare; an minus dixeris eſſe in Novæ Legis, ac in Antiqui Fœderis ſummo Sacerdote authoritatis, ad pronunciandum *judicialiter* ſuper talis Regis quantumvis ſupremi arrogantiâ?

32. Pro *ſecundo* lubens equidem dabo, Azariam ſummum ſacerdotem non exauthoràſſe Regem Oziam in tantum, ut ipſi adimeretur Regiæ poteſtatis jus quaſi *radicale*, exutus tamen fuit ejus exercitio. Nec porrò dicere fas eſt, regiminis publici adminiſtrationem Regi Oziæ ademptam fuiſſe, non tam ex ſententiâ ſummi ſacerdotis, *quàm per conſequentiam duntaxat, quòd à Domino percuſſus leprâ, exinde à conſortio hominum ſeparatus degeret.* Nam ſacer textus expreſſis verbis ait: Azariam cum ſacerdotibus, ubi vidiſſet, lepram ex Oziæ Regis fronte apparere, feſtinatò eum expuliſſe, non aliâ utique, quàm authoritatis publicæ ſacerdotio annexæ poteſtate: ex quâ nempe authotitate juxta *Levitici 13. caput* penes ſacerdotem ſtabat arbitrium ſeparandi leproſum. Quod adeò Azariæ ſummi ſacerdotis arbitrium erga Regem Oziam, non operabatur *localem* duntaxat ab hominum conſortio ſeparationem, ſed *formaliſſimam* à regimine avulſionem, ita ut jure Regio penes ipſum *habitualiter* adhuc ſubſiſtente, ejus tamen exercitium ipſi abrogaretur in tantum, ut Ioathan filius ipſius judicaret ex tunc populum non patris nomine, cùm de hoc nihil dicat ſacra Scriptura, ſed *abſolutè* abſque illius erga Oziam in gubernando Regno dependentiæ mentione, aſſeveret; *Ioathan ex tunc rexiſſe domum Regis, & populum terræ.*

ex cit. pag. 15. n. 70.

33. Hinc pro *tertio* concludere licet. Sicuti ergo quiſque privatus leproſus arbitrio ſacer-

dotis erat à conſortio hominum ſeparandus, *Ibi n.*
veluti *Civiliter* mortuus, adeoque jure *Civilis* *n. 71.*
ſocietatis ſpoliatus; ſic Oziæ Regis per ſacerdotis ſummi arbitrium, ab humano conſortio ſeparatio, facta erat etiam *quoad Politicæ cùm ſubditis communionis avulſionem, Regiæque adeò poteſtatis vel per ſe, vel per alium, ceu vicarium ſuum exercendæ ſpoliationem*: cùm cæteroqui nō tam Ioatham, quàm Ozias pater dicendus eſſet illo adhuc tempore regnâſſe. Quia proinde ſummi in Antiquo Fœdere ſacerdotis judiciaria poteſtas ſe protendebat ſuper Regis Oziæ, ſacerdotale munus ſibi arrogantis, ſcelere, ejuſque leprâ à Deo percuſſi, quoad Civilem quoque & Politicam gubernationem ſeparatione, atque adeò Regiæ adminiſtrationis exercitio adimendo: quid ni dixeris, Oecumenicam Summi in Novo Fœdere Pontificis authoritatem protendi ſuper Regum temporalium in jura ſanctæ Eccleſiæ involantium, ſeu hæreſeos ſpirituali leprâ infectorum præſumptuoſam arrogationem, ſanctæque Eccleſiæ publicam infeſtationem, eorumque hinc à fidelium publicâ communione ſeparationem, imò & Regiæ adminiſtrationis, quinimò juris quoque Regij, ſi publicæ neceſſitatis ratio expoſtulare videbitur, privationem; prout ex Novi Teſtamenti Tabulis probatum extat *in præcedentibus*, ulteriúſque oſtendetur *in ſubſequentibus paragraphis*.

Hujus generis inſigne exemplum pro *quarto* hîc adferri poteſt ex Imperij Occiden- 34. *ex pag. 63. n. 156*

talib

talis à Græcis Imperatoribus hæreſi infectis, in Francos, Caroliq́ue Magni perſonam ac ſtirpem translatione: cujus hiſtoriam ſuccinctâ methodo ſic deſcribit Hermannus Hermes *in ſuo jure publico cap. 3. à n. 3.* Cùm nempe Romani Pontifices ab Orientalibus Imperatoribus contra Longobardorum ſævitiam, opem implorâſſent, fruſtra autem, tum quòd vix vires ſuppeterent ijs, propter vicina loca à Saracenis, Avaribus, Bulgaris, & Hunnis ac alijs tuenda; tum quòd Conſtantinopolitani Imperatores in Iconomachiæ hæreſin lapſi, cum Pontificibus ipſorum hæreſi adverſantibus, ſimultates haberent, utpote qui non tantùm ſacras imagines Conſtantinopoli, & in Oriente impiè abradi juſſerant, ſed idem Romano Pontifici ſub pœnâ mortis perſuadere volebant; quorum amentiam Gregorius II. Pontifex non ſolùm contempſit, ſed etiam in Miſſarum Solemnijs Orientalis Imperatoris nomen reticeri voluit, ejuſq́ue imaginem Romæ in nummis cudi, & Leoni Iſaurico tributa, & vectigalia tam Italiæ, quàm Urbis Romæ, ſub anathemate ſolvi vetuit; unde quidquid in Occidente Imperatoribus Conſtantinopolitanis ſupererat, amiſerunt. Hinc Pontifex Gregorius II. ad Francorum Regum opes longe latéque per Occidentem florentes confugit, eos contra Longobardos evocando; cúmque Carolus Martellus Francorum Dux pro Papa Gregorio apud Luitprandum Regem precibus egiſſet,

ejuſque filius Pipinus vel hortatu, vel rogatu Stephani Papæ contra Aiſtulphum armis uſus eſſet, *cap. Hortatu. 10. 23. q. 8.* tandem paternæ & avitæ pietatis hæres Carolus Magnus Romanam Sedem, & urbem pro Hadriano Papa contra Deſiderium Longobardum tutatus eſt. *Ex dicto cap. 10.* juncto *cap. Hadrianus. 22. diſt. 63.* Qui Carolus, cùm Sedem Romanam opibus, & temporali ditione extolleret, à Papa Francorũ primò, mox Longobardorum Rex inunctus, & Patricius Romanorum creatus eſt, quæ tunc ſuprema in Urbe erat dignitas. Cùm inſuper in Oriente Conſtantinopoli Eirene mulier, filio Conſtantino oculis privato, Imperij habenas ſola tractaret, hâc occaſione Leo III. Papa populi ſcitu, & Cleri rogatu, Carolum Magnum ob egregia in Chriſtianum nomen, & Romanam Sedem merita, Romanorum Imperatorem Occidentis primò, & inunctum, & diademate aureo redimitum, Auguſtum appellavit 8. Calendas Januarij, ipſo die Natalis Chriſti, Anno octingenteſimo primo. Coring. *de Rom. Imp. n 24.* Sicque adeò Imperium Occidentis authoritate Summi Pontificis è Græcis in perſonam, & ſtirpem Caroli Magni Francorum Regis translatum fuit.

Neque pro *quinto* hujus Hiſtoriæ veritatem elidere valet Ludovici Maymbourgi exceptio *in hiſt. Iconoclaſt. lib. 4. ad annum 800.* opponentis, *quòd Carolus Magnus Imperium Occidentis jure belli occupâſſet, Romam verò Populi Romani* dota- 35.

ex pag. 61. n. 148.

dotatione: nec aliud à Leone III. Papa, quàm coronam, non ipſum Imperium, ſed inſignia tantùm, ſeu nudam Cæremoniam acceperit. Nam contrarium evincitur ſequenti argumentorum à Bellarmino *de translat. Romani Imperij lib. cap. 4 uſque ad caput 7.* accuratiſſimè deductorum ſerie. Ubi triginta adferuntur hiſtorici concorditer aſſerentes, Imperium Romanum Summi Pontificis authoritate à Græcis ad Francos eſſe translatum. Hi autem Hiſtoriographi (quorum verba in ipſo Bellarmino revideri poſſunt) ſunt ſequentes: nempe Ioannes Zonara Author Græcus, Georgius Cedrenus, Paulus Diaconus, vivens tempore Caroli Magni, Eginarthus Carolo Magno familiaris, Annales Francorum tempore ejuſdem Caroli cœpti exarari, Aimonius, ſeu Ammonius degens tempore Ludovici Pij, Addo Epiſcopus Viennenſis, Regino Abbas Prumienſis, Vothingus Corbejenſis, Luitprandus, Hermannus Contractus, Marianus Scotus, Dodechinus Mariani continuator, Lambertus Schafnaburgenſis, Otto Epiſcopus Friſingenſis, Godefridus Viterbienſis, Conradus Abbas Urſpergenſis, Lupoldus Bambergenſis, Matthæus Palmerius, Blondus Flaccius, Aeneas Sylvius, Ioannes Trithemius, Antoninus, Ioannes Nauclerus, Robertus Gaguinus, Philippus Bergomenſis, Ioannes Cuſpinianus, Iacobus Wympfelingius, Polydorus Virgilius, Raphael Volaterranus, Donatus Acciaiolus, Albertus Kranzius,

Acce-

Accedunt hiſce teſtimonia Imperatorum ac Principum, translationem Imperij à Græcis ad Francos, & à Francis ad Germanos Romani Pontificis authoritate factam diſertis verbis conteſtantium; prout à dicto Bellarmino *præs. cap.5.* docetur. Inter iſtos primus eſt ipſe Carolus Magnus, cujus in hoc veſtigia ſunt ſecuti Ludovici Pii filius, Carolus Calvus, Albertus Imperator, Henricus VII. Ludovicus IV. Carolus IV. Fridericus I. Michael Imperator Conſtantinopolitanus, Emanuel Comnenus Orientali Imperio præfectus, Philippus Rex Francorum, ac Principes Electores. Septem inſuper Summorum Pontificum teſtimonijs id ipſum firmat prætactus Bellarminus *cap. 6.* nempe Gregorij IV. Adriani II. Adriani IV. Alexandri III. Innocentij III. Clementis V. & Pij II. 36. *ex pag. 62. n. 149.*

Hinc pro *ſexto* facilè conſtat, fictitiam eſſe illam Maymbourgi vocem *ſuperiùs* allegatam, *ac ſi Carolus Magnus Imperium Occidentis jure Belli occupâſſet, neque Imperium, ſed hujus duntaxat inſignia, ſive Coronam, ceu nudam cæremoniam à Leone III. accepiſſet.* Nam eodem Bellarmino *cit. lib. cap.* 7. fuſiſſimè probante, Carolus Magnus Regnum Francorum hæreditate quidem obtinuit, ac expugnatâ Longobardiâ, Romanâ olim provinciâ, hujus Rex jure Belli appellari cœpit, Romam verò vi & armis nunquam occupavit; uti hiſtorici paſſim clamant. Quòd ſi ergo ex eo titulo dicendus eſſet Imperator, pari prærogativâ jam poti- 37. *ex cit. pag. 62. n. 150.*

rentur & Galliæ, & Hiſpaniæ, & Angliæ Regna, cùm & ipſa fuerint priùs Romanæ Provinciæ, quàm cederent in propriorum ſuorum Regum jus hæreditarium.

38. Sed *nunquid à Græcis ſeu armis, ſeu ſpontaneâ ceſſione Carolus accepit jus Occidentalis Imperij?*

ibid. n. 151. Ubi equidem Regnum Longobardorum à Carolo fuerat occupatum, Deſiderio Rege in captivitatem miſſo, Aldagiſus ejus filius ſub annum ſeptingenteſimum ſeptuageſimum quartum, claſſe à Græco Imperatore acceptâ, in Italiam pervolans, Longobardorum reliquias ad arma capeſſenda, permovit. At Carolus in Italiam properans, cùm victor evaſiſſet, Aldagiſus, deſperatis jam rebus, Regnique recipiendi ſpe fruſtratus, Græciam versùs terga vertere compulſus fuit. Anne igitur ex hoc ſubſidij Aldagiſo ab Imperatore Græco pro recuperandâ Longobardiâ conceſſi titulo, jus Occidentalis Imperij Græcis ademptum fuiſſe, dicere fas ſit? Profectò ſi ex belli ejuſmodi titulo juſtè poſſet comprobari Ius ipſius etiam Imperatoriæ Majeſtatis victori obtentum, non unus, ſed plures jam in Occidente eſſent jure appellandi Imperatores. Tantum porrò abeſt, Græcos ſpontaneâ ceſſione Ius Occidentalis Imperij ceſſiſſe Carolo, ut concordi Hiſtoricorum tam veterum, quàm recentiorum calamo, è contrario probet Bellarminus *cit. lib. 11. cap. 11.* Græcos Imperarores, cùm primùm ad eos fama perlata eſt coronationis Caroli,

vehe

vehementer commotos ac indignatos fuiſſe.

Sed nunquid pro *ſeptimo* dicere fas eſt, *Coronam Imperatoriam authoritate Senatûs, Populique Romani fuiſſe decretam Carolo?* Imperium equidem Romanum ſub Ethnicis adhuc Imperatoribus erat Electivum, minimè tamen ex Senatûs, Populique Romani decreto, ſed exercitûs placito conferri ſolebat, Conſtantino autem Magno Imperij dignitatem in Græciam transferente, factum fuerat hæreditarium. Quis ergo credat, Senatum, Populumque Romanum, quando nullius ferme authoritatis ac potentiæ erat, auſum fuiſſe in Carolo ad Imperium Occidentis promovendo, quod anteà, cùm floreret, minimè auderet. Et verò quâ juſtitiæ lege Imperij Occidentis jus potuiſſet transferri in Carolum, priuſquàm fuiſſet de jure abdicatum à Græcis? Nunquid autem ſeu Populo, ſeu Senatui Romano erat authoritas ſuper Græco Imperatore, legitimum Imperij non tantùm Orientalis, ſed etiam Occidentalis jus obtinente; præcipuè dum tempore Caroli coronationem antecedente, Senatui, Populoque Romano nullum erat cum Græcis bellum, ut dici poſſet, juſto belli titulo, Græcum Imperatorem ſpoliâſſe Iure Occidentalis Imperij? 39. *ibid. n.* 112. *ibid. n.* 113.

Pro *octavo* igitur, *in quam, niſi Pontificiam authoritatem reduci poteſt Imperij Occidentalis à Græcis adempti juſtitia?* Etenim Græcorum Imperatorum cum tunc fuiſſe ſtatum, ut meritò in 40.

ipſos ſtringeretur Pontificiæ authoritatis virga correctoria, patet *ex antecedentibus*. At Eccleſiæ virga correctoria *ſub indefinitâ, Quodcumque ſuper terram ligandi & ſolvendi poteſtate*, Petri ſucceſſori conceſſâ, ſecundùm ordinem à Chriſto præſcriptum, eatenus poteſt progredi ad avulſionem à communione fidelium, ut prævaleat *ad quodcumque ſuper terram*, quà in regnum cælorum ordinabile, pro meritis cauſæ *vel ſolvendum, vel ligandum*; uti verba Chriſti ſonant, demonſtratumque eſt *in antecedentibus*.

41. Quis verò neget, Imperij jus, non *quaſi abſtractè* ſub ſignatâ *Formalis* Divinitus conſtitutæ Regiæ poteſtatis ratione, ſed *concretè* ſpectatum, quà Chriſtiani hominis ſubjecto appropriatum, reputari etiam debere inter la *Quæcumque, ſuper terram in regnum cælorum ordinabilia*? Sub qua proinde *Moralitatis* in regnum cælorum ordinabilis, ex publica Eccleſiæ ſeu utilitate, ſeu neceſſitate meritò ponderandæ ratione, quis Catholicorum jam dubitare auſit, Leonem III. ſui Oecumenici Paſtoralis muneris authoritate, Græcos hæreticos Imperatores, Eccleſiæ ſanctæ neceſſitate, id exigente, juſtè ſpoliâſſe jure Occidentalis Imperij?

ex pag. 63. n. 134.

42. Quare pro *nono* concludere jam licet per ſequentem argumentationem. Nempe ex ipſo lumine naturæ conſpicuum eſt iſtud principium; quiſquis juſto publicæ authoritatis titulo Principem aliquem ſupremum ſpoliat

jure

jure ſui Regni, poſſe hoc ex ipſiſſimo ejuſmodi juſto titulo, ſibi vendicare: ſuper hoc namque naturaliter noto principio *morali*, unicè fundatur æquitas poſſidendi, & in ſuum dominium redigendi provinciam alicujus Principis, bello juſto occupatam. Quia igitur Summus Pontifex Leo III. juſto titulo Græcis ademit Imperium Occidentale, iccircò ſecundùm iſtud naturalis luminis principium, quà cum præaddućto Fidei luminis (Petro, ejuſque ſucceſſori *abſolutam ſuper quocumque Morali* in regnum cælorum ordinabili authoritatem decernentis) principio combinatum, ipſimet Pontificiæ ſuæ poteſtati acquiſivit Occidentalis Imperij jus, ac proinde ob Caroli Magni in Eccleſiam merita, jure in hunc Franciæ Regem, ejuſque ſtirpem, tranſtulit illud Imperium; ſicque adeò Caroli Magni per Leonem III. peracta coronatio non fuit nuda cæremonia, ſed ſtipata authoritativâ Imperatoriæ dignitatis collatione.

§. V.

In quo Pontificiæ ſuper Reges poteſtatis fit demonſtratio ex Matthæi 18. capite v. 15.

IBi namque quiſquis peccaverit, ſi correptus à fratre Chriſtiani nominis conſorte, altero etiam, vel tertio ad iteratam ejuſdem correctionem aſſumpto, ſe non emendaverit, à Chriſto Domino decernitur denunciandus

Eccleſiæ, eoúſque proceſſum ſuum protenſuræ, ut, *ubi Eccleſiam non audierit, ſit habendus inſtar Etnici & publicani.*

43. *Primò* igitur iſthæc Eccleſiæ à Chriſto præcepta procedendi norma, non poteſt non eſſe
ex pag. p. 22. 196. judiciaria, cùm nefas eſſet, abſque ſubſtantiali, lumini etiam naturæ conſonâ proceſsûs judiciarij ſolemnitate, quempiã ſpoliare Chriſtianæ communionis jure, ita ut ex tunc ſit habendus *inſtar Ethnici & publicani.* At verò iſta correctoria & coercitiva, publicæ Chriſtianæ communionis privationem inducens cenſura, Eccleſiaſticæ authoritatis judicio inferenda, à Chriſto Domino protenditur erga omnes, qui ſub Chriſtiani nominis conſortio dici poſſunt ac debent, eſſe fratres. *Ex aperto ſacro textu.* Hâc autem Chriſtiani nominis propriâ prærogativâ exuti eſſe utique nolent Reges Chriſtiani. Quos proinde, oportet, omninò fateri, ſe ſubjectos illi correctoriæ & coercitivæ virgæ judiciariæ, Eccleſiaſticæ authoritatis.

44. Etſi verò ex illis Chriſti Domini verbis *dicti 18. capitis Matthæi v. 17.* exaratis evinci videatur, iſtam judiciariæ poteſtatis virgam correctoriam & coercitivam, in hoc terminari & conſummari, ut, poſtquàm Eccleſia proceſſerit ad peccatorem, ſi contumax ſit, à ſui communione avellendum, ex tunc ulteriùs procedere haudquaquàm valeat, Chriſto dicente: *Si taliter correctus Eccleſiam non audierit, habendum eſſe inſtar Ethnici,* communionis

Tertiò

nempe Chriſtianæ jure deſtituti, nullâ ulterioris ex tunc proceſsûs faciendi, ſub illis Chriſti verbis mentione ibi habitâ.

Nihilominùs combinando ea Chriſti Domini verba cum ſacro contextu, nempe *ejuſdem capitis verſu decimo octavo*, ex hoc ſtatim evincitur, poteſtas illa ad communionis Chriſtianæ privationem indicendam à Chriſto conſtituta, eſſe connexa cum iſtis verbis: *Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis ſuper terram, erunt ligata & in cælo, & quæcumque ſolveritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cælis.* At iſthæc Apoſtolis etiam *ſigillatim* ac *diſtributivè* ſpectatis, per modum tamen legationis duntaxat conceſſa poteſtas (penes Petrum ſolummodò exiſtente ordinariâ Oecumenicâ, in ſucceſſores transferibili *Matthæi 16.* promiſsâ, & *Ioannis ultimo cap.* collatâ authoritate) ea, inquam, Apoſtolica poteſtas *indefinitè* complectitur authoritatem ſolvendi & ligandi, *Quodcumque ſuper terram eſt morale.* Sub ejuſmodi verò *Moralitatis* lineâ comprehenduntur quæcunque ſeu Regna, ſeu bona temporalia, quatenus *Moralibus* hominum actibus, & ordinationibus ſunt ſubjecta. 45. *ibid. n. 107.*

Quemadmodùm ergo iſta ligandi & ſolvendi poteſtas Apoſtolica protenditur ſuper omni, *quod ſupra terram eſt Morale*, hominum arbitrio libero, ejuſque ordinationi *Morali* ſubjacens, ſic coercitiva illa, ſeu correctoria per Chriſtum *cit. v. 17.* aſſerta, & conceſſa 46.

virga, cum illâ Apoſtolicâ æquè per Chriſtum *proximè ſubſequente decimo octavo verſu* traditâ poteſtate, æqualem ſortitur menſuram, in vi cujus pariter protendatur ſuper omne id, *quod ſupra terram eſt Morale*, quale eſt quodcumque Regiæ poteſtatis exercitium, atque illius ad certum ſubjectum applicabilitas, cum ejuſdem in hoc individuo ſubjecto conſervatione.

47. *Tertiò* proinde fundamento iſthoc nititur Canon *Novit. De judicijs.* in quo decernitur, non eſſe equidem Summi Pontificis, *directè & immediatè* ſe immiſcere cauſis feudalibus ac negotijs Regum, poſſe tamen, ac debere id fieri ab eo, cùm Eccleſiæ intereſt, ſive dum agitur de peccato, perjurio, ac fœdere violato, conformiter Chriſti mandato *Matth*, 18. lato ſub hiſce verbis: *Si peccaverit in te frater tuus &c.* (ſi te, atque conteſtes non audierit) *dic Eccleſiæ &c.*

Refertur integrè pag. 38. n. 63. ac ſeq.

48. Ex hoc ipſo igitur ſacro Canone Clerus Gallicanus Anno 1329. coram Philippo IV. Rege congregatus, adversùs Miniſtrorum Regiorum querelas contendebat, Eccleſiaſticam juriſdictionem ſeſe ad temporalia extendere ſaltem *ratione peccati.* Neque ullus tunc oppoſitum aſſerere auſus fuit, ſed Petrus de Cuguerijs acrior juriſdictionis Regiæ in illo Conventu patronus fateri debuit, Decretalem *Novit.* habere locum in Rege Franciæ, utpote ſuperiorem non agnoſcente, tanúmque

ex pag. 28. n. 22.

que id negabat de Judicibus Regijs, quippe qui à Rege corripi poſſent. Verùm quo jure Miniſtros Regios excludere fas eſt à conſortio Chriſtiani nominis fratrum, quos *indefinitè, ſi peccaverint*, complectitur illa *correctoria & coercitiva* per Chriſtum conſtituta virga. Sufficiat tamen hîc nobis, univerſos tunc falſos fuiſſe, illum Canonem *Novit*. habere locum in Rege Franciæ, ſuperiorem non agnoſcente.

Præinſinuati ſub Philippo IV. Pariſijs Anno 1312. aggregati Archiepiſcoporum, ac Epiſcoporum Conventûs acta, pro *quarto*, videre licet *in tomo 4. Edit. Pariſiens. à pag.* 1098. inter quæ extat ſolidiſſima, inſtituto noſtro deſerviens Bertrandi Cardinalis Eduenſis, Cleri Gallicani nomine exhibita diſſertatio, in qua inter cætera ex prætacto Matthæi ſacro textu (*Si peccaverit in te frater tuus &c. dic Eccleſiæ, & ſi Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus & publicanus*) infert is Cardinalis, hinc conſtare, quòd ſermo ſit de juriſdictione Eccleſiæ, cùm *ibidem* ſubdatur; *Amen dico vobis, quæcunque ligaveritis ſuper terram, erunt ligata & in cælo.* Unde ſinè ulla dubitatione ad Eccleſiam pertinere, jure ſibi à Deo collato, cognoſcere, & judicare de quocunque peccato. Unde B. Paulum excommunicâſſe fornicatorem notorium, uti legitur *in Epiſt. priore ad Corinth. & 24. q. 7. cap. Audivimus.* Cùm igitur peccata contingant circa actiones perſonales hominum, & circa contractus, de omnibus his

49.

Refertur ex integrò à pag. 35. n. 48.

ex pag. 36. n. 05.

per-

pertinet ad Eccleſiam judicare: maximè ſi intentetur actio per modum injuriæ, vel alterius cujuſcumque peccati, tam inter laicos, quàm inter Clericos, vel inter laicum & Clericum; quicunque eorum ſit actor, vel reus.

40. Pergit pro *quinto* is Cardinalis Cleri Gallicani nomine ſic argumentari. Nec dici poteſt, quòd reus hoc modo trahatur extra forum ſuum: quia omnes Chriſtiani, in quantum Chriſtiani ſunt, pertinent ad forūEccleſiæ. Et hoc eſt, quod expreſsè dicitur in Canone *11. q. 1. Cap. Quæcunque.* ubi dicitur ſic: *Quæcumque contentiones inter Chriſtianos ortæ fuerint, ad Eccleſiam deferantur, & ab Eccleſiaſticis viris terminentur: & ſi obedire noluerint, quouſque obediant, limitibus Eccleſiæ excludantur.* Nec propter hoc enervatur juriſdictio Principum ſæcularium, qui de actionibus & contractibus ſubditorum ſuorum, videlicet laicorum, habent cognoſcere, & judicare: quæ juriſdictio non aufertur, nec impeditur. Si enim Actor voluerit, poterit reum trahere ad forum, ſive judicium ſæculare, & tunc Judex laicus cognoſcet: ſi autem vult reum trahere ad judicium Eccleſiæ, poteſt: præcipuè intentando actionem injuriæ, vel peccati: quia quilibet laicus Chriſtianus eſt utrique judicio ſubjectus, uni ut civis, alij ut Chriſtianus.

veluti hujus probatio uberior adfertur pag. 35. n. 48. & 49.

ex pag. 36. n. 51.

51. Addit *prætactus* Cardinalis. In Chriſtianiſſimo præſertim Franciæ Regno, in quo Reges fuerunt Eccleſiæ devoti à principio,

ibid. n. 52. & 53.

quo

quo fuerunt Chriſtiani, Eccleſiam uberiùs uſam fuiſſe illo jure ſuo. Neque uſum hunc fuiſſe acquiſitionem novi juris, ſed executionem juris primi dati à Deo. Has igitur à Bertrando coram Philippo Rege Franciæ propoſitas rationes meritò expendat modernus Clerus Gallicanus, imitetúrque proinde antiquioris in Chriſtianiſſimo Regno à ſuis prædeceſſoribus de juriſdictione Eccleſiaſticâ doctrinæ tam viriliter propugnatæ exemplum.

Inter plura alia argumenta pro *ſexto* idem Cardinalis, præſens inſtitutum noſtrum probat ex hoc, quòd à Chriſto judiciariæ poteſtatis ſuæ participatio quædam facta ſit Petro, ùtpote conſtituto ſuo in terris vicario: qui proinde *Act.* 5. Ananiam & Saphiram pro crimine furti & mendacij *judicialiter* condemnavit; ſicuti etiam Paulus 1. *Corinth.* 5. convictum fornicatorem judicavit. Superadditur, videri evinci *ex Matthæi 18. capite*, quòd Chriſtus voluerit, tale judicium eſſe penes Eccleſiam, ita ſanciendo: *Si correptus à fratre*, alijs quoque duobus, vel tribus teſtibus in ſubſidium adhibitis, *ſe non emendaverit, denunciandum eſſe Eccleſiæ, & ſi hanc non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus & publicanus: Amen dico vobis*, adijciens, *quodcumque ligaveritis ſuper terram, erit ligatum & in cælis, & quodcumque ſolveritis ſuper terram, erit ſolutum & in cælis*. Ecce igitur (concludit idem Cardinalis) quàm expreſsè vult Chriſtus, quòd in 52 *ex pag. 39. n. 70.*

omni

omni re, in qua eſt peccatum unius adverſus alterum, ſi ille, qui deliquerit, monitus charitativè, ſe non emendaverit, debeat negotium ad judicium Eccleſiæ deferri.

53. *ibid. ex n. 71.* Ex illa porrò univerſalitate poteſtatis ſolvendi & ligandi, ad quæcumque ſuper terram ſe extendentis, pergit Bertrandus pro *ſeptimo* inferre, nihil eſſe, in quo Eccleſia non poſſit ligare & ſolvere. Et ideo, quando Petrus de Cuguerijs in prætacto Conventu Pariſienſi contendebat, ſub duobus gladijs, quos ſufficere, ajebat Chriſtus *Luc.* 22. intelligi duas juriſdictiones, ſpiritualem ſcilicet ac temporalem, conſultò monet prætactus Cardinalis, oportere, ut animadvertatur, Chriſtum voluiſſe, quòd illi duo gladij eſſent penes Petrum, & Apoſtolos. Quia proinde illi duo gladij ſignificabant duplicem poteſtatem, nempe *ſpiritualem* ac *temporalem*, conſequenter voluiſſe Chriſtum, ut utraque illa poteſtas ſit penes Eccleſiam.

54 *ex pag. 42. n. 87. & 88.* Quibus taliter conſtitutis, pro *octavo* hunc in modum licet argumentari. Inter *Moralia* jure naturali conſpicua axiomata numeratur iſtud quoque principium, ubique receptum: nempe *cuivis Magiſtratui fas eſſe, poteſtatem ſuam judiciariam extendere ſuper omni causâ, fori ſui limitibus conceſsâ.* Ex fide autem *Divinâ* liquet, virgam correctoriam *Matthæi 18*, decretam Eccleſiæ, extendi *indefinitè* ſuper peccato, atque adeò ſuper omni peccati genere. At

verò

verò ex ſacro contextu rurſus manifeſtum eſt, illam ſuper omni Chriſtianorum peccato protenſam virgam correctoriam, reduci in poteſtatem ligandi & ſolvendi *indefinitam*, protenſam *ad quodcunque ſuper terram*, velut ipſemet Chriſtus *hanc poteſtatem ligandi & ſolvendi* in ſubſequenti *mox verſu contexuit cum illâ virgâ correctoria*. Hæc verò *poteſtas ligandi & ſolvendi* ex *Matthæi 18 capite* ita referebatur ad Apoſtolos univerſos, ut *Matthæi 16.* ſub pari *ad quodcumque ſuper terram* extenſione, fuerit ſoli Petro, cum ordine ad perpetuũ Eccleſiæ ſtatũm, adeoque ejus ſucceſſori promiſſa, & poſtmodùm *Ioan. 21.* cum Paſtorali Oecumenico munere *actualiter* collata. Ex hiſce igitur fidei principijs, cum illo *Morali* naturaliter conſpicuo principio collatis, certò infertur, illam Eccleſiæ decretam virgam *correctoriam*, *ſuper omni peccato* protenſam, ſubſiſtere penes Petri ſucceſſorem, Romanum Pontificem. 55.

Ipſiſſima hæc concluſio pro *nono* firmatur ſequenti Theologico diſcurſu. Ea namque virgæ correctoriæ ſuper omni peccato extenſio, in regni cælorum clavibus, Petro, ejuſque ſucceſſori demandatis, comprehenſa, *ex cit. pag. 42. n. 89.* juxta ſacrum *Matthæi 16.* exaratum Evangelium, fundatur in debitâ omnimodi actûs *Moralis* ad regnum cælorum ordinabilitate, cujus deviationem, ex quo *Moralitatis* in homine linea ad ſupernaturalem ſtatum eſt elevata, involvit jam omne, præcipuè mortale pecca-

peccatum. Hæc verò *Moralitatis* ad ſtatum ſupernaturalem elevatæ, in regnum cælorum ac ſalutem æternam ordinabilitas, in *vi indefinitæ* clavium authoritatis obſervanda, incumbit Oecumenico Eccleſiæ Paſtori, non eo duntaxat caſu, quo ejus deviatio per peccatum *actualiter* commiſſum jam eſt facta, ſed vel maximè obſtringit ad proſpiciendum, ne tales à ſupernaturalis ſtatûs fine committantur deviationes, veluti hoc evincunt Chriſti verba *Joan.* 21. paſcendi munus erga cunctas oves ſuas, Petro, ejuſque ſucceſſori committentis; hoc enim ſeu paſcendi, ſeu gubernandi officium malè adminiſtraretur, ſi paſtor ovibus primùm poſt patrata peccata, non verò antecedenter, ubi peccati imminet periculum, providere vellet. At verò in pleriſque cauſis etiam *Civilibus*, quando duo inter ſe altercantur, præcipuè dum nullum (veluti Reges) ſupra ſe *in foro Politico* agnoſcunt ſuperiorem, & hinc *per viam facti, &* ex proprio arbitrio perperam procedere affectant, non poteſt non evidendenter imminere periculum peccati, quamvis evidens non ſit, ex quâ parte ſtet injuſtitia, quamdiu hoc ex publicâ authoritate non fuerit deciſum. Ex debito igitur, peccati imminentis periculum manifeſtum avertendi, ſecundùm fidei, de Eccleſiæ clavibus Petro, ejuſque ſucceſſori commiſſis nos edocentis, certiſſimum principium, ea ſolicitudo incumbit illi ipſi, qui ex muneris Paſtoralis Oecume-

nici ſuper omnes Chriſti oves, ipſóſque adeò Reges Chriſtianos protenſi officio, proſpicere debet adversùs quodcumque non patratum duntaxat, ſed de futuro *Moraliter certò* patrandum peccatum.

Decimò proinde præadducta fidei principia combinando cum præinſinuatis *naturali* lumine indubitatis principijs, ita concludere licet. 56. Quandoquidem evidenter conſpicuum ſit, in prætacto graviſſimæ Regum Chriſtianorum altercationis caſu, adversùs *peccati* manifeſtum periculum, provideri haud poſſe ab Oecumenico Chriſti Paſtore, niſi huic ſit authoritas deciſoria altercationis ejuſmodi, involventis certum, ac evidens diſcrimen peccati, ex alterutra parte ſeu jam incurſi, ſeu incurrendi. Icircò ſub illâ fidei, & luminis *naturalis* principiorum combinatione, redditur, omninò conſequens, Oecumenico Chriſti ovium Paſtori eſſe poteſtatem etiam *judicialiter*, *authoritativè* deciſoriam cauſarum *Civilium*, inter ipſos quoque Reges controverſarum, ubi intervenit vel peccatum, vel manifeſtum ſaltem ac *moraliter* certum peccati periculum. Quæ adeò judiciaria in tali caſu, Oecumenici Paſtoralis à Chriſto inſtituti muneris poteſtas, continetur clavibus regni cælorum, *indefinitâque quodcumque ſuper terram ſolvendi*, *& ligandi* authoritate.

ex pag. 43. n. 89.

Quam igitur judiciariam ſuper cauſis etiam *Civilibus* authoritatem pro *undecimo* fuiſſe in Petri 57. *ibid. n. 90.*

tri ſucceſſore agnitam etiam à Theodoſio, & Carolo Magno Imperatoribus, *in præcitato Canone Novit. De judiciis.* aſſeruit Innocentius III. *Nec ſic*, inquiens, *illud humillimum omittamus, quod Theodoſius ſtatuit Imperator, & Carolus innovavit; de cujus genere Rex ipſe* (Franciæ) *noſcitur deſcendiſſe. Quicumque videlicet litem habens, ſive petitor fuerit, ſive reus, ſive initio litis, vel decurſis temporum curriculis, ſive cùm negotium peroratur ſive cùm jam cœperit promi ſententia, ſi judicium elegerit ſacroſanctæ Sedis Antiſtitis, illicò ſine aliqua dubitatione (etiamſi pars alia refragetur) ad Epiſcoporum judicium, cum ſermone litigantium dirigatur.* Hinc ergo Gallicanus Clerus meritò ſtudeat; ſupparem Carolo Magno, Oecumenicæ ſuper cauſas quoque *Civiles* ſub *peccati*, quà cum ſupernaturalis ſtatûs fine ſaltem pugnantis, formalitate protenſæ, Pontificiæ authoritatis obſervantiam religioſam, non tantùm non extinguere, ſed fovere, & conſervare.

§. VI.

Prætacta Summi Pontificis ſupra Reges authoritas firmatur ex 2. Paralip 23. & 4. Reg. II. item Eccleſiaſtici 48. capite.

58. EX prioribus nempe duobus ſacris capitibus conſtat, Ioadæ in Ritu Moſaico tunc Pontificis Maximi authoritate, Athaliam Regio ſolio,

lio, quod injuſtè occupaverat, dejectam, Ioa- *ex pag.*
dæque Regis filium Regali diademati reſtitu- *12 n.*
tum eſſe Circa quod exemplum inſtituto no- *54.*
ſtro accommodandum, *primò* animadvertere
oportet, Athaliam fuiſſe equidem de genere il-
lorum, qui non tantùm *in viâ Facti*, ſed etiam *ex pag.*
in viâ Iuris ſunt Tyranni, quorum ea eſt con- *13. n.*
ditio, ut à quovis Regni concive, non qui- *56.*
dem *jure vindictæ*, ſed *jure defenſionis* occidi poſ-
ſint; uti Theologi communiter tradunt cum
Doctore Angelico. Num verò dicere fas eſt, *ex pag.*
Ioadam Pontificem, ex hoc *privato* duntaxat *15. n.*
defenſionis naturalis jure egiſſe adversùs Athali- *72.*
am Regni Iudaici tyrannicam dominatricem?
In hoc Summo Pontifice, ex conſtitutione Di-
vinâ *ſexti capitis Deuteronomij*, erat authoritas *Iu-
dicij veritatem* definiendi ex ſacroſanctis ſtatûs
illius Moſaici legibus. Hæc verò authoritas,
Pontifici Maximo Divinitus attributa, exten-
debat ſe ad omne negotium, omnemque cau-
ſam *Civilis* quoque *ſtatûs* propriam. Uti aper-
tè liquet *ex 17. & 21. Deuteron. capite.* Hoc igi-
tur authoritatis Divinitus conſtitutæ jure, quis
negare auſit, uſum fuiſſe Ioadam Summum
Sacerdotem, adversùs Athaliæ tyrannidem, eo-
úſque procedendo, ut & ipſam Regni poſſeſſio-
ne ſpoliandam decerneret, & ad eam ab uſur-
patâ regiminis adminiſtratione detrudendam,
milites conſcriberet, legitimumque Regem ſo-
lio imponeret, fœdere inter Deum & Regem,
nec non inter Regem ac populum ſancito, non

ex *privato* arbitrio ſuo, ſed ex *publica* authoritate ſacerdotij, jus Divinitus ſancitum habentis *ſuper Iudicij veritate & juſtitiâ*? Juxta hoc igitur Ioadæ Summi Sacerdotis exemplum, quis Sumo Pontifici Novi Teſtamenti, negare auſit poteſtatem adversùs tyrannos, abſque legitimo Iuris titulo Regni cujuſpiam invaſores, procedendi ex publicâ etiam judiciariâ authoritate?

59. Pro *ſecundo*. Illorum equidem tyrannorum, qui legitimum Regni jus obtinent, ſed *in via Facti* tyrannicam obeunt gubernationem, nullâ erga ſubditos juſtitiæ ac æquitatis attentâ ratione, alia ſors & ratio eſt, ita ut ſecundùm Concilij Conſtantienſis decretum, nefas ſit, à privatis quibuſcumque ipſos interfici. Cujuſmodi gubernatio tyrannica, ſi intrà puros naturæ lumini commenſuratos limites ſubſiſtere poſſet, ſuper eâ dijudicandâ, fortaſſis extendere haudquaquam ſe poſſet Oecumenici Paſtoris authoritas, eo ipſo tamen, quòd *Moralitatis* naturali quoque lumini proportionatæ tranſgreſſio, propter ejuſdem ad ſupernaturalem ſtatum elevationem, nullatenus ſubſiſtere valeat, quin *Moralitatis* quoque *ſupernaturalis* violatio, Pontificiæ Chriſti vicariæ poteſtati indubiè ſubjecta, interveniat; *An non ex hoc ſaltem titulo ſuper illam extendere ſe meritò poteſt ac debet ſupremi Pontificis authoritas, maximè, ſi emergat publicum etiam Eccleſiæ damnum?*

x pag. 13. n. 51.

ibid. n. 59.

60. Pro *tertio* igitur hujus quæſiti reſolutio, ex hacte-

hactenus deductis ſacri Evangelij textibus facilè patet, quibus conformia ſunt varia inſuper Summorum Pontificum ab Authore *Regalis Sacerdotij lib. 1. §. 15.* producta exempla, non alio, quàm Oecumenici Paſtoralis ad publicum ſanctæ Eccleſiæ Bonum jugiter intenti officij fundamento innitentia, quibus pro exigentiâ temporum, noſcuntur quàm plurimæ authoritate Apoſtolicâ ſancitæ, Regum Eccleſiæ ſanctæ rebellium exauthorationes. Etenim Anno 1076. Gregorius VII. Henricum IV. Germaniæ Regem in Synodo Romana, quòd ſacerdotia, & Eccleſiaſticas dignitates mercatui exponeret, quòd ſubditorum facultates prædaretur, quòd appellationes ad Sedem Apoſtolicam impediret, quòd habito Wormatiæ Conventu, auſus eſſet, in Gregorium ſententiam dicere, eúmque Papatu exuere, & denique ob multa alia flagitia excommunicat, Regnóque indignum pronunciat, & ſubditos juramento liberat; unde multis hinc malè actitatis, Germaniæ Principes Henricum in ordinem redigunt, & Rudolphum Sueviæ Ducem appellant Regem. *Ex Actis relatis to. 3. Concilior. ante Concilium Romanum I.* *ex pag. 95. n. 50. & 51.*

Anno 1079. idem Gregorius VII. Boleslaum Poloniæ Regem, eò quòd B. Stanislaum Cracovienſem Epiſcopum ad aras occidiſſet, diris perculit, Regno, omnique dignitate privatum. Ex Longino *in Polonica hiſtoria.* Baronio, & alijs. Eodem anno dictus Pontifex 61.

adversùs Philippum Francorum Regem, cùm ſacerdotia pretio venderet, proptereáque Epiſcopū Matiſconenſem admittere nollet, reſcribit ad Rodericum Cabilonenſem Epiſcopum: *ut Regem moneret, quatenus à mercimonio tam turpi abſtineret &c. alioquin cenſuris feriendus, Regnóque caſurus. Ex lib. 1. hujus Pontificis epiſt. 35.* Ex cujus verbis etiam patet, Philippum Gregorio paruiſſe, miſſiſque Legatis, in ejus ſe poteſtate futurum, reſpondiſſe.

52. Anno 1166. Cùm Fridericus Ænobarbus in Italiam cum exercitu moviſſet, incendijs & rapinis omnia vaſtaret, Guidonem Antipapam Alexandro III. opponeret, aderant Conſtantinopoli ab Emanuele Comneno Imperatore Legati, unionem cum Eccleſiâ Romanâ, ingentemque vim auri, & auxiliorum ſpondentes, ſi Pontifex Maximus Imperium Occidentis Græco reſtitueret. Exinde Anno 1168. idem Alexander III. Fridericum Ænobarbum pernicioſiſſimo ſchiſmate, belloque Italiæ, Eccleſiæ, & Pontifici infeſtum, ſacris, & Imperio interdicit, qui tamen Pontifici poſteà reconciliatus fuit. *Ex actis Alexandri III. apud Baronium ad dictos annos, alijſque authenticis monumentis.* E-

cit. pag. 95. n. 49. & 50. contra dicto anno 1076. præfatus Gregorius VII. Demetrium Croatiæ, Dalmatiæque Ducem per ſuos Legatos coronari fecit Regem. Et Sylveſter II. anno 1000. S. Stephano Hun-

ibid. n. gariæ Duci jus dignitatis Regiæ conceſſit. Ex Cartuitio *in vita S. Stephani.* Anno inſuper

1179. Alphonſus I. Dux Portugalliæ ab Alexandro III. ob res adverſus Arabes præclarè geſtas, jus, & titulum Regis accepit. Ex Spondano & Baronio *ad hunc annum.*

Annon igitur pro *quarto* dicendum videtur, Summum Novi Teſtamenti Pontificatum pari dotatum eſſe ſpiritu, qualis erat in Elia Propheta, de quo *Eccleſiaſtici 48. capite* habetur, ipſi Divinitus datum fuiſſe, *ut Reges inungeret ad pœnitentiam, & Reges deijceret, & confringeret ipſorum potentiam?* Hoc equidem Dei mandatum Eliæ quà Prophetæ factum, non erat cum ſucceſſionis jure propagandum in poſteros, hinc tamen elucet, quóuſque ſpiritus Dei in Antiquo etiam Teſtamento fuerit operatus. Annon ergo fas eſt, aſſeverare talem Dei ſpiritum, gratiæ non gratum facientis, ſed gratis datæ, habere etiamnum locum in ſtatu Legis Evangelicæ? Hanc profectò Chriſtus, ut Regni ſui Myſtici, Eccleſiæque ſuæ ſanctæ ſtatum ſublimiùs adornaret, voluit condecoratam Regni cælorum clavibus; Petro, ejuſque ſucceſſori perpetuò deſtinatis, cum poteſtate ligandi & ſolvendi, quidquid ſuper terram eſſet *Morale.* In qua porrò ſolvendi, & ligandi Oecumenicâ authoritate ſubſiſtere ſpiritum non *privati*, ſed *publici* jam *regiminis*, pro Religionis ſanctæ ſeu propagatione, ſeu conſervatione perquàm neceſſarium, conſtat *ex antecedentibus ſacri Evangelij textibus.* Ex quo proinde ſpiritu promanavit etiam Canon *Licèt. De*

63. *ex pag. 16. n. 75.*

 votis

pag. 43. n. 91. *votis*. Ubi Innocentius III. Hungariæ Regis filio, qui patris de Hieroſolymitanâ provinciâ manu forti viſitandâ votum, aſſumpto Crucis ſignaculo, in ſe ſuſceperat, hæreditatis paternæ, Regnique privationem indixit, niſi is voto ſatisfaceret.

64. Ex eodem Oecumenicæ Paſtoralis præeminentiæ ſpiritu, pro *quinto*, profluxerunt ſequentia ejuſdem Innocentij III. Gregorij IX. Innocentij IV. Gregorij X. Clementis V. per Authorem *Regalis Sacerdotij* in ordinem redacta exempla, ut taceamus recentiora decreta Clementis VII. adversùs Henricum VIII. Angliæ Regem, Pij V. adversùs Eliſabethā Angliæ Reginam, Sixti V. Gregorij XIV. & Clementis VIII. adversùs Henricum Navarræ Regem, qui tamen hæreſi poſtmodùm abjuratâ, Religionem avitam amplexus, tandem fuit promotus ad Regiam Galliæ Coronam. pag. 95. n. 54. Anno proinde 1210. Otto IV. Imperator cùm Friderico juniori Regi Neapolitano, totique Italiæ bellum inferret, nec à Pontifice admonitus, cœptis abſiſteret, ab Innocentio III. anathemate perſtringitur, Imperio arcetur, permiſſuque Pontificis idem Fridericus Henrici V. Imperatoris filius, à Germaniæ Principibus throno imponitur. Urſpergenſis *in Chronico*. Spondanus, & Bzovius *ad hunc annum*. Anno 1239. Gregorius IX. Fridericum II. Imperio, & ſacris interdicit, idemque poſteà ſolenni ritu in Concilio Generali Lugdunenſi ab Innocentio

IV. anno 1245. eſt repetitum. Blondus, Platina, Spondanus *ad hunc annum.* Anno 1273. Gregorius X. mandavit Principibus Germaniæ, ut tandem Imperatorem creent, niſi velint, aliquem à ſe imponi: ſicque Imperium devenit ad Rudolphum Habſpurgenſem. Spondanus *ad iſtum annum.* Anno 1307. interfecto Alberto Imperatore, Philippus IV. Galliæ Rex ſolenni ad Clementem V. legatione Imperium ſibi, vel Carolo fratri petijt, ut ſic Imperium rediret ad Francos. Conradus Vicerius *in lib. de geſtis Henrici VII.* Bzovius *ad hunc annum.* Æmilius *in Philippum Pulchrum.* *ex. pag. 96. n. 55.*

§. VII.

In quo Regum præeminentiæ etiam in temporalibus erga Sedem Apoſtolicam in caſibus publicæ Eccleſiæ neceſſitatis, ſubordinatio demonſtratur ex 1. Corinth. 6. capite.

IBi namque Apoſtolus ordinavit, ut Chriſtiani provocantes ad ſæcularia judicia, pro decidendis controverſijs, quas haberent erga confratres, adirent tribunal vel Apoſtolicum, vel ſacerdotale Apoſtolicâ authoritate conſtitutum. Cujus ordinationis ſuæ rationem dans Apoſtolus *ibidem, An neſcitis*, ait, *quoniam Sancti de hoc modo judicabunt? Et ſi in vobis judicabitur mundus, indigni eſtis, qui de minimis judicetis?* 65. *Textus Apoſtolicus refertur, & fusè diſcutitur pag. 18. à 92.*

 Neſ-

Neſcitis, quoniam Angelos judicabimus, quantò magis ſæcularia?

66. Hunc igitur textum Apoſtolicum expenſuris nobis, *primo* loco occurrit nonnemo prætendens, Apoſtolum ibi minimè loqui de legitimis judicijs, quæ à Magiſtratibus, publicíſque Iudicibus authoritate publicâ exercentur, ſed de arbitris, qui communi ſenſu deſignati eſſent Civilium controverſiarum inter Chriſtianos diremptores.

ex pag 23. n. 109.

67. Verùm iſthæc expoſitio non videtur adæquata, attento integro Apoſtoli ſacro textu, ſic argumentantis *verſu 3. Neſcitis, quoniam Angelos judicabimus, quantò magis ſæcularia?* Ex quo clarè apparet, quòd Apoſtolus ſibi vendicarit jus & authoritatem in res humanas & politicas. Quo modo iſtum locũ intellexerunt B. Clemens S. Apoſtolorum Petri & Pauli auditor ita ſanciens *in Conſtit. Apoſtol. lib. 2. cap. 51. Quòd oporteat, in ſecunda ſabbathorum cognoſcere cauſas. Adſint autem judicio Diaconi & Presbyteri, integrè judicaturi, velut Dei homines, cum juſtitia.* S. Anacletus *in Epiſt. ad omnes Epiſcopos, & Chriſti fideles* ſic ſcribens; *Si fuerit ſæculare negotium, apud ejuſdem ordinis viros terminetur, judicio tamen Epiſcoporum &c.* Gregorius VII. *lib. 8. epiſt. 21. Cui*, inquiens, *aperiendi, claudendique cæli data eſt poteſtas, de terra judicare non liceat? Abſit. Num retinetis, quod ait Beatiſſimus Paulus Apoſtolus, quia Angelos judicabimus, quantò magis ſæcularia?* Divus Gregorius Magnus *2. par. Paſtoralis cap. 7.* ex

ex pag. 19. n. 93.

7. ex allegato Apoſtoli textu agnoſcit *poteſtatem in ſæcularia Paſtoribus datam, ſed eâ uti non vult, ut tantò ſpiritualibus negotijs attentiùs operam navent.* *ibid. n. 94.*

Quibus inſuper favent leges Theodoſij, & Caroli Magni *in anterioribus* adductæ: favet etiam antiquus uſus Eccleſiæ: Judices enim in cauſis etiam ſæcularibus ſederunt Gregorius Thavmaturgus, Ss. Ambroſius, Auguſtinus, Sineſius, alijque Epiſcopi, ut fert *Hiſtoria Eccleſiaſtica*: quamquam creſcente numero Chriſtianorum ſimul & litium, hoc onus rejectum fuerit in humeros ſæcularium Judicum jam Chriſtianorum, ne Epiſcopus præfocatus ſæcularibus negotijs, minùs vacare poſſet verbo Dei. 68.

Quòd ſi pro *ſecundo* quiſpiam inquirat; *unde Paulus talem poteſtatem ſibi adſciverit?* In promptu eſt reſponſio, quòd cæteris, præter Petrum, Apoſtolis fuerit etiam à Chriſto *immediatè* conceſſa Apoſtolica authoritas, ſeu Generalis erga Chriſti fideles Iuriſdictio, *extraordinaria* tamen, & *quaſi delegata*: quam enim Chriſtus Dominus *Matthæi 18.* univerſis Apoſtolis promiſit *indefinitam* ligandi & ſolvendi poteſtatem, hanc ijſdem *actualiter* commiſit *Ioan. 20.* dicens: *Sicut miſit me Pater, & ego mitto vos.* Sub hiſce quippe verbis, ſecundùm Patres, ſignificatur legatio Apoſtolis commiſſa, ipſorum ſingulorum perſonis annexa, nec adeò transferibilis in ſucceſſores: de qua legatione etiam Paulus accipiendus eſt, *pro Chriſto,* 69.

in-

inquiens, *legatione fungimur.* In vi cujus adeò legationis, Paulo erga totum orbem in unitate Eccleſiæ coadunatum, erat juriſdictio Apoſtolica, verè etiam legislativa, quam *ad Theſſalonicenſes 4.* à ſe exercitam, diſertè profitetur. In vi cujus proinde poteſtatis Apoſtolicæ Paulus *præcitatus* dicebat: *Neſcitis, quia & Angelos judicabimus, quantò magis ſæcularia?* Quantò igitur magis talis ſuper Chriſtianorum *Civilibus* cauſis judiciaria poteſtas competit Petri, ejuſque ſucceſſorum ordinariæ authoritati Apoſtolicæ, eo ipſo, quòd nulla *ſub ſtatu omnimode Moralitatis ad ſupernaturalem quampiam participationem elevatæ*, ſit intelligibilis humana libera actio, quæ non involvat aliquam reſpectu ſalutis æternæ, ac publicæ etiam Religionis, ſanctæque Eccleſiæ Boni communis vel ordinabilitàtem, vel ab hac deficientiam *Moralem*, quam in hominibus Chriſti charactere inſignitis ſubdi Eccleſiæ clavibus, *indefinitæque* ad ſolvendum & ligandum poteſtati Apoſtolicæ, multimodè patet *ex antecedentibus.*

ex pag. 24. n. 110.

70. Et hinc pro *tertio* ſolida & fundamentalis deſumi poteſt præſentis inſtituti noſtri ratio Theologica. Etenim in illis etiam cauſis, in quibus intervenit aliqua ratio, ſtatum ſupernaturalem concernens, ſi concurrat ſimul ratio quæpiam, reſpiciens ſphæram luminis naturalis, nòn immeritò prætendit Politicus Magiſtratus, ſibi præveniendo ſaltem, eſſe jus,

ex pag. 20. n. 99.

cauſam

cauſam ejuſmodi cognoſcendi, judicandi, ac decidendi. Quidni ergo indubitatum teneat viciſſim hoc Iuris principium, quotieſcumque in causâ luminis naturalis ſphæræ commenſuratâ, ſicque adeò ad Tribunal ſæculare ſpectante, concurrit *Moralitas* ad ſupernaturalis ſtatûs ſphæram indubitanter pertinens, poſſe *conſequentèr* trahi ad tribunal Eccleſiæ clavium, ex *indefinita* ligandi & ſolvendi *Quodcumque ſuper terram*, poteſtate conſiſtentium, cum ordine ad ſalutem æternam, unicum ſupernaturalis ſtatûs Finem, adeoque menſuram ſphæræ cauſarum, ad Eccleſiaſticum Tribunal ſpectantium? At indubitata Fidei veritas eſt, nullum eſſe actum, à luminis etiam naturalis *Moralitate* deficientem, quin eo ipſo conſiſtat ſimul ſub ſphærâ deordinationis à fine ſalutis æternæ, atque adeò *ſub hac formalitate* ſpectet ad judicium Eccleſiaſticum.

Unde pro *quarto* licet hunc in modum concludere. Quandoquidem in omnibus circa cauſas etiam Civiles controverſijs, ex alterutra litigantium parte, interveniat aliquid à jure æquitatis ſaltem naturalis exorbitans: hæc verò exorbitantia inevitabiliter inferat deviationem à fine ſupernaturali, ut ſic ſubjectam poteſtati, ſtatui ſupernaturali proportionatæ, *indefinitæque ſupra omne id, quod eſt ſuper terram Morale, ligandi, & ſolvendi authoritate* munitæ: hæc autem, cum æquitatis naturalis tranſgreſſione inevitabiliter connexa *Moralitatis* 71. *cit. p. 20. n. 100.*

ſuper-

ſupernaturalis deordinatio, nequeat eſſe manifeſta, uſque dum facta fuerit hujuſmodi *Civilis* controverſiæ deciſio. Ideo forum *Eccleſiaſticum* cauſis *Civilibus* litigioſis non equidem tam facilè ſe immiſcet, quoúſque accedente pertinaciâ, apertè agitur de reatu, ſalutis æternæ diſpendium ſubinferente: attamen ex præaddućto fundamento, Eccleſiaſtica authoritas ſe omninò poſſet ingerere, accedentibus præſertim cauſis ſpecialibus, Chriſtianorum ſalutis reſpectum habentibus, uti evenerat in Corinthijs, quorum occaſione Paulus propterea Apoſtolicâ ſuâ, licèt non *ordinariâ*, ſed *extraordinariâ*, & per Chriſtum *quaſi delegatâ* poteſtate condiderat præinſinuatum ſtatutum.

71. *Quintò* igitur hoc ipſiſſimum fundamentum eſt, per quod Innocentius III. *in Cap. Per venerabilem. Qui filij ſint legitimi.* legem *Deuteronomij* Sacerdotio Summo decernentis poteſtatem ſuper cauſis & *Civilibus* & *Criminalibus* ferendi *Iudicij veritatem & juſtitiam*, combinando cum mandato Chriſti Domini, demandantis Petro, ejuſque ſucceſſori *perpetuam, Quodcumque ligandi & ſolvendi authoritatem*, exinde concludit, *in cauſis etiam Civilibus, dum aliquid fuerit difficile & ambiguum*, eſſe recurrendum ad judicium Sedis Apoſtolicæ; inducto in hunc finem ipſiſſimo illo Pauli textu Apoſtolico, quo *ad Corinthios* effatus eſt: *Neſcitis, quoniam Angelos judicabimus, quantò magis ſæcularia?*

pag. 67. n. 172.

Quæ

Quæ proinde utriuſque ſacræ Paginæ principia in formam ſyllogiſticam reducendo, pro *ſexto* hunc in modum licet argumentari. Quæ poteſtas judiciaria diſcernendi *inter ſanguinem & ſanguinem, cauſam & cauſam*, jure *Deuteronomij* competebat Sacerdotio Veteris Teſtamenti, majori cum eminentiâ eſt per Chriſtum in Novo Teſtamento conceſſa authoritati Apoſtolicæ, in Romano Pontifice jam ſubſiſtenti. At ipſiſſima hæc Apoſtolicæ authoritatis, Petri ſucceſſori, Romano Pontifici competentis, poteſtas, continetur Chriſti Domini verbis: *Quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cælis &c.* Hæc verò clavium Petro conceſſarum poteſtas non eſt minoris virtutis, ac fuerat Apoſtolica Paulo delegata authoritas, quam ad ſæcularium cauſarum judicium protendi, apertè conteſtatus eſt is Apoſtolus, eò vel maximè, quòd Petro, ejuſque ſucceſſori per Chriſtum deſtinata clavium poteſtas, clarè extendatur ad *Quodcumque ſuper terram* pro cauſarum meritis ſeu *ſolvendum*, ſeu *ligandum*. Eo ipſo autem, quòd iſta clavium poteſtas ex Chriſti Domini inſtituto, habeat ordinem ad regnum cælorum, nequit ad uſum reduci, niſi ſub ſtatu cauſæ, ſalutem æternam, Eccleſiæque ſanctæ Bonum, ſeu fidei, ac Religionis veræ publicam utilitatem reſpicientis. Hoc igitur ad Regnum cælorum ſervato ordine, Summus Pontifex Innocentius III. *in citato ſacro Canone Per venerabilem*, ſecundùm cauſarum differenti- 75. *ex cit. pag. 67. n. 175.*

as,

as, uni, nempe Regi Franciæ meritò conceſſit, alteri verò, nempe Comiti Peſſulano, ſibi in temporalibus etiam ſubjecto, jure negavit, Iuris tum *Canonici*, tum *Civilis* diſpenſationem, in ordine ad temporalis quoque hæreditatis, ex legum *Civilium* diſpoſitione illegitimis denegatæ ſucceſſione.

74. Ex ipſiſſimo hoc fundamento, pro *ſeptimo* inducti ſunt Theodoſius Imperator, & *ipſi* conformiter Carolus Magnus, quòd, uti *ſupra* di-

pag. 20. n. 100.

cebatur, ſanxerint legem præallegato Canoni *Novit. 13. De Iudicijs.* inſertam, *in vi cujus Chriſtianus quiſque ſive Reus, ſive Actor poſſit, relicto Tribunali ſæculari, etiam poſt litem conteſtatam, adire judicium Eccleſiaſticum.*

75. Ex eodem fundamento Innocentius IV. intra Concilium Generale Lugdunenſe *Cap. Grandi. De ſupplendâ negligentia.* reſcripſit ad Barones & Comites Portugalliæ, ut *Regis fratrem de*

ex pag. 67. n. 176.

devotione ac circumſpectione multipliciter commendatum, cùm ad defenſionem Eccleſiarum, Monaſteriorum, aliorúmque piorum locorum &c. ſit aſſumptus, in civitatibus & munitionibus Regni prædicti recipere, cum omnibus ſuis procurarent, fidelitate, homagio, juramento, ſeu pacto, quibus fortè tenerentur Regi, aut ipſius etiam Regis prohibitione, haudquaquam obſtantibus.

76. Ex illo ipſiſſimo fundamento Ioannes XXII. *in Extravagante unica. Si fratrum. Ne ſede vacante,* reſcripſit: *De jure liquidum eſſe, &*

ex pag. 68. n. 180.

ab olim inconcuſsè ſervatum, quòd vacante Imperio, cùm in illo ad ſæcularem Iudicem nequeat haberi recurſus; ad Summum Pontificem, cui in perſona Petri, terreni ſimul & cæleſtis Imperij jura Deus ipſe commiſit, Imperij prædicti juriſdictio, regimen, & diſpoſitio devolvantur. Et ideo ſub excommunicationis pœnâ monuit, ut, qui poſt vacationem Imperij, abſque Sedis Apoſtolicæ licentiâ Vicarij nomen aſſumpſerunt, ab hujus uſu, poteſtate & exercitio prorſus abſtineant: omnibus & ſingulis, qui hujuſmodi Vicariatûs nomen retinentibus juramento fidelitatis tenerentur obſtricti, à juramento hujuſmodi abſolutis.

77. *Octavò.* Ex præadducto fundamento ſubſiſtit inſuper Innocentij III. *Cap. Venerabilem. 34. De electione.* relatum reſcriptum, quo diſertiſſimis verbis aſſeverat, *jus & poteſtatem eligendi Regem in Imperatorem poſtmodùm promovendum, ad Principes Germaniæ perveniſſe à Sede Apoſtolicâ, quæ Romanum Imperium in perſonam Magnifici Caroli à Græcis tranſtulit ad Germanos: quos proinde recognoſcere debere, quòd jus & authoritas examinandi perſonam electam in Regem, & promovendam ad Imperium, ſpectaret ad Romanum Pontificem, cujus eſt, eum inungere, conſecrare, & coronare &c. Qua de causa, cùm in electione vota Principum dividuntur, poſſe eundem Pontificem poſt admonitionem & expectationem, alteri parti favere, maximè poſtquàm ab ipſo unctio, conſecratio, & coronatio fuerit poſtulata: velut pateat jure pariter & exemplo,* *ex pag. 51. n. 111.*

Ejuſ-

78. Ejuſdem tenoris, eodemque fundamento nixa eſt conſtitutio Clementis V. in Concilio
ex pag. Viennenſi edita, & relata *in Clementina unica.*
54 n. 113. *De jurejurando.* quòd nempe Sedes Apoſtolica à Græcis Imperium tranſtulerit in Germanos, à quâ ad certos eorum Principes, jus & poteſtas eligendi Regem, in Imperatorem poſteà promovendum, pervenerit, Imperatoréſque ſic electi Sedi Apoſtolicæ obſtringere ſe debeant juramento.

79. Ex eodem fundamento noviſſimis ſacri Concilij Tridentini temporibus Paulus IV. & Pius IV. improbabant, quòd Ferdinandus I.
ex pag. ex placito quidem Pontificis, tituloRegis Ro-
52 n. 116. manorum jam potitus, attamen inconſultò Papa, fuerit ab Imperij Principibus cooptatus Imperator: cùm enim Imperatores Occidentis, eorumque Electores fuerint ab Apoſtolica Sede inſtituti, obtinuerintque Romani Pontifices antiquiſſimum jus, ne quis eâ potiretur coronâ, abſque ipſorum Pontificum confirmatione, juſtè prætendebatur ex parte Romani Pontificis, neque Caroli abdicationem, adeóque neque Ferdinandi ſubrogationem eſſe tanquam legitimam comprobandam abſque interventu Pontificiæ authoritatis: fuiſſe quidem Ferdinandum aſſenſu Pontificio jam electum Romanorum Regem, ſed per hujuſmodi conditionem non effici, ut ille legitimus eſſet ſucceſſor, niſi quando Sedes Impera-

rato-

ratoria morte Cæſaris vacâſſet; in quovis alio vacationis genere novâ Pontificis comprobatione opus eſſe.

80. Quæ Apoſtolicæ Sedis juſta prætenſio in tantum evincebat, ut Ferdinandus poſtmodùm datis ad Pium IV. litteris, ſuam electionem à Pontifice ratam haberi poſtulârit. Quod etiam conſecutus Ferdinandus grates agebat Pio, ipſiſmet quoque Heterodoxis ex ore Heideggeri *in Seſſ. 17. ſacri Concilij Trident. argut. 6.* fatentibus; à Ferdinando Oratorem Germanum pro ſuâ confirmatione Romam miſſum fuiſſe: claro ſanè argumento, hoc jus confirmandi Electum Imperatorem, ne hoſtes quidem fidei ac Religionis Pontificiæ adverſarios, pernegare auſos fuiſſe. *ex pag. 54. n. 122.*

81. Neque verò pro *nono, ex generalibus* duntaxat, Pontificiæ ſuper Reges ſacris Litteris probatæ authoritatis *principijs*, ſed ex *ſpeciali jure*, Summus Pontifex potuit, ac etiamnum pro ſemper poteſt ſibi vendicare poteſtatem tum confirmandi Regem Romanorum electum, ſub prævio de habilitate examine promovendum in Imperatorem, tum conſequenter reprobandi, ſi repertus fuerit inhabilis. Eo ipſo enim, quòd Pontificiâ authoritate ad Germanos ſit translatum Occidentis Imperium, atque hinc *ſpeciali jure* Sedes Apoſtolica habeat ſibi obſtrictum Imperatorem, ut teneatur eſſe Defenſor & Advocatus Romanæ Eccleſiæ: efficitur hinc, omninò fas eſſe *ex pag. 64. n. 161.*

RomanoPontifici, ut, ſi electus repertus ſit inhabilis, ac propterà reprobatus fuerit, ſuæ ſanctæ Sedi, Eccleſiæque proſpiciat, ubi diſcors fuerit Electio, alterutri etiam Electorum parti accedendo, ne Sedes Apoſtolica carere debeat Advocato & Defenſore, juxta id, quod habetur in præaddućto Canone *Venerabilem.*

82. Ex quo ipſiſſimo principio *de Occidentis Imperio per authoritatem Pontificiam in Germanos translato*, fit inſuper, *decimò* conſequens, Summo Pontifici fuiſſe hinc jus quæſitum, tum ſtatuendi de normâ Imperatoriæ electionis, tum conſignandi certos Principes, quibus hoc eligendi jus appropriaretur. Ipſa namque ratio naturalis dictat, jus Imperij legitimâ authoritate Græcis ademptum, in hunc primitùs conceſſiſſe, qui hoc jus Græcis legitimè (uti *in præcedentibus* probatum eſt) ademerat. Ex Romano equidem Pontifice, Occidentis Imperium eatenus fuerat derivatum in Carolum Magnum, ut jure hæreditario ſubſiſteret penes illius ſtirpem maſculinam, quamdiu ſupererat, qui habilis eſſet gubernando Imperio, cujus habilitatis ratio ab Apoſtolica poteſtate, ex præinſinuati Iuris titulo, dijudicanda fuerat, ubi Carolo Simplici ultimo ex Carolina ſtirpe progenito repudiato, Magnates Germaniæ Ducem Saxoniæ Imperio præficiendum ſanxerant. Ubi enim Jus hæreditariæ in Imperio Occidentali ſucceſſionis, in Carolina ſtirpe exſpiravit, penes Principes Germaniæ jus

pag. 65. n. 61.

eli-

eligendi Imperatorem, nullo juſto titulo ſubſiſtere poterat, niſi dependenter à Sede Apoſtolicâ, per quam jus Imperij à Græcis juſtè ademptum, in ejuſdem tranſierat poteſtatem, & hinc in Carolum Magnum, ejúſque maſculinam duntaxat ſtirpem ſucceſſionis hæreditariæ titulo translatum fuerat, penes Sedem Apoſtolicam reſidente *radicali* quaſi primævi Juris; uti dictum; ſibi quæſiti facultate. Ex cujus proinde diſpoſitione neceſſariò pendêre debuit ulterior intrà Germanos prorogatio, dum iſti neque hæreditariæ reſpectu Caroli Magni ſucceſſionis ratione; neque alio ſuper Jus Imperij à Græcis adempti juſto titulo, ex tunc potiebantur.

Sed pro *undecimo*, ad univerſale Pontificiæ ſuper Reges & Imperatores poteſtatis fundamentum & principium regrediendo, opportunè expendenda venit conſtitutio, in Concilio Generali Lugdunenſi ab Innocentio IV. edita; & relata *in Cap. Ad Apoſtolicæ. De ſent. & re judicatâ.* Ubi Pontifex nefandis Friderici II. Imperatoris exceſſibus, cum ſancto Concilio maturâ deliberatione præhabitâ perpenſis, ita decernit: *Cùm Ieſu Chriſti vices teneamus, Nobiſque in perſona B. Petri ſit dictum;* Quodcumque ligaveris ſuper terram, ligatum erit & in cælis, *idcircò memoratum Principem, qui ſe Imperio, & Regnis &c. reddit tam indignum, omni dignitate privatum à Domino denuntiamus; & nihilominùs ſententiando privamus*

85. *ex pag. 80. n. 44.*

omnes, qui ei jurejurando fidelitatis tenentur adſtricti, à juramento ejuſmodi perpetuò abſolventes &c. Illi autem, ad quos electio ſpectat Imperatoris, liberè eligant.

84. Quæ proinde Canonica & Conciliaris ſanctio pro *duodecimo* noſcitur reduci in hoc fidei principium, quo credimus, *Summum Pontificem Chriſti in terris agere vices, ipſique in perſonâ Petri dictum eſſe*: Quodcumque ligaveris, ſeu ſolveris ſuper terram, erit ligatum, ſeu ſolutum in cælis. Quis enim negare auſit, ſub iſto *Quocumque, quod eſt in terra Morale*, contineri & actus *Morales* publici quoque à Rege promanantis Regiminis, & *dignitatis Regiæ* ad hanc individuam perſonam, ex æquitatis publicæ etiam Religioſæ ratione, faciendam applicabilitatem, ejuſque in Rege Eccleſiæ ſanctæ clavibus ſubjecto perſeverantiam *Moralem*? Sub illo adeò fidei principio, per eam ſanctionem Synodalem, expendebatur Imperatoris prætacti ex facinoribus ſuis indignitas. Cujus judiciaria proinde diſcuſſio, licèt fuerit dependens à probationibus, quæ intrà præciſam prudentiæ *naturalis* ſphæram, non ſupergrederentur *Moralem* certitudinem; attamen hoc Oecumenici Concilij judicium, per Spiritûs ſancti gratiam ita depurabatur *à Materiali*, falſitatis periculo obnoxiâ *concretione*, ut altior prudentiæ infuſæ commenſurata certitudo *practica*, omnimodam falſitatem excludens, per Dei inſtinctum efformata, &

ex pag. 83. n. 62.

cum

cum illo fidei principio collata, ſub formâ *virtualiter* ſaltem ſyllogiſticâ progrederetur ad concludendam ſententiam, adversùs Imperatorem *judicialiter* ferendam, ſub verâ lumini ſupernaturali innixâ conſequentiâ Theologicâ; uti fuſiùs demonſtratur *ſuo loco*, ubi agitur *de Summi Pontificis in rebus Fidei ac Morum infallibilitate.*

Ex quibus univerſis pro *decimotertio* facilè intelligitur fundamentalis ratio, per quam aſſeverare liceat, *claves regni cælorum Petro, ejuſque ſucceſſori à Chriſto conceſſas, complecti quoque temporalia ipſorum etiam Regum jura.* Etenim cujuſcumque potentiæ, ſeu poteſtatis duplex noſcitur eſſe objectum, *Formale* ſcilicet ac *ſpecificativum*, & *Materiale* ſeu *Terminativum.* Oecumenicæ igitur Pontificiæ & Eccleſiaſticæ poteſtatis objectum *Formale* ac *ſpecificativum* importat quidem ordinem ad regnum cælorum, ſicque adeò ſpiritualia *per ſe* habentia talem reſpectu Regni cælorum ordinabilitatem, *per ſe primò* ſubduntur Eccleſiæ clavibus, ſeu Eccleſiaſticæ poteſtatis regimini & authoritati; quidquid tamen participat de tali ordinabilitate, eſt hoc ipſo de ejuſdem Apoſtolicæ poteſtatis objecto *Materiali*, atque adeò non *per ſe primò*, ſed *per accidens*, vel *ſecundariò* ſub ejus formalitatis participatione, ſubjicitur ſanctæ Eccleſiæ judicio. At verò quidquid *Moralitatis* eſt in hominibus Chriſtianis, eorumque actibus & negotijs, ſeu cauſis qui-

85. *ex pag. 24. n. 111.*

huſcumque etiam Civilibus, eſt vel ordinabile in Regnum cælorum, vel ab hac ordinabilitate eſt deficiens. Sub tali erga *Moralitatis*, ipſiuſmet etiam Regiæ poteſtatis exercitio convenientis, ſeu debitæ ad certum ſubjectum applicationi, ejúſque regimini de ſe licèt Politico inexiſtenis, *ad regnum cæleſte ſeu ſpirituale*, tum Eccleſiæ Triumphantis ſalutem æternam, tum Militantis Eccleſiæ Bonum etiam Publicum *ordinabilitate*, quævis cauſæ *Civiles* & *temporales*, etiam publicæ ac Regales, ſubeunt rationem *objecti Materialis*, reſpectu Apoſtolicæ Oecumenicæ authoritatis,

86. Hinc denique pro *decimoquarto*, licet concludere per ſequentem argumentationem Theologicam, ex duobus nempe omninò certis, partim *Fidei*, altero partim *naturæ lumine* notis principijs deductam. Etenim lumine naturæ notum eſt, cujuſvis potentiæ, ſeu poteſtatis ſphæram extendi ſuper omne id, quod ità comparatur ad ipſius *Formale ſpecificativum*, ut propterea, reſpectu illius, ſuperinduat rationem *objecti materialis*. At ex fidei veritate compertum eſt, Oecumenicæ Petro, ejúſque ſucceſſori commiſſæ, clavium poteſtatis *proprium*, & *Formale ſpecificativum* eſſe ordinabilitatem ad Regnum cælorum; *juxta apertum Chriſti Domini verbum*. Quidquid ergo ſuperinduit iſtam reſpectu Regni cælorum ordinabilitatem, ita ſuperveſtitur *Formali ſpecificativa*

ex cit. pag. 14. n. 113.

Oecume-

Oecumenicæ Petro commiſſæ clavium poteſtatis, ut *conſequenter* ad iſtam ſe habeat per modum *objecti materialis* & *terminativi.* At verò quidquid in homine Chriſtiano eſt *Morale*, ſecundùm fidei principia, vel *poſitivè*, vel *privativè* participat de formalitate ordinabilitatis *ad regnum cælorum.* Ergo quidquid in homine Chriſtiano eſt *Morale*, per modum vel *poſitivæ* participationis, vel *privativæ* oppoſitionis, ita ſuperinduit *formalitatem* Oecumenicæ, Petro commiſſæ clavium poteſtatis *ſpecificativam*, ut *conſequenter* ſit de ejus *objecto Materiali* ac *terminativo*. Atqui Regiæ quoque poteſtatis ad certum ſubjectum, æquitati etiam religioſæ conſona applicabilitas, unà cum univerſo regimine ac exercitio libero ejuſdem Regiæ authoritatis, ſecundùm fidei principia, ſuperinduit de *Moralitate* vel ordinabilitatis ad Regnum cælorum, atque ſalutem æternam, ſacræque Religionis univerſalem utilitatem, vel ab iſta deficiendo, importat deordinationem ſaluti æternæ, atque Religionis Bono *Moraliter* oppoſitam: Ergo *lumine naturæ* conſpicua principia combinando cum *fidei* principijs, *per conſequentiam verè Theologicam* rectè infertur, Regiam quoque poteſtatem, cum ſui ad certum ſubjectum applicabilitate, nec non publico etiam exercitio, ſuperinduendo *Moralitatem* in Regnum cælorum ordinabilem, vel ab hoc ordine deficientem, ita ſuperveſtiri Oecumenicæ Petro commiſſæ cla-

vium poteſtatis *Formali ſpecificativo*, ut *conſequenter* ſit de iſtius *objecto Materiali*; ſicque adeò unam de ſe licèt ſimplicem, Oecumenicam Summi Pontificis authoritatem *virtualiter* continere duplicem gladium: *primariò* equidem ſpiritualis, *ſecundariò* autem temporalis, ſuper ipſos etiam Reges protenſæ poteſtatis. At concluſio partim ex *fidei*, partim ex *luminis naturalis* certis & indubitatis principijs, *per conſequentiam Theologicam* ritè illata, ita reducitur in fidei principium, ut *virtualiter* ſaltem ſit de fide. Viderint ergò, qui Reges Summi Pontificis Oecumenicæ poteſtati, etiam *per accidens indirectè materialiter* ac *conſecutivè* ſubjectos negare contenderent, quomodò ſecurè ambularent in Fide Orthodoxâ?

Caput III.

An ex hoc, quòd poteſtas Eccleſiæ tota ſpiritualis ſit, nullatenus extendi valeat erga temporalia?

1. IN *hoc* & *ſequentibus capitibus* refutare conabimur, quæ Ludovicus Ellies Du Pin, ſacræ facultatis Theologicæ Pariſienſis Doctor *in ſuis de antiqua Eccleſiæ diſciplina diſſertationibus hiſtoricis* anno 1686. editis, *diſſertatione ſeptimâ* adducit, ad probandum: *Pontificem, aut Eccleſiam habere nullam in Reges, eorúmque bona authoritatem* directam, *vel* indirectam, *nec poſſe Reges ab ipſis ullatenus deponi, aut eorum ſubditos*

ditos à fide, ac obedientiâ eximi. Hujus ſui intenti *in Prologuio dictæ ſeptimæ diſſertationis* ſequentia ſtatuit principia, ceu evidentiſſima ac certiſſima. *Primum* eſt; *Quòd civilis, & Eccleſiaſticæ ſocietatum fines ſint omninò diſparati, & neuter ſit alteri ſubordinatus.* Secundum; *Quòd poteſtas ſocietatis civilis in corpora duntaxat extendatur, ſocietatis verò Eccleſiaſticæ authoritas tota ſpectet ad animos.* Tertium; *Quòd poteſtas Eccleſiaſtica nihil poſſit, niſi ut agat exhortationibus, ac præceptis, excommunicationibúſque, non alijs pœnis adversùs inobedientes.* Quartum; *Quòd Eccleſiaſticarum legum alius finis non ſit, quàm doctrinæ & diſciplinæ Chriſtianæ ſanctitatem & puritatem illibatam ſervare.* Unde oritur quæſtio; *Quibus medijs hic finis valeat obtineri?*

2. Ex quibus principijs idem Elliesius infert, tum *quòd Eccleſiæ poteſtas ex toto eatenus ſit ſpiritualis, ut in temporalia ſive Regum, ſive aliorum Bona minimè extendatur, nec adeò Reges deponi poſſint authoritate merè Eccleſiaſticâ.* Tum *quòd idem homo poſſit quidem ſimul eſſe membrum ſocietatis* civilis & Eccleſiaſticæ, *attamen in* civilibus *ſubjiciatur* civili *duntaxat poteſtati, in* ſpiritualibus *verò* Eccleſiaſticæ, *ita, ut ambæ iſtæ poteſtates ſint penitus diſparatæ, & à Deo ſolo, à quo ſunt inſtitutæ, dependeant, ac proinde neutra in alteram quidquam poſſit, tametſi* ſpiritualis *ſit* temporali *ſublimior.* In hanc proinde ſummam redigitur prætactum Ellieſij proloquium, cujus ſeu principia, ſeu conſectaria, licèt in *anterioribus* jam

diſ-

diſcuſſa, eluceſcant, multis vel erroribus, vel periculoſis ſcatere dogmatibus, cum ſacræ Scripturæ, & antiquæ Orthodoxiæ ſenſu haud cohærentibus, nihilominùs operæpretium eſt viſum, ſub argumentis ab Authore illo propoſitis, accuratiùs ea expendere.

§. I.

An ex eo, quòd Chriſtus ceu Eccleſiæ Caput, nullam in temporalia exercuerit poteſtatem, demonſtrari valeat, poteſtatem Eccleſiæ nullatenus extendi ad temporalia?

1. LUdovic. Ellies *cit. diſſert. 7. cap. 1. §. 1.* argumentatur 1. Chriſtus non aliam Eccleſiæ contulit poteſtatem, præter eam, quam à Deo Patre, quatenus homo eſt, accepit; *ſicut miſit me* (inquiens *Ioannis 20. v. 21.*) *vivens Pater, & ego mitto vos.* Unde Eccleſiæ Miniſtri dicuntur à B. Paulo, Chriſti vices agere, & pro ipſo legatione fungi. Unde ad oſtendendum, Eccleſiam non habere ullam temporalem poteſtatem, demonſtrare ſufficiet, Chriſtum, quatenus Eccleſiæ Caput fuit & fundator, nullam ſibi arrogâſſe in temporalia Regum authoritatem, nullamque exercuiſſe temporalem poteſtatem. At Chriſtus ipſe diſertè dicit, ſe ad hoc non veniſſe; ut ullam temporalem à Patre acceptam haberet poteſtatem; cùm

enim

enim Iudæi ipſum apud Pilatum accuſâſſent, quòd *ſe Regem Iudæorum eſſe*, dixiſſet, interroganti: *Num Rex eſſet Iudæorum?* reſpondit: *Regnum meum non eſt de hoc mundo.* Et urgenti eidem Pilato: *Ergo Rex es tu?* Reſpondit quidem: *Tu dicis, quia Rex ſum.* Attamen *ego in hoc natus ſum, & ad hoc veni in mundum, ut teſtimonium perhibeam veritati.* Quomodò igitur Chriſtus clariùs profiteri potuiſſet, ſe non veniſſe in mundum, ut temporalem exerceret poteſtatem? Et hinc S. Auguſtinus *in eum locum tract. 15. in Ioannem. Audite*, ait, *omnia regna terrena, non impedio dominationem veſtram in hoc: venite ad regnum, quod non eſt de hoc mundo, venite credendo, & nolite ſervire metuendo: dicit quidem prophetia de Deo Patre:* Ego autem conſtitutus ſum Rex ab eo ſuper Sion montem ſanctum ejus, *ſed Sion illa, & mons ille non eſt de hoc mundo. quod eſt enim ejus regnum, niſi credentes in eum? quibus dicit:* De mundo non eſtis, ſicut & ego non ſum de mundo.

Reſponſio, ac retorſio confutatoria hujus argumenti.

PRimò. Reflexione habitâ ad iſtius ratiocinationis majorem, plus concedam, quàm ipſemet Ellieſius deſideraverat, menſuram poteſtatis Eccleſiæ ſtatuendo ex menſura dominij, Chriſto quà homini competentis. Numquid verò Chriſtus *Apocal. 1.* diſertè dicitur 4.

Princeps Regum terræ? Numquid *Act. 10.* aſſeritur *Ieſus eſſe Dominus omnium?* Numquid *1. Corinth. 11.* habetur: *Omnia eſſe ei ſubjecta*, ſcilicet Chriſto, *præter eum, qui ſubjecit ei omnia.*

5. Elliefius equidem *cit. §. 1. propè finem* excipit; *ejuſmodi ſacræ Scripturæ textus, quibus Chriſtus Regnorum ac Regum omnium Dominus dicitur, convenire ipſi ratione Divinitatis, adaptari autem Chriſto homini per communicationem idiomatum.*

6. Verùm *Heb. 1.* habetur Chriſtus *eſſe hæres univerſorum.* Numquid autẽ Chriſto ſecundùm Divinitatem convenire poteſt, eſſe hæredem? Inſuper *Apocal. 17.* dicitur in femore ejus ſcriptum: *Rex Regum, & Dominus dominantium.* Numquid verò ſub iſto femore intelligitur humanitas? Et hinc *cit. 1. ad Corinth. 11. capite* fit diſtinctio inter eum, qui ſubjecit Chriſto omnia, & eam naturam, cui in Chriſto ſubjecta ſunt omnia. Quia igitur non *ſecundùm hypoſtaſin ut ſic*, ſed *ſecundùm Divinitatem* convenit Patri, quòd Chriſto ſubjeciſſet omnia: neque verò Chriſtus *ſecundùm Divinitatem* eſt diſtinctus à Patre, idcircò manifeſtum hinc redditur, Chriſti humanitati, ſeu Chriſto quà homini eſſe omnia ſubjecta. Anne igitur hanc Chriſti dominij ſuper omnia univerſalitatem dicere fas eſt, menſuram eſſe poteſtatis Eccleſiaſticæ?

7. Arctiorem profectò hujus poteſtatis ſphæram adſtruo, coarctando eam ad lineam *moralitatis.* Numquid enim Chriſtus *Ioannis 20.*

dicens Apoſtolis: *Sicùt miſit me vivens Pater, & ego mitto vos*: reſpexit ad illa ſua *Matthæi 18.* exarata verba: *Quodcunque ligaveritis ſuper terram, erit ligatum in cælis?* Numquid verò iſta verba ſunt connexa cum illo ſacro textu, quò peccantes *pro foro* etiam *externo* ſubjiciuntur Eccleſiaſticæ virgæ *correctoriæ*, & *coercitivæ?* Numquid Chriſtus etiam *Ioannis 21.* quandò Petro dixit: *Paſce oves meas*, reſpexit ad verba ſua *Matthæi 16.* deſcripta: *Tibi dabo claves regni cælorum, quodcunque ſolveris ſuper terram, erit ſolutũ & in cælis?* Numquid verò iſta ſolvendi poteſtas ſub hiſce verbis regulanda eſt ex ordinabilitate ad regnum cælorum? Sicuti ergo tam peccati, quàm ordinabilitatis ad regnum cælorum ratio ſpectat ad lineam *moralitatis*, ſic hujus, non autem tota dominij, Chriſto quà homini competentis ſphæra, ſtatuenda eſt menſura poteſtatis Eccleſiaſticæ. Imò in ipsâ etiam *moralitatis* lineâ diſcernere adhuc oportet inter *moralitatem*, quà lumini naturali ſeu conſonam, ſeu diſſonam, & quà ſupernaturalis ſtatûs elevationi proportionatam, atque hanc duntaxat per modum objecti *formalis*, ac *ſpecificativi* ponimus menſuram poteſtatis Eccleſiaſticæ. Unde *conſequenter* ſolùm, quatenus ſcilicet *moralitas* naturalis ex Dei ordinatione inevitabilem cum ſupernaturalis lineæ ſeu *privativâ*, ſeu *poſitivâ moralitate* connexionem habet, per modum adeò objecti *terminativi*, & *materialis* dicimus, iſtam eſſe ſubjectam poteſtati Eccleſiaſticæ.

8. Quare pro *ſecundo.* Dum Chriſtus Pilato interroganti: *Num eſſet Rex Iudæorum?* Reſpondit: *Regnum ſuum non eſſe de hoc mundo*: hoc verificatur etiam de univerſo Chriſti quà hominis dominio, quippe cùm iſtius, Chriſto, quà homini communicati dominij radix, & origo quaſi *formalis*, ſit Unio hypoſtatica, quæ ſicuti non eſt de hoc mundo, ſic neque dominium in illa quaſi radicatum, eſt *originativè de hoc mundo*. Verùm hoc ipſiſſimum Chriſti hominis dominium, quà Eccleſiæ communicatum, quia complectitur lineam *moralitatis* ad ſtatum ſupernaturalem elevatæ, ipſamque adeò *moralitatem* naturalem unà ſecum elevantis ad ſupernaturalitatem, idcircò etiam *objectivè non eſt de hoc mundo*, oportetque proinde, ut fateamur, poteſtatem Eccleſiaſticam, unà cum ſui menſurâ, neque *originativè*, neque *objectivè eſſe de hoc mundo*, quippe cùm ne naturalem quidem *moralitatem* complectatur, niſi quà ſuperveſtitam *moralitate* ſupernaturalis lineæ. Sub ipſiſſimo nihilominùs iſthoc *moralitatis ſupernaturalis* regimine, Chriſtus diſertè dixit, contineri regnum ſuum, foreque adeò in Eccleſiâ per ſe conſtituendâ regnum, quod tamen *non eſſet de hoc mundo*, ſive *quod non eſſet hinc*. Numquid autem correlativa inſeparabiliter connexa, ſunt Regnum & Regia poteſtas? Ex Chriſti igitur verbis illis, clarè evincitur Regia quæpiam intrà Eccleſiam poteſtas, ex authoritate Apoſtolicâ conſiſtens, unicè tamen complectens lineam

mora-

moralitatis, quà in regnum cælorum ordinabilis. Et ideo Pilato urgenti: *Ergo Rex es tu?* Chriſtus iterum reſpondit: *Tu dicis, quia Rex ſum ego*, mox ſubjiciens: *Ad hoc veni in mundum, ut teſtimonium perhibeam veritati.* Sic ergo Chriſtus, quà Rex, tum ex ſe ipſo, *immediatè*, tum *conſequenter* ex authoritate Apoſtolis communicatâ, erat veritati teſtimonium perhibiturus. Sed cui veritati? Cùm Chriſtus *indefinitè* locutus fuerit, num exceptionem aliquam pateretur in aliqua veritatis ſpecie, ſeu genere? Num igitur Chriſtus venerat, ut veritati etiam Philoſophicæ ex Regia ſua authoritate teſtimonium perhiberet? Quandoquidem luminis naturalis veritas Philoſophica, ubi cum Evangelica veritate minùs cohæret, redigenda ſit in fidei ac Chriſti obſequium, nunquid Chriſtus ad hoc etiam veniſſe dicendus eſt in mundum, ut teſtimonium perhiberet Philoſophicæ veritati, hanc ſcilicet continendo intrà fidei ſanctæ veritatem, ceu ſuperiorem regulam, ac menſuram ſuam? Et quia veritas *practica* eſt menſura *moralitatis*, cujus linea etiam naturalis ſuperveſtitur ſeu *poſitivâ*, ſeu *privativâ*, aut *negativâ moralitate* ſupernaturali, numquid Regia Chriſti poteſtas Eccleſiæ ſanctæ communicata, protenditur ſuper *moralitate* etiam naturali, eatenus concordandâ cum ſupernaturali *moralitate*, ut, ſi ab hac deficiat, per authoritatem Apoſtolicã ſit in hujus ordinem redigenda? veluti ſæpius factitatum eſt in legibus Imperatorijs

torijs ab æquitatis ratione, ipſi etiam ſupernaturali lumini repugnante deſciſcentibus. Et hinc in aperto jam eſt falſitas illius ab Ellieſio *in Proloquio* poſiti *primi principij* ſui, quòd civilis & Eccleſiaſticæ ſocietatum fines *ſint omninò diſparati, ita ut neuter ſit alteri ſubordinatus.* Sed de hoc diſſerebamus *ſuperiùs in hujus Summarij 1. cap. §. 2.*

9. Pro *tertio* Prophetia *Pſal. 2.* exarata hos inſtruit de Regno Chriſti, quod eſt Eccleſia. Dum nempe Regius Propheta, in figura Chriſti *ibidem* diſertè ſic pronunciat : *Ego autem conſtitutus ſum Rex ab eo ſuper Sion montem ſanctum ejus.* Numquid ergo, ubi Chriſtus hanc ſuam Regiam poteſtatem commiſit Vicario ſuo Petri ſucceſſori, huic dicere fas eſt, ego vice Chriſti ſuper Sion montem ſanctæ Eccleſiæ conſtitutus ſum Rex? Quódnam verò hujus Regis eſt regnum, quod non ſit de hoc mundo, niſi (uti S. Auguſtinus reſpondet) *credentes in Chriſtum?* Numquid autem inter hos credentes in Chriſtum ſunt quicunque Reges Chriſtiani? Annon igitur iſti dicendi ſunt ſubjecti Apoſtolicæ authoritatis, Chriſti in terris Vicariæ regimini, quoad totam *moralitatis* lineam, ſicque adeò *directè*, ac *per ſe* non, *quoad temporalitatem* ut ſic, ſed *quoad iſtam quà ſubordinatam lineæ moralitatis*, inexiſtentis libero cuique poteſtatis Regiæ exercitio, utpote inevitabiliter vel ordinabilitatem ad cælorum regnum, vel ab hoc deordinabilitatem obtinenti? Et hinc æternus Pa-

ter ſub illâ Davidicâ prophetiâ, Regiæ illius, Chriſto *principaliter*, Petri autem ſucceſſori *Vicariè* competentis poteſtatis ſphæram circumſcribens, ajebat: *Poſtula à me, & dabo tibi gentes hæreditatẽ tuam, & poſſeſſiones tuas terminos terræ.* Annon igitur poſſeſſiones etiam temporales, terræque termini, ſecundùm illam æterni Patris prophetiam, ſunt intrà ſphæram *Vicariæ* Chriſti authoritatis? Et, ne quis auſit, hanc poteſtatem Regiam deſtituere virgâ authoritativâ & coercitivâ, ſuperadditur *ibidem*: *Reges eos in virga ferrea.* Hanc proinde *virgam ferream* in foro etiam *externo* coercitivæ authoritatis eſſe in Sion ſanctæ Eccleſiæ monte, ſeu Regno Chriſti, fateri compellitur ipſemet etiam Ellieſius, aſſeverans, eſſe litteralem illam S. Auguſtini expoſitionem, quâ dixerat, eam Pſalmidicam Prophetiam intelligendam eſſe de Chriſti Regno, *quod ſunt in Chriſtum credentes.*

ARGUMENTUM II.

Ludovic. Ellies *cit. §. 1.* argumentatur tum ex S. Chryſoſtomo *in illum locum Ioannis hom. 18.* docente: *Quòd Chriſtus in cælo habeat imperium non humanum, ſed longè majus, atque præſtantius*: tum ex S. Ambroſio *in Lucam lib. 3. Chriſtum*, inquiunte, *profitentem, non eſſe de hoc mundo regnum ſuum, oſtendiſſe, eſſe ſupra mundum, nec eſſe in ſæculo, ſed ſupra ſæculum.* Unde redditur conſequens, quòd Chriſtus non habuerit 10.

poteſtatem Regiam, ſed Regiâ ſuperiorem, alteriúſque ordinis, ac dignitatis: tum ex Divo Cyrillo *in illum locum* docente: *Quòd Chriſtus Pilato reſpondens, non negârit, Regem ſe eſſe &c. ſed regni Cæſaris non eſſe hoſtem, oſtendiſſe, quia principatus ejus mundanus non eſt, ſed cæli, terræque, cæterarúmque rerum omnium.* Quare *Vicaria* quoque Chriſti poteſtas mundana non eſt, ſed ſupra mundum, & ſupra ſæculum.

Reſponſio, ac retorſio hujus argumenti refutatoria.

11. PRimò. Lubens admitto, Chriſti *Vicariam* in mundo poteſtatem non eſſe mundanam, perinde, ac Chriſti principatus, tametſi juxta S. Cyrilli ſententiam, cælum, terrámque, cæteráſque omnes res ambiat, *haud mundanus eſt*, *ſed ſupra mundum, & ſupra ſæculum*. Numquid autem *ſupra mundum, & ſupra ſæculum* eſt principatus ille, cujus *formale ſpecificativum* eſt ordinabilitas in regnum cælorum, adeoque *moralitas* lineæ etiam ſupernaturalis? Eſtne verò in uſu etiam rerum temporalium, poteſtatiſque Regiæ exercitio, excogitabilis ſtatus aliquis, quin ſuperinduatur *moralitate* vel ordinabilitatis in regnum cælorum, vel ab hoc deordinationis ſeu *privativæ* ac *negativæ*, ſeu *poſitivæ*, quandoque ad *poſitivam* ſacræ Religionis, & Eccleſiæ ſanctæ, Chriſtique adeò Regni devaſtationem intentæ? Talis pro-

inde

inde principatus Eccleſiaſticus, ordinabilitatem ad regnum cælorum *authoritativè* procurans, & ab hoc deördinabilitatem perverſam, *virgâ* etiam *ferreâ* coercens, nullatenus præjudicat Cæſareæ, & Regiæ terrenæ poteſtati, ſed hanc evehere ſatagit in ſublimiorem ſupernaturalis *moralitatis* ſtatum, ſub quo intelligi poſſit eſſe *ſupra mundum*, *ſeu ſæculum*.

Hujus ergo ſupramundani principatûs, Chriſti in terris *Vicarij* ſphæram accuratiùs indagare cupiens, pro *ſecundo* ſciſcitor ex Ellieſio, quandoquidem is principatus ſit à Chriſto deſignatus ex clavibus Regni cælorum, munitis *authoritate ligandi & ſolvendi quodcunque ſuper terram*: quidnam ſubintelligatur ſub iſto Tô *Quodcunque*, quod ſacer contextus ſub *morali* ad regnum cælorum ordine ſubjecit ſuper terram ita vel ſolvendum, vel ligandum, ut ratum habendum ſit etiam in cælis? Nonne ex proprietate verborum hujuſmodi, ſub illo Tô *Quodcunque*, accipi debet *quodvis morale*, in ſupernaturalem Eccleſiæ ſeu triumphantis, ſeu militantis, ceu regni cælorum finem, vel ordinabile, vel ab iſta *moralitatis* ſupernaturalis ordine defectibile? An verò dicere fas eſſet, Regem Chriſtianiſſimum ab hoc erga regnum cælorum ordine eſſe excluſum, ne dicam, *quoad animam ſuam* duntaxat, ſeu *ſpiritualia*; ſed *quoad moralitatem* ſuarum publici quoque ac politici regiminis actionum, imò ipſiuſmet etiam Regiæ ad ſuam Chriſti charactere inſig- 12.

nitam perſonam *ſubjectivæ* applicationis?

13. Huic proinde *moralitati* inſiſtendo, pergo ulterius ſciſcitari: an non ſecundum ejuſdem *moralitatis* menſuram, extendenda ſit etiam virga correctoria *Matth. 18.* Eccleſiæ commiſſa erga quoſcunque, *ſi peccaverint*, Chriſtianitatis conſortes fratres? Num verò citra graviſſimam injuriam dici poſſet Rex Chriſtianiſſimus, inter hos Chriſtianæ communionis fratres non eſſe comprehenſus? Num igitur Regum à debita in regnum cælorum ordinatione, cum gravi quandoque, publicæ etiam ſacræ Religionis diſcrimine, enormiter exorbitantia facinora fas eſſet, excipere ab illa correctoriâ ſeu coercitivâ Eccleſiæ virgâ? Quidni ergo potiùs dicendum videatur, quodcunque Regis facinus ſub debitæ ad regnum cælorum ordinationis deficientiâ, ſeu *privativâ*, ſeu etiam *poſitivè* contrariâ, publicæ præſertim Religioni perquàm nocivum, contineri ſub illo *Quocunque ſuper terram Morali*, ſuper quo per Chriſtum noſcitur eſſe conſtituta clavium regni cælorum, *ad quodcunque ſeu ligandum, ſeu ſolvendum* protenſa authoritas Apoſtolica? Quidni proinde è contrario etiam videatur concludendum, ſub illo *Quocunque moralitatem* vel ad regnum cælorum ordinabilem, vel ab iſto ordine deficientem complectente, includi Regiæ quoque poteſtatis exercitia, ejuſque ad hoc ſuppoſitum applicabilitatem, quâ ſuperveſtitam *moralitate* in regnum cælo-

rum,

tum, vi characteris per ſacrum Baptiſmum ſuſcepti, ſpecialiter ordinabili? Quòd ſi ergo Pontifex Maximus, exigente Eccleſiæ neceſſitate, ob Regis cujuſpiam adverſus ſacram religionem molimina, ſuam Apoſtolicam ſolvendi authoritatem, ſeu correctoriam, coercitivamque virgam ſuper jus Regiæ Majeſtatis, quà huic individuæ perſonæ *ſubjectivè* inexiſtens, & quà *moralitate* ad Eccleſiæ claves indubitanter ſpectante ſuperveſtitum extenderet, quomodò fieri poſſet, quòd non *indirectè* à tali Rege tolleretur jus Regium, utpote reſpectu ejus Regis ex tunc eatenus ſolutum, ut juxta Chriſti Domini verbum, ſolutio hujuſmodi in cælo, in ipſo proinde foro *conſcientiæ*, comprobanda eſſet?

ARGUMENTUM III.

Ludovic. Ellies *præcitatus* pergit 3. argumentari. Duplex tantùm in Chriſto dominium reperiri poteſt. Unum *creationis*, quod Chriſtus habet ex Divinitate, alterum *adoptionis, & familiaritatis*; ut Chryſoſtomus *hom. 30. in Epiſt. 1. ad Corinth.* loquitur, quod Chriſtus habet ex humanitate. Neutrum verò iſtorum dominiorum idem eſt cum dominio Regum in temporalia. Nam quatenus Deus eſt, habet ſupremum in omnia imperium, quatenus autem homo eſt, regnum ejus totum eſt *ſpirituale*, nec enim homo factus eſt, ut totum or- 14.

bem more Regum terrenorum regeret, imò ſe minimè veniſſe ad hoc, ut rerum temporalium regimen ſuſciperet, verbis & factis docuit: tum quando aufugit, ne à Judæis Rex eligeretur: tum quando roganti cuidam, ut fratri ſuo juberet, hæreditatem partiri, dixit: *Homo, quis me conſtituit judicem, aut diviſorem ſuper vos?* Cùm igitur certum ſit, Chriſtum Eccleſiæ coṁunicâſſe eam tantùm poteſtatem, quam habuit ut homo, & Caput Eccleſiæ, non autem illam, quam habuit ut Deus & Creator, pro certo tenere debemus, nullam poteſtatem temporalem à Chriſto Eccleſiæ collatam eſſe.

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti refutatoria.

15. PRimò certum eſt, ex Divinitate nullum in Chriſti humanam naturam eſſe derivatum dominium, quod non *realiter* præexiſteret in dominio Divinitatis, quod Ellieſius dicit dominium *creationis*. Hujus autem Divini dominij ſphæra, præter lineam *naturæ univerſæ*, complectitur etiam lineam ſtatûs ſupernaturalis, ad quem homo ad imaginem Dei factus, in *primo* creationis ſuæ inſtanti elevatus, & poſtquàm è gratia exciderat, per Chriſti redemptionem reparatus fuit. Numquid ergo Divinitas Chriſto quà homini fecit de utraque illâ ſeu naturæ, ſeu ſupernaturalitatis

lineâ

lineâ, dominij ſui participationem aliquam, dum conſtituit ipſum hæredem Univerſorum? Et licèt Chriſtus quà homo noluerit ſibi aſſumere exercitium, & munus regnandi in temporalibus; renuens propterea munus judicis in ſe ſuſcipere circa duorum fratrum hæreditatem dividendam; attamen uno ſaltem, alteróve actu oſtendere voluit ſuum ſeu proprietatis, ſeu juriſdictionis in res quoque temporales dominium, quando ſcilicet *Matth. 8.* & *Lucæ 8.* ejicens legionem dæmonum ab homine, conceſſit ipſis, ut intrarent in porcos, non abſque magno Geraſenorum damno Talis dominij argumentum exhibuit etiam, quando *12. Matth. cap.* arefecit ficulneam, quando inſuper *eodem cap.* jubens ad ſe adduci cum pullo aſinam, quam Apoſtoli reperirent alligatam, ſubjecit. *Si quis aliquid dixerit, dicite: quia Dominus his opus habet.* Juriſdictionis denique, Legis Moſaicæ ſacerdotio ſuperioris *altum* dominium oſtendit, quando *Ioannis 18.* dum Phariſæi mulierem in adulterio deprehenſam ad eum adduxerant, & coram ipſo accuſaverant; ex vi ejuſdem *alti* dominij eam abſolvit, non à reatu duntaxat peccati, ſed etiã à pœnâ lapidationis in Lege Moſaica indictâ. Quinimò cùm Chriſtus etiam quà homo, & Caput Eccleſiæ aſcendens in altum, daret hominibus dona curationum, & ſanitatum, quæ licèt *quoad modum* participarent de ſupernaturalitate, *quoad ſubſtantiam* tamen verè continen-

tur intrà naturæ lineam, inde manifeſtum eſt, Divinitatem de ſuo creationis dominio etiam quà naturæ lineam contingente, feciſſe Chriſto, quà homini, dominij ſui aliquam communicationem.

16. Sed quid dicemus *de linea ſupernaturalitatis, quam Divinitas ita poſuit in poteſtate Chriſti, quà Eccleſiæ Capitis, ut ejuſdem participationem facere poſſet Novæ Legis ſacerdotio?* In quâ proinde ſupernaturalitatis ſeu *poſitivâ*, ſeu *privativâ* lineâ, numquid continetur univerſa ſupernaturali ſtatui commenſurata *moralitas*? Et quia nihil *moralitatis* etiam naturalis ex hominis libero arbitrio contingit, quin vel deficiat ab ordine regni cælorum, vel per gratiam Chriſti ſublimetur ad hunc regni cælorum ordinem, numquid *moralitatis* etiam naturalis linea ita ſuberat Chriſti dominio, ut eandem vellet tamen ſubordinatam lineæ *moralitatis* ſupernaturalis? Numquid ergo Chriſtus quà homo, *Quodcunque in regnum cælorum ordinabile ſuper terram*, ſubjiciens poteſtati Eccleſiaſticæ, huic communicavit etiam de ſuo ſuper omnimodâ *moralitatis*, politicum quoque regimen ſinu ſuo complectentis, lineâ, juriſdictionis *altæ* dominio?

17. Pro *ſecundo* igitur, miſſâ jam univerſâ naturæ *phyſicâ* lineâ, faciendo reflexionem ad unicam *moralitatis*, *Quodcunque in regnum cælorum ordinabile complectentis*, lineam, placuit per modum progreſſionis ex Eccleſio hic ſciſcitari.

ri. Num credat, poteſtatem Eccleſiæ ſuper hac *moralitatis, quâ in regnum cælorum ordinabilis* lineâ *indefinitè* protenſam, æquè eſſe de gratijs Chriſti gratis datis, ac ſit gratia Prophetiæ? Noſcitur profectò *ex 1. Corinth. 12. cap. à v. 28.* Apoſtolus inter gratias gratis datas perinde receuſuiſſe Apoſtolatum, in Petri ſucceſſore unicè adhuc perſiſtentem, ac donum Prophetiæ. Unde opportunum eſt nobis viſum, nonnihil excurrendo, hîc facere Apoſtolicæ in Petri ſucceſſore perdurantis authoritatis, ceu gratiæ Chriſti gratis datæ comparationem cum lumine Prophetiæ. Hoc equidem Divinitus conceſſum donum, minimè facit, ne homo Prophetiæ dono ditatus, ſit obnoxius fallaci & fallibili, atque ad malum pronæ conditioni humanæ, maximè cùm lumen Propheticum recenſeatur inter gratias gratis datas, quæ inexiſtere poſſunt homini peccatori infideli; uti conſtat de Sybillis veris Propheriſſis, ſed Ethnicis. Nihilominùs quando is, qui Prophetiæ gratiâ eſt ditatus, intendit in lumen Propheticum, ex hoc divinizando, ac revelando veritates abſconditas, nequit ulla ſubeſſe falſitas ac deceptio, quippe cũ actus Propheticus, quà procedens ex lumine Prophetiæ, nequeat *in ſe intrinſecè* coinquinari ſpecie mendacij, quin hæc impuritas reducenda foret in luminis Prophetici principium, Spirtum ſanctum; quod ne cogitare quidem, minùs aſſeverare licet abſq; horribili blaſphe-

mia.

mia. Sic proinde Oecumenica Paſtoralis muneris poteſtas Apoſtolica inter Chriſti gratias, Eccleſiæ gratis datas meritò annumeranda, quantumvis inexiſtat homini per naturam ſuam fallaci, attamen Chriſtò repromittente Apoſtolis, Spiritum ſanctum eos edocturum omnia, dicere oportet, eam Divinitus conſtitutam, ita eſſe ſuper fidei petrâ fundatam, ut cunctæ actiones ex ea promanantes reducendæ ſint in fidei principium, illius Oecumenicæ Apoſtolicæ poteſtatis *ſuper quocunque in terris morali ad regnum cælorum ordinabili* protenſæ, eatenus directivum, ut, ſi de particularibus, fallaciæ alioquin obnoxijs, caſibus eſt ſanciendum, decernat per prudentiale Divinitus infuſæ prudentiæ lumen ſupernaturale, ab omni adeò ſeu *morali* defectibilitate, ſeu intellectuali fallibilitate, atque fallaciæ labe ut ſic depuratum, licèt in Pontifice decernente poſſit *concomitanter*, quà homo eſt defectibilis, aliquid obrepere, quod humanam fragilitatem redolere videatur.

18. Hinc ergo regrediendo ad Ellieſij argumentum, haud impertinenter ab eo requiritur, ut reflexionem faciendo ad Divini dominij, Humanitati Chriſti, & ab hac Apoſtolicæ authoritati donatam participationem, in Summi Pontificis poteſtate Oecumenicâ, ceu gratiâ gratis datâ agnoſcat authoritatem, ſuper quacunque Regum etiam, Regiæque Majeſtatis jurium *moralitate* eatenus protenſam, ut in de-

decernendo, Divini quoque luminis ſibi aſſiſtentis habeat certitudinem.

§. II.

In quo demonſtratur, ex eo, quòd poteſtas a Chriſto Eccleſiæ collata tota ſit ſpiritualis, haud evinci, Pontificiam authoritatem non protendi ſupra Reges etiam quoad temporalia.

ARGUMENTUM I.

LUdovic. Ellies *cit. cap. 1. §. 2.* argumentatur I. in hunc modum. Eccleſia non aliam habet poteſtatem præter eam, quam Chriſtus Apoſtolis tradidit, ut per eos ad eorum ſucceſſores perveniret. At ex Scriptura *inferiùs* adducendâ conſtat, nullam omninò poteſtatem, quæ ſpiritualis non ſit, Apoſtolis eſſe collatam. Fruſtra igitur ſucceſſores eorum aliam ſibi arrogant. 19.

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti refutatoria.

NUnquid enim pro *primo*, Sacramenta *ſimpliciter* ſunt computanda inter *res ſpirituales*, quantumvis conſtent ex rebus & actionibus ſenſibilibus, ſeu corporeis, ceu materiâ? 20.

Num-

Numquid intellectiva potentia in homine & Angelo eſt purè ſpiritualis, cùm tamen ejus objectum *materiale* complectatur naturam quoque corpoream? Unde hoc? niſi quia denominationes fiunt ex eo, quod *formale eſt*, non autem ex eo, quod eſt *materiale*. Sic enim ratio Sacramenti *formaliter* conſtitutiva eſt ſignificatio purè ſpiritualis, ex Divina inſtitutione cauſatrix ſupernaturalis gratiæ. Sic intellectivæ potentiæ *formale ſpecificativum* eſt lumen objectivum à materialitate depuratum, tametſi ejus objectum *materiale* complectatur cunctas res etiam corporeas. Pari proinde modo tametſi authoritas Apoſtolica protendatur ad *quodcumque* in regnum cælorum ordinabile, in quo ordine continetur quodcunque liberum hominis ad ſtatum ſupernaturalem elevati, politici quoque regiminis, publicum exercitium, hoc nequit tamen reduci ad ſphæram Apoſtolicæ authoritatis, niſi *ſub moralitate in regnum cælorum ordinabili*, ut ſic verè ſpirituali: ex qua proinde, ceu *formali ſpecificativo* ſuo, Pontificia poteſtas meritò denominatur purè *ſpiritualis*, quantumvis *per accidens* extendatur ſuper rebus quoque temporalibus, quà libero, atque adeò *morali*, & *conſequenter* quà in regnum cælorum vel ordinabilitate, vel ab hoc deficientiâ ſuperveſtito ipſorum publici etiam politici regiminis exercitio, ſubjectis, ut ſic per modum *objecti materialis*, & *terminativi* ſe habentibus ad eam purè *ſpiritualem*, authoritatis Apoſtolicæ poteſtatem.

Hæc ratio noſtra pro *ſecundo* firmatur ex 21.
ipſo Ellieſio, mox aſſeverante, poteſtatem annunciandi Evangelium, nec non baptizandi *Matth. 18.* Apoſtolis commiſſam, eſſe totam ſpiritualem. Numquid verò hujus poteſtatis exercitium *materiale* ſunt actiones corporeæ? quæ tamen, dum earundem ratio *formalis* eſt merè ſpiritualis, haudquaquam officiunt puræ ſpiritualitati poteſtatis illius.

Subdit idem Ellieſius alteram Apoſtolis 22.
promiſſam poteſtatem *Matth. 16. & 18.* ſub authoritate *ligandi & ſolvendi quodcunque ſuper terram.* Quam equidem poteſtatem, ait, à nonnullis fruſtra protendi ad temporalia, eò quòd Chriſtus mentem ſuam *Ioann. 20.* ſub hiſce verbis expoſuerit: *Sicut miſit me vivens Pater, & ego mitto vos: quæ cùm dixiſſet, inſufflavit in eos, dicens, accipite Spiritum ſanctam, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis.* Numquid verò, mi Ellieſi, hæc remittendorum peccatorum poteſtas merè *ſpiritualis* eſt, tametſi protendatur ſuper peccatis homicidij, adulterij, ac perverſi Regum regiminis, per actiones corporeas perficiendis? Eo ipſo tamen, quia *moralitas* à regni cælorum ordine deficiens eſt *formale* in illis peccatis, quà illi ſacerdotali poteſtati ſubjectis, inde haudquaquam efficitur, quòd poteſtas illa, licèt per actionem etiam ſenſibilem, quà Sacramenti materiam *intrinſecam* exercenda, non debeat purè *ſpiritualis* dici. Pari proinde ratione, illa *quodcunque in*

terris

terris Morale ligandi, ſeu ſolvendi poteſtas Apoſtolica licet protendatur ſuper quocunq; publici etiam temporalis regiminis, *Morali*, atque adeò in regnum cælorum vel ordinabili, vel deordinabili exercitio; quia tamen ipſiſſima hæc in regnum cælorum ſeu ordinabilis, ſeu deordinabilis *moralitas* eſt *formale ſpecificativum* illius Apoſtolicæ authoritatis, idcircò illarum, eidem per modum objecti *materialis* & purè *terminativi* ſubjectarum actionum, *materialitas* nullatenus impedit, quò minùs ea poteſtas dicenda ſit merè *ſpiritualis.*

ARGUMENTUM II.

23. LUdovic. Ellies *loco citato* ſic argumentatur 2. Quarta poteſtas Eccleſiæ reſpicit pœnam delinquentium, juxta illud *Ioannis 18 Si Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus & publicanus.* Quibus verbis intelligitur, nullam aliam pœnam ab Eccleſia infligi poſſe in noxios, quàm ut ab ejus conſortio removeantur, nec ampliùs in Chriſtianorum habeantur numero. Itaque fruſtra quidam contendunt, poteſtatem eſſe Eccleſiæ, noxiorum vel pœnis temporalibus, vel Bonorum privatione puniendorum. Poſtrema denique poteſtas à Chriſto Apoſtolis collata eſt condendarum legum, quæ ad diſciplinam Eccleſiaſticam pertineant, & conſtituendorum ſibi Succeſſorum. At hæ leges bonum tantùm ſocietatis Eccleſiaſticæ reſpiciunt, non temporalem felicitatem: illique

que miniſtri ad regendam Eccleſiam, non ad rem publicam adminiſtrandam conſtituuntur, nec aliam, quàm animarum curam habent; juxta illud Pauli. *Obedite præpoſitis veſtris, ipſi enim invigilant, quaſi rationem de animabus veſtris reddituri.*

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti confutatoria.

PRimò. Poteſtatem Eccleſiæ correctoriam extendi ſuper quocunque Chriſtianorum, atque adeò Regum etiam, charactere Baptiſmatis inſignitorum, Eccleſiæ ſanctæ unitatem, religionemque ſacram, ac fidem Orthodoxam in ſuis, vel aliorum quoque Regum ſubditis perturbantium, ſeu evertere molientium peccato, conſtat ex Chriſti verbis *cit. 18. Ioannis cap.* exaratis. Quam ipſiſſimam coercitionis etiam publicæ, à Chriſtianorum nempe numero removendi authoritatem, prævalere in foro etiam *externo*, vel ex hoc patet, quòd publicè à conſortio etiam publico Eccleſiæ removeat. 24.

Sed nunquid hæc à Chriſtianorum Eccleſiæ conſortio excluſio publica, non niſi ad ſpirituales effectus extendi valet? Ejus virgæ correctoriæ & coercitivæ à Chriſtianorum conſortio removere potentis ſphæra, ab ipſomet Chriſto verbis proximè ſubſequentibus circumſcribitur, dum *ibidem* mox ſubijcitur: *Amen dico vobis, quæcunque alligaveritis ſuper* 25.

terram, & quæcunque ſolveritis ſuper terram; erunt vel ſoluta, vel ligata in cælo. Quandoquidem ergo Eccleſiæ virga coercitiva, à Chriſtianorum conſortio, delinquentes, Eccleſiæque inobedientes, & contumaces removere præpotens, connexa ſit cum *indefinita quæcunque* ligandi, & ſolvendi poteſtate, numquid ſub iſta voce Tò *Quæcunque*, conſortium Chriſtianorum etiam quoad communionem politicam intelligitur, non equidem *formaliter*, quà ſiſtit intra limites comunionis politicæ, ſed quà noſcitur ſupervestiri *moralitate* vel ordinabili in regnum cælorum, vel *moralem* ab hoc deſcrentiam importante? Sicuti ergo Eccleſia per virgam ſuæ coercitionis, ſolvendo peccatoris contumacis jus, quod cuique fidelium eſt ad Eccleſiæ communionem; perimere noſcitur jus ejuſmodi: ſic quia Eccleſiæ poteſtas extenditur *ad quodcunque Morale in regnum cælorum ordinabile*; neque verò ab hoc *moralitatis* ordine excludi unquam valent communionis etiam politicæ, imò & publici regiminis jura & actus; nequit illa Eccleſiæ ad quodcunque in terris *Morale*, quà ab hominum arbitrio libero, ſub inſeparabili in regnum cælorum ordine promanare natum, ſeſe extendens virga coercitiva, dici impotens, ad politicæ quoque communionis, regiminiſque publici, quà perverſâ, Eccleſiæ, Religioniſque Orthodoxæ Bonum evertere conante, *moralitate* ſupervestiti, jura diſſolvenda.

Secundò.

Secundò. Dum fatetur Ellieſius, Apoſtolicam Eccleſiæ authoritatem poſſe condere leges ad Eccleſiaſticam diſciplinam pertinentes, num dicere fas eſt, non poſſe Summum Pontificem facere ordinationes authoritativas adversùs Reges, ſanctæ Eccleſiæ diſciplinam evertere, fideique Orthodoxæ ſanctiones è medio tollere conantes? Rectè equidem idem Author dicit, leges ex poteſtate à Chriſto Apoſtolis collatâ profluentes, non reſpicere *felicitatem temporalem*, ſed *Bonum ſocietatis Eccleſiaſticæ*. Numquid verò hoc ipſum Eccleſiaſticæ ſocietatis in unitate fidei, & erga ſanctam Eccleſiam, ejuſque Paſtorem Oecumenicum religioſâ obedientiâ conſiſtentis, Bonum exigit, ut, quicunque fidei Orthodoxæ virtutem, diſciplinamque Eccleſiaſticam moliuntur evertere, compeſcantur coercitivâ Eccleſiæ virgâ ad *quodcunque ſolvendum*, atque adeò ad jus quoque Regium, quà in Eccleſiæ perniciem perversè uſurpatum, è medio tollendum prævalente? Quod ubi faciunt Eccleſiæ ſanctæ Præpoſiti, vel maximè intendunt curæ animarum, invigilantque, quaſi rationem de animabus ſibi ſubditis reddituri. 26.

§. III.

In quo enervatur tertia Ellieſij *ratio, conantis oſtendere, quod Chriſtus, & Apoſtoli omnem poteſtatem, & juriſdictionem temporalem ab Eccleſia amandent.*

ARGUMENTUM I.

LUdovic. Ellies *prætacto cap. 1. §. 1.* ſic argumentatur 1. Ad demonſtrandum, nullam ſſe in Eccleſia temporalem poteſtatem, ſufficeret equidem oſtendiſſe, omnem illam poteſtatem, quæ à Chriſto Apoſtolis eſt collata, *ſpiritualem* eſſe. At Chriſtus præterea omnem omninò poteſtatem temporalem ab Eccleſia mandavit, dicendo *Marci 10. v. 42.* & *Lucæ 2. v. 25. Reges gentium dominantur eorum, & qui poteſtatem habent ſuper eos, benefici vocantur.* Quibus adeò Chriſti verbis docemur, tum quòd Apoſtoli, eorumque Succeſſores omni temporali poteſtate, & juriſdictione careant: tum quòd poteſtas illa *ſpiritualis*, quam illi habent, non ſit dominij & imperij, ſed manſuetudinis, & charitatis; ſiquidem poteſtatis terrenæ ſit, exteriora tantùm adminiſtrare, *ſpiritualis* verò proſit prium, interiorem corporis affectum; uti Origenes *in eum locum Matthæi,* & *alibi.* Hieronymus *Epiſt. 3. ad Nepotianum.* Chryſoſtomus *lib. de ſacerdotio*, *aliiſque locis* explicant.

Reſponſio, ac retorſio hujus argumenti refutatoria.

28. INprimis demonſtratum eſt *in anterioribus*, hæc duo inter ſe optimè cohærere, quòd

pote-

poteſtas Eccleſiaſtica ſit *ſpiritualis*, nec adeò *temporalis*, & tamen ſub altiori *moralitatis*, in regnum ordinabilis *formalitate*, extendatur etiam ſuper temporalia. Nunquid enim, uti corpus inſervire debet ſpiritui, ita etiam temporalia debent eſſe ſubordinata ſpiritualibus? Numquid homo non *quoad animam* duntaxat, ſed etiam *quoad corpus* operari debet ad finem ſpiritualem ſalutis æternæ? Nunquid ex ſtatu hominis ad finem ſupernaturalem elevati, ſtat obligatio, cunctas etiam corporales actiones reducendi ad Dei gloriam? Ita profectò pronunciavit Apoſtolus, ut omnia, quæcunque facerent homines Chriſtiani, ſive edendo, ſive bibendo, ſive quidvis aliud faciendo, in Dei gloriam facerent. Eſto igitur, Eccleſiæ poteſtati merè *ſpirituali per ſe primò*, ac *directè* non ſubjacere temporalia, attamen ex temporalium ad ſupernaturalia ordinatione Divinitus conſtitutâ, ſit conſequens, ea *ſecundariò* ac *indirectè* eſſe ſubjecta poteſtati ſpirituali Eccleſiæ, quæ, dum *abſolutum* habet regimen in ordine ad finem ſupernaturalem, *conſequenter* habere debet authoritatem, temporalia etiam tanquam media in hunc finem ordinandi.

ex tract. 6. in Seſſ. 13. S. Concil. Trident. pag. 393.

Sed pro *ſecundo*, nonnemo fortaſſis excipiet, urgendo, ut ex ſacro Evangelio oſtendatur, hæc *indirecta* temporalium in finem ſupernaturalem ordinatio, ſubjecta eſſe clavibus Eccleſiæ. Numquid autem Chriſtus Dominus *Matthæ. 16. & 18.* clavium Eccleſiæ poteſtatem 29.

protendebat ſuper *Quodcunque*, non equidem ſub ſtatu *Eſſe phyſici* ſpectatum, cùm cætero-qui Eccleſia *directam*, & *immediatam* ſuper quæcumque jura terrena, corporalis etiam Chriſtianorum vitæ, poteſtatem haberet, quod remotiſſimum eſt à ſenſu noſtro. Sub altiori igitur *formalitate* ordinabilitatis ſcilicet ad regnum cælorũ poteſtas Eccleſiaſtica reſpicit illud *Quodcunque ſuper terram*, quod Chriſtus Dominus diſertè, & clarè inſinuavit, eam ad *quodcunque ſuper terram* ſeu ligandum, ſeu ſolvendum, poteſtatem contexendo cum clavibus regni cælorum, quà ſcilicet reſpicientibus *quodcunque* non ſub *Eſſe Phyſico*, ſed ſub *Eſſe Morali* in regnum cælorum ordinabili conſideratum. Et hinc veriſſimum eſt, Apoſtolos, eorumque ſucceſſores carere omni temporali poteſtate ac juriſdictione, poteſtatemque illam ſpiritualem non eſſe dominij, aut imperij, ſed manſuetudinis & charitatis. Num verò ex hoc dicere fas eſt, Eccleſiaſticam poteſtatem ita exerceri duntaxat poſſe in volentes, ut nullo ſeverioris ergà nolentes, ſeu contumaces diſtrictionis gladio ſit armata?

3°. Pro *tertio* igitur diſtinguere oportet, inter *primarium* & *ſecundarium*, ſeu quaſi *ſubſidiarium* poteſtatis Eccleſiaſticæ munus. Illud prius equidem non niſi ex charitatis & manſuetudinis ſpiritu eſt exercendum, abſque ullâ ergà proprium commodum reflexione, ſed ſub puro ſalutis animarum in unitate fidei & ſacræ

religio-

religionis cultu etiam publico coadunatarum promovendæ ſtudio. Et ideo Principum ſpiritualium principatus, in dilectione ſubditorum debet eſſe poſitus, uti Origenes *in Matth. 12. cap.* ait, obſervans, propterea *in Iſa. hom. 6. Miniſtros Eccleſiæ non eſſe vocatos ad principatum, ſed ad ſervitutem Eccleſiæ*, quamquam hanc ipſam ſervitutem Doctor ille vocet etiam *Principatum Principum ſpiritualium.* Num igitur hic Eccleſiæ principatus non niſi erga volentes habere poteſt locum; uti S. Hieronymus *Epiſt. 3. ad Nepot.* & Divus Chryſoſtomus *lib. 2. de ſacerdot. aliiſque* ab Elliesio *hîc allegatis locis* tradunt? Ita profectò eſt, *primario* poteſtatis Eccleſiaſticæ muneri locum non eſſe, niſi in volentibus, quippe cùm ejus muneris ſit, non in exterioribus duntaxat actibus ſiſtere, ſed in his *moralem* bonitatem ad regnum cælorum ordinabilem, ſalutemque animarum curare, neque verò iſta ſeu *moralis*, & ſupernaturalis actuum humanorum bonitas, neque ſalus æterna obtineri valeat, niſi à volentibus, & ſpontaneè cooperantibus Chriſti fidelibus.

Quia verò ipſiſſimus ille *Principum ſpiritualium principatus*, ipſomet Elliesio fatente, habet vim legislativam; *Num deſtituendus erit virgâ publicæ etiam coercitionis erga illos, qui ſacris Eccleſiæ, vel ipſius etiam Chriſti legibus contumaciter contradicunt?* Hujus equidem quæſiti reſolutio *in anterioribus* jam multimodè fa- 31.

 cta

cta eſt, attamen, quia Ellieſius totam vim ſuorum ex oppoſito argumentorum, reducere contendebat in illud principium, quo Chriſtus *Ioann. 20.* effatus eſt: *ſicut miſit me vivens Pater, ita ego mitto vos.*

32. Idcircò pro *quarto* viſum eſt operæpretium, hîc repetere, quòd *Pſal. 2.* in ſpiritu Prophetico inducatur æternus Pater locutus Chriſto: *Dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & poſſeſſiones tuas terminos terræ, reges eos in virga ferrea.* Hanc namque virgam importare authoritatem directionis, quà ferream, atque dicere poteſtatem *coactionis* & *juſtitiæ*, explicat S. Auguſtinus *in dict. Pſal. 2.* Hæc ipſa verò Chriſti poteſtas *gubernativa*, & *coercitiva Lucæ 1.* prædicta fuit ſub illis verbis: *Dabit illi Dominus Deus ſedem David Patris ejus: & regnabit in æternum.* Eo ipſo autem, quòd regnum iſtud Eccleſiæ dicatur æternum, oportet, in terris fuiſſe à Chriſto relictã eam gubernativam poteſtatem, per quam regimen hoc ſpirituale perpetuò duraret. Quamvis ergo Chriſti regnũ non ſit temporale mundi regimen, reſpiciatque æternam hominum ſalutem: hoc ipſum tamen ſpirituale ac ſupernaturale Eccleſiæ regimen importat virgã ferream coercitivæ quoque authoritatis, à Chriſto Apoſtolis, eorumque ſucceſſoribus comunicatæ, atq; ſic intelligunur Apoſtoli eo modo à Chriſto miſſi, quo modo ipſe à Patre æterno miſſus fuit cum authoritate *gubernativâ*, *& coercitivâ*, in ſuos quoque in terris relictos, vicarios transfusâ.

De hac igitur *coercitionis* & *juſtitiæ* virga ferrea, in cujus uſu conſiſtit *ſecundarium*, & quaſi *ſubſidiarium*, non niſi in ſtatu inobedientiæ & contumaciæ exercendum munus, diſquirere placeat ex Elliеſio, *An hoc non niſi in volentes exhibere fas ſit?* Ipſemet quæſtionis hujus ſtatus pro *quinto* perimit ſeipſum, quomodò enim, quod non niſi in inobedienter reluctantes, & contumaciter nolentes exercetur officij paſtoralis *ſubſidiarium* & *ſecundarium* munus coercitivum, abſque manifeſta contradictone dici poſſet, non niſi erga volentes habere locum? Quod ergo præallegati Patres de *primario* Eccleſiaſticæ poteſtatis munere, non niſi erga volentes ſe exerere potente, dixerant, perperam trahitur ad *ſecundarium* quoque, ac *ſubſidiarium*, adversùs inobedientes & contumaces exercendum, Paſtoralis officij munus: quamquàm ne hoc quidem debeat aliter uſurpari, quàm *ex ſpiritu charitatis & lenitatis.* 33.

Nam pro *ſexto*, num dicere fas eſt, juſtitiam, quæ attenditur in Eccleſiaſticæ poteſtatis virgâ *coercitivâ*, pugnare cum ſancta charitate? Num Divinæ charitatis munus eſt in zelando Dei honore privatim duntaxat, non etiam in publico religioſo cultu, quem contumax & inobediens Eccleſiæ, nititur evertere? Num charitatis eſt, illos, qui Eccleſiæ contumaciter reſiſtunt, in ſua malitia impunè relinquere, & non potiùs virgâ *ad quodcunque ſeu ſolvendum, ſeu ligandum in terris* protensâ coerce- 34.

ercere? Num quia ſub iſto *quocunque* probatum eſt, contineri *quæcunque*, *moralitatem* ad regnum cælorum ordinabilem ſuperinduere nata, dum ſpirituales pœnæ non proficiunt, ſanctæ charitatis & lenitatis ſpiritus prohibet Eccleſiam, ne ſuæ à Chriſto conceſſæ poteſtatis, manum extendat ad temporales pœnas, non ſub *temporalitatis* equidem, ſed *moralitatis* in regnum cælorum ordinabilis *formalitate* conſideratas, Bono Eccleſiæ publico, animarumque fidelium ſalute communi ita exigente, in contumacibus Unitatis fidei, & tranquillitatis Religionis perturbatoribus.

35. Quare iſthæc univerſa, uti optimè cohærere poſſunt cum ſanctæ charitatis ſpiritu, ſic pro *ſeptimo* nequaquam ſapiunt ſpiritum poteſtatis temporalis, quem Chriſtus *cit. Marci 10.* & *Lucæ 22.* remotiſſimum cupit à poteſtate Apoſtolica: *Reges gentium*, inquiens, *dominantur eorum*, & *qui poteſtatem habent*, *benefici vocantur*. *vos autem non ſic.* Hiſce namque verbis Chriſtus dilertè profeſſus eſt, ſe nolle in Eccleſia inſtituere principatum *dominativum*, cujus nempe finis eſſet propria utilitas, ſed præcepit tanquam Paſtor bonus, ut is, qui inter Apoſtolos eſſet major, ſe ipſum impenderet in ſpiritualem animarum ſibi ſubjectarum utilitatem, neque arrogaret ſibi dominandi libidinem, proprium ex grege commodum quærendo: quippe cùm dominium propriè conſiſtat in facultate rebus, ſeu perſonis ſibi ſub-

jectis

jectis in proprium utendi commodum. Eo ipſo igitur, quòd principatus Eccleſiaſticus ejus ſit naturæ, ut importet obligationem, ſe totum impendendi in animarum ſalutem, præcisâ propriâ, maximè temporali, utilitate, ideò is principatus neque *dominativus*, neque *temporalis*, ſed purè *ſpiritualis* eſt, non niſi ex charitatis Divinæ ad publicum Religionis ſacræ Bonum vel præcipuè intentæ ſpiritu, etiam erga contumaces, Eccleſiæque rebelles exercendus.

ARGUMENTUM II.

LUdovic. Ellies *cit. ſ. 3.* argumentatur 2. *ex 1. Petri cap. 2. v. 2.* ubi Apoſtolorum Princeps ita ſcripſerat: *Paſcite, qui in vobis eſt, gregem Dei, non coactè, ſed ſpontaneè ſecundùm Deum, neque turpis lucri gratiâ, ſed voluntariè, neque ut dominantes in Cleris, ſed forma facti gregis ex animo.* Quî ergo clariùs, ait is Author, potuiſſet B. Petrus, illorum prædamnare ſententiam, qui contendunt, Chriſtum, cùm dixit *Paſce oves meas*, dediſſe illi poteſtatem, Regum per depoſitionem, privationemque regni ſui cogendorum? Ejuſmodi *dominativam* poteſtatem longè majorem, ac ſit in ipſis etiam Regibus, à Sūmo Pontifice remotiſſimam, voluit S. quoque Bernardus, ad Eugenium Papam ſuum olim diſcipulum *lib. 2. conſiderat. cap. 6*: ita ſcribens: *Nec enim tibi Petrus, quod non habuit, dare potuit. Quod* 36.

habuit

habuit, hoc dedit, ſollicitudinem ſcilicet ſuper Eccleſias: nunquid dominationem? Audi ipſum: Non dominantes, *ait*, in Clero, ſed forma facti gregis ex animo.

Reſponſio, ac retorſio hujus argumenti confutatoria.

37. Illis verbis ſuis Petrus ita deſcripſit *primarium* muneris Paſtoralis officium, erga ſpontaneè ac voluntariè, non verò coactè obedientes exercendum, ut minimè tamen intermitteret edocere ſpiritum, ex quo munus etiam *ſecundarium*, ſeu quaſi *ſubſidiarium* paſtoralis officij, erga contumaces, Eccleſiæque rebelles, ſub diſtrictæ coercitionis virgâ oportet exhibere. Nempe hic Apoſtolorum Princeps univerſim cavit, ne Eccleſiaſtica authoritas ſit *dominativa*, diſertis adeò verbis ab Eccleſiæ Paſtoribus exigendo, ut recogitent, quòd ipſorum poteſtas neque proprium imperantis commodum, ſed ſpiritualem cujuſque utilitatem ſpectet, ſicque adeò ejus poteſtatis virga coercitiva ex illo ſancto fine, non turpis lucri gratiâ, exerceri debeat, neque porrò cogere poſſit ad ſubſtantiam *ſui fori* propriam, utpote non in exterioribus duntaxat actionibus ſitam, ſed reſpicientem bonitatem *moralem* actuum, nec non animarum ſalutem, quæ non niſi à volentibus obtineri poteſt. Atque hoc eſt, quod S. Bernardus inculcare intendebat, à Romani Pontificatûs principatu excludens dominatio-

nem,

nem, dum cæteroqui idem Doctor mellifluus *lib. 1. Conſiderat.* alloquendo Romanũ Pontificẽ: *Ergo*, inquit, *in criminibus, non in poſſeſſionibus eſt poteſtas veſtra, quoniam propter illa, non propter has accipitis claves regni cælorum.* Quòd ſi igitur *indefinitè* propter crimina, atque adeò Regum quoque, ſanctæ Eccleſiæ rebellium, religionisque ſacræ temeratorum ſcelera, Petri Succeſſores acceperunt claves regni cælorum *ad quodcunque ſuper terrâ ſolvendum* inſtitutas, quidni hæc poteſtas in Regiæ quoque poteſtatis, non quà terreſtris, ſed quà *moralitate* à regni cælorum fine deordinabili contaminatæ, ſolutionem, ebſque ullo tamen dominationis ambitu, ſed ex ſanctæ religionis, ac fidei Orthodoxæ, charitatiſque adeò Divinæ zelo, Eccleſiæ ſanctæ ſeu conculcatæ, ſeu conculdandæ neceſſitate notariâ ita exigente, protendi poſſe, dicenda ſit?

§. IV.

In quo examinantur Romanorum Epiſcoporum, ſanctorumque Patrum teſtimonia, quibus Adverſario videtur effici, quòd Eccleſia in ſpiritualia tantùm habeat poteſtatem, non ſecùs, ac Reges in ſola temporalia, ita ut neutra poteſtas à ſe invicem dependeat.

ARGUMENTUM I.

88. LUdovicus Ellies *cit. cap. 1. §. 4.* argumentatur 1. ex teſtimonio Gelaſij Papæ *epiſt. 8. Ad Anaſtaſium* relatâ *to. Concil. 4. col. 1182.* ita ſcribentis: *Duo ſunt, Imperator Auguſte, quibus hic mundus principaliter regitur, authoritas ſacra Pontificum, & Regalis poteſtas. Nôſti enim, fili clementiſſime, quòd, licèt præſideas humano generi dignitate, rerum tamen Præſulibus Divinarum, devotus colla ſubmittis &c. atque ab ijs cauſas tuæ ſalutis expetis.* Et *in tomo de anathematis vinculo* ſic habet: *Cùm ad verum ventum eſt* (Chriſtum) *Regem, atque Pontificem, ultra ſibi nec Imperator nomen impoſuit, nec Pontifex regale faſtigium vindicavit. Chriſtus memor fragilitatis humanæ, quòd ſuorum ſaluti congrueret, diſpenſatione magnificâ temperans, ſic actionibus proprijs dignitatibus diſtinctis, officia poteſtatis utriuſque diſcrevit &c. ut & Chriſtiani Imperatores pro æternâ vitâ Pontificibus indigerent, & Pontifices pro temporalium curſu rerum, Imperatoris diſpoſitionibus uterentur, & ideo militans Deo, minimè ſe negotijs ſæcularibus implicaret, ac viciſſim non ille rebus Divinis præeſſe videretur, qui eſſet negotijs ſæcularibus implicatus.* Ex quibus adeò Gelaſij Papæ documentis, concludit is Author, utramque eam poteſtatem, & utriuſque limites optimè diſtinctos eſſe, ita ut nihil liceat ſæculari in Eccleſiaſtica, aut Eccleſiaſticæ in ſæcularia.

Re-

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti refutatoria.

INprimis ex præadductis Gelaſij verbis conſtat, Imperatorem colla ſubmittere rerum Divinarum Præſuli. Sed quibus in rebus? Hoc paucis exprimitur, quòd nempe à Divinarum rerum Præſulibus Imperator *cauſas ſuæ ſalutis expetat*, utpote pro vita æterna indigens Pontifice. At cujus eſt, ſalutis cauſas ſubminiſtrare, hujus eſt, amovere etiam vitæ æternæ impedimenta, non pro ipſius duntaxat perſonâ, ſed pro univerſo etiam cœtu fidelium. Si ergo Imperator, ſeu Rex quiſpiam ſalutis æternæ impedimenta ponat per fidei, Religioniſque publicam everſionem, neque Pontificis correctio Evangelica penſi habeatur, quòminùs in ſuâ perſiſtens contumaciâ, & ſuam, & ſubditorum animas in ſempiternum interitum detrudere pergat, unicumque tot ſcandalorum amovendorum remedium ſperari poſſit ex ipſius depoſitione, numquid hæc inter cauſas, ſi non Imperatoris, plurimorum ſaltem aliorum fidelium ſalutis meritò erit recenſenda? Quid ni ergo in ordine ad hanc ſalutis etiam publicæ cauſam procurandam, atque hujus, & Chriſtiano cuipiam Regno communem obicem tollendum, dum in deterius ſemper ruit ſeu Imperator, ſeu Rex hujuſmodi, Pontifex omnium ſalutis cu- 39.

ram gerens, compellitur ad talem ſive Regem, ſive Imperatorem deponendum ex authoritate, *ad Quodcunque ſolvendum* ſibi Divinitus impertitâ?

10. Hinc pro *ſecundo* facilè concedo, utramque poteſtatem, *Eccleſiaſticam* ſcilicet atque *civilem*, & utriuſque limites optimè diſtinctos eſſe, ita ut nihil liceat ſæculari in Eccleſiaſtica, aut Eccleſiaſticæ in ſæcularia jura & bona, quatenus limitibus ſuis continentur: neque enim poteſtas Regia ad ſocietatem politicam in finem publici boni ritè ordinandam, atque concives in hunc ordinem redigendos, per naturam ſuam, concreato naturali lumini hominibus congenitam, per ſe, ac ex ſe operari poteſt quidquam, quà exorbitans extra ordinem ac debitum publicæ Religionis, Orthodoxæque fidei, ac ſocietatis Eccleſiaſticæ: ſed hæc exorbitantia procedit ex malitia hominis, cui inexiſtit, Regiâ poteſtate ſe habente ad eam ſolùm *per accidens*, & *concomitanter*, cui proinde minimè adſcribenda eſt, ſed perverſo ejuſdem abuſui, utpote ex Regis nequam jure ſuo Regio abutentis pravâ voluntate proveniens; ſicque adeò Rex Eccleſiaſticæ diſciplinæ perturbator, fideique Orthodoxæ, ac veræ Religionis inimicus, invadendo ſanctæ Eccleſiæ jura, non perſiſtit intrà limites ſuæ Regiæ poteſtatis, ſed ex nequitiâ ſuâ incidit in ſphæram poteſtatis Eccleſiaſticæ, à ſuis fidelibus, Eccleſiaque Orthodoxa removere obſtrictæ,

quid-

quidquid animarum ſaluti, publicoque Eccleſiæ ſanctæ Bono officit, imò extremum minatur interitum. In quo adeò ſtatu poteſtas Eccleſiaſtica nihil equidem facere poteſt adversùs ipſam *in ſe* ſpectatam, ut ſic cum limitibus ſuis, Divinitus conſtitutam Regiam poteſtatem: attamen, quia Rex in perniciem animarum, Eccleſiæque deſtructionem eâ abutitur, eandem, quà in hoc ſubjecto, in malitia ſua penitus obſtinato, ipsâque tam perversè abutente ſubſiſtentem, tollere poteſt ab ipſiſſimo hoc individuo, quippe cùm poteſtatis ejuſmodi intrà hoc ſubjectum ſubſiſtentia noſcatur, ex talis perverſi hominis nequitiâ eſſe jam medium evertendi Eccleſiam, publicamque Religionem, ſicque adeò intelligatur, incidiſſe in ſphæram Eccleſiaſticæ authoritatis, Divinitus conſtitutæ ad ſolvendum & tollendum, *Quodcunque ſuper terram* eſt ſanctæ Eccleſiæ deſtructivum, animarumque, ſalutis impeditivum. Et ſic veriſſimum eſt, quod Gregorius II. *Epiſt. 2. ad Leonem Iſauricum* ait: *Quòd Pontifex introſpiciendi in palatium, facultatem non habet*; quamdiu nimirum Imperator intrà fines palatij, non *materialiter*, ſed *formaliter* ſumpti, quà Regiæ ſcilicet poteſtatis juribus præcellentis, ſecundùm hujus limites operando perſiſtit; at ſi Rex introſpiciat in Eccleſiam, hujus jura violando, numquid Regiæ poteſtatis intrà ipſum ſubſiſtentia, ubi eſt medium evertendi ordinis Eccleſiaſtici, ſic in

ſphæ-

ſphæram Eccleſiaſticæ poteſtatis transferri dicenda eſt? An non igitur ex regni cæleſtis Beato Petro collatis clavibus, ad animas ligandas & ſolvendas prævalens Pontificium, eo caſu ſolvere compelletur, Imperatoriæ dignitatis in hoc ipſius abutente ſubjecto ſubſiſtentiam, quæ in medium pervertendæ Religionis perperam converſa, jam translata noſcitur intra ſphæram illius Pontificij, quod, ut Pontificum & Patrum ab Ellieſio allegatorum loquendi modo utamur, importat poteſtatem ſolvendi ac ligandi animas. Quemadmodùm enim jus Regium non in corpore, ſed intrà animam conſiſtere noſcitur, ſic ubi intrà hujus Regis animam, tranſverſum eſt in medium publicæ animarum perverſionis, tunc ejuſdem ſolutio, ſive à Regis animâ peremptio utique incumbet Pontificatui, habenti principatum, ſolvendi animas.

ARGUMENTUM II.

41. LUdovicus Ellies *cit.* *§. 4.* argumentatur *z.* Patres unanimi conſenſu verba hæc: *Quæcunque ligaveris, ſeu ſolveris ſuper terram*, interpretantur de poteſtate ligandi & ſolvendi peccata, nunquam de poteſtate privandi Reges imperio, aut privatis Bonis ſibi proprijs.

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti refutatoria.

Pu-

Jubens conceſſerim, illam *Quæcunque ligandi & ſolvendi ſuper terram*, poteſtatem complecti peccata: ſed quæſtio eſt; *Utrum tam in* externo; *quàm* conſcientiæ foro *arctetur ad ſola peccata?* Nunquid progredi poteſt ad excommunicationem, atque adeò ad privationem Communionis fidelium? An igitur hoc Communionis fidelium, cuique Chriſtiano ex Chriſtianitatis charactere competens jus, per authoritatem Eccleſiaſticam ſolubile, eſt peccatum? Numquid eadem *ſolvendi & ligandi Quodcunque in terris* poteſtas, Ellieſio ipſo *ſuperiùs* fatente, eſt legislativa? Num ergo legis ligamen, ſuper quo protenditur ea poteſtas, eſt peccatum? Chriſtus equidem *Ioann. 20.* eam poteſtatem, quæ in Apoſtolis eſt collata Novæ Legis ſacerdotio, arctatur ad peccata duntaxat ſeu remittenda, ſeu retinenda. At quæ *Matthæi 18.* eſt conſtituta Eccleſiæ virga, in foro etiam *externo* correctoria, per Chriſtum eſt conceſſa *cum poteſtate ligandi & ſolvendi quodcunque ſuper terram.* Num igitur iſtud *Quodcunque, indefinitam* & *univerſalem* denotans ejus poteſtatis ſphæram, arctare jam licet ad ſola peccata? An non ſaltem extendenda cenſebitur ad *quidvis morale*, quod peccati vel nequitiam, vel periculum manifeſtum importat? Numquid autem, ſi Regiâ poteſtate quiſpiam Regum abutens, hanc extra ſphæram ſuam exorbitare faciat, non equidem ejus Majeſtatis jura, ſed horum abuſus, unà cum ſubjecto 41.

ſuo contaminatur peccati malitiâ, per quam indubiè tunc transfertur in ſphæram illius, *Quodcunque ſuper terram ſolvendi & ligandi* poteſtatis Apoſtolicæ? Numquid ſubſiſtentia Regiæ Majeſtatis intrà hanc individuam perſonã, eâ in perniciem Eccleſiæ abutentem, infert periculum evidens peccati non proprij duntaxat, ſed univerſalis, in cunctos ſubditos, alióſve fortaſſis Chriſtianos redundantis? An igitur à Patrum ſenſu alienum foret, hoc periculum, imò peccata tam enormia, Eccleſiæ publicam ruinam minitantia, avertere per ſolutionem Regiæ poteſtatis non in ſe ipſa, utpote ad rectitudinem *moralem*, ſocietatis *civilis* moderatricem unicè intentæ, ſed per ſolutionem ſubſiſtentiæ hujuſmodi poteſtatis intrà ſubjectum adeò perverſum, transferens jura Regiæ extra ſuos limites; ſicque, quoad *moralem* eorundem in tali perſona perſeverantiam incidens in ſphæram Eccleſiaſticæ poteſtatis?

Quod eò clariùs evincitur *ex Matthæi 16.*
43. *cap.* quò manifeſtioribus verbis Apoſtolica Petro, ejuſque Succeſſori conceſſa, *ad quodcunque ſuper terrâ ligandum & ſolvendum* authoritas, noſcitur connexa cum clavibus Regni cælorum. Quis enim non videt, illud *Quodcunque*, in vi ejuſdem cum Regni cælorum clavibus connexionis, denotare ſphæram, intrà quam *Quodcunque morale* in regnum cælorum ſuper terram ſeu *poſitivè*, ſeu *privativè*, vel etiam *contrariè* ordinabile, atque adeò ordinis hujus de-

deſtructivum, ſubjiciatur illi *indefinitæ ad ligandum & ſolvendum ſuper terram* authoritati? Quis durſus negare auſit, Regiæ poteſtatis intrà ſubjectum, hanc extrà ſuos limites exorbitare, atque jura Eccleſiaſtica evertere enitens, *moralem* ſubſiſtentiam redigi ad ſtatum pernicioſiſſimi ad ſanctam Eccleſiam turbandam, fidelesque pervertendos medij? An non igitur Regiæ Majeſtatis intrà hoc ſubjectum ſubſiſtentia, eatenus tunc incidit in ſphæram clavium Regni cæleſtis, ut harum poteſtas ſolvendi prævalere jam poſſit ad ejuſdem *moralem* in hoc Chriſtianitatis charactere inſignito ſubjecto ſolutionem, ſeu peremptionem, unà cum ſolutione juramenti fidelitatis & ſubjectionis per Regis nequitiam translatæ, ad perimendas animas, & evertendam ſacram Religionem, Eccleſiæque unitatem.

§. V.

In quo examinatur, quomodò verum ſit, Eccleſiam in temporalia nullam habere authoritatem, eò quòd per vim, gladiumque materialem, *homines cogere minimè poſſit.*

ARGUMENTUM I.

LUdovicus Ellies *præſenti* §. 5. argumentatur 1. Si quæ foret Eccleſiæ in tempora- 44.

lia poteſtas, dubium nullum eſt; quin poſſet temporalem aliquam pœnam, putà mortis ſupplicium, aut ſaltem Bonorum privationem infligere, quod ab Adverſarijs ſupponitur, cùm inde probent, Reges in pœnam læſæ fidei ab Eccleſia regnis privari poſſe, illorumque ſubditos à fide & obedientia eximi. Verumenimverò nihil eſt certius, quàm Eccleſiam non habere ullum jus puniendorum noxiorum pœnis & ſupplicijs corporum, aut etiam bonorum privatione. *Primò*. Quia Chriſtus nullam Eccleſiæ poteſtatem contulit, prætterquàm *ſpiritualem*, nec aliter pertinaces, & Eccleſiæ rebelles ab Eccleſia puniri juſſit, quàm ut habeantur tanquam Ethnici & publicani, hoc eſt, ut indigni Eccleſiæ communione declararentur. *Secundò*. Quia idem Chriſtus docuit nos, nihil magis abhorrere ab Evangelij mente, quàm dominium & imperium terrórem incutiens. *Tertiò*. Quia Chriſtus Apoſtolos uti *materiali* gladio prohibuit, etiam ad defendendam religionem, graviter increpans Petrum, qui gladio uſus fuerat, *Matthæi 26. v. 25. Lucæ 22. v. 49. Ioannis 18. v. 10.*

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti confutatoria.

45. INprimis ſponte admitto, Eccleſiaſticam poteſtatem per ſeipſam non habere uſum gladij *materialis*. Cujus ſequens accipe fundamentum.

tum. Nam poteſtatis Apoſtolicæ ſphæra protenditur equidem ſuper *Quodcunque in terris ſolvendum, aut ligandum*, ſed cum expreſſo ordine ad regnum cælorum, atque adeò ſub reſpectu *moralitatis* in regnum cælorum ordinabilis. Vnde fit conſequens, poteſtatis Apoſtolicæ ſphæram non extendi vel ſuper vitâ, vel ſuper Bonis temporalibus Chriſtianorum, in *Eſſe phyſico*, ſed ſub *moralitate* ordinabilitatis, vel deordinabilitatis in regnum cælorum ſpectatis, ſicque adeò redactis ad lineam & ſtatum ſupernaturalis *moralitatis*. Sub quo proinde reſpectu, Chriſtus *locis citatis* eatenus dixit, ſufficere Apoſtolatui duos gladios temporalis & ſpiritualis poteſtatis; uti Patres *in anterioribus* allegati tradunt, ut nihilominùs gladij *materialis* uſus per ſeipſum exercendus, fuerit Petro prohibitus à Chriſto jubente, ut gladium hunc mitteret in vaginam, manifeſto adeò argumento, iſthunc à Chriſto fuiſſe agnitum, quòd eſſet in jure & poteſtate Apoſtolicæ authoritatis, quippe cùm alioquin abijciendus, non in propriam Apoſtolicam vaginam recondendus fuiſſet, ſi voluiſſet Chriſtus eum prorſus alienum à jure & poteſtate Apoſtolicæ authoritatis. Quare in aperto jam eſt, ipſius gladij *materialis*, reſpectu humanæ quoque vitæ, non quidem ſub *Eſſe phyſico* ſpectatæ, ſed quà in *moralitatis* ad regnum cælorum ordinabilis lineam reductæ, uſum eſſe in jure & poteſtate Apoſtolicæ authorita-

tis, ita tamen, ut per manum Regis, ſeu Imperatoris, non autē Petri Succeſſoris, Eccleſiæ neceſſitate publicâ exigente, exercendus ſit.

46. Quoad reliqua verò temporalia bona, & jura ultra *Eſſe phyſicum*, vel etiam ultra poteſtatis politicæ, lumini naturali commenſuratæ limites, ad ſupernaturalis in regnum cælorum ordinabilis *moralitatis* ſphæram traducta, ſicque temporalitatem tranſcendentia, ac ſpiritualitatis denominationem participantia, rurſus dicendum eſt, ea contineri ſub *Quocunque*, per claves regni cælorum ordinabili *ſuper terram morali*, *indefinitæ* Apoſtolicæ ad ligandum & ſolvendum poteſtati per Chriſtum ſubordinato, ut nullibi, perinde ac de gladio temporali, ſit Apoſtolicæ authoritati interdictum, ne per ſe ipſam ejuſmodi jurium, Eccleſiæ neceſſitate, & delictorum gravitate ita exigente, peremptoriam faciat ſolutionem. Et licèt pertinaces & rebelles ab Eccleſia puniri eatenus jubeantur, ut in Ethnicorum & publicanorum ſorte habendi ſint, hanc nihilominùs pœnam *Matth.* 18. contexuit Chriſtus cum *indefinitâ* Apoſtolicâ, *Quæcunque* ligandi & ſolvendi poteſtate, ut proinde hujus authoritati ſit à Chriſto conceſſa facultas ad jurium etiam Regiorum ſubſiſtentiam, in hoc ſubjecto Eccleſiæ extremè nocivam, atque ut ſic intrà limites *moralitatis*, Eccleſiaſticam poteſtatem circumſcribentis, conſtitutam ſolvendam, ſeu *moraliter* perimendam. Et hinc licèt poteſtas Eccleſiaſtica

abhorreat dominium&imperium,terrorem ex affectu erga propriam imperantis utilitatem, incutere natum, attamen illi haudquaquam alienum eſt, à peccatis Orthodoxæ fidei, ac Religioni etiam publicæ nocivis, abſterrere pœnis privationis bonorum, quâ contentorum ſphæra *moralitatis* in cælorum, Eccleſiæ nempe tam militantis, quàm triumphantis regnum, ſeu *poſitivè*, ſeu *privativè*, ſeu etiam *contrariè* ordinabilis.

Et hinc pro *ſecundo* facile eſt reſpondere ad ea, quæ Ellies ulteriùs objicit: tum *quòd Eccleſia Imperatores, aut Magiſtratus civiles adire ſolita ſit, ut ij, qui ſuis decretis adverſabantur, in exilium eijcerentur: legatúrque multis annis nullâ civili authoritate adversùs hæreticos ac rebelles uſa fuiſſe, quia nullum ſperabat ab Imperatoribus, utpote adhuc Ethnicis, auxilium.* Tum quòd, ubi Imperatores cœperunt eſſe Chriſtiani, *ſollicitudo & cura proprij Imperij, cujus tranquillitas à Religionis conſervatione plerumque pendebat, in cauſa fuerit, ut hæreſiarchas & rebelles in exilium mitterent, aut mulctâ pecuniariâ plecterent.* Tum quòd *non niſi poſterioribus Eccleſiæ ſæculis, conceſſa ſit Eccleſiæ ab Imperatoribus poteſtas ſtatuendarum in hæreticos, aut peccatores, pœnarum temporalium.* 47

Ad hæc namque univerſa in promptu eſt reſponſio *ex anterioribus*. Tum quòd ijs temporibus, quibus Imperatores Ethnici fuerunt, publicum etiam Eccleſiæ, ſub gentiliſmo adhuc ingemiſcentis, Bonum haud permiſiſſet, in 48.

quoſque licèt Chriſtianos peccatores, maximè Principes, ac Reges temporales ſtringere gladium; poteſtatis autem Eccleſiaſticæ menſura ſit publicum Eccleſiæ ſanctæ Bonum, animarumque fidelium ſolicitudo, temporum iniquitate tunc etiam cohibente diſtrictioris coercitionis pœnas. Tum quòd, ubi Imperatores cœperunt eſſe Chriſtiani, Romanoque Pontificatui adjecta eſt temporalis quoque principatûs dominatio, tunc ad hæreticos ac rebelles intrà Romanæ Eccleſiæ fines temporalibus vitæ ac corporis bonis mulctandos, non opus habebat alieno Imperatoris gladio, ſed ex poteſtatis ſuæ Pontificiæ authoritate potuit Miniſtris ſuis facere mandatum Apoſtolicum, una & Imperatorium, de gladio in Petri vaginam miſſo educendo, ſicq; quibuſvis ſeu vitæ, ſeu alijs corporalibus pœnis infligendis. At extra finiū ſuorum limites eatenus potuit ſtringere gladium vaginâ ſuâ Apoſtolicâ reconditum, ut hic tamen in executione non per ipſum, ſed per Imperatorem, aliúmve politicum Magiſtratum eſſet exercendus; quoad reliquas verò *materialiter* temporales, ſed quà *moralitate* in Regnum cælorū ordinabili ſupervestitas, atq; adeò ut ſic *formaliter* ſpirituales pœnas, integra ſemper in Romano Pontifice erat poteſtas, ſuper *quocunque* in terris *morali* ſeu ſolvendo, ſeu ligando protenſa; uti *ſuperiùs* explicatum fuit.

ARGUMENTUM II.

49. LUdovicus Ellies *cit.* §. 5. argumentatur 2. ex unanimi conſenſu Patrum docentium,

Eccleſiam carere omni gladio *materiali*, ſeu poteſtate *civili* ad homines cogendos, & puniendos, nec aliud quidquam poſſe, quàm hortari, monere, & excommunicare eos, qui qui ſibi nolunt obedire.

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti refutatoria.

Videamus, quàm impertinenter Ellieſius hic adducat Patrum teſtimonia. *Primò* igitur Tertullianus, Lactantius, Athanaſius, & Hilarius; prout cernere licet ex ipſorum verbis *ibidem* relatis, loquuntur de gladio per vim cogente ad Religionem, ſeu fidem Chriſtianā amplectendam. Quia verò Eccleſia nullam prorſus habet juriſdictionem erga illos, qui Chriſtianitatis charactere nondum inſigniti, minimè ſubduntur Eccleſiaſticæ juriſdictioni, idcircò impertinens eſt illorum Patrum ad præſens inſtitutum noſtrum allegatio. 50.

Secundo. Canon *Apoſtolicus* 26. ſtatuit equidem *deponendum Epiſcopum, qui fideles delinquentes percutit*. Sed quid hoc ad rem præſentem? Siquidem percuſſio ejuſmodi nullatenus conduceret ad *moralitatem* regni cælorum ordinatriçem, in quibuſvis pœnis Eccleſiaſticis circa temporalia etiam infligendis, obſervatu prorſus neceſſariam. 51.

Tertiò. SS. Gregorius Nazianzenus *in carmine de vita ſua. & orat. 1. de Theologia.* & Ambroſius 52.

broſius *lib. 7. in Lucam c. 22.* ab ipſomet Ellies inducuntur locuti ſub hoc ſenſu, quòd nempe Evangelium non ſit per vim promulgatum, nec miſſi ſint Apoſtoli, ut gladio, aut imperio uterentur ad ſtabiliendam fidem, ſed qui humilitate & patientiâ cunctos ad eam adducerent. Anne igitur hinc concludere fas eſt, Reges ex Chriſtianitatis charactere jam ſubjectos Eccleſiæ, ubi huic rebelles evaſerint, ac Religionis ſacræ devaſtatores, non poſſe in ordinem redigi per Apoſtolicam, *Quodcunque in terris*, quà *moralitate* in regnum cælorum ordinabili ſuperveſtitum ſolvendi, adeóque *in foro* etiam *cæli moraliter* ligandi, ſeu puniendi poteſtate?

53. Sanctus equidem Auguſtinus *lib. de fide & operb. Cap. 2.* docuit, *Eccleſiam poſſe infligere pœnas degradationis & excommunicationis.* Num verò fas fuit Ellieſio, ab iſta *affirmativa* ad *negativam* univerſalem concluſionem progredi, quòd nullas alias pœnas, quàm degradationis & excommunicationis poſſit Eccleſia infligere?

54. Dum porrò S. Cyprianus *Epiſt. 11. lib. 1.* ait: *Nunc, quia circumciſio ſpiritualis eſſe ad fideles Dei cœpit, ſpirituali gladio ſuperbos & contumaces necari, dum de Eccleſia eijciuntur*: num iſta extra Eccleſiam rebellium ejectio nequit ulteriùs erga Reges progredi, quin oporteat, ipſos in continua per authoritatem Regiam malè uſurpatam Religionis publicæ infeſtatione relinquere?

Quia porrò S. Chryſoſtomus *hom. 4. in Iſaiam* ait: *Poſtquàm arguiſſet ſacerdos, Rex autem non ceſſiſſet, ſed arma moveret, clypeis & haſtâ, ſuâque uteretur potentiâ,* congruere Sacerdoti, ut dicat: *Ego, quod mei erat officij, præſtiti, nihil ampliùs poſſum, ſuccurre ſacerdotio, quod conculcatur, leges violantur, fas ſubvertitur.* Numquid ex hac S. Chryſoſtomi ſententiâ evincitur quidem, dum vires adversùs Regiam potentiam non ſuppetunt, nihil ulteriùs eſſe tentandum: attamen, ſi ſpes ſit perfringendi Regis adversùs Religionem ſacram inſurgentis impetus, num abſtinere fas erit à ſanctæ Eccleſiæ Clavium, ad *Cujuſcunque* ſuper terram ſolvendi, ſicque ſub *morali* in cælorum regnum ordine perimendi, ſententiam progredi valentium, publico etiam, atque authoritativo uſu? 55.

Quando Gregorius Magnus *lib. 2. Epiſt. indict. 11.* docet: Sacerdotum in peccantes officia his tribus comprehendi: *Argue, obſecra, increpa,* neque verberibus, aut ſupplicijs coercendos eſſe. Num ſi præter omnem ſpem neque arguitio, neque obſecratio, neque increpatio verbalis proficiat, dicere fas eſt, illum Romanum Pontificem ſuæ quoque Apoſtolicæ authoritatis virgam coercitivam excluſam voluiſſe, ne ad excommunicationis uſque ſententiam procedat, vel ad authoritativam cujuſcunque ſuper terram juris ſecundùm *moralitatem* in regnum cælorum ordinabilem, ſeu ſolvendi, ſeu ligandi executionem? 56.

57. Num hæc authoritativa Pontificiæ præeminentiæ poteſtas, vel ex hoc arctanda videtur, quòd Petrus Damiani *lib. 4. epiſt. 9.* moneat: *Vt cauſas Eccleſiaſtici cujuſcunque negotij leges dirimant fori, vel ſacerdotalis edicta Concilij, ne, quod gerendum eſt in tribunalibus, vel ex ſententiâ debet provenire Pontificum, in noſtrum vertatur opprobrium congreſſione bellorũ?* An non potiùs, quæ prudentiæ ratio ad motus bellorũ præcavendos, hîc inſinuatur, eoúſque prævalere debebit, ut, dũ neque leges fori, neq; ſacerdotalis edicta Concilij, neque Pontificum ſeu tribunalia, ſeu ſententiæ adversùs proterviam Regis in Eccleſiam rebellis, proficere poſſunt, Apoſtolicam ad *quodcunque* ſolvendum & ligandum authoritatem, oporteat ſtare otioſam?

58. Hinc circa illa univerſa, uti etiam ſubſequentia ſeu Patrum, ſeu Theologorum teſtimonia, pro *quarto*, apprimè notandum venit, quòd ejuſmodi ſententiæ eatenus ſint circa Eccleſiaſticæ poteſtatis prudentialem procedendi modum inſtructoriæ, ut ſingulæ haudquaquam deſcribant univerſam, authoritatis Apoſtolicæ ſphæram & poteſtatem. Vnde Ludovici Ellies argumentationes inde productæ, ex unâ poteſtatis Eccleſiaſticæ parte, per SS. Patres, Doctoresque Theologos affirmatâ procedendo, ad negandam potiorem, extremæ duntaxat neceſſitati deſervientem, Pontificiæ authoritatis partem, meritò ſunt coarguendæ vitij, quod adversùs Dialectices principia com-

mit-

mittitur, dum ab *affirmativa* particulari, fit illatio ad particularem, ſeu magis univerſalem, *negativam*.

Ad hoc magis oſtendendum, diſcutere adhuc placeat, reliquorũ ab Ellieſio allegatorum ſeu Patrum, ſeu Theologorum ſententias. 59.
Dum enim S. Anſelmus *in cap. 26. Matth.* dicit: *Materialem gladium carnalibus, ſpiritualem autem miniſtris ſpiritualibus dari*; num ſub iſto ſpirituali gladio excluſum contendis Ludovice, gladij etiam *materialis* uſum, quâ Eccleſiæ neceſſarium, à ſpirituali quoque miniſtro Chriſti Vicario demandandum? Audi hâc ſuper re Divum Bernardum, qui, uti *lib. 2. Conſiderat. cap. 6. Summi Pontificis poteſtatem*, ait, *non equidem eſſe in poſſeſſionibus, ſed in criminibus*, ſic *libro 4. cap. 3.* alloquitur Papam: *Quid tu denuò uſurpare gladium tentas, quem juſſus es ponere in vaginam? Quem tamen, qui tuum negat, non ſatis mihi videtur attendere Verbum Domini dicentis*: Converte gladium tuum in vaginam: *tuus ergo, & ipſe tuo forſitan nutu, non tuâ manu evaginandus, alioquin, ſi nullo modo ad te pertineret, dicentibus Apoſtolis*: Ecce duo gladij hîc; *non reſpondiſſet Dominus*: Satis eſt; *ſed minus eſt. &c.*

Dum porrò Hugo à S. Victore *de Sacram. fidei lib. 2. p. 2. cap. 7.* ſcripſit: *ſpiritualem poteſtatem non ideo præſidere, ut terrenæ in ſuo jure præjudicium faciat.* Num cæcus es, ne videas, poteſtatis ſpiritualis agnoſci præeminentiam, ut terrenæ præſideat? Num verò terrenæ po- 60.

teſtatis

teſtatis jus protendi valet ad eum perverſum uſum, quo Pontificiæ majeſtatis, Eccleſiæque ſanctæ jura infringere conetur? Num ergo, ſi non jam intrà jus ſuum ſe continens poteſtas Regia, ſed ſphæram terreni à Deo inſtituti Principatûs limites excedens, adversùs Eccleſiam inſurgat, poteſtas ſpiritualis eidem præſidens, ſeipſam, Eccleſiæque ſanctæ jura vindicare prohibeatur?

61. Quando inſuper Alexander Alenſis *p. 3. q. 40. m. 5.* recitans illa Hugonis verba, ſuperaddit: *Regum eſſe, exercere pœnam corporalem, ſacerdotum verò ſpiritualem.* Num inferre fas eſt, ſpiritualem, quam in pœnis inferendis attendit ſacerdotalis poteſtas, ita coarctari, ne diffundatur ſuper corporalia, ut falſitatis coargui debeat, quod idem Alenſis *cit. p. 3. Sum. q. 40. membro* 1. ſcribit: *Spiritualis poteſtatis eſſe, inſtituere terrenam poteſtatem, ut ſit, eámque, ſi bona non fuerit, judicare, juxta illud Divinum oraculum, quo dicitur:* ſpiritualem judicare omnia?

62. Quando denique Thomas Waldenſis *doctrin. antiquæ lib. 2. art. 3 c. 78.* duas ponit poteſtates primas, ita, *ut neutra ab altera ſecundùm originem pendeat, hæc tamen* (nempe terrena) *ſit illi* (ſcilicet Eccleſiaſticæ) *ſubjecta ſecundùm perfectionis ſimplicis dignitatem*, rejecto etiam, quod aliqui dicebant: *Radicem poteſtatis terrenæ in tantum dependere à Papa, ut ex commiſſione ejus derivetur in Principem, & Principe deviante, poſſe Summum Sacerdotem temporale admini-*

miniſtrare negotium. Num aliud per hæc verba intendit Thomas Waldenſis, quàm ipſemet Ellies explicuerit: adſtruendo *ibidem* diſtinctionem inter poteſtatem, & eum, qui poteſtate utitur, ita ut terreni Reges ſubdantur quidem poteſtati Eccleſiæ, licèt illorum poteſtas tunc non ſubdatur, nec à ſacerdotibus exerceri poſſit? Numquid ergo hæc poteſtatis contra ejuſdem ſubjectum diſtinctio, eò collimat, ut & origo & limites poteſtatis Regiæ ſint per naturale ſuper nos ſignatum lumen, eatenus ex Deo conſtituti, ne, quamdiu intrà ſphæram conſiſtit, quicquam contra eam poſſit authoritas Eccleſiaſtica? Num verò hinc inferre fas eſt, quòd abuſus poteſtatis Regiæ ultra ejuſdem ſphæram exorbitans, reduci valeat in ipſiſſimã eam poteſtatem, vel potiùs in ſubjectum, cui ineſt, nequitiam & perverſitatem? Num igitur iſta in ſubjectum unicè reducibilis perverſitas, ſi adversùs ipſam etiam Eccleſiam, ejuſque jura inſurgat, non eſt caſtiganda ab eo, cui, ipſomet Ellies fatente, ſubjectus eſt, qui terrenâ dotatus eſt poteſtate. Quòd ſi proinde poteſtas terrena non jam in ſeipſa, quatenus eſt à Deo, ſed ejuſdem in hoc ſubjecto ſubſiſtentia, *moralitate* adversùs regni cælorum ordinem perquàm enormiter pugnante, per Regiæ poteſtatis abuſum affecta, inceperit eſſe intrà ſphæram Eccleſiaſticæ, ſuper *quocunque* in regnum cælorum ſeu ordinabili, ſeu deordinabili protenſæ authoritatis, numquid hæc ejus poteſtatis

teſtatis terrenæ in hoc ſubjecto ſubſiſtentiam, qua Eccleſiæ nocivam ſolvere, ſicque *moraliter* perimere, eatenus prævalebit, ut ſolutio ejuſmodi ſit etiam in cælis rata habenda?

ſ. VI.

Continens Summarium Eccleſiæ Doctorum ac Patrum, Theologorumque, vel etiam remiſſivè *ſaltem Summorum Pontificum, Papæ ſuper Reges authoritatem adſtruentium.*

63. QUantum ad Summos Pontifices, remittimus Lectorem ad ea, quæ *præcedenti cap.* 2. per ſingulos ferè ſſ. exempla ſupremæ Pontificiæ poteſtatis, adversùs Reges & Imperatores ad depoſitionem uſque progreſſæ, tum ex Hiſtoricis, tum ex SS. Canonibus, tum ex Conciliaribus ſanctionibus proferebamus. Quibus, *remiſſivè* tamen, ſuperaddimus teſtimonia S. Gregorij Magni *lib. 11. Epiſt. 10.* S. Bernardi *ubi ſupra*. S. Thomæ *q. 12. art. 2.* Divi Bonaventuræ *lib. de Eccleſ. hierarch. par. 2. cap. 1.* item *in 4. diſt. 37.* S. Antonini *3. par. Summæ tit. 22. cap. 5. ſ. 13.* B Auguſtini Triumphi *q. 1. de poteſt. Eccleſ. par. 1. art. 7. & 8.* Hugonis de S. Victore *lib. 2. in ſacram. par. 2. cap. 4.* Umberti Viennenſis *ſerm. 70.* Henrici à Gandavo *Quodlib. 6. q. 23. pag. 244.* Petri Paludani *in 3. Sent. diſt. 40. q. 2. concl. 4.* Hervæi Natalis *in tract. de origine juriſdictionis*, Ioannis de Pariſijs

ex pag. 99. 100. 101. 110. 111. ac ſeq.

ſijs *cap. 14.* Ioannis Gerſonij Cancellarij Pariſienſis *tract. de poteſt. Eccleſ. conſiderat. 12.* Ioannis Almaini Pariſienſis *tract. de poteſt. Eccleſ. & laica cap. 9.* Ioannis Majoris *in 4. Sent. diſt. 24.* cum pluribus alijs ſeu Juriſprudentiæ, ſeu ſacræ Theologiæ Doctoribus.

Quibus hunc in modum relatis, ſequentia duximus hîc ſuperaddenda. *Primò* diſquirendo. Cur non Antiquiorum etiam Patrum ſententiæ allegentur ad probandam Pontificiæ ſupra Reges poteſtatis extenſionem? At quamdiu, & ubi prædominabatur Ethniciſmus, vel quævis Eccleſiæ Romanæ tyrannica oppreſſio, ſub quibus Eccleſiaſtica poteſtas latêre potiùs, quàm in publicum prodire per ejuſmodi ſolennes actus compellebatur, importuniſſimum fuiſſet, ut à Patribus illorum antiquiorum temporum de hoc ſupra Reges Pontificiæ poteſtatis puncto manifeſtè ſcriberetur, ſed ſufficiebat, tueri Apoſtolicam ſuper *Quocunque in terris Morali* ſeu ſolvendo, ſeu ligando protenſam authoritatem, ſub quâ jam continebatur ipſiſſima illa poteſtas, prout edocemur ex ijs principijs, quæ à nobis tradita ſunt *in Inextincta Concilij Tridentini Veritate tract. proœmiali q. 5. per totum.* & *tract. 6. ejuſdem ſacræ Synodi ſect. 6. per totam.* Ubi verò benigniora affulſerunt tempora, quibus Clavibus Apoſtolicis expedita jam erat facultas, per quævis ſeu decretorum, ſeu proceſſuum judicialium, vel etiam Synodalium genera procedendi adversùs Eccleſiæ 64.

ſanctæ rebelles, ipſoſmet etiam Reges & Imperatores, ſibi quoad omnem in regnum cælorum ordinabilitatem, vel ab hoc deordinabilitatem ad fori ſui judicium deduci aptam ſubjectos. Exinde quæſtionis illius punctum accuratè diſcuſſum fuit tum ab ipſiſmet Summis Pontificibus, prout ſacri Canones oſtendunt, tum à ſacroſanctis Generalibus etiam Concilijs, uti variæ Synodales ſanctiones *in quarta* præſertim *Diſquiſit.* adductæ probant, tum in ſcholis à præcipuis ſanctæ Eccleſiæ Doctoribus Theologis, quorum aliquos cum ſuis ſententijs hîc compendiosè rememorari placuit, ad videndum, quibus nixi fuiſſent ſacræ Scripturæ fundamentis.

65. Pro *ſecundo* igitur, ſi expendantur ſancti Antonini verba, quæ *loco ſuperiùs citato* habentur, unà cum Divi Thomæ *in Opuſc. 20. de regimine Principum cap. 19.* prolatâ ſententiâ, manifeſtè hinc elucet, quòd Papæ jus ſit tum ſuper ipſo etiam Imperatore confirmando, vel per hæreditariam ſucceſſionem deſignando, ac etiam deponendo, tum ſuper poteſtate eligendi Regem Romanorum alijs conferendâ, nec non dignitate iſthâc Electorali, Principibus Germaniæ conceſsâ revocandâ, quantum bonus ſtatus Eccleſiæ Univerſalis, ſeu populi Chriſtiani pax id requireret. Quod Summi Pontificis jus deducitur in hoc principium, quòd nempe dignitatem Imperatoriam pro Occidente Græcis ademptam,

Papa

Papa eatenus vendicârit Sedi Apoſtolicæ, ut ſemper adhuc *radicaliter* penes iſtam ſubſiſtat, tametſi eam primitùs ſecundùm hæreditariam ſucceſſionem in Caroli Magni ſtirpem maſculinam, poſteà verò ſecundùm liberam electionem, in Nationem Germanicam tranſtulerit. Hæc verò Imperatoriæ ſuper Occidente poteſtatis in Carolum Magnum, indeque in Germanos translatio, per dictos ſanctos Doctores ulteriùs reducitur in iſtud principium: tum quòd Papa tanquam Chriſti Vicarius habeat plenitudinem poteſtatis pro Bono ſtatu Univerſalis Eccleſiæ: tum quòd, cùm Papa Dei vices agat, *conſequenter* Imperator ſit illius miniſter: ſit autem Principalis agentis, eligere miniſtros & inſtrumenta ad finem ſuum idonea. Unde, quia Papæ eſt, univerſos fideles in præſenti Eccleſia ordinare ad pacem, ac ſpiritualem finem, ſit conſequens, poſſe exigente causâ juſtâ & rationabili, per ſeipſum eligere Imperatorem, aut propter populi & pacis providentiam, aut propter coercendam hæreticorum, & paganorum audaciam, atque potentiam.

Pro *tertio*, Divus Bonaventura *ſupra allegatus* ſententiæ ſuæ rationem reducit ad hoc principium, quòd dignitas Clericalis in ſua radice penitus ſpiritualis, meritò dicenda ſit conſona ordini Dominationis, ita illuminantis inferiores Angelicos Ordines, ut ab illis viciſſim non illuminetur. Unde infert hic Seraphi- 66. *ex pag. 113. n. 28.*

cus Doctor, quòd, ſicut ſpiritus dignitate &officio præcellit corpus, ſic poteſtas ſpiritualis dignior ſit, quàm ſæcularis; ſortiaturque nomen Dominationis, atque adeò Regalis poteſtas ſubjacet authoritati iſpirituali, proptereaque *in 1. Canonica Petri Sacerdotium* dicatur *Regale*.

67. Pro *quarto* denique, ex locis *ſuperiùs* citatis conſtare poteſt, à Petro Bleſenſi eatenus in Summo Pontifice reponi gladium Petri, ut hic ſit etiam ſuper regna, præjudicetque gladio Imperatoris, in vi cujus Sedes Apoſtolica ſuper ipſos quoque Imperatores teneat imperium; uti etiam S. Petrus Cluniacenſis habet. Unde Divus Bernardus infert, ipſius etiam Imperatoris gladium *materialem* ſubeſſe Eccleſiaſticæ authoritati, quatenus Summus Sacerdos propriâ manu ſuum *ſpiritualem* gladium, ſuo tamen nutu, ac imperio illum Imperatorum gladium exerere, ac exercere valeat. Ex vi cujus adeò ſupereminentis ſpiritualis authoritatis, poſſe Summum Pontificem inſtituere, ut ſit, & judicare poteſtatem terrenam, tradunt Hugo à S. Victore, & Alenſis *ubi ſupra allegati*. Et hinc Henricus Gandavenſis, & Auguſtinus Triumphus *ibidem* relati probant, Summum Pontificem eſſe talem Hierarcham, ut iudicet non ſolùm in ſpiritualibus, ſed etiam in temporalibus, quà ſpiritualitatis ſcilicet formalitate affectis. Quam proinde Papæ authoritatem idem Gandavenſis

ex cit. pag. 113. n. 90.

reducit

reducit in Claves Petro, ejuſque Succeſſori à Chriſto traditas, & duos eidem commiſſos gladios, ſic ut regnum univerſalis Eccleſiæ tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus ad ipſum pertineat, cui Chriſtus juxta *Cap. Omnes. diſt. 22.* junctâ Gloſsâ *ibi.* terreni ſimul & cæleſtis imperij poteſtatem per duas claves commiſit cum duplici, ſpirituali ſcilicet ac temporali gladio. De quo ulteriores adhuc Gallicanæ etiam Eccleſiæ Doctores conſulere licet noſtri in hanc rem operis *pag. 114. à n. 92.*

Caput IV.

In quo examinatur, quomodò Civilis poteſtas de ſe, & ex naturâ ſuâ ſit independens à ſpirituali?

AD veritatis centrum hâc in re attingendũ, optarem, ut præ oculis ſemper haberetur diſtinctio inter Regiam poteſtatem, quà lumini naturali concreatam, ejuſque intrà hoc individuum, ſeu iſthanc perſonam ſubſiſtentiam, nec non politici regiminis *actuale* exercitium. Iuxta quam proinde diſtinctionem, *ſubſequentis paragraphi* titulum, ſub hac normâ proponendum duxi.

§. I.

Quomodò verificetur, poteſtatem Regiam eſſe immediatè *à Deo, & ab illius ſolius poteſtate pendêre.*

ARGUMENTUM I.

1. Ludovicus Ellies *citatæ ſuæ ſeptimæ Diſſertationis cap.* 2. *§.* 1. argumentatur 1. Cùm homines omnes à naturâ ſint ad ſocietatem deſtinati, quæ ſinè poteſtate & authoritate ſtare nequit, neceſſe fuit, ut Deus, qui rerum omnium eſt Dominus, Societati in hominum bona & corpora poteſtatem commiſerit: nam ſi Deus nulli poteſtatem hanc contuliſſet, homines in pace & tranquillitate degere, foret impoſſibile, quippe ſi nulla eſſet in terris condendarum legum authoritas, ſi nulla poteſtas, quâ poſſent homines ad illarum obſervationem cogi, ſi impunè liceret omnibus, ſe ſe mutuò interficere, boniſque ſpoliare, quomodò poſſet nomen Societatis obtinere hominum inter ſe coeuntium inordinata multitudo, confuſa turba, ubi nemo audit neminem; uti eleganter id proſequitur S. Chryſoſtomus *hom. de ſtatuis.* Cùm ergo ſolus Deus vitæ, bonorumque noſtrorum ſit Dominus, neceſſe eſt, ut poteſtatis hujus partem contúlerit ijs, qui Societates Civiles regunt, ac proinde

inde ſive Reges, ſive Magiſtratus, ſive Principes, ſive populus univerſus poteſtatem illam exerceant, neceſſe eſt, eam à Deo, qui ſolus illam hominibus concedere poteſt, in ipſos *immediatè* derivari.

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti refutatoria.

NUnquid ex primævâ rerum ſublunariũ *Geneſis* 1. deſcriptâ creatione, manifeſtè conſtat, Deum univerſo humano generi in Adamo contuliſſe Dominium terræ cum piſcibus maris, volatilibus cæli, & cunctis animantibus ſuper terram, unaque cum herbis & lignis, arboribiſque univerſis. Hoc igitur Dominium univerſale à Deo *immediatè* collatum toti humano generi, num dicere fas eſt, poſt diviſionem rerum, eſſe ſingulis æquè *immediatè* à Deo communicatum? Nemo, qui modicâ etiam Juris peritiâ eſt intinctus, non diſtinguet inter primam erga univerſum ſublunarem mundum Dominij, toti humano generi Divinitus factam collationem, atque Dominiorum in ſingulos homines poſteà ſubſecutam diviſionem, ita ut illam dicturus equidem ſit, eſſe *immediatè* à Deo, non verò Dominij erga ſingularia Bona ſingulis hominibus appropriatam poſſeſſionem. Quo præſuppoſitò, ſicuti abſurdiſſima cunctis appareret concluſio illa, quà inferretur ex eo, quòd Dominium 2.

 in

in res ſublunares univerſas, ſit *immediatè* à Deo collatum humano generi, nihil jam ulli humanæ poteſtati eſſe Juris ſupra ejuſmodi, quà ſingulis hominibus appropriatas poſſeſſiones, ad eas ex juſtitiæ & æquitatis ratione ab uno in alterum transferendas. Sic pro *primo*, profectò noſceretur abſurditas eſſe in illâ concluſione, per quam ex eo, quòd poteſtas Regia per inſitum Naturæ lumen ſit univerſitati humani generis Divinitus conceſſa, fieret illatio, nullam jam inter homines reperiri poſſe authoritatem ſupra Regiæ poteſtatis, non primævam equidem originem, ſeu *intrinſecam*, ac *eſſentialem* ipſius conditionem, ſed *ſubjectivam* ejuſdem ad hoc individuum ſuppoſitum, applicationem, & appropriationem, quantum is ſupernaturalis quoque ſtatûs, ſeu Eccleſiæ ratio religioſa exigeret Regiæ ejuſmodi poteſtatis perperam collocatæ tranſmutationem.

8. Ad cujus proinde majorem elucidationem pro *ſecundo* placet hunc in modum ratiocinanari. Juriſdictionem equidem politicam & Civilem Divinitus eſſe *immediatè* conceſſam Communitati, atque ex hujus voluntariâ tranſlatione derivatam eſſe in Principem aliquem, ſeu Imperatorem, ſeu Regem, eruitur *ex lege 1. ff. De conſtitutionibus Principum.* & *lege 5. ff. Noviſſimè. ff. De orig. Iuris.* [ex pag. 78. n. 37.] Ex quo namque homo per naturam ſuam noſcitur eſſe animal ſociale ac politicum, lumine naturæ æquè notum eſſe debuit, oportere, inter homines ſub-

ſiſtere

ſiſtere politicum quodpiam regimen, non juſtitiæ duntaxat inter privatos, ſed Boni quoque publici moderativum, conciviumque in unum corpus politicum coadunatorum ordinativum ad Commune Civitatis, ſeu Reipublicæ Bonum. In cujuſmodi adeò regimine politico, oportuit, ſtatui ſupremam quampiam poteſtatem, cujus decretis univerſi acquieſcere deberent, ut ſic publica pax & tranquillitas conſervari valeret. At ſicuti *jure naturæ* haudquaquàm fuit determinata ſphæra cujuſque ſeu nationis, ſeu Religionis ac Provinciæ, ſeu Civitatis, alteriuſque Communitatis, ſed illa eſt conſtituta per liberã hominum conventionẽ in diverſa climata ac terras ſponte ſuâ ſe ſe dividentium; ſic neque *Iure Naturæ* fuit determinatum, an in uno, vel pluribus, vel etiam in totâ, per conſenſum hominum in unam ſeu Nationum, ſeu Provinciarum, aliúdve politicum Regimen liberè ſe condunatium communitate, ſubſiſteret illa, per jus naturæ ab ipſomet Deo *immediatè* conſtituta ſuprema gubernativa poteſtas. Et hinc *jure naturæ* haud ſubſiſtit definitum, quòd vel in hac, vel illa Natione ſit Monarchicum potiùs, quàm Ariſtocraticum, vel etiam Democraticum regimen. Multò minùs *Iure naturæ* poteſt eſſe definitum jus hæreditarium politici regiminis intrà certam aliquam ſtirpem propagandi, ſicque magis remotum eſt à jure naturæ, ac ſi hoc determinâſſet individuas, politico Regimini præficiendas

das perſonas: ſed hæc univerſa pendent ex conſtitutione hominum.

4. Hinc pro *tertio* licet, hunc in modum argumentando, ulteriùs progredi. Quandoquidem Regia, ſeu politica poteſtas, ſecundùm ſe *formaliter* ſit Juris *Divini*, ejus tamen collatio varijs ab hominum placito dependentibus affecta conditionibus, ſubjecta ſit humanis ordinationibus & conſtitutionibus: quandoquidem etiam Jus Regiæ, ſeu ſupremæ politicæ poteſtatis, non in *actu ſignato*, & quaſi *in abſtracto*, in ſe *Formaliter* conſiſtens, ut ſic luminis naturalis neceſſario Jure conſtitutum, ſed *concretè* & *ſubjectivè* ſpectatum, quà pro iſto ſeu Climate, ſeu Natione, ſeu Provinciâ coarctatum, & quà huic præcisè ſtirpi jure hæreditario comunicatum, vel quà Jure Electivo ſub hâc, vel illâ normâ, modoque regiminis uni, vel pluribus deſtinandum, ſicque adeò, quà huic individuo ſuppoſito applicatum, ſeu applicabile, ſit dependens ex hominum ordinationibus. Idcircò emergit hinc quæſtio; *An Regiæ poteſtatis collatio facienda homini Chriſtianitatis charactere inſignito, ſicque Eccleſiaſticæ poteſtati ſubjecta, & ab hominum, vi characteris in Baptiſmate accepti, Eccleſiæ ſanctæ æquè ſubditorum diſpoſitione dependens, dicenda ſit expers moralitatis in Regnum Cælorum ordinabilis?*

ex pag. 79. n. 38.

5. Cujus quæſiti pro *quarto*, accipe ſequentem reſolutionem. Nullus profectò vel Rex, vel populus Chriſtianus, Regiæ gubernationis ſeu

ex tit. pag. n. 38.

activè, ſeu *paſſivè* conſors, ullam in ſe *moralitatem* patietur, ut expers eſſe debeat illius ad Regnum Cælorum ordinabilitatis, vel certè, ſi ejuſmodi ordinabilitatem à ſemet, ſuiſque, publici etiam regiminis actibus, excluſam velit, certa & indubitata in ipſo ſtabit ſuæ *moralitatis* à Regno Cælorum deordinatio, quæ & ipſa ſubjicitur Eccleſiæ clavibus. Jacto igitur hoc indubitato fundamento, quòd Regiæ poteſtatis collatio, tū quà in certum individuum ſuppoſitum derivata, tum quà ex hominum ordinationibus *Originariè* profluens, ſit *Moralitatis* in Regnum cælorum ordinabilis capax & particeps, oportet, hoc ipſo talem collationem utrovis illo modo, *Activè* ſcilicet, ac *Effectivè*, ſive etiam *Paſſivè* ac *ſubjectivè* ſpectatam, contineri ſub illo *Quocunque ſuper terram Morali*, ſuper quo Chriſtus Eccleſiæ in ſuo Capite, Summo Pontifice, vel univerſali Concilio repræſentatæ, conceſſit *indefinitam Ligandi & ſolvendi poteſtatem.*

ARGUMENTUM II.

LUdovicus Ellies *dicto* §. *1.* argumentatur *2.* *Generale*, Divo Auguſtino *lib. 3. confeſſ. cap. 8.* teſte, ipſo naturali lumine notum *eſt Societatis humanæ pactum*, ut ſubditi *obediant Regibus ſuis*. Paulo Rom. *13. v. 1.* præcipiente, ut *omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit, non eſt enim poteſtas niſi à Deo &c. Dei enim miniſter eſt,* 6.

non

neque verò inter poteſtatem Pontificiam & Regiam magis poteſt eſſe contrarietas, quàm inter lumen naturale & ſupernaturale, quod poſterius eſt prioris perfectivum, nullatenus verò deſtructivum, quamdiu iſtud non egreditur ſphæram ſuam, ſicque adeò quæcumque lumini naturali commenſurata æquitatis & honeſtatis ratio, apta quidem eſt à lumine ſupernaturali evehi ad ſupernaturalitatis, in Regnum Cælorum ordinabilis *moralitatem*; attamen nullâ poteſt etiam Pontificiâ in terris poteſtate cohiberi Regia poteſtas, quin valeat quæcunque ipſius ſive lex, ſive alterius generis circa regimen Politicum ordinatio, quamdiu intrà ſuos luminis naturalis, eiq́ue congenitæ æquitatis & juſtitiæ limites ſe continet. At ubi extra hanc ſphæram, aliqua in Regibus contingit exorbitantia, dum *moralem* ſaltem cum lumine naturali oppoſitionem præ ſe fert, mox incipit eſſe contraria lumini quoque ſupernaturali, atque cum hoc commenſuratæ *moralitati*. Quòd ſi ergo adversùs talem exorbitantiam, dum præſertim in publicam etiam Eccleſiæ perniciem emergit, Pontificia, ſupernaturali lumini coaptata authoritas inſurgit, nullatenus eſt contraria Regiæ poteſtati, ſecundùm ſphæræ Divinitus conſtitutæ *intrinſecos* limites ſuos conſideratæ, ſed quæ ipſiſſimo naturali lumini contraria eſt *Moralitas*, hanc ſub altioris, nempe ſupernaturalis, etiam à Regno cælorum deſciſcentis, *Moralitatis* ratione meritò

ſolvit

ſolvit, ac è medio tollit in ſuâ etiam radice, quæ non eſt ipſamet ſecundùm ſe poteſtas Regia, ſed hujus malè intra hanc perſonam, cum Antiocho peccati Radicem jure appellandam, collocatio, indeque egrediens, extra naturalis quoque luminis ſphæram exorbitans, Regiæ authoritatis abuſus.

8. Quo præſuppoſito, pro *ſecundo* majori inſiſtiper conſideratione dignum propono, quòd intrà *Moralitatis* etiam naturalis lineam, triplici modo poſſit aliquid eſſe à Deo; nempe tum in vi *Iuris naturalis*: veluti eſt publici regiminis politica poteſtas: cujuſmodi Ius, certum eſt, à ſolo Deo eſſe cum animâ rationali concreatum. Tum *in vi Iuris poſitivi*, quod, ſi Divinum ſit, iterum noſcitur à ſolo Deo eſſe, ſi verò ſit humanum, ita promanat ex poteſtate Divinitus conſtitutâ, imò ex Divino etiam voluntatis & intellectûs intrà Regem motore inſtinctu, ut tamen ſub ſpecificâ ſui, quâ humani Iuris ratione, ſit ab homine, quà per authoritatem publicam præcellente. Tum denique *in vi Iuris permiſſivi*, ad quod pertinet, quidquid à rectitudine *moralitatis* ſeu naturalis, ſeu ſupernaturalis deviat. In quo utique genere eſt Regiæ quoque poteſtatis intrà hanc perſonam, mala à recto *Moralitatis* ordine deſciſcens collocatio, ejuſdemque authoritatis abuſiva contra Ius & fas, contra Deum ipſum, atque Eccleſiam uſurpatio. Et licèt Regiæ dignitatis ad hanc individuam perſonam, vel

ad

ad hanc ſpecificam ſtirpem in vi ſeu Electionis, ſeu ſucceſſionis hæreditaræ applicatio *ſuperiùs* oſtenſa fuerit, eſſe Iuris humani, cui etiam *poſitivè* cooperatur Divina providentia, nihilominùs, prout affecta eſt *Moralitate*, ipſi Deo etiam execrabili, ut ſic non niſi *permiſſivè* eſt à Deo, quæ ipſa tamen permiſſio, quà in altiorem Divinæ providentiæ rationem reducta, noſcitur ut ſic eſſe à ſolo Deo. Iuxta quas proinde diſtinctiones, facile eſt intellectu, quomodò non Regia duntaxat in ſe *formaliter*, ſed etiam *ſubjectivè* ſpectata, quà in iſto individuo ſuppoſito malè collocata, & contra Ius perperàm uſurpata poteſtas, *immediatè* ſit à Deo, quippe cùm Dei operatio ad extra attingat *immediatè* quoſcunque à cauſis etiam ſecundis progenitos effectus. Et quia altior illa Divinæ providentiæ, in inſcrutabile Dei judicium ſeu prædeſtinativum, ſeu reprobativum ac permiſſivum reducibilis, prorſuſque efficax diſpoſitio, non niſi in Deum *ultimatè* ac *primariò* reduci valet, ideo ſub iſtâ ſublimiori Divinorum conſiliorum ratione, Regiæ dignitatis quantumvis peſſima collocatio, ac perverſiſſima uſurpatio, dici poteſt eſſe *permiſſivè* à ſolo Deo. Et licèt Regiæ præeminentiæ ſeu hæreditaria, ſeu electiva ſucceſſio dependeat etiam ab hominum, ſeu Regni Statuum, vel populorum ordinationibus, quia tamen hæ non ſubſiſtunt, niſi Deo cooperante, ac per providentiam ſuam in altiorem finem eas reducat

du-

ducente, ſub hac quoque ſublimioris Iudicij Divini ratione, iterum ſoli Deo adſcribenda eſt. Quid ergo? Num ex hac Regiæ poteſtatis, ejuſque exercitij politici, nec non *ſubjectivæ* ad hoc ſuppoſitum, ſeu ſtirpis cujuſpiam genus applicationis *Moralis* erga Deum immediatione, ſeu *poſitivum*, ſeu *permiſſivum* Divinæ providentiæ influxum importante, inferre jam licet, nullam ſuper ejuſmodi *Moralitatibus*, utpote in Deum *immediatè* reducibilibus, poſſe inter homines eſſe poteſtatem? Sic adeò, ubi teneret ea, mi Ellieſi, conſequentia tua, uno ictu tolleres è medio & politicam & Pontificiam poteſtatem.

9. Pro *tertio* igitur lubens concedo, Regis cujuſque ſupremi poteſtatem in temporalibus non agnoſcere quemcumque ſuperiorem, niſi Deum. At ſi temporalia, atque Iura Regia non jam ſubſiſtant in ſuâ Regiæ poteſtatis ſphærâ, ſed ex ſuo *morali*, politici etiam Regiminis depravato exercitio, atque *ſubjectivâ* ad hanc perſonam applicatione, in peccati Radicem peſſimam perverſam ſuperinduant *Moralitatem* à Regni cælorum ordine perniciosiſſimè exorbitantem, num dicere fas eſt, ita manere intrà temporalitatis lineã, ut non potiùs traducantur ad ſtatum *Moralitatis*, ſubjectæ clavibus Eccleſiæ, ſicque ſubdantur Pontificiæ poteſtati, *ad Quodcumque in terris Morale* ſolvendum, aut ligandum Divinitus conſtitutæ?

10. Et hinc pro *quarto* ea, quam circa præ-

ſentis

ſentis *1. §. finem* Ellieſius adducit, illatio facilè eliditur. Illa enim poteſtas, quæ ſecundùm ſe, & quatenus intrà ſuam lumine naturali conſtitutam ſphæram, ſe continet, ab alia infrà cælum poteſtate haud dependet, quæque ut ſic à ſolo Deo emanat, nec aliam proinde præter Divinam ſupra ſe agnoſcit authoritatem, multimodis coinquinari poteſt ſui abuſivis, adversùs ipſam etiam Eccleſiam ſanctam pugnantibus exorbitantijs, in Regiam poteſtatem non in ſe ipsâ ſpectatam, ſed in ejuſdem intrà hanc perſonam peſſimè collocatæ perverſam radicem redundantibus. Quemadmodùm ergo omnis anima, quantumvis à ſolo Deo emanet, nec in ſe ipſa ab alio, quàm à Deo dependeat, ab Apoſtolo nihilominùs decernitur ſublimioribus ſubdita poteſtatibus, quatenus ſcilicet ſecundùm *moralitates* in politici regiminis bonum publicum ordinabiles, ſuperinduit *Formalitatem* Regiæ poteſtatis ſphærâ circumſcriptam: ſic, dum ipſiſſimæ iſtæ naturalis honeſtatis *moralitates*, & quà publici regiminis Bonum politicum ſpectantes, aptæ ſunt ſuperveſtiri vel ordinabilitatis in Regnum cælorum, vel ab hoc deficientiæ, imò cum publicæ quoque Religionis Bono contrariantis inimicitiæ, *moralitatibus*, *privativè*, ſeu *contrariè* ſupernaturalibus, ut ſic ad Eccleſiæ ſanctæ claves indubitanter ſpectantibus, nequit conſequenter ex prætactis Ellieſij fundamentis evinci, Regiam poteſtatem *immediatè* à Deo per Ius na-

turale conſtitutam, ſed per homines malè collocatam, & malitiâ hominum perverſam, in peccati, Eccleſiam ipſam infeſtantis, radicem peſſimam traductam, ſub hoc *Moralitatis contrariè*, ſeu *privativè* ſupernaturalis ordine, poſſe ſubtrahi Oecumenicæ Papæ, *ſuper omne in terris Morale* ſolvendum, vel ligandum protenſæ, Divinitus conſtitutæ authoritati.

§. II.

An Reges à nemine, præterquàm Deo, temporali pœnâ plecti, nec adeò deponi poſſint?

ARGUMENTUM I.

II. Ludovicus Ellies hîc argumentatur 1. Nulla major, inquiens, pœna Regibus poteſt inferri, quàm ſi Regnis ſuis ſpolientur. Quare ſi Reges peccantes poſſent ab Eccleſiâ *directè*, vel *indirectè* deponi, neceſſe foret, pro falſis habere illa Patrum teſtimonia, quæ peccata Regum & Imperatorum ſolius Dei judicio, examini, & correctioni quoad *materialem*, ſive *temporalem* pœnam, reſervata eſſe docent, judicioque humano ſubjacere negant, quemadmodùm hoc ſenſu plerique Patrum magno numero *ibidem* ab Elliesio allegati, interpretantur hæc Davidis verba *Pſal. 50. Tibi ſoli peccavi.*

Re-

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti confutatoria.

PRiuſquàm *directè* reſpondeam, pro *primo* revoco in memoriam Ellieſij, quod *præf. diſſert. 7. cap. 3. §. 3. de Chiderici Galliarum Regis depoſitione poſt medium* prætendebat, Childericum non à Pontifice Romano, ſed tantùm ex ejus conſilio à Francis univerſis depoſitum fuiſſe, & ab iiſdem Pipinum, ſecundùm antiquæ Galliæ morem, eſſe proclamatum Regem, & collocatum in Solio. Quæ proinde Ellieſij prætenſio quomodò cohærere poteſt cum ejuſdem *præc. §. 1.* traditâ, & *præſ. §. 2.* repetitâ aſſertione, ſicuti ſolus Deus Reges conſtituit, ita ſolum Deum poſſe Regnum adimere ipſis, utpote ſolius Dei judicio *quoad temporalia*, & conſequenter quoad *materiales ac temporales pœnas*, ſubjectis. 11

Reges equidem ſi agant contra leges *Civiles*, à ſemet ſeu latas, ſeu comprobatas, quibus quoad vim duntaxat *Directivam*, non verò *Coactivam* ſunt obſtricti, imò attentâ Iuris etiam naturalis præciſâ tranſgreſſione, nullum adhuc ex hoc præciſivo titulo extat fundamentum, cujus reſpectu ſubjaceant poteſtati Eccleſiaſticæ. Quinimò in Lege etiam Veteri, Iuris *Divini poſitivi* habitâ ratione, ejus in Rege tranſgreſſio haud ſubijciebatur Aaronici ſeu Moſaici Sacerdotij judicio, ut pro- 12

proinde ex illo triplici tum *legis ab ipſo Rege latæ*, tum *Iuris naturalis* ſub præciſis naturæ principijs conſiderati, tum *poſitivi* Legis Antiquæ Iuris fundamento, Rex David meritò fuerit uni Deo per hæc verba confeſſus: *Tibi ſoli peccavi*; idque pro Foro tam *conſcientiæ*, in quo ſola contritio perfecta erat reconciliationis cum Deo remedium, quàm *publici exterioris judicij*, in quo nullus erat Iudex Rege ſuperior, qui nedum pœnis temporalibus, ſed ne ſpiritualibus quidem poſſet adversùs ipſum *Iudicialiter* procedere.

14. Verùm quis Catholicorum in Novo Fœdere negare jam auſit, pro *conſcientiæ* foro Reges ſubjacere Sacramentali pœnitentiæ Tribunali quoad univerſa peccata ſua, quà non tantùm ſuis proprijs legibus, vel etiam præciſo Iuri naturali adverſantia, ſed quà affecta *Moralitatibus* cum æternæ ſalutis fine pugnantibus? Quis præterea negare auſit, talia peccata ſubjici *externi* etiam Fori Clavibus Eccleſiaſticis, ſuper *quocunque* ſeu ligando, ſeu ſolvendo per Chriſtum protenſis? Quis iterum negare auſit, iſtud Clavibus Eccleſiæ in foro etiam *Externo* ſubjectum *Quodcunque*, complecti non culpæ duntaxat reatus, quà Regni cælorum ordinem turbantes, adeoque Iudiciariæ Eccleſiaſticæ authoritati ſubordinatos, ſed pœnas inſuper hiſce reatibus tum expiandis, tum efficaciter evitandis proportionatas? Quis proinde rurſus negare auſit, ſi Regiæ intrà nequiſ-

ſimam

ſimam peccati Radicem conſiſtentis poteſtatis perverſa uſurpatio, adversùs Eccleſiam Dei inſurgens, graviſſimis adversùs Deum injurijs, ſe ipſam commaculet, inter illa *Quæcunque* in Regnum Dei ordinabilia *Moralia*, aptiſſimum ad tam enormes Divinorum Iurium contaminationes tollendas, remedium fore ex Regiæ authoritatis tam perperam uſurpatæ ſolutione, Regiſque adeò tantarum enormitatum Radicis depoſitione?

Quo proinde præſuppoſito, pro *ſecundo* ex 15.
præinſinuatis fundamentis pergo hunc in modum ratiocinari. Nempe Ellieſius ipſe fatetur, Statibus Regni Fancici fuiſſe jus deponendi Regem Childericum, alterumque, Pipinum ſcilicet, ſufficiendi, non aliâ ex ratione, niſi propter publici Regiminis, quà Regni ejuſdem Bonum Commune ſpectantis neceſſitatem. Quòd ſi ergo Rex quiſpiam per ſui regimins Eccleſiam ſanctam enormiter turbantis, ac extremè infeſtantis nequitias, multimodos contrahat reatus *Morales*, cum Regni cælorum ordine extremè pugnantes, imò hunc evertentes, Eccleſiaſticæque proinde authoritatis Clavibus indubitanter obnoxios, num minus erit poteſtatis in Eccleſiâ, ad eos non coercendos duntaxat, ſed etiam ad ſolvendam tantorum malorum radicem, nempe Regiæ Majeſtatis ſubſiſtentiam, intrà perſonam tantis reatibus, abſque ulla correctionis ſpe, contumaciter obvolutam, è medio fidelium tollendam, eò

vel maximè, quòd ex ipſiſſimo ejuſmodi *moralitatis* cum Regni cælorum debito ordine, *exceſſivè* pugnantis titulo, Regiæ præeminentiæ in iſthoc Chriſtiano homine ſubſiſtentia meritò ſit tunc computanda inter illa, quæ Chriſtus *indefinitæ* Clavium Eccleſiaſticarum ſolvendi & ligandi authoritati voluit eſſe ſubjecta?

ARGUMENTUM II.

16. LUdovicus Ellies *cit. §. 2.* argumentatur 1. Meritò reprobandum ſibi videri, quod nonnulli ſtatuunt diſcrimen inter Veteris & Novi Teſtamenti Sacerdotium, quaſi illud nihil authoritatis Temporalis habuerit in Reges, bene tamen iſtud: quippe cùm SS. Patres ex illis Davidis verbis non tantùm concludant, Reges Iſrael non fuiſſe Sacerdotibus Iudaicis ſubditos, ſed univerſim Reges nulli niſi Deo ſubjectos eſſe: quod & ipſum ſonat Scripturæ locus, dum enim dicit David, ſe ſoli Deo peccare, ſatis indicat, Regalem poteſtatem in causâ eſſe, ut à ſolo Deo pendeat, non autem ſacerdotij Iudaici imperfectionem. Addit ille Author, puerile ſanè commentum eſſe, nullâ indigum refutatione, quod nonnulli nugantur, rationem diſcriminis inter Vetus ac Novum Teſtamentum hanc eſſe, quòd in Antiquo Fœdere Regnum Sacerdotale eſſet, in Novo verò ſacerdotium Regale, juxta illud B. Petri: *Vos autem eſtis Regale Sacerdotium*,

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti confutatoria.

PRimò. Patres argumentando ex Pſalmidico illo Davidis verſu, dicentis ad Deum, *Tibi ſoli peccavi*; Regem hunc utique non ab aliâ Divinitus conſtitutâ poteſtate exemptum probare nituntur, quàm ab illâ, quæ vigebat in Antiquo Teſtamento. At in hoc erat Regia, Divinâ ordinatione conſtituta poteſtas, à cujus tamen legibus quoad vim *coactivam*, non verò *Directivam*, Rex David exemptus dicitur à D. Thomâ, per ipſum Ellieſium hîc allegato. Hæc ipſiſſima verò Regis Davidis erga ſuæ poteſtatis Regiæ Leges, quoad vim *Directivam* ſubjectio & obligatio, non tam erat in vi harum legum, quàm in vi Iuris naturalis, per quod tenebatur Rex, ceu Caput Reipublicæ, cum reliquis hujus membris ſe conformare. Unde etiam efficitur, quidquid obligationis in eo Rege fuerat erga Jus quodcunque naturale, obſtrinxiſſe Davidem reſpectu hominum quoad vim præcisè *Directivam*, quoad vim verò *Coactivam*, reſpectu ſolius Dei, involviſſe aliquam ſubjectionem. Vltra hanc igitur reſpectu Iuris naturalis (quoad vim intuitu Dei etiam *Coactivam*, reſpectu verò propriarum ſuarum legum quoad vim præcisè *Directivam*, nullatenus verò intuitu hominum *Coercitivam*) Regis illius ſubjectionem, nullius pro Veteri

Teſtamento, ulterioris erga ſacerdotium ſubjectionis, in Rege extiterat fundamentū, quippe cùm ſacerdotio iſti fuerit equidem Divinitus impertita authoritas declarandi dubia, ſi quæ in judicijs publicis occurriſſent circa judicij veritatem. At neque pro *Conſcientiæ* foro, uti *ſuperiùs* dictum, tunc locus erat in ſacerdotibus, à peccatis abſolvendi poteſtas, ſicque adeò David pro iſto etiam foro rectè dicere poterat: *Tibi Deo ſoli peccavi*. Neque in eo æquè, ac in Novo Fœdere erat ſacerdotio ſeu Ponti ficatui virga cujuſcunque Fratrum peccati coercitiva, conjuncta cum poteſtate *indefinitâ, ad Quodcumque in terris Morale* aut ſolvendum, aut ligandum. Quandoquidem igitur Patrum ex illo Dávidico verſu, *Tibi ſoli peccavi*, petita argumentatio, in ſuo antecedente non potuerit Regis ab ulteriori, hominibus communicatâ poteſtate, quàm ab ea, quæ in Veteri Teſtamento locum habebat, exemptionem pro concluſionis inde inferendæ principio ſtatuere: quomodò fas erit, Patres illos tam ineptæ coarguere conſequentiæ, ac ſi in concluſione plus intendiſſent inferre, quàm poſitum erat in antecedente, ut ſcilicet ſtatuere vellent Regis in Novo Teſtamento exemptionem, non tantùm à politicâ per homines exercendâ erga quaſcunque etiam Naturalium, ac Divinorum Iurium tranſgreſſiones authoritate coercitivâ, ſed etiam excluſam vellent Regum erga Claves Eccleſiæ Chriſtianæ ſubjectionem

nem, tum pro foro *Conſcientiæ* in ordine ad Sacramentalem Sacerdotij abſolutionem, tum pro foro *externo*, in ordine ad Eccleſiæ virgam coercitivam, *indefinitâ*, *Quodcunque ſuper terram Morale* ſolvendi, aut ligandi poteſtate munitâ?

Sed quæ modeſtiæ ratio pro *ſecundo*, locum haberet in Ellieſio, ſi puerilitatis coarguere vellet, quod Divus Bonaventura *lib. de Eccleſiaſticâ Hierarchiâ par. 2. cap. 1.* probaverat. Hic nempe Seraphicus Univerſitatis Pariſienſis alumnus, poſt principia *in anterioribus* relata, *ibidem* ſequentem faciebat concluſionem, quòd nempe Regalis poteſtas in Novo Fœdere ſubjaceat poteſtati & authoritati ſpirituali, conformiter *primæ Canonicæ Petri epiſtolæ*, in quâ ita habetur: *Vos eſtis gens ſancta, & Regale ſacerdotium.* Unde inferebat is S. Doctor, temporale regnum velut quodam adjectum, ſubjacere ſacerdotio in Novo Teſtamento, quamvis in Veteri Teſtamento ſacerdotium ſubfuerit Regno, juxta illud Exodi: *Elegi vos in populum peculiarem, in ſacerdotale Regnum*: ſiquidem Regnum in hoc ſacro textu ponatur *ſubſtantivè*, Sacerdotium verò *adjectivè*, ſecùs ac fit in Novo Fœdere, ubi Sacerdotium *ſubſtantivè*; Regnum verò *adjectivè* ponitur. 18. *ex pag. 113. n. 88.*

Ex quo proinde in ſacris Litteris fundato, nec adeò puerili, Veteris ac Novi Teſtamenti diſcrimine, ſecundùm eundem Seraphicum Theologum, pro *tertio* conficitur, quòd Reges in Antiquo Teſtamento potuerint amovere 19. *ex cit. pag. n. 89.*

ſacer-

ſacerdotes Summos ab officio, ſicut Salomon amovit Abiathar *3. Reg. 2.* econtra verò in Novo Teſtamento ſacerdotes & Pontifices poſſint amovere Reges, & deponere Imperatores, ſicut ſæpius accidit, quando eorum malitia id exigebat, & Reipublicæ neceſſitas ſic requirebat.

20. Quam adeò Seraphici Doctoris illationem reducendo ad principium tum id, quod ab ipſomet priùs ſupponebatur, tum illud, quod à Doctore Angelico Divo Thomâ *2. 2. q. 13. art. 2. ad 1.* traditur, nempe poteſtatem ſæcularem in Novo Teſtamento ſubdi ſpirituali poteſtati, perinde ac corpus ſubijcitur animæ; oportet, hinc totum rei momentum reducere ad iſtud, ſæpenumero jam inculcatum fidei principium, quòd Chriſtus Eccleſiam ſuam eatenus munierit Regni cælorum clavibus, ut, quidquid in ovibus ſuis Oecumenico Paſtorali muneri commiſſis, ad cælorum tam Militans, quàm Triumphans Regnum, eſt ordinabile, ut ſic ſpirituali quâpiam *moralitate* ſuperveſtitum, debeat Summi Pontificis, Petro legitimè ſuccedentis, *indefinitæ* ad ligandum & ſolvendum poteſtati ſubjectum eſſe.

§. III.

§. III.

Quid momenti ad Pontificiam ſupra Reges authoritatem elidendam, ſit ex hoc argumento, quòd nempe Eccleſia non poſſit vi & armis reſiſtere Regibus, etiam poteſtate ſuâ abutentibus, ſed teneatur eos patienter ſerre?

ARGUMENTUM I.

LUdovicus Ellies *præf. §. 3.* argumentatur 21.
1. Tantum abeſt, ut Eccleſia poſſit peccantes Reges regnis ſuis ſpoliare, ut econtra teneatur, eos patienter ferre, nec unquam illi liceat, quovis obtentu, vi & armis illis obſiſtere, etiamſi hæretici ſint, aut impij, vel quemquam ad reſiſtendum *directè*, vel *indirectè* ſolicitare. Ad cujus probationem contendit, deſervire plurima Antiqui Fœderis exempla. Sic enim Iſraelitæ in Ægypto Pharaoni, licèt impio & tyranno ſemper paruerunt, nec adversùs eum rebellârunt. Poſtquàm verò proprios Reges, aut Iudices habuerunt, licèt ex ijs quamplurimi fuerint impij, & Religionis patriæ deſertores, ut Achaz, & Manaſſes Reges Iuda, qui templum Hieroſolomytanum Idolis polluerunt, nunquàm tamen quidquam ad eos regno exturbandos, à ſacerdotibus eſſe tentatum, legitur, Quin etiam, cùm Judæi

Iudæi ſunt inſervitutem tranſacti, per Ieremiã juſſit Deus, ut eſſent ſubditi Nabuchodnoſori *Ierem.* 27. cujus etiam ſucceſſoribus Regibus paruerunt. Cumque Aſſuerus edictum tuliſſet, ut Iudæi omnes necarentur, Mardochæus, & alij Iudæi ad preces & jejunium tantùm confugerunt. Quod verò apud Samuelem eſt de jure Regis deſcriptum, id non reſiſtendi obligationem importat, ut ſenſus ſit, Regi, crudelia etiam molienti, Iudæos ſubditos reſiſtere non poſſe: ideo enim additur, populum iſtis injurijs preſſum, Dei opem imploraturum.

Reſponſio & retorſio hujus argumenti refutatoria.

32. QUomodò inprimis ex hoc, quòd populus Dei, legitimo Regi, Pharaoni ſcilicet Ægyptiaco, ac Nabuchodonoſori Babylonico, imò Iudaico etiam ſibi legitimè præſtituto Regi, Tyrannicum licèt dominatum exercenti, non potuerit vi & armis reſiſtere, argumentari fas eſt ad virgam, Regis Eccleſiæ infenſiſſimi hoſtis coercitivam, Sacerdotio ſummo præſertim, denegandam? Veteris equidem Teſtamenti Sacerdotium ex poteſtate Divinitus ſibi conſtitutâ, habebat authoritatem, in Iudicialis cujuſpiam legis ſenſu ancipiti, proferendi *judicij Veritatem*, ſicuti etiam leprâ infectos à conſortio hominum, cum pri-

vatie-

vatione civilis adeò communionis ſeparandi. Ex quâ proinde poteſtate, Azarias Summus Sacerdos Regem Oziam ex Sanctuarij ſacrilegio ingreſſu reum, etiam *authoritativè* & expellebat, & leprâ tactum à communione quoque politicâ, atque adeò Regiæ ſuæ Majeſtatis adminiſtratione arcebat; uti hæc &, alia *in antecedentibus* habentur deducta. Quæ ipſiſſima nihilominùs ſacerdotij poteſtas dicto modo circumſcripta, protendi haud poterat ultra caſus in lege Moſaicâ deſcriptos, nec adeò adversùs Achaz & Manaſſen impios & Idololatras, Iudaici populi Reges, Regno exturbandos procedere attentabat. Verùm quia quoſcumque Chriſtianitatis conſortes fratres, atque adeò Reges hoc charactere inſignitos, *ſi peccaverint*, Chriſtus ſubjecit correctoriæ & coercitivæ, Eccleſiæ virgæ, ampliſſimâ ad *Quodcunque ſuper terram Morale* ſeu ligandi, ſeu ſolvendi poteſtate dotatæ, num ex illâ Veteris ſacerdotij per Divina jura coarctatâ poteſtate, adversùs Chriſti expreſſiſſima verba, inferre licet Chriſtiani ſummi Sacerdotij authoritatem, æquè arctatam cenſendam eſſe?

ARGUMENTUM II.

Elliesſius *cit. §. 3.* argumentatur 2. In Novo etiam Fœdere, dum Chriſtus *Matth. 22.* jubet, *quæ Cæſaris ſunt Cæſari, & quæ ſunt Dei, reddi Deo*, intelligi ſatis voluit, obedientiam 23.

deberi Regibus cum potentiâ conjunctam. Hùc reſpicit Paulus *Rom. 3.* jubens, omnibus debitum, cui vectigal, reddi vectigal, monenſque eos, qui reſiſtunt poteſtati, reſiſtere Divinæ ordinationi, ac præcipiens, obedire Præpoſitis, non tantùm propter iram, ſed propter conſcientiã. Illa verò ſubjectio, quam Chriſtus & Apoſtoli docent, Imperatoribus & Regibus tunc impijs, & Idolorum cultoribus deberi, nequit in alio conſiſtere, quàm in non obſiſtendi neceſſitate: Petro Apoſtolo etiam docente, obediendum eſſe dyſcolis quoque Dominis. Quòd ſi proinde ſervos, oportet, non reſiſtere Dominis etiam iniquis & moroſis, multò magis non licet obſiſtere Regibus & Imperatoribus, licèt injuſtis ac impijs, ſed patienter iſtorum, non ſecùs ac illorum, ferendæ ſunt injuriæ, propter Reipublicæ tranquillitatem.

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti refutatoria.

24. PRimò. Si Cæſari jubeantur reddenda, quæ ſunt Cæſaris, ſive cujuſcunque alterius Regis, ac Domini, quantumvis dyſcoli, ita ut, quia nullus privatus altiorem ſuper ijs habeat poteſtatem, quaſvis etiam injurias cum patientia tolerare debeat, nunquid econtrà Chriſtianos, ſanctæ Eccleſiæ ſubjectos, æquè obſtrictos dicere oportebit, ad reddendum Deo,

quæ Dei ſunt? Nunquid verò vicaria per Chriſtum conſtituta Oecumenici Paſtoris authoritas eſt Dei? An non igitur iſta, cum totâ ſuâ ſphærâ, per ipſummet quoqueChriſtum circumſcripta, eſt Juris Divini? Quantumvis ergo per allegatos ſacræ Scripturæ textus, nefas ſemper fuerit, ut ſubditi, Chriſtianitatis licèt charactere inſigniti, obſiſterent Regibus, ſeu Imperatoribus ac Dominis dyſcolis, impijs & Idololatris: num proptereà fas eſt, hinc concludere, ipſoſmet Reges Chriſtianos, impunè obſiſtere potuiſſe Summis Pontificibus, perinde ac iſti nullâ Divinitus acceptâ potirentur virgâ erga ſe coercitivâ? Hanc equidem prætendit Adverſarius, progredi ulteriùs non poſſe, niſi uſque ad publicæ cum fidelibus communionis privationem? Sed nunquid hinc evincitur, publicæ Eccleſiaſticæ authoritati convenire, ut injurias ſacræ præſertim publicæ Religionis, Eccleſiæque perturbativas, cum patientiâ toleret?

Pro *ſecundo* equidem ſcio, totam *in præſenti* §. deducti, de Regibus quocumque impietatis genere obſtrictis non reſiſtendo, argumenti rationem, derivari in illud ſæpe jactatum principium, quòd Regia æquè, ac Pontificia poteſtas ſit Iuris *Divini.* Quo tamen admiſſo, ſolennis mox emergit quæſtio; *Vtrùm in ijs, quæ Iuris ſunt Divini, non poſſit eſſe ſubſtratum quoddam materiale, ex humano ſeu jure, ſeu morali hominis operatione dependens, clavium Eccleſiæ ſolvendi poteſtati* 25. *ex pag.* *8. n.* *40.*

teſtati ſubjectum, quo ſublato, *per conſequentiam* ac *Indirectè*, non equidem *formaliter*, ſed ex parte ſui *materialis* ſubſtrati, corruat juris Divini obligatio, non quatenus *activè quaſi ſpectata*, Divina eſt, ſed quatenus *paſſivè conſiderata*, eſt quid humanum, vel *ſubjectivè* receptum in homine, vel *Effectivè* promanans ex humanâ arbitrij voluntate?

26. Numquid enim, ſi Rex quiſpiam Chriſtianus ſit obnoxius peccato mortali, Ius Divinum ſancit æternæ gehennæ reatum? Num verò Regem Chriſtianum tam infelicem dixeris, ut hoc Divinum Ius reſpectu ipſius, ne quidem *Indirectè materialiter* ſolvi poſſit? Quomodò autem fit iſta ſolutio, niſi quatenus per Eccleſiæ ſanctæ Claves applicatur ſatisfactio Chriſti pro peccati reatu, ceu *materiali*, cui ſuperſternitur Ius Divinæ vindicativæ Juſtitiæ: quo proinde *materiali* ſublato, non tam *in ſe ipſo formaliter* tollitur Ius Divinum, quàm *indirectè Materialiter*, in ſuo ſubſtrato quaſi *Materiali*, *ſuóque effectu* juſtæ cæteroqui vindictæ in inferno ſuſtinendæ.

27. Pari proinde ratione tametſi Regia poteſtas in ſe *Formaliter* ſit Iuris Divini, num dicere fas eſt, ipſius ad certum ſubjectum applicationem, vel etiam exercitium liberum, non eſſe aliquid *Morale*, conſiſtens ſuper terram? Quo rurſus poſito, num aſſeverare licebit, quòd *indefinita, quodcumque Morale ſuper terram* ambiens, ſolvendi poteſtas Oecumenica, Re-

giæ poteſtatis ad certum ſubjectum applicationem, ejuſque exercitium, *Morale* nullo prorſus modo habeat ſibi ſubordinatum ſeu ſubjectum?

De hac ergo poteſtatis Pontificiæ Oecumenicâ ad Eccleſiam ſpectante authoritate, pro *tertio* in præſenti occurrit quæſtio, num prævalere poſſit ad Iuramenti à ſubditis erga Principem præſtiti ſolutionem, per quam equidem non *formaliter* in ſe ipſo Ius Divinum ſolvatur, ſed quoad hujus ſubſtratum quaſi *materiale*, *Moralitate* aliquâ Eccleſiæ clavibus ſubjectâ ſuperveſtitum? Etenim vinculi illius, quod ex Iuramento inducitur, radix *Moralis*, quæ alia eſt, quàm actus humanus, ejuſque *moralis* perſeverantia, *paſſivam* in jurante importans Religionis obligationem? Nunquid verò iſthæc eſt quid *Morale*, ſubſiſtens ſuper terram? Nunquid ergo *indefinita* cujuſcumque ſuper terram vinculi, in actu hominis *morali* Oecumenicæ Eccleſiaſticæ poteſtati ſubjecto radicati, ſolvendi poteſtas prævalere poterit ad Iuramenti Principi præſtiti *paſſivam* ex Religione obligationem eatenus ſolvendam, ut talis ſolutio, juxta Chriſti Domini verbum, etiam in *Foro Cæli*, ac proinde *in conſcientiâ* ſit rata habenda, nec adeò tunc ſubditi à Iuramenti Regi præſtiti *paſſivâ* obligatione illâ, ſeu vinculo *Morali*, per Eccleſiæ authoritatem liberati, coarctentur ad fidelitatis homagium, 28. ibi. n. 44.

quàm baptizatos, rem verò ſe habere diverſo modo erga eos, qui vel Chriſtiani ſunt, vel baptizati à fide defecerunt, ad hujus exceptionis infirmitatem oſtendendam, diſquirere nunc placeat: an quiſquam in Iulianum Apoſtatam inſurrexerit? Num Romani Pontifices quidquam adversùs Conſtantium, Valentem, & alios Arianos Imperatores moliti fuerint? Num Reges Gothos in Italiâ regnantes, & ſæpe ſibi inſidiantes, aut Bona Eccleſiæ invadentes, deponere tentaverint? Uno verbo, num quiſpiam ante Gregorium VII. aliquam ſibi in temporalia Regum authoritatem aſſeruerit, aut in quemquam privationis Regni ſententiam tulerit?

Iſthâc in Reges poteſtate non tantùm uſi non fuerunt Epiſcopi, ſed etiam declarârunt, ſe nihil ejuſmodi poſſe tentare; veluti Gregorius Nazianzenus *Orat. 1. in Iulianum Apoſtatam* docet, nullum aliud remedium adversùs ejus ſævitiam in Eccleſiâ eſſe præter preces, lacrymas, & patientiam. Adversùs Chriſtianum etiam Imperatorem injuſta tentantem, & Eccleſiæ Iura invadentem, nulla præter patientiam, arma, adhiberi oportere, nec ullo pacto reſiſtendum eſſe, ſæpiùs docet Ambroſius *ibi.* Simile docet Auguſtinus ſpecialiter aſſeverans, nullum Chriſtianorum per Religionem ab obedientiâ Regibus debitâ immunem. Concilium quoque Toletanum IV. *Can. 75.* definit, nullâ de causâ fideles à Sacramen-

nes illas, quæ ſingulos quoſque privatos Chriſtianos afficiebant ad obediendum, & non reſiſtendum Regibus ſeu Imperatoribus, quamdiu manebant in ſtatu Regiæ ſeu Imperatoriæ dignitatis. At ſi publica Comitiorum Francicorum authoritas, ut Regni ſui publicis neceſſitatibus eſſet proviſum, jure, & abſque ullâ Chriſtianæ probitatis læſione, potuit deponere ſuum, ſed ineptum, Regem Childericum, num à Chriſtianitatis Religioſis legibus alienum erit, Reges Eccleſiæ ſanctæ Jura ac Religionem Orthodoxam evertere conatos, ad ſanctam Eccleſiæ pacem, & tranquillitatem reſtaurandam, Solio ſuo deijcere per publicam ſuper *quocunque in terris morali* protenſam, *indefinitam* ligandi, & ſolvendi poteſtatem?

Pro *ſecundo* proinde Ellieſius rectè diſcernebat inter Reges non baptizatos, erga quos nihil poteſtatis eſt ſanctæ Eccleſiæ, & inter Reges ſacri Baptiſmatis charactere inſignitos, ſed apoſtatas, ſeu hæreticos. Inter *prioris* conditionis Reges numerandi fuerant etiam Longobardi, de quibus Gregorius Magnus ſcribebat, *ſi in eorum morte ſe miſcere voluiſſet, Longobardorum gentem nec Reges, nec Duces, nec Comites ulteriùs habituram fuiſſe.* 33.

Super his igitur, ubi Chriſtianitatis quoque characterem profiteri cœperunt, Pontificia Gregorij Magni authoritas necquidquam Juris habebat, niſi in ordine ad id, quod *Morale* eſt, non verò in ordine *ad Eſſe Phyſicum* 34.

vitæ humanæ, ut proinde dictus Pontifex Maximus meritò noluerit ſe immiſcere morti Longobardorum. Hinc tamen regrediendo nonnihil ad Imperatores ac Reges Ethnicos, iterùm provoco Ellieſium, ut ſuæ Franciæ Regum Chriſtianam probitatem vindicet, reſpondendo ad iſtam quæſtiunculam; *An, ſi ex* *ex pag. 64. n. 158.* *Regibus adhuc Ethnicis aliquando contigit, Eccleſiæ Romanæ Iura turbari, indeq; à Pontifice accitis Galliæ Regum armis, evenit, ipſos Regno ſuo, ſeu ejus ſaltem parte ſpoliari, quo Iuſtitiæ titulo, cum plurimorum nece, id fieri potuerit, cùm tamen hujuſmodi Rex Ethnicus non ſubjiciebatur Pontificis Oecumenicæ poteſtati?* Si pari erga ſuos etiam ſanctos Franciæ Reges, Carolum præcipuè Magnum, Ellieſius unà mecum reverentiâ feratur, res iſta videtur ita componenda. Nempe ſi duæ, quarum neutra eſt alteri ſubordinata, ſupremæ poteſtates eatenus concurrant, ut una in alterius jura involet, tunc iſthæc poteſt juſto bello hanc injuriam publicam eatenus à ſe propulſare, ut ſecundùm luminis naturalis certa principia, victor poſſit hoſtem Jure ſuo Regio ſpoliare, ſibique Regni bello parti jus vendicare; uti Chriſtianorum Regum exempla perquàm frequentia oſtendunt. At de fide eſt, Papæ authoritatem eſſe ſupremam, quæ nullum in terris Superiorem valeat agnoſcere. Hoc igitur fidei principium combinando cum illo luminis naturalis principio, *Theologicè* infertur, Papam poſſe ad Regem

etiam Ethnicum, ſibi licèt minimè ſubjectum, non equidem gladio ſpirituali uti, imò nec *materiali*, quippe quem in vaginâ retinere, in Petro juſſus ſit. Eo ipſo tamen, quòd intrà vaginam ſuam contineatur, ſuumque adeò, Divo Bernardo animadvertente, Papa dicere queat, redditur hinc conſequens, poſſe eundem Summum Pontificem mandato ſuo, Regum ſibi ſubjectorum gladium eatenus exerere, ut ad Regem etiam Ethnicum, ſibi licèt minimè ſubjectum, attamen Eccleſiæ publicum hoſtem, juriumque ejus aggreſſorem debellandum, authoritate ſuâ in ſubſidium accerſere queat Regum Chriſtianorum arma, illumque ab hiſce devictum, ſpoliare Jure Regni ſui, atque hoc vel ſibi vendicare, vel Regibus, quorum armis vindicatæ ſunt eæ, contra Eccleſiam, ipſumq; adeò Chriſtum, ab Ethnico Rege illatæ injuriæ.

Hinc pro *tertio* venit meritò redarguendus Ellieſius aſſeverans, Concilij Tridentini *Seſſ. IV. canone 75.* definiri, quòd fideles à Sacramento Regibus præſtito nunquam, & nullâ de causâ abſolvi poſſint. Neque enim hic Canon quidquam dicit de authoritate Pontificiâ, ſed de Jurisjurandi temerandi à ſubditis arrogatâ propriâ poteſtate, nec non Regis necem, Regiæque dignitatis privationem moliendi à populo ſpontè attentatâ authoritate: cæteroqui reflexione ad Eccleſiaſticam authoritatem habitâ, idem Concilium in proximè ſubſe- 35.

quentibus, pronuntiavit anathematis ſententiam adversùs Reges tyrannicè ac crudeliter ſe gerentes: claro adeò argumento, nihil equidem poteſtatis eſſe ſubditis adversùs Regis tyrannidem caſtigandam, bene tamen Eccleſiaſticæ authoritati eſſe coercitivam erga tales virgam: quæ in Papâ vel etiam Concilio Oecumenico *ad quodcunque ſuper terris Morale* ſeu ſolvendum, ſeu ligandum, à Chriſto protenditur.

36. Quando igitur Ellieſius pro *quarto* diſquirit, cur Pontifex non inſurrexerit in Julianum Apoſtatam, vel Conſtantium, Valentem, alioſque Arianos Imperatores, ſive etiam Reges Gothos in Italiâ regnantes, Eccleſiæque bona invadentes, deponendos? Ad hæc olim jam reſpondebat Divus Thomas *alibi* allegatus, illorum temporum ſtatus non permiſiſſe, ut Summi Pontifices vel per ſe, vel per cujuſvis alterius Regis ſubſidia, exererent gladium ſuæ Apoſtolicæ authoritatis, quandoque etiam ſpiritualem, multò verò minùs *materialem*. Summi namque Pontificatûs poteſtas per Chriſti inſtitutionem ita eſt conſtituta, ut ejus uſus non ſit niſi ad ædificationem, non autem ad fatalem, à Regibus, ſeu Imperatoribus illis acriùs concitandis *Moraliter* certò futuram, Eccleſiæ deſtructionem. Et hinc gladius Eccleſiaſticarũ clavium intrà Papæ vaginam meritò tenebatur tunc reconditus, nec niſi patientiæ armis, uti Patres ab Ellieſio adducti ferunt, uſus fuerat,

quo-

quouſque benigniora ſuccedebant tempora, quibus Summi Pontifices Eccleſiæ ſanctæ prorè conculcatæ infeſtationibus, cum boni effectûs majori ſecuritate occurrere valebant, uti Deus nonnihil poſterioribus temporibus conceſſerat; Childerico Franciæ Rege Pontificiæ authoritatis interventu, velut *inferiùs* oſtendetur, in ordinem redacto, & in ejuſdem Solium Regium evecto Pipino, Caroloque poſteà Magno in Italiam arma ſua inferente, indeque per Papam aſſerto Patricio Romanorum, imò ad ipſam Imperatoriam dignitatem evecto, cum Imperij Occidentalis à Græcis per Papæ ſupremam poteſtatem in Francos translatione. Quæ omnia, uti longe anteriora ſunt temporibus Gregorij VII. Sic in apertum prodit Ellieſij ineptia diſquirentis; *An quiſpiam Pontificum ante Gregorium VII. ſibi in temporalia Regum authoritatem aſſeruerit?* Quanquam hæc ipſiſſima Pontificum authoritas ſuper Regiam poteſtatem non in ſe ipsâ *Formaliter* ſpectatam, nec in ejuſdem Juraquà temporalia, ſed quà *moralitate* in regnum Cælorum ordinabili, atque adeò ſpiritualitate quâpiam ſuperveſtita, ſuam ſolvendi poteſtatem protendendo, ac Jurisjurandi etiam ſolennis Regibus facti relaxationem in ſubditis faciendo, non ea, quæ Juris *Divini* ſunt, ſed horum ſubſtratum *Materiale* ſolverit; uti *antecedenter* expoſitum cernere licet.

§. IV.

§. IV.

An Pontificiæ authoritatis ſupra Reges, aliquando Eccleſiæ neceſſitate exigente, etiam deponendos, ſententia meritò arguatur Novitatis.

37. Elliesius equidem *in ſuo quarto Paragrapho* nititur, vim facere ex hoc, quòd *Principibus in rebus* Civilibus & temporalibus *omnes ſubjecti ſint*. At iſti effato diſcutiendo aptior locus reſervatur in examinatione *tertij* per Clerum Gallicanum conſtituti articuli; ubi proindeſtudiosè expendemus illàtionem qualemcunque hinc fortaſſis intentatam de poteſtatis Pontificiæ ſupra Reges protenſione refellendâ. Quare, quem Elliesius *ultimum & quintum* poſuit Paragraphum, eidem hîc *quartum* locum aſſigno.

ARGUMENTUM I.

38. Elliesius *præſentis cap. 2. §. ultimo* argumentatur 1. Pontificiæ ſuper Regibus deponendis poteſtatis ſententia priſcis inaudita ſæculis, ubi primùm *decimo* Eccleſiæ ſæculo in lucem prodijt, omnes novitate ſuâ perculit; uti teſtantur Otho Friſingenſis *in fragmento faſciculi rerum ſciendarum*, & *Chronic. 6. cap. 35.* Benno Cardinalis, Imperatoris Henrici IV. contra

Papam

Papam Gregorium VII. partes ſecutus *in 1. & 2. libro de Hildebrandi vitâ,* Epiſcopi inſuper & Clerici, quorum nomine conſcripta fuit Apologia pro Henrico apud Adventinum *Annalium Bojorum lib. 5. fol. 179.* Waltramus Anno 1093. *Apologiæ pro Henrico lib. 2. cap. 14.* Sigebertus Abbas Gemblacenſis *in Epiſt. Anno 1103. ſcriptâ.* Oſbertus Leodienſis Epiſcopus *in Epiſtolâ de vitâ & obitu Henrici IV. Anno 1106. ſcriptâ.* Eberhardus Archiepiſcopus *in oratione de Hildebrandi Antichriſtiano Imperio in Comitijs Ratiſponenſibus ſub Friderico II. recitatâ.* Helmodus *Chronici Sclavonici* author *cap. 29.* & Albertus Stadenſis *ad annum 1080.* referentes Rudolphi Sueviæ Ducis in Henrici IV. locum ſuffecti ultima verba. Joannes Trithemius *in Chronico ad annum 1106.* Onufrius Panvinius *in vitâ Gregorij VII.* Nicolaus Trevirenſis *1. contra Imper. ſententiam Gregorij VII.* obſtupendam vocitans novitatis abuſionem, ac inauditum Decretum. Venericus Vercellenſis *lib. de conſervandâ Eccleſiæ unitate.* Leodienſes *ad Paſchalem II.* Gotofredus Viterbienſis, item author *Chronicor. ætatis 6.* Cuſpinianus *in Henrico IV.* Guilielmus Molmeburienſis *lib. 3.* Anonymus Author *Apolog. pro Henrico editæ ab Vrſitio.* His annumeratur Lambertus Schafnaburgenſis, ac ſi dixiſſet, Henricum, poſtquàm iniquas pacis conditiones cum Gregorio VII. inijſſet, omnibus odio, & execrationi fuiſſe.

Ad horum univerſorum ſententiam magis 39.
firman-

firmandam ab Ellieſio reproducitur Gregorius Magnus *in præcitatâ epiſtolâ ad Sabinianum* ſcribens: *In mortem cujuslibet hominis formidare ſe miſcere.* Huc reduci poteſt, quod idem Ellieſius proximè *præcedenti §. 4. in fine.* adfert de Gregorio Magno. Nempe cùm iſte Pontifex accepiſſet à Mauritio Imperatore mandatum de promulgandâ quâdam lege, quâ vetitum erat, militibus in Monaſterijs monaſticam vitam profiteri, eam, licèt injuſtam exiſtimaret, & Eccleſiæ libertati contrariam, Imperatoris tamen mandato parendo, promulgâſſe, etiam antequàm Imperatori ſignificaret ſuam ſententiam. *Ex lib. 2. Epiſt. 62. & Epiſt. 64. ad Theodorum Medicum Imperatoris.*

Reſponſio, ac retorſio hujus argumenti refutatoria.

40. EXordiendo à Gregorio Magno, circa ejuſdem *ad Mauritium Imperatorem epiſtolam 62. lib. 2.* exaratam, inprimis venit annotandum, quòd *ibi* expreſsè ſcribat, *ſe in eâ neque ut Epiſcopum, neque ut ſervum jure Reipublicæ, ſed Iure privato loqui.* Dum *ibidem* igitur profitetur, ſe inſpecto jure privato, & abſtrahendo à jure ſeu Epiſcopi, ſeu Reipublicæ, tanquam ſubjectum juſſioni, legem Imperatoris, quantumvis eam iniquam agnoviſſet, per diverſas terrarum partes tranſmitti feciſſe, nunquid Apoſtolicæ authoritatis ſuæ immemor fuerat? Ne-

quaquam, ſiquidem, Baronio *ad Annum 593. ſub finem pag.47.* ex ejuſdem S. Viri *lib. 7. epiſt. 2. indict. 1.* probante, ipſe non fuerit Edicti illius iniquiſſimi contra jura Eccleſiaſtica ſanciti promulgator, ſed potiùs corrector, emendator & cenſor, maximumque adeò in his ediderit ſpecimen Sacerdotalis vigoris, Pontificiæ authoritatis, & ſuper Imperium poteſtatis, dum accedens cenſor & arbiter conſtitutionis Imperatoriæ, & ad ſacram (quam vocabant) tabulam, admovens ſtylum, edicti illius quædam expunxit, quædam addidit, augens ac minuens pro arbitrio, ut ad rectam Catholicæ Eccleſiæ normam & diſciplinam aptaret, nihilque in eo, quod Eccleſiaſticæ officeret libertati, & ſacris Canonibus contradiceret, prætermittens intactum, poſteris egregium relinquens exemplum, quidquid leges ſanciendo, delirant Imperatores ac Reges, à Romanæ Eccleſiæ Pontificibus eſſe protinus emendandum & corrigendum: ſicque ab ipſis favendum eorum votis, ut eos errantes cum manſuetudine corrigant, & Pontificiâ poteſtate, quod perperam factum nôrunt, Apoſtolicâ cenſurâ caſtigent, ſeque exhibeant eorum Magiſtros, Doctores, & Correctores, juxta illud Divinum *Hieremiæ 1.* exaratum Oraculum, quod non huic tantùm Prophetæ pronunciatum, ſed omnibus, qui pro Deo ad populum Divinâ legatione funguntur: *Conſtitui te hodie ſuper gentes & regna, ut evellas, & deſtruas, & diſper-*

diſperdas, & diſſipes, & ædifices, & plantes. Quando proinde idem Pontifex *in Epiſt.* non *64. ſed 63. indict. 11.* ſcribebat *ad dicti Imperatoris Medicum, feciſſe Deum, ut Imperator non ſolùm militibus, ſed etiam Sacerdotibus dominaretur*, num aliâ, quàm permiſſionis voluntate Divinâ hoc factum, ijs verbis innuere voluit Gregorius, qui Deum ſubjeciſſe tradit Sacerdotes Mauritio Imperatori, ut olim eoſdem ſubjecerat perſecutoribus Neroni, atque Diocletiano, quos in eos etiam gladio agere permiſit? Uti ex ipſomet Gregorio *in Pſal. Pœnitent. 4.* liquet, *ibidem* ulteriùs conquerente: Diabolum adversùs Eccleſiam concitâſſe Regiam quoque poteſtatem, dum nulla tamen ſinat ratio, *ut inter Reges habeatur, qui deſtruit potiùs, quàm regat, Imperium.*

41. Quod porrò ex ejuſdem Gregorij Magni *ad Sabinianum Diaconum epiſtolâ* proferebatur, *quòd formidâſſet, ſe miſcere in mortem cujuslibet hominis.* Id *in reſponſione ad proximè præcedens argumentum* jam habetur diſcuſſum, quòd nempe Sum̃o Pontifici nullum jus ſit in vitam humanam, imò in quamvis rem terrenam *quoad Eſſe Phyſicum* ſpectatam, ſed ſuper *Moralitate* duntaxat, quà in Regnum cœlorum ordinabili. Sub quo proinde *moralitatis* ordine, ipſiſſimus ille Pontifex adversùs Donatiſtas excitârat Exarchum Gennadium *lib. 1. epiſt. 72.* ita ſcribens ad eundem: *Sicut excellentiam Veſtram hoſtilibus bellis in hac vitâ Dominus victoriarum fecit*

luce

luce fulgere, ita oportet, etiam inimicis Eccleſiæ ejus, omni vivacitate mentis & corporis obviare, &c. comprimendo eorum conatus &c. Quantumvis ergo Gregorius formidârit, in cujuſcumque mortem ſe immiſcere, minimè tamen horrebat, gladium etiam *materialem*, adverſùs ſanctæ Eccleſiæ hoſtes, authoritatis ſuæ Pontificiæ nutu & Imperio, à Regibus & Imperatoribus exercendum, concitare.

Hinc pro *ſecundo* gradum faciendo ad Gregorium VII, comperimus hunc Pontificem ab Elliesio notatum gravi cenſurâ, ac ſi *rem novam, & à ſæculis inauditam patrâſſet, excommunicando, ac deijciendo Henricum IV. Imperatorem.* Verùm vel ex hoc, quòd notâ eâ ſeu Elliesij, ſeu Authorum ab ipſo allegatorum cenſurâ, videatur in dubium trahi Pontificiæ poteſtatis ad excommunicandum Imperatorem authoritas, jam in apertum prodit ſpiritus, Reges vel exterminans à conſortio Chriſtianæ fraternitatis, vel contra apertam Chriſti vocem *Matthæi 18.* exaratam, pernegans erga Reges Chriſtianos coercitivam Eccleſiæ virgam, adversùs quoſque peccantes fratres exercendam. Quo tamen reiiecto in medio, plerique ab Elliesio adducti Authores proprijs ſuis verbis produnt, quòd iniquas Henrici IV. adversùs Pontificem Maximum ad ejuſdem uſque exauthorationem in Comitijs Wormatienſibus, ſeſe efferentis partes tenuerint, nec quidquam ergo attendendi. Sunt equidem 42.

dem

dem nonnulli ex authoribus ab eodem Ellieſio adducti, qui, uti *ſequenti capite, ſexto §.* videbitur, inter Collaudatores Gregorij VII. numerantur, nec niſi hiſtoricè referunt, nullum antehàc Imperatorem à Summis Pontificibus, vel excommunicatum, vel depoſitum fuiſſe. Sed dum Eccleſiæ ſanctæ neceſſitas in Occidentis Imperatoribus tale quid neque expoſcebat, neque permittebat, num propterea ex hoc non uſu, Pontificiæ authoritati denegare fas eſt, tale quid adversùs Eccleſiæ ſanctæ rebelles Reges ſtatuendi, poteſtatem? Ipſamet anteriora ſeu Childerici Francorum Regis, ſeu Leonis Iſaurici ab Imperio Occidentali remotionis, unà cum alijs adducta, & *inferiùs* firmanda exempla probant jam antiquiorem in Pontificatu Romano authoritatem ſuper Regibus ac Imperatoribus, ad eorum uſque exauthorationem procedere prævalentem. Neque credere fas eſt, centum & decem Epiſcopos, quorum conſilio Gregorius VII. adversùs Henricum excommunicationis & exauthorationis ſententiam protulit, tantam authoritatem ſibi arrogaturos fuiſſe, niſi eam ab ipſomet Chriſto in ſui Vicario Summo Pontifice fundatam nôſſent; prout ipſamet Bulla Apoſtolica deſuper edita, hujus poteſtatis rationem reducit in Claves Eccleſiæ, Beato Petro commiſſas, univerſiſque manifeſtum reddit, quàm gravibus de cauſis

ad

ad id urſerit Henrici impietas; Eccleſiæque vicillim publicæ neceſſitas.

ARGUMENTUM II.

ELlier. *cit.* §. *ultimo* argumentatur 2. In Religione id omne verum eſt, quod prius eſt, fuitque ab initio: illud verò falſum ac erroneum eſt, quod aliquando ignotum fuit, ac poſteà inventum: nobis enim nihil ex noſtro ingenio indulgere licet, aut ſequi, quod ab alijs fuerit inventum: ſed oportet, nos ijs tantùm fidem adhibere, quæ à Chriſto, vel Apoſtolis ad nos uſque per traditionem manàrunt. At primus ſuper Regibus ad eorum uſque exauthorationem poteſtatis Pontificiæ Parens fuit Gregorius VII. Romanus Pontifex: ante hunc enim inaudita (uti Authores *ſuperiùs citati* teſtantur) fuit ea opinio. 43.

Reſponſio ac retorſio hujus argumenti refutatoria.

QUomodò inprimis oportet, id, quod verum eſt, à Chriſto, mediantibus etiam Apoſtolis ad nos uſque per traditionem manâſſe? An in ipſiſmet etiam per Oecumenica Concilia longè poſteriùs definitis Dogmaticis concluſionibus, vel potiùs in ſuis principijs, Verbo Dei ab Apoſtolis ad nos uſque traditis, atque à Spiritu ſancto per 44.

Oecumenicorum Conciliorum, ſeu authoritatis Oecumenicæ definitiones ad certa ſeu fidei Dogmata, ſeu morum Decreta ſancienda authoritativè applicatis? Niſi hoc poſterius, mi Ellieſi, elegeris, ſed priori illi membro immobiliter inſiſtere malueris, reus eris quorumcunque fidei Dogmatum, quæ priùs ignota erant populo Chriſtiano, quàm fuiſſent ab Eccleſiâ ſuper fidei Candelabrum deciſoriè expoſita. At verò *ex antecedentibus* conſtat, Verbo Divino expreſsè tradita eſſe ea Oecumenicæ in Eccleſia poteſtatis principia, ut per ſanctiones Canonicas, & Conciliares quoque definitiones fuerit inde concluſum, Eccleſiæ, ejuſque authoritati Oecumenicæ, poteſtatem eſſe erga Reges Chriſtianos, ipſorum adversùs Eccleſiam pertinaci proterviâ ita exigente, ad excommunicationis, tandemque exauthorationis ſententiam procedendi. Quâ ratione igitur hoc, quod in primævis per Chriſtum traditis fidei principijs fundatum, in Eccleſiâ ſanctâ, etiam ante Gregorij VII. tempora, in vi Clavium à Chriſto Eccleſiæ, ejuſque Capiti Petro, ac hujus proinde ſucceſſori traditarum fuit exercitum, & à Concilijs Oecumenicis, Pontificibuſque Maximis ex Divinis per Chriſtum prolatis oraculis authoritativè deductum, Novitatis à verâ Religione alienæ, coarguere permittit Religio?

Caput

Caput V.

In quo eliduntur exceptiones Elliesij, quas opponit authoritatibus & rationibus Theologicis pro Pontificiâ ſupra Reges authoritate afferri ſolitis.

IN hoc capite eum tenebo ordinem, ut ſub ipſiſmet Elliesij verbis, ſim inprimis producturus argumentum in favorem Pontificiæ ſupra Reges poteſtatis adduci conſuetum, poſteà ſubjuncturus Elliesij adversùs tale argumentum exceptiones, ac demum exceptionum hujuſmodi confutationem ſubnecturus.

§. I.

Quantum momenti ſit in Veteris Teſtamenti ſacris Litteris, ad probandam Summi in Novo Teſtamento Sacerdotij ſupra Reges authoritatem.

ARGUMENTUM I.

Ex Veteri Teſtamento petitum ab exemplo Oziæ Regis.

HIc enim Rex leprâ Divinitus percuſſus, Sacerdotum judicio ſeparatus eſt a cœtu populi; unde Bellarminus ſic argumentatur: Si

ob lepram corporalem poterat Sacerdos olim Regem judicare, & Regno privare, quare id non poterit Novæ Legis Sacerdos nunc ob lepram ſpiritualem, id eſt, propter hæreſim?

Exceptio Ellieſij.

2. Excipit ergo Ellieſius I. Non eſſe idem judicium ferendum de leprâ ſpirituali, ac de corporali, quippe corporalis lepra in Veteri Teſtamento hominem privabat omni prorſus aliorum commercio, & ſocietate tam in Civilibus, quàm in cæteris. At verò lepram ſpiritualem peccati, vel hæreſeos, hominem tantùm privare bonis ſpiritualibus, ſicque adeò argumentum rectè procedere: *Lepra corporalis privabat hominem commercio civili, ergo lepra ſpiritualis privat hominem communione ſpirituali.*

3. 2. Oziam leprâ Divinitus percuſſum, eò quòd incenſum adolere vellet ſuper altare Thymiamatis, à Sacerdotibus declaratum eſſe immundum, & templo expulſum, at Regno minimè privatum; veluti conſtet ex 2. *Paralipom. cap. 26.* Id enim tantùm dicere Scripturam, *Sacerdotes videntes lepram in fronte ejus*, eum feſtinatò de templo expuliſſe, ob lepram ſcilicet, non ob peccatum; quare nihil gravius in eum ſtatui potuiſſe, quàm quod in leproſos omnes per Sacerdotem ſtatui, Deus juſſit, juxta illud *Levit. 13. Qui fuerit leprâ percuſſus, ſeparatus ad arbitrium Sacerdotis, habitabit*

bit extra caſtra. Quapropter Oziam nec Regno, nec regnandi Iure excidiſſe, ſed juxta ſacrum textum, annos quinquaginta, uſque ad mortem ſcilicet, regnâſſe. Quinimò Oziam ne Regni quidem adminiſtratione privatum eſſe per ſententiam Sacerdotum, ſed cùm ipſe jam ſenior eſſet, ac vi morbi urgeretur, nec poſſet in publicum prodire, ſatius duxiſſe, in filium Regni adminiſtrationem transferre, non coactum ex judicio Sacerdotum, ſed impulſum ad id faciendum tum pudore, tum rei gravitate.

Refutatio iſtius exceptionis.

INprimis pro accepto habeo, quod Ellieſius aſſeverat, lepram corporalem in Veteri Teſtamento hominem privâſſe omni prorſus aliorum commercio, & ſocietate tam in Civilibus, quàm in cæteris. At iſta Societatis quoque Civilis privativa ſeparatio erat facienda per arbitrium Sacerdotis, juxta quod habetur *Levit. 13.* ſanciendo, *ut leprâ percuſſus, & ſeparatus ad arbitrium Sacerdotis, habitaret extra caſtra.* Ejuſmodi verò Societatis quoque civilis ac politicæ in, Oziâ Rege leprâ percuſſo, privativa ſeparatio, per naturam ſuam arguebat privationem adminiſtrationis Regni, utpote *Eſſentialiter* importantis politicam cum ſubditis communionem Civilem. Sicuti ergo juxta ſacram Scripturam, Civilis quoque ac Politicæ 4.

Societatis privativa, Oziæ Regis ſeparatio, ipſomet Ellieſio fatente, fieri debebat per arbitrium Sacerdotis, ſic per hujus ſententiam oportet, fuiſſe ipſi ademptam Regni adminiſtrationem.

5. Ex quo pro *ſecundo* ita licet ulteriùs argumentari. Veteris Teſtamenti Sacerdotio erat poteſtas, non tantùm ſuper leproſo ferre arbitrium, Civilis quoque Societatis privationem indicens, ſed ubi inter Judices ambiguum ſeu difficile erat Iudicium, *ex Deut. 17. capite* erat Sacerdotio poteſtas, *authoritativè* decidendi *Iudicij veritatem.* Nunquid ergo Azarias, unà cum Sacerdotibus *2. Paralip. 26.* hanc proferendo ſententiam: *Non eſt tui Officij Ozia, ut adoleas incenſum, ſed Sacerdotum*, ex ipſamet Divinâ lege tulit Iudicij veritatem, imperans, (uti verbum imperativum, *Egredere*, à ſacro textu uſurpatum ſonat,) egreſſum de Sanctuario, atque ſub Divinæ etiam vindictæ interminatione indicens, contemptûs loco habitum iri (uti verbum, *ne contempſeris* indicat) ſi ſtaret intrà Sanctuarium. Neque Sacerdotes erga Oziam leprâ percuſſum verbis ſolam admonitionem præſeferentibus, agebant, ſed verborum aſſeverantium, *feſtinatò expuliſſe eum*, proprietas ſignificat, illos vim aliquam non tam *phyſicam*, quam *authoritativam* adhibuiſſe. Quia igitur in Veteri Lege erat *authoritativa* Sacerdotij poteſtas ſupra Iudices, ac Reges etiam protenſa, num dicere fas eſt, *authoritativam* Eccleſiæ

vir-

virgam etiam Coercitivam *Matth. 18.* conſtitutam, in Novo Fœdere non protendi ſupra Reges Chriſtianæ fraternitatis conſortes, cum vi non tantùm privandi cõmunione fidelium, ſed ligandi & ſolvendi *Quodcumque, Moralitatis* in Regnum Cælorum ordinabilis formalitate, atque adeò ſacræ Religionis publicam utilitatem, ſeu neceſſitatem præſeferente ſuperveſtitum, ſicque hoc ipſo ſubordinatum Oecumenici Paſtoris Clavibus? Cujuſmodi ex Oziæ exemplo petita argumentatio fuſiùs deducta, pluribuſque firmata habetur *hujus Summaxij 1. Capite ʃ. 2. & locis ibidem allegatis.*

ARGUMENTUM II.

Ex 2. Paralip. cap. 23. petitum ab exemplo Athaliæ, Ius Regium tyrannicè uſurpantis.

CUm enim Athalia tyrannicè occupâſſet regnum, & foveret cultum Baal, Iojada Pontifex vocavit centuriones & milites, & juſſit eis, ut Athaliam interficerent, quod & fecerunt, & pro eâ Ioam Regem creavit. Quid ni ergo par proportionaliter poteſtas ſit Sacerdotio Novi Fœderis? 6.

Exceptio Ellieſij.

EXcipit hic Author 1. Si quid probaret iſtud argumentum, hinc probatum iri, quòd 7.

Reges non tantùm deponi poſſint à Summis Pontificibus, ſed & eorum juſſu interfici, quod dicere, non audere ipſoſmet Adverſarios.

8. 2. Longè diſparem eſſe rationem Athaliæ, & Regis legitimi, quippe illa per tyrannidem invaſerat Imperium poſt mortem Ochoziæ, occiſis ejus filijs, è quibus unus ſuperſtes ſelectus fuit Ioas, ad quem morte Patris, & Fratrum, de jure Regnum ſucceſſionis jure devolutum erat.

9. 3. Tametſi Athalia foverit Idololatriam, non tamen propter hoc crimen occiſam eſſe à Iojadâ, & ijs, qui cum ipſo erant, ſed propter ſolam Regni uſurpationem, ut Ioæ legitimo hæredi Regnum reſtitueretur.

10. 4. Neque ſolum, neque authoritate ſuâ, id feciſſe Iojadam quaſi Summum Sacerdotem, ſed tanquam præcipuum ex Regni Iudaici Optimatibus, & uti Regis tutorem ac defenſorem: ubi enim opportunum vidit eſſe tempus reſtituendi Ioæ, Centuriones, Levitas, & alios ſui conſilij participes fecit: *Inijtque, teſte Scripturâ, omnis multitudo, pactum in domo Dei cum Rege, dixitque ad eos Iojada, ecce filius Regis regnabit, ſicut locutus eſt Dominus, ſuper filios Iſrael.* Non ergo Ioadam depoſuiſſe Athaliam, aut conſtituiſſe Ioam Regem authoritate Summi Sacerdotis, ſed tantùm populo declarâſſe, Ioam hunc eſſe filium Regis, cui Regnum debebatur, populo ſtatim eum agnoſcente Regem. Quibus ita ſe habenti-

bus,

bus, nihil ſoliditatis eſſe in illo argumento, ex Veteris Teſtamenti Sacerdotio illationem faciente, ad Novi Fœderis ſummum Pontificatum.

Refutatio hujus exceptionis.

INprimis ſi attendatur verborum illud Athaliæ exemplum 4. *Regum* 11.] deſcribentium proprietas, in aperto eſt, Ioadam Summum Sacerdotem, non ex privatâ, ſed ſuperiore quâpiam, utique non aliâ, quàm eâ, quâ fungebatur, Summi Sacerdotij authoritate proceſſiſſe adversùs Athaliæ tyrannidem, à Regij ſolij poſſeſſione eam deijciendo, legitimumque Regem præficiendo. Quidni enim dicere fas ſit, hoc eſſe factitatum ex authoritate per *Deuteronomij* legem, Sacerdotio impertitâ ad definiendam *Iudicij veritatem*, utpote quæ authoritas, teſte ſacra Litterâ, ſe extendebat ad omne negotium, omnemque cauſam Civilis quoque ſtatûs propriam, eâ etiam cum energiâ, ut judicis imperio, Sacerdotij ſententiæ conformiter, pronunciato non obediens, juberetur occidendus? Quando igitur in caſu illo Athaliæ, Regnum injuſtè occupantis, nullus erat conſtitutus Iudex Laicus, Rege legitimo exturbato, & pro tunc in Ius ſuum reſtituendo, ipſemet Pontifex proferens veritatem Iudicij, quâ niſi ſuâ ſummi Sacerdotij per Deum conſtitutâ authoritate progrederetur ad finem tali negotio imponendum, Deo 11.

Deut. 21. *v.* 5. ſtatuente, ut *omne negotium ad verbum Sacerdotum finiatur?*

12. Ex quo proinde Ioiadæ Summi Sacerdotis exemplo quidni proportionaliter, ſecundùm quod Chriſti verba Clavium Petro, ejuſque ſucceſſori commiſſarum ſphæram circumſcribentia ſonant, argumentari liceat ad parem Summi in Novo Fœdere Pontificatûs authoritatem? Prout hæc univerſa deſcripta reperiuntur *in præcitato hujus Summarij ſecundo capite per univerſos ejuſdem paragraphos.*

13. Ex quibus inſuper patebit, quàm impertinens ſit Ellieſij expoſitio, verborum Chriſti Domini Clavium Eccleſiaſticarum, Oecumenicique paſtoralis officij conditionem *Matth.* 16. *&* *Ioannis* 20. explanantis: quò, uti etiam ad *loca ibidem allegata*, brevitatis causâ Lectorem remitto, ubi etiam videre licebit, quomodò extraordinarius equidem ſeu Eliæ, ſeu Eliſæi, ſeu Samuelis in conſtituendis, vel deijcendis Regibus, ſpeciali Divino juſſui innitens ſpiritus, locum habere poſſit in Oecumenico paſtorali officio. Quæ univerſa cùm fusè deducta ſint *locis præadductis*, & ne apex quidem adferatur ab Ellieſio ad fundamenta *ibi* expoſita confutanda, ideo non eſt, cur quidquam eorum hîc reproducam. Quia verò Ellieſius *circa finem præſ.* §. 3. ad hoc unicè collimat, ut Oecumenicam Eccleſiæ authoritatem intrà ſpiritualitatis limites coarctet, viſum eſt optimum, coronidis loco hîc oſten-

dere

dere, hoc minimè alienum eſſe à ſenſu noſtro, ſi res bene expendatur.

Pro *ſecundo* igitur lubenter admitto, quòd Bona temporalia ac Regia ſæcularia Iura *Formaliter* ut ſic, non ſubdantur Pontificiæ poteſtati, ſed *Materialiter* duntaxat, ſub *altiori* ſcilicet, cui ſubſternuntur, *formalitate Moralitatis in Regnum Cælorum ordinabilis.* Hæc autem *Moralitas* eſt quid *ſpirituale*, reſpiciens in proprio ſuo ſubjecto ſalutem æternam, ac reſpectu Eccleſiæ publicum hujus, atque ſanctæ Religionis Bonum, Deique cultum, quà non mero Naturali lumini commenſuratum ſed quà fidei lumini proportionatum. Quia igitur denominatio fit à *Formali*, non à *Materiali*, an non ſicuti *abſolutè* dici poteſt, nullam eſſe ſummo Pontifici *temporalem*, ſed *ſpiritualem* in Reges poteſtatem, ſic pariter negare licebit, Pontificiam authoritatem protendi ſuper Regum bona, quà ſæcularia? 14. *ex pag. 131. n. 53.*

§. II.

Quantum momenti ſit in rationibus Bellarmini, inductis ad probandam Pontificiæ poteſtatis ſupra Reges præeminentiam?

ELlieſius equidem *præſ.* §. 1. inducit Bellarminum aſſeverantem, quòd in temporali Pontificis authoritate comprobandâ, ſolis rationibus uſus fuerit, eò quòd Scripturis, Con- 15.

cilijs

ciljis & Patribus jam uſus eſſet in ſpirituali Primatu probando. Sed nunquid rationi conſona hinc fit exprobratio, ac ſi *indirecta* Pontificis poteſtas temporalis unicè inniteretur rationibus & inductionibus minùs certis, vel minùs evidenter deductis? Ad cujus exprobrationis inanitatem oſtendendam, operæpretium eſt viſum, Bellarmini rationes hîc producendas ita reducere ad ſacræ Scripturæ principia, ut inde patêre poſſit ſingularis eorum vis & energia.

ARGUMENTUM I.

Deſumptum ex poteſtatis politicæ erga Eccleſiam ſubordinatione.

16. POteſtatis *Civilis* reſpectu poteſtatis *ſpiritualis*, ſubordinatio videtur ſubſiſtere ex hoc, quòd utraque ſit ejuſdem Reipublicæ Chriſtianæ, eâ tamen cum differentiâ, ut Principis ſpiritualis ſit, de temporalibus diſponere in ordine ad Bonum ſpirituale, quippe cùm omnis Superior imperare poſſit inferiori, & hinc finis temporalis poteſtatis ſubordinatur Fini ſpirituali concernenti æternam hominis ſalutem, quemadmodùm autem Fines, ſic & facultates inter ſe ſubordinari, tradit Ariſtoteles *lib. Eth. cap. 1.* Sicuti ergo ſpiritus & caro coeunt in unum hominem, ſic poteſtas ſpiritualis & temporalis duæ in unâ Eccleſiâ Reſpublicæ conveniunt

niunt in unam; uti Gregorius Nazianzenus ait.

Exceptio Ellieſij.

EXcipit hic Author 1. Poteſtatem temporalem haudquaquam eſſe partem Reipublicæ Chriſtianæ, quatenus Chriſtiana eſt, ſed ex ſpirituali ac temporali regimine conſtitui duas Reſpublicas, quarum fines ſint diverſi, & nullatenus inter ſe ſubordinati ex parte facultatum, ſed ex parte operantis duntaxat: ita ut Principis Chriſtiani Finis non equidem ſit ſola temporalis felicitas, ſed æterna ſui ac ſuorum: attamen facultatis politicæ, quà politicæ Finis etiam ultimus ſit temporalis duntaxat felicitas, nec niſi ex parte operantis, Principis ſcilicet Chriſtiani, ſit obligatio, Politici quoque regiminis actus referre in finem felicitatis æternæ. Et hinc univerſi quidem homines Chriſtiani, inter quos Reges quoque, ac Principes temporales numerantur, cum Papâ ac præfectis ſeu Miniſtris Eccleſiæ, in unam quidem coeunt Rempublicam Chriſtianam, quoad ſuas charactere Chriſtianitatis inſignitas perſonas, inter ſe prorſus diſparatas, ſed hæ duas diſtinctas ac ſeparatas Reſpublicas conſtituunt. 17.

Refutatio iſtarum exceptionum.

ANtequàm ad præſentis difficultatis punctum reſpondeamus, operæpretium eſt, 18.

inda-

indagare radicem, per quam ſubſiſtat ratio ejus per Ellieſium aſſertæ obligationis, in vi cujus finis facultatis politicæ, non quidem *ex parte ſui ac per ſe*, ſed *ex parte operantis*, atque adeò *per accidens* ſubordinari debeat Fini Eccleſiaſticæ poteſtatis, nempe ſaluti æternæ.

19. Equidem pro *primo* ſtatuamus indubitatam cunctorum *Moralium* in homine circa res ſpirituales ſeu temporales actuum ſubordinationem ad æternæ felicitatis finem ſupernaturalem; ſtatuamus inſuper temporalium univerſorum, quà hominis *Morali* diſpoſitioni ſubjacentium, ad ſpiritualia ex infuſarum virtutum *Moralium* exigentiâ, homini ad ſtatum ſupernaturalem elevato, quaſi connaturaliter congenitàm coordinationem. Statuamus prætereà ex vi hujuſmodi ſupernaturalis elevationis cunctos omni tempore homines habuiſſe obligationem, ex virtute præcipuè Religionis conſtringentem, ad Dei cultum in fide radicatum, adeoque ſupernaturalem. Ex hujuſmodi etiam obligationis conteſtandæ ratione, erat in Lege Naturæ inſtitutum ſacrificium, & Sacerdotium Abelis, Noëmi, Melchiſedechi, Abrahæ, Jobi & aliorum ſanctorum virorum. Numquid verò tali Sacerdotio ipſis quoque Regibus quandoque Divinitus collato, annexa erat poteſtas ſupra Reges, a via ſalutis æternæ, nedum in ſuis perſonis recedentes, ſed alios inſuper a ſancta Divinæ fidei Religione seducentes? In ſtatu legis Moſaicæ altiùs evehebatur

ex pag. 124. n. 28.

batur

batur Sacerdotij dignitas, ut haberet poteſtatem authoritativam, in dubijs interpretandi Divinas leges judiciales, debuitque ipſemet Politicus Judex ſuum Judicium iſti Summi Sacerdotis ſententiæ conformare in tantum, ut reus mortis fuerit pronuntiatus, qui Sacerdotis Imperio, & decreto Judicis obedire noluiſſet. Numquid autem hæc Summi Sacerdotis in Lege Veteri authoritas erat ex temporalium erga ſpiritualia *per Ius naturæ* determinatâ ſubordinatione, vel potiùs *ex Divinâ lege poſitivâ* ejus ſtatûs propriâ? Sic proinde non ex præciſo ſupernaturâlis elevationis ſtatu, temporaliumque ad ſpiritualia ſubordinationis jure *quaſi connaturali*, ſed *ex Iure poſitivo ſtatûs Evangelici proprio*, definienda eſt Summ in Novo Fœdere Sacerdotij ſuper Reges, *quoad temporalitates Morali ſupernaturalis Religionis debito* veſtitas, protenſa poteſtas. Quod adeò *poſitivum* ex Chriſti mandato in Petri ſucceſſore ſubſiſtens jus, multis jam expoſitum fuit, aliqualiter adhuc exponendum ſequenti diſcurſu.

Quibus ita conſtitutis, pro *ſecundo* quis Catholicorum inficiari auſit, Regis Chriſtiani jura etiam Politica ſeu ſæcularia, unà cum ipſius perſonâ eſſe capacia ſupernaturalis *Moralitatis* in Regnum Cælorum ordinabilis? Hoc negare, foret profectò indigniſſimum Rege Chriſtianiſſimo. Numquid verò Jura Regia, quantumvis ſæcularia, quatenus *Moralitate* 20. *ex pag. 131. n. 54.*

in Regnum Cælorum ordinabili veſtita, ſuperinduunt formalitatem, ſub quâ Regni Cælorum Clavibus Summo Pontifici concreditis ſubjaceant? Hoc negare, foret perinde, ac negare, ijs Clavibus ſubeſſe *Quodcunque* hominis Chriſtiani, ceu ovis Chriſti *Morale* in Regnum Cælorum ordinabile. Nunquid autem illud pugnaret cum apertis Chriſti verbis *Matth.16.* Claves Regni Cælorum eatenus definientis, ut *Quodcumque* in vi iſtarum Clavium à Petro, ejuſque ſucceſſore in terris eſſet ſolvendum, pro ſoluto habendum foret etiam in cælo? Nunquid verò illud Tò *Quodcunque* in terris per Eccleſiæ Claves ſolubile complectitur temporalia, ac Regia ſeu politica, quâ ſæcularias Jura? Neutiquam. An igitur illud *Quodcunque* in terris per Summi Pontificis poteſtatem ſolubile admittit aliquam exceptionem? At hoc dicere, foret, univerſalitatem illius Tò *quodcunque* contra diſertum Chriſti verbum coarctare. Illius igitur vocis Tò *quodcunque* univerſalitas nullam quidem admittit exceptionem, ſed explicationem Chriſti verbo conſentaneam. Nunquid enim iſtud *Quodcunque*
ex pag. 131. n. 14. in terris per Chriſti vicariam poteſtatem ſolubile, ex ejuſdem Domini noſtri inſtitutione, habet ut ſic relationem ad Cælorum Regnum ſeu Militans, ſeu Triumphans? Nónne verò iſta relatio importat *Moralitatem ſtatui ſupernaturali commenſurabilem*, de cujus naturâ eſt, ordinabilem eſſe in Regnum Cælorum tum

Trium-

Triumphans, tum Militans? Numquid autem iſtius in Regnum Cælorum ordinabilitatis *Moralitas* radicatur tum in Fide, per quam ſumus membra S. Eccleſiæ, ceu unius Myſtici Corporis, tum in Chriſtianitatis per Baptiſmum impreſſo charactere, per quem ſubjcimur ſanctæ Eccleſiæ Clavibus? Nunquid autem membri ad corpus ſuum ſeu Politicum, ſeu Myſticum coordinatio, uti etiam ergà ſanctam Eccleſiam ſubjectio, importat obligationem, ad curandum illius Corporis Myſtici, ſanctæque Eccleſiæ Bonum publicum? An non igitur in vi hujus ergaEccleſiam, ceu Corpus Chriſti Myſticum coordinationis, ſeu ſubjectionis in Rege Chriſtiano, ſecundùm *Quodcumque in terris Morale, ſuum ſpectato*, eſt debitum ordinabilitatis ad Bonum publicum Eccleſiæ? Quia igitur *Quodcumque* in terrâ Regibus Chriſtianis inexiſtens *Morale*, complectitur ipſorum Regia quoque Jura ſæcularia, ſed *Materialiter* duntaxat, ac *Indirectè*, & *per accidens*, nec aliter, niſi quà ſuperveſtita *Moralitatis in Regnum Cælorum ordinabilis* formalitate, ſub quâ denominantur eſſe ſpiritualia; nunquid nefas eſſet, negare, eſſe ut ſic contenta ſub illius Chriſti vocis Tò *Quodcunque* univerſalitate, omne in terris *Morale* in Regnum Cælorum *ordinabile* complectentis? Quia verò ad iſtam *Moralitatis in Regnum Cælorum ordinabilis* denominationem, jura Regia, utpote ſæcularia, ſe habent ſolùm *Materialiter* ac *per accidens*

ex pag. 132.

dens, nec adeò dici poſſunt ſubjacere *Directè* Clavium Eccleſiæ authoritati, neque verò denominatio fit ex illo, quod ſolùm *Indirectè*, præcipuè *Materialiter* duntaxat, vel etiam *per accidens* convenit, nunquid ſecundùm præjacta principia rectè dicitur, Eccleſiæ poteſtas eſſe *ſpiritualium* duntaxat, non verè *Temporalium?*

21. Secundùm hæc igitur Principia, Regem Chriſtianiſſimum pronunciare exemptum ab illâ Regiorum Jurium *Moralitate*, Eccleſiæ Clavibus *indefinitè*, ac *univerſaliter* ſubjectâ, perinde foret, ac ipſum alienum facere à Chriſtiano charactere. Quòd ſi ergo Jura Regia, licèt ſæcularia, ſtatuantur eſſe capacia *Moralitatis in Regnum Cælorum ordinabilis*, oportebit fateri, ea *Materialiter*, *Indirectè* ac *per accidens* ſubijci ſanctæ Eccleſiæ Clavibus, non quidem ſub ratione ſuæ *temporalitatis*, ſed ſub formalitate *ſpiritualitatis* in ſe derivabilis, ſive *Moralitatis* in Regnum Cælorum ordinabilis. Secundùm quam proinde diſtinctionem, ſi Clero Gallicano placuerit *primæ* ſuæ hactenus diſcuſſæ propoſitionis intelligentiam moderari, poterit fortè ſuſtineri ſecundùm expoſitionem reflexionis *in hujus Summarij initio* expoſitæ: Sin minùs, ipſimet ſint ejus ſententiæ cenſores, quomodò cohærere valeat cum *indefinitâ* ſuper *Quodcunq; in terris Morale*, quà *ſcilicet in Regnum Cælorum ordinabile* protensâ Eccleſiæ ſanctæ Clavium, Summique Pontificis Oecumenicâ ſolvendi ac ligandi poteſtate.

ARGUMENTUM II.

Deſumptum ex neceſſitate poteſtatis Eccleſiaſticæ ad ſuiipſius defenſionem, ſuique finis à poteſtate ſæculari præpediri quandoque ſoliti conſecutionem.

ETenim oportet, Rempublicam Eccleſiaſticam in eo eſſe ſtatu, in quo ſibi ſufficiens ſit in ordine ad finem ſuum conſequendum. 22.
Atqui ad finem ſpiritualem poteſtatis Eccleſiæ proprium neceſſaria eſt poteſtas utendi ac diſponendi de rebus quoque temporalibus, cùm cæteroqui malis Principibus eſſet integrum, fovere hæreticos, ac evertere Religionem. Imò ut Reſpublica quæpiam ſibimet ſufficiens ſit, quando non poteſt aliter ſe defendere, debet poſſe agere adversùs alteram ſibi infeſtam Rempublicam, ejusque Principem hoſtilitatis contra illam exercitæ authorem, armis ſuis devictum in ordinem redigere ac deponere. Quâ de causâ ſub illis ad Petrum *Ioan. 21.* prolatis Chriſti verbis: *Paſce oves meas;* ſubintelligitur Summo Pontifici conceſſa poteſtas, ad gregem ſuum ita tuendum adversùs lupos, ut hos omni ratione, quâ poterit, arcere queat.

Exceptio Ellieſij.

EXcipi poteſt ex hujus authoris mente, ſi reciproca Rerumpublicarum ad ſui defen- 23.

ſionem & conſervationem neceſſitas exigat, ut Reſpublicâ Eccleſiaſticâ poſſit agere adversùs Principes ſæculares, ne hæreticos fovere, religionemque evertere impunè præſumant, proptereaque ipſos etiam armis compeſcere, vel deponere, pari ratione Regi fore poteſtatem, armis etiam agendi adversùs Summum Pontificem, Regiorum ſuorum Jurium injuſtum aggreſſorem. Verùm, quod Pontificiæ ſupremæ poteſtati ad ſe ipſam defendendam jus competit, non eſſe ejus conditionis, ut per arma temporalia, ſed ſpiritualia duntaxat peragi valeat, ſicque adeò paſcendi poteſtatem, Petro commiſſam, rectiſſimè equidem extendi etiam erga lupos, hæreticos ſcilicet arcendos, ſed ſpiritualibus duntaxat armis, abſque ullâ authoritate in temporalia ipſorum Iura, ac bona. Sanctum equidem Bernardum *lib. 4. de conſiderat. cap. 3.* ex eo loco Evangelij, *Ecce duo gladij hîc*, & ex illo, *Conde gladium tuum in vaginam*, inferre, quòd *gladius iſte ſit Pontificis, licèt non ejus manu evaginandus ſit*: quodque adeò *uterque gladius, Materialis ſcilicet & Spiritualis, ſit Eccleſiæ*, eâ tamen ſub differentiâ, *ut hic Sacerdotis, ille militis, ſed ad Sacerdotis nutum, exercendus ſit.* Attamen prætactum Evangelij locum à Bernardo detorqueri in ſenſum alienum, niſi hic dicatur eſſe duntaxat Myſticus & allegoricus. Imò nutum illum apud S. Bernardum non ſignificare poteſtatem *Coactivam*, ſed *Directivam*, veluti exponunt Ioannes de Pariſijs,

Pariſijs, Antonius de Roſellis, & alij. Nec denique talem nutum, aut poteſtatem gladij, in Pontifice ſpectare Regum depoſitionem.

Refutatio iſtarum exceptionum.

24. Exordiendo inprimis ab illâ S. Bernardi expoſitione, clarum eſt ex ipſomet ſacro textu, quòd gladius iſte fuerit Petri, Chriſto *Matth. 26. v. 12.* dicente: *Converte gladium tuum in locum ſuum.* At eo ipſo, quòd gladius hic eſſet de Iure Petri, ita ut ſuus propterea diceretur, oportet, ut non quidem ipſemet contra Chriſti juſſum poſſet eum evaginare, eo ipſo tamen, quòd eſſet in Iure ipſius, conſequens eſt, agnoſcendam eſſe in eo *moralem* poteſtatem, mediante ſcilicet imperio ſuo ad ejuſdem evaginationem, & uſum exercendum ab ijs, qui ſubduntur ipſius Oecumenicæ authoritati, unde manifeſtum redditur, ſancti Bernardi expoſitionem ab alijs, uti *ſuperiùs* oſtendebatur, Eccleſiæ ſanctæ Doctoribus, ſeu Theologis comprobatam, haud detortam eſſe ad alienum ſenſum: an verò gladius ejuſmodi adversùs Reges ad eorum uſque depoſitionem Pontificis nutu & imperio ſtringi poſſit, elucidabitur ex proximè ſequenti, alibi licèt jam producto, hîc autem ſub aliâ formâ reproducendo fundamento.

25. Pro *ſecundo* igitur ſciſcitari lubeat ex Elleſio, an non Iure naturæ certiſſimum ſit hoc

ex pag. 124. n. 28. principium *morale*, quòd nempe ſuprema Regia poteſtas non tantùm *in viâ defenſionis* poſſit Coronæ ſuæ, ſeu MajeſtatisIurium invaſorem, vi etiam armatâ repellere: ſed quòd ſupremæ poteſtatis authoritate poſſit etiam *Iudicialiter* decernere de injurijs ſibi quoad Majeſtatis ſuæ Iura illatis, ſicque bellum juſtum *offenſivè* ſuſcipiendum ſancire, indeque militari exercitu progredi, ad alterum, quantumvis ſupremum Regem, ſibi non aliter ſubjectum, quàm ex titulo delicti, adversùs Iura ſua Regia hoſtilibus quoque armis perpetrati, è Regno ſuo deijciendum, cum *reali* ſimul & *authoritativâ* Iuris Regij eidem priùs competentis privatione, atque abdicatione? Hoc equidem duplicatum *Morale* principium vix audebit Elleſius negare, Iure naturali eſſe certiſſimum, cùm cæteroqui ChriſtianiſſimiRegis ſui arma conijceret in diſcrimen alicujus minùs æquæ uſurpationis. Quo adeò Principio *Morali* jam præſuppoſito, ita licet progredi rurſus diſquirendo: an non ſit de fide quoque certiſſimum, quòd Oecumenica Summi Pontificis, unà & Concilij vicariâ Chriſti authoritate muniti poteſtas ſit ſuprema? De cujuſmodi adeò authoritate, ſupremæ poteſtatis veram & perfectam obtinente rationem, diſquiri denuò poteſt: *An non pari proportionaliter modo per arma ſibi proportionata, poſſit adversùs Regem, Iurium Divinæ Religionis ſibi per Chriſtum appropriatorum aggreſſorem incorrigibilem, & contumacem, procedere ad*

priva-

privationem uſque Regni, Iuriſque Regij aliàs ei competentis abdicationem, Iudicialiter decernendam, & ubi decreta eſt, Authoritativè demandandam executioni?

Cujus proinde quæſiti ſequentem pro *tertio* accipe reſolutionem. In ſuprema nempe politicâ, & ſupremâ Eccleſiaſticâ poteſtate (ſub ejuſmodi ſupremæ in terris authoritatis ratione) eſt univoca convenientia: ſicque adeò jus illud, quod poteſtati Regiæ adversùs alterum Regem Majeſtatis ſuæ Iurium aggreſſorem diximus convenire, non ſubſiſtit ex differentiâ *ſpecificâ* ſupremæ politicæ authoritatis, quà lumini duntaxat naturali commenſuratæ, ſed quemadmodùm ratio virtutis eſt *generica & univoca* reſpectu virtutum naturalium & ſupernaturalium, ſic illud ſupremæ in terris authoritatis, quà ſupremæ jus, de ſe ipſo adversùs alterum, æquè licèt ſupremum Regem, *Iudicialiter*, & *Militariter* (per arma cuique proportionata) vindicando, eſt *genericum & univocum* reſpectu cujuſcumque, ſive naturalis & politicæ, ſive ſupernaturalis Divino fidei lumini proportionatæ authoritatis, quatenus ſuprema eſt. 26.

Ex quo adeò principio ab Eccleſiaſticæ & politicæ ſupremarum poteſtatum *ſpecificis* differentijs abſtractivo, ubi per fidei lumen ſubſumere licet, Oecumenicam Eccleſiæ authoritatem verè ſupremam eſſe, *per conſequentiam Theologicè demonſtrativam* infertur prorſus certum, 27. *ex pag. 124. n. 27.*

tum, ac indubitatum principium, quòd hæc Eccleſiæ Oecumenica authoritas ſuprema habeat ſibi *intrinſecum* jus, armis ſibi proportionatis vindicandi Iurium ſuorum, Majeſtatisque ſuæ, Chriſti Vicariæ, ac Eccleſiæ ſanctæ violationes injurioſas, & ſacrilegas, dum contumacia ſaltem & contemptus acceſſerit. Atqui arma Eccleſiaſticæ ſupremæ poteſtati proportionata ſunt tum vis coercitiva *Matthæi 18.* deſcripta, à correctione fraternâ procedens ad cenſuram illam, per quam Eccleſiam non audiens, inſtar Ethnici & publicani ſit habendus: tum poteſtas ſolvendi *Quodcumque* in terris ſub *Moralitatis Chriſtiano condignæ* formalitate obtinens vel reſpectum ad Regnum Cælorum, vel *Moralem* ab hoc deordinationem. In hoc autem ordine *Moralitatis* ad Regnum *Cælorum ordinabilis*, quis negare auſit, cunctos Reges Chriſtianos eſſe cenſendos, unà cum ſuis publici etiam regiminis actibus *Moralibus*, Regiæque poteſtatis ad ſuam perſonam *ſubjectivâ* applicabilitate, quà juſtitiæ & naturali, & ſupernaturali, Religionique adeò conſentaneâ? Quòd ſi ergo ſub hâc *Moralitatis* ad ſupernaturalem ſtatum Divinitus elevatæ menſurâ, per authoritatem Eccleſiæ Oecumenicam profeſatur judicium ex *indefinitâ* ſuper *Quocumque ad Regnum Cælorum ordinabili*, Regio etiam, quà *Moralitatem* ejuſmodi ſuperinduente jure ſolvendo protenſâ poteſtate, quid ſtante hujuſmodi per Chriſtum ſancitâ, & in cælis ratâ ſolu-

tione,

tione, poterit in Rege Chriſtiano talis cenſuræ condemnato, ſupereſſe de Regiæ poteſtatis, *non ſecundùm ſe Formaliter* ſpectatâ supereminentiâ, ſed quâ inexiſtebat huic ſuppoſito, Oecumenicæ Eccleſiæ authoritati ſubjecto, ac per ſententiam legitimè exauthorato?

Hinc pro *quarto* facile eſt judicare, de illo Regis terreni erga jura ſua Regia adversùs Summum Pontificem, eorundem injuſtum uſurpatorem, ſeu aggreſſorem defenſionis, ſeu vindicationis Iure reciproco. In hoc equidem utrinque paritas eſt, quòd non niſi ſub legitimâ quoad ſubſtantialem ſolemnitatem perfectè Iudicariâ ſupremæ authoritatis ſententiâ prævià locus eſſe poſſit illius defenſionis ac vindicationis authoritativæ Iuri. 28.

Verùm ex hoc ipſiſſimo principio, quòd Oecumenicæ Vicariæ in Romano Pontifice authoritatis ſphæra, ſit circumſcripta limitibus *Moralitatis in regnum cælorum ordinabilis:* ad hoſce autem limites, Naturalis luminis ſphæram tranſcendentes, nequeat ſe extendere poteſtas Politica ac Regia, utpote, cujus menſura intrà naturæ lumen coarctata dignoſcitur. Icciricò nihil occurrere unquam poteſt ex ſupremæ Oecumenicæ Chriſti Vicariæ, Romano Pontifici inexiſtentis poteſtatis decretis, ſeu ſanctionibus, ſeu ſententijs quibuſcumque, ſupra quod Politica Regia poteſtas ſuam valeat prætendere vel Judiciariæ authoritatis, vel armorum Militarium potentiam. 29

Quare

30. Quare inter illas duas Politicam & Eccleſiaſticam poteſtates hoc verſatur diſcrimen, quòd Regiæ poteſtatis actus etiam publici ſuperinduantur *Moralitate* in regnum cælorum vel ordinabili, vel deordinabili, ad Eccleſiaſticam authoritatem ſpectante: at inverſus eſſet ordo, ſi prætenderetur, actus ab Eccleſiaſticâ Chriſti Vicariâ poteſtate promanantes, ut ſic ad ſupernaturalis *Moralitatis* lineam traductos, ad inferiorem retrahi poſſe ordinem, Politicæ ſeu Regiæ authoritati commenſurabilem.

ARGVMENTVM III.

Petitum ex pacto ſeu Juramento Regum Chriſtianorum de fide Chriſti defendendâ.

31. QUando enim Reges & Principes ad Eccleſiam veniunt, ut Chriſtiani fiant, recipiuntur cum pacto *expreſſo*, vel *tacito*, ut Regna ſua Chriſto ſubijciant, & polliceantur, ſe Chriſti fidem ſervaturos & defenſuros, etiam ſub pœnâ Regni perdendi. Quando igitur hæretici fiunt, aut Religioni obſunt, poſſunt ab Eccleſiâ judicari, atque etiam deponi à Principatu. Quod argumentum graviùs urget in ijs præſertim Regibus, qui uti Imperatores ſaltem, ſub ſui evectione & coronatione facere conſtringuntur, ſolenne Iusjurandum pro Eccleſiæ ſanctæ Iuribus tuendis: qualis porrò obligatio illis vel maximè incumbit

etiam

etiam ex munere Advocati & Defenſoris Eccleſiæ eiſdem competente, juxta *Cap. Venerabilem. De Elect. & Clementinam Romani. De Iurejurando,* nec non *Cap. 2. in 6. De ſupplendâ negligentiâ Prælatorum.*

Exceptio Ellieſij.

Excipit hic Author *propè finem cit. 2. §.* pactum præinſinuatū neque in Baptiſmo, aut auguratione cujuſquam Regis factum, haberi poſſe, niſi quòd Reges ad Baptiſmum accedentes, ſolenni Sacramento, ſicut & cæteri homines, ſe obſtringunt ad fidem Chriſti ſervandam, ſed ſub pœnis tantùm ſpiritualibus, ſi ab eâ defecerint, nullo autem pacto ſub pœnâ depoſitionis, privationis bonorum, aut aliâ hujuſmodi. 32. *ex pag. 127. n. 361.*

Refutatio iſtius Exceptionis.

Priuſquàm proximè poſitam Ellieſij exceptionem elidamus, argumentumque priùs factum obfirmemus, placuit *primo loco* indagare vim, & momentum poſterioris, ex munere Advocati, ſeu Defenſoris Eccleſiæ, Regibus, ſeu Imperatoribus Chriſtianis incumbente, per nos efformati argumenti. Sub cujus diſcuſſionis exordio ſtatim occurrit dubium: *Vtrùm Advocati erga Eccleſiam munus ſeu Regi, ſeu Imperatori incumbat ex ſpecifico Iure alicujus quaſi contractûs, ſeu pactionis ſaltem implicitæ?* In Occidentis equidem Imperatore videtur talis quaſi 33. *ibi. n. 37.*

con-

contractus ſubſiſtere, dum Romanus Pontifex Imperium Græcis ademptum, tranſtulit in Francos & Germanos, ſub *tacitâ* quaſi conditione talis oneris. Attamen hæc ratio locum non habebat olim vel in Orientis Imperatore, vel in Regibus, in quibus aliâ viâ, ac independenter à Romanis Pontificibus prorogatur ſucceſſio Regiæ poteſtatis.

34. De his igitur rurſus movetur quæſtio; *An* ibi. n. 87. *ex aliquo Iure ſpecifico, Romani Pontificatûs proprio, obſtringantur ad ejuſmodi Advocati, ſeu Defenſoris Eccleſiæ munus, vel potiùs ex obligatione quaſi tranſcendentali, characterem Chriſtianitatis conſequente, in vi cujus ſcilicet quilibet Chriſtianus non privatos duntaxat, ſeu perſonales, ſeu reales, ſed etiam publicos ac Regios, cum Chriſti charactere in eo ſubjecto conjunctos, actus tenetur ſaltem non uſurpare in perniciem Eccleſiæ.*

35. Verùm ex quo fundamento oſtenditur iſta Regis Chriſtiani obligatio *poſitiva*, ad ſe cum univerſis ſuis potentijs, & Iuribus pro Eccleſiâ impendendum, in caſu ſaltem neceſſitatis? An iſthæc fortaſſis obligatio, uti in omnibus Chriſtianis, ſic præcipuè in Regibus Baptiſmali charactere inſignitis, fundatur in hoc, quòd per iſtum Chriſti characterem ſint ſubditi, per fidem verò membra Eccleſiæ, ſit autem Iuris *quaſi naturalis*, ut ſubditus pro ſuo Superiore, ac membrum pro ſui Corporis ſeu *Moralis*, ſeu *Politici* conſervatione, omni virtute ac potentiâ ſuâ impendat ſe in caſu, nedum *extremæ*.

tremæ, ſed etiam *gravis* neceſſitatis? Hoc autem ſuppoſito, ex ipſius etiam naturæ lumine perſpectum eſt, *adversùs illum, in quo eſt talis obligatio, poſſe, dum eam non præſtat, inſtitui ſeu querelam, ſeu proceſſum publicum.* Unde rectè infertur, Eccleſiæ poteſtatem eſſe, conveniendi Reges Chriſtianos, atque duriùs contra ipſos agendi, ſi deficiant in illâ ſuâ obligatione, quamvis ex illo præcisè argumento necdum eluceat, quanta ſit Eccleſiæ, ac *ſpecificè* Summi Pontificis authoritas, in tali defectu procedendi adversùs Reges Chriſtianos. Hujus proinde erga Reges Chriſtianos poteſtatis Pontificiæ menſura alia non eſt, niſi ex verbis Chriſti, *Quodcumque in terris morale* Oecumenico ſanctæ Eccleſiæ Paſtori *ad ſolvendum vel ligandum* pro cauſarum merito committentis. Hinc enim fit conſequens, quòd Regia poteſtas tum quoad *morale* ſui ſubſtratum, tum quoad ſuos effectus *Morales*, ex *intrinſeco* characteris Chriſtiani debito, in Regnum Cælorum ordinabiles, *ſubjectivè* adeò ac *Materialiter* ſpectata ſubſit prætactæ ſolvendi poteſtati, Paſtorali Petri ſucceſſoris muneri, per Chriſti conſtitutionem annexo.

Quam ob cauſam pro *ſecundo*, inſiſtendo unice illi, quam Chriſtus ſeu Eccleſiæ ſanctæ, Clavibus, ſeu Oecumenicæ Pontificiæ poteſtati poſuit menſuram, ſequens adhuc panditur via ad indagandum; *Quomodò Papa vel ex ſacroſancto intrà Sacramenti Baptiſmatis ſuſceptionem* 36.

nem implicitè *ſaltem firmato pacto, vel ex vi Iuriſjurandi ſub ipſorum coronatione præſtiti, habeat ſibi ſubjectos Reges, & in quantum contra ipſos, Pacti, ſeu Iuriſjurandi hujuſmodi temeratores valeat procedere?* Nempe in dubium vocare haudquaquàm licet, quòd pacti illius Baptiſmalis temeratio, ſeu Jurisjurandi cujuſcumque, illius præſertim, quo Eccleſiæ defendendæ pollicitatio firmatur, violatio, perjurijque adeò reatus, ſubſit coercitivæ *Matth. 18.* Eccleſiæ per Chriſtum conceſſæ virgæ, ad excommunicationis uſque cenſuram procedere potenti. Quòd autem iſta Eccleſiæ coercitiva virga ad Regum uſque exauthorationem ac depoſitionem extendi valeat, manifeſtiùs evincitur ex ſæpe præallegatis *Ioan. 20. & 21.* item *Matth. 16.* claris textibus Evangelicis. Duplex namque in Eccleſia exiſtit Tribunal à Chriſto Domino inſtitutum. Unum fori *interni* pœnitentialis, cui ſubijciuntur quorumlibet Chriſtianorum cuncta etiam ſecretiſſima cordis peccata. Cur hoc? Niſi quia Chriſtus *Ioan. 20.* Apoſtolis *indefinitè* dixerat, *Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis &c.* In quo autem conſiſtit peccati ratio, niſi in *Moralitate* deficiente à Regni Cælorum, ſeu finis ſupernaturalis ordine? At Chriſtus non minùs *indefinitè* dixit: *Si peccaverit in te frater tuus* (non proficiente fraternâ correctione) *denuncies eum Eccleſiæ, quam ſi non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus & publicanus.* Qui per Chriſtum conſtitutus procedendi modus

ex pag. 128. n. 41.

dus reſpicit alterum à Chriſto inſtitutum Eccleſiæ tribunal, pertinens ad *Forum externum*, cui proinde ſubeſt omne fratris Chriſtiani peccatum, ſi tamen reſpectu ejus fori valeat probari. In hoc igitur Foro Eccleſiæ *externo*, quis in terris ſupremam habet authoritatem, niſi Petri ſucceſſor, cui omnes Chriſti oves ſunt concreditæ, unà cum Clavibus Regni cælorum & Triumphantis & Militantis? Quænam verò eſt materia hujus Fori, niſi quam Chriſtus definivit hiſce verbis ad Petrum prolatis: *Quodcumque ſolveris, aut ligaveris ſuper terram, erit ſolutum, ſeu ligatum in cælis*? Hoc verò *Quodcumque*, utpote univerſalitatis vocabulum, num arctiùs exponi debet, quàm illæ *indefinitæ* voces: *Quorum remiſeritis peccata*, &, *ſi peccaverit in te frater tuus?* Si ergo ex vi harum *indefinitè* poſitarum vocum, Foro Eccleſiæ tum ſecreto pœnitentiali, tum publico judiciario ſubſit omnis *Moralitas* à Regni cælorum ordine, ſeu Fine ſupernaturali devians, quid ni ſub iſto univerſalitatis vocabulo *Quodcumq; ſolveris*, dicendum ſit, denotari omne *Morale*, quà habens ordinem ad Regnum Cælorum ſeu Militans, ſeu Triumphans? Quòd ſi ergo illa Petro, ejuſque ſucceſſori conceſſa *Fori Externi* poteſtas extendi debeat ſuper *Quocunque*, atque adeò ſuper Regiminis quoq; politici exercitio, & applicatione *ſubjectiva*, quà *Moralitatis in Regnum Cælorum ordinabilis* formalitatem ſuperinduente, quomodò fas eſt, dicere, talem in Regibus *Moralitatem* pro *ex pag. 129. uſque ad n. 42.*

Foro

Foro Conſcientiæ, non verò in ordine ad *Externum judiciarium Eccleſiæ Forum*, eſſe ſubjectam Apoſtolicæ authoritati, protenſæ ſuper *Quocunque*, univerſalitatem deſignante, cùm tamen reſpectu *Fori interni* ſubjectio peccatorum, non niſi ſub voculâ *indefinitâ* deſignetur? Quia proinde ſub illo *Quocunque*, ſuper omnem Chriſti ovem, & omnimodam in *Externo Foro* probabilem, *Moralitatis in Regnum Cælorum ordinabilis formalitatem* protenſo, continetur & Rex Chriſtianus, & cuncta ejuſdem quoad Regiæ poteſtatis exercitium, & applicabilitatem *ſubjectivam Moralitas*, quomodò hæc non univerſaliter dicenda eſt, ſubeſſe Summi Pontificis authoritati, ſeu poteſtati ſolvendi? Ubi verò Regiæ poteſtatis Ius, quà huic perſonæ ſub *Morali ad Regnum Cælorum ordinandâ applicabilitate* inexiſtens, continget, per illam Apoſtolicam authoritatem ex cauſis *Moralibus* Regnum Cælorum tam Militans, quàm Triumphans reſpicientibus, Regisque depoſitionem efflagitantibus ſolvi, quomodò intelligi poteſt, non eſſe tunc facta *effectiva* Regis exauthoratio? In aperto igitur eſt, ex præadductis fidei principijs demonſtrari Summi Pontificis poteſtatem erga Reges Chriſtianos, à Regni Cælorum, & Militantis & Triumphantis ordine perverſè ac pertinaciter, cum publicâ etiam Eccleſiæ pernicie, deficientes exauthorandos.

CAPUT VI.

Quantum momenti ſit in argumentis, ad Pontificiam ſupra Reges poteſtatem probandam deſumptis ad exemplis, ſeu factis Summorum Pontificum, ſeu Oecumenicorum Conciliorum?

§. I.

In quo expenduntur argumenta, petita ex Theodoſij Imperatoris excommunicatione, Gregorij Magni uno, alteróve privilegio inferiùs *referendo; nec non Gregorij II. excommmunicatione adversùs Leonem Iſaurum, ac depoſitione Childerici Galliarum Regis.*

ARGUMENTUM I.

Ex Theodoſij & Leonis Iſaurici excommunicationibus, ac præinſinuato Gregorij Magni privilegio.

INprimis notum eſt, referente etiam Theodorito *lib. 5. hiſt. cap. 18.* Theodoſium Imperatorem propter cædem Theſſalonicæ factam, à ſancto Ambroſio Mediolanenſi Epiſcopo prohibitum fuiſſe ingreſſu Eccleſiæ, at eâ poſtmodùm conditione reſtitutum, ut legem ferret, ne deinceps ſententiæ de cæde, aut Bonorum proſcriptione ante triginta dierum ſpatium executioni mandarentur. Unde Bellarminus probare nititur, poſſe Principes Ec- 1.

cleſiaſticos non ſolùm in foro *interno* conſcientiæ, ſed etiam in foro *externo* Eccleſiaſtico diſponere de temporalibus, in ordine ad ſpiritualia: quemadmodùm feciſſe noſcitur Ambroſius, tum cædis ab Imperatore factæ cauſam, tanquam ad ſuum tribunal pertinentem judicando, tum Imperatori mandando, ut legem de Civilibus ferret.

2. Deinde in privilegijs Abbati Monaſterij Semmerdardenſis à S. Gregorio Magno impertitis, ſubijciuntur hæc verba, Pontificiæ erga Reges poteſtatis manifeſtum argumentum præſeferentia: *Si quis Regum, Antiſtitum, Iudicum, & quarumcunque ſæcularium perſonarum, hujus Apoſtolicæ authoritatis, & noſtræ præceptionis decreta violaverit, cujuſcunque dignitatis ſit, honore ſuo privetur.* Similis forma habetur in privilegio Xenodochij Auguſtodunenſis.

3. Inducitur porrò ad intentum noſtrum Gregorij II. exemplum, qui Leoni Iſauro à ſe excommunicato prohibuit vectigalia ſolvi ab Italis, & proinde eâ parte Imperij mulctavit, imò, &c, ſi nonnullis credere velimus, univerſo ipſum Imperio dejecit.

Exceptio Ellieſij.

4. EXcipit hic Author 1. Ubi temporalis res cum manifeſto peccato eſt conjuncta, tunc illam ratione peccati eſſe Notionis Eccleſiaſticæ, non ut *abſolutè* de ea diſponat Eccleſia, ſed ut moneat, hanc, vel illam actionem Dei

lege

lege non licere. De temporalibus igitur agi poſſe in foro Eccleſiæ, ſed ſpiritualiter, & in ordine ad ſpiritualia, quatenus adjunctam habent bonitatem, vel malitiam *moralem.* Ex hoc prætereà (ſi tamen Theodoritus in ea relatione non ſit deceptus) quòd S. Ambroſius mandârit Imperatori, ut præinſinuatam ferret legem, unicè probari, Epiſcopo & Presbytero eſſe poteſtatem, leges indicendi etiam Regibus ſub pœnâ retentionis peccatorum, ut, quæ ad iſthæc ſananda duxerint eſſe neceſſaria, remedia adhibeant.

5. *Secundò.* Adversùs præinſinuata Gregorij Magni privilegia, ſeu potiùs contra ijſdem inſertam, Regibus præjudicioſam clauſulam excipit Ellieſius, privilegium ejuſmodi eſſe ſubreptitium, & ab aliquo recentiore, Gregorio affictum; velut invictiſſimè à Launoio demonſtratum ſit. Idem dicendum eſſe de privilegio Xenodochij Auguſtodunenſis, utpote quod tam variè habeatur, ut hinc intelligatur, eſſe ſuppoſitum, vel interpolatum. Et verò, ſi clauſulæ illæ veris ac genuinis Gregorij Magni privilegijs continerentur, non alium habitura eſſe ſenſum, quàm imprecatorium; uti Summis Pontificibus in more eſt, tales Divinæ etiam indignationis imprecationes ſuis decretis, ſeu privilegijs à ſe conceſſis erga earundem temeratores, in fine ſubjungere.

6. *Tertiò.* Idem Ellieſius contra Leonis Iſauri à Gregorio II. latam excommunicatio-

nem excipit, quòd recentiores Scriptores Græci in odium Romani Pontificis eam confinxerint: tum quia in epiſtolis Gregorij nullum in Leonem hujus judicij occurrit veſtigium. Tum quia Carolus Magnus *in epiſtola ad Conſtantinum & Irenem*, diſſidij inter Gregorios II. & III. ac Leonem faciens mentionem, non meminit, niſi admonitionis, ac precum, quas illi Pontifices interpoſuiſſent, ſed fruſtra, ad Imperatorem illum à ſuis contra imagines conatibus avertendum. Tum quia Paulus Diaconus *lib. 6. de geſtis Longobardorum cap. 49.* refert, Gregorium II. impediviſſe, ne Itali alium ſibi Imperatorem, illo rejecto, crearent, claro adeò argumento, eum Pontificem Iſauro haud voluiſſe, vectigalia non ſolvi, parteque Imperij ſic mulctâſſe. Tum quia Anaſtaſius Bibliothecarius *ad annum 658.* fusè narrans, quæ in diſſidio Gregorij II. & Leonis Iſauri ſunt geſta, nihil habet de excommunicatione Imperatoriâ, vectigaliumque, juſſu Pontificis factâ ſubtractione. Tum quia Gregorius III. poſteà Leonem Imperatorem agnovit, humaniſſimis ad eum datis litteris: neque Damaſcenus *orat. de imag.* rerum à Leone adversùs imagines geſtarum mentionem faciens, refert, eum aut Regno privatum fuiſſe, aut excommunicatum à Pontifice.

7. Quantumvis ergo Theophanes, Cedrenus, Zeno, Nicephorus, & cum iſtis recentiores Hiſtoriographi Latini ſcribant, Leonem Iſaurum

à Gre-

ì Gregorio II. fuiſſe excommunicatum, & exactione tributorum Italiæ privatum, ipſimet tamen Gregorio, Paulo Diacono, Anaſtaſio, & aliis Scriptoribus, ceu antiquioribus, & fide dignioribus, majorem eſſe fidem habendam. Procul igitur abeſſe, ut Gregorius II. quidquam tentârit in jura, aut vectigalia Iſauri, ſed & ſi quid tentâſſet, ejus factum non eſſe trahendum in exemplum, cùm ſit contra Evangelij legem, quæ jubet: *Quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ Dei ſunt, Deo reddenda eſſe.*

Refutatio iſtarum exceptionum.

PRimò. Pro accepto recipio, quod Ellieſius circa Theodoſij Imperatoris ab Eccleſiæ ingreſſu interdictum profert: nempe de temporalibus poſſe quidem agi in foro Eccleſiæ, ſed ſpiritualiter, & in ordine ad ſpiritualia, quatenus adjunctam habent bonitatem, vel malitiam *moralem*. Numquid verò poteſtas Regiâ, non in ſeipſa *formaliter*, ſed *ſubjectivè* ſumpta, quatenus hujus Regis, authoritate ſuâ in Eccleſiæ manifeſtam perniciem, ac ſacræ Religionis, fideique Orthodoxæ everſionem abutentis, perſonæ individuæ inexiſtit, ſicque ad actus publicos, *moralitate* in regnũ cælorum ordinabili, vel extra ordinem iſtum exorbitante, inevitabiliter affectos progreditur, ſub tali publico præeminentiæ Regalis abuſu tam execrando, jam eſt conjuncta cum malitia *morali*? Quandoquidem proinde, ipſo Ellieſio fatente, 8.

Eccleſiæ ſanctæ foro ſubdantur etiam temporalia, quatenus ordinem præſeferunt ad ſpiritualia, adjunctamque habent malitiam *moralem*, publicæ præſertim Religioni infenſam, numquid, ubi excellentiæ Regiæ jura temporalia, non equidem *ex ſe formaliter*, ſed ex ſubjecti, cui inexiſtunt, nequitiâ, per inſuperabilem hujus pertinaciam, ſunt immobilis radix tam enormium ſcelerum, publicorumque Orthodoxæ Religionis damnorum, procedere licebit Eccleſiæ, ad mali ejuſmodi radicem è ſubjecto illo tollendam, mediante Clavium Apoſtolicarum ſolutione, prævalere potente *ad quodcunque in terris morale*, ſive uti Ellieſius loquitur, malitiâ *morali* infectum, *authoritativè* ſolvendum?

9. Quo adeò principio per ipſummet Adverſarium noſtrum ratificato, haud difficulter pro *ſecundo*, refutatur prætacti Ellieſij *ſecunda* exceptio, prætendentis, clauſulas in præadductis Gregorij Magni privilegijs inſertas, eſſe ſolùm imprecatorias, non verò *authoritativè* decretorias exauthorationis Regum, ſi contra ea privilegia protervè agerent. Numquid enim ipſa ratio evincit, ut in ejuſmodi clauſulis prudenter diſcernamus id, quod à ſolius Dei imperio, ac providentiâ, poteſtateque dependet, & id, quod in ipſo etiam Summo Pontifice, talem clauſulam ponente, reſpicit authoritatem interminationis à ſe factæ, ipſo etiam Jure exequendæ poteſtate præpollentẽ. Quandoqui-

doquidem igitur maledictionis æternæ effectus non ſint in poteſtate Pontificis, ſed Dei ſolius, erga hos nequit niſi comminatoriam, ſeu comminatoriè imprecatoriam clauſulam, Papa ſuis Reſcriptis, ſeu Decretis inferre. Secùs verò eſt de effectibus, ſuper quibus protenditur Oecumenica Eccleſiæ ſanctæ Clavium authoritas, intrà cujus ſphæram ex diſerto Chriſti verbo, continetur *quodcunque Morale*, ſicque adeò temporale etiam quà, *morali*, uti Ellieſius ait, ſeu bonitate, ſeu malitiâ affectum: in quo genere planum eſt, comprehendi Regiam quoque poteſtatem, non *in ſe formaliter* ſpectatam, ſed quatenus in hoc ſubjecto repoſita, eſt radix multimodæ malitiæ, ac perverſitatis, in publicam etiam Eccleſiæ perniciem redundantis. In quantum igitur aliqua Pontificia conſtitutio adversùs hujus temeratores decernit Regalis dignitatis ab hoc ſubjecto abdicationem, minimè dicenda eſt talis comminatio eſſe merè imprecatoria, ſed cum *reali* effectu importat, Regiæ præeminentiæ in tali ſubjecto privationem, vel ipſo jure, & facto, vel mediante deciſoriâ criminis ſententiâ, incurrendam.

Conatur equidem Ellieſius præadductum Monaſterij Semmerdardenſis privilegium à Gregorio I. amoliri, ex levibus tamen ſeu conjecturis, ac indicijs, vel argumentis ab authoritate *negativâ* dun-taxat efformatis, uti legenti patebit. Idemque facere nititur ad- 10.

verſùs privilegium Xenodochij Auguſtodunenſis. Adversùs cujuſmodi Ellieſianum conatum, ſufficiat obſervare, tum quòd de iſto privilegio conſtet *ex lib. 2. Gregorij Magni epiſtolâ 10.* Tum quòd par clauſula contineatur in duabus alijs ejuſdem Summi Pontificis epiſtolis, quas vindicat Author *tract. de libert. Eccleſiæ Gallicanæ lib. 4. cap. 6.* prævalidè *ibidem* confutans Ioannem Launoium, tres illas epiſtolas ſuppoſitas, aut ſaltem interpolatas oſtendere conatum, tametſi ab undecim ferè ſæculis nemo eas in dubium revocârit, nec ſolùm à Gregorio VII. allegata fuerit *prima* earum, ſed omnes à pluribus, etiam Gallicanorum monimentorum collectoribus exſcriptæ ſint; velut eo loco *per totum cap.* oſtendere pergit *præcitatus* Author, quò Lectorem, ſi fortaſſis ſcrupulo pulſaretur, remittere volui.

ex pag. 99. n. 1.

II. Quare ad Ellieſij præadductum principium regrediendo, quo dixerat: *Poſſe in foro Eccleſiaſtico ſpiritualiter agi de temporalibus, quatenus iſta nimirum adjunctam habent* moralem *malitiam;* comperio effatum hoc minimè diſſonare à prædicti Gregorij Magni ſententiâ *in Pſal. Pœnit. 4.* aſſeverantis: *Nullam ſinere rationem, ut inter Reges habeatur, qui deſtruit potiùs, quàm regat imperium.* Quomodò enim fieri poſſet, ut Gregorius in hoc ſuo judicio intentus eſſet ad aliam, quàm ad *moralitatis*, à debito regiminis moderamine in tyrannidem perverſæ, rationem, ſub quâ per ſanctæ Eccleſiæ Claves, merito

ritò pronunciari poſſet indignus Regiæ poteſtatis ſublimitate, qui tot ſceleribus in Imperij ſimul, ac Eccleſiæ perniciem redundantibus, obnoxius, per *moralem* malitiam ſuam in fori *Eccleſiaſtici* incideret judicium?

Hinc *tertiò* regreſſionem faciendo ad Elliesij exceptiones, quas Gregorij II. adversùs Leonem Iſaurum latæ excommunicationi, unà & vectigalium in Italia ſpoliationi oppoſuit: unicè repono, quòd ipſiſſimæ hæ oppoſitiones ac exceptiones jam antehàc *à præcitato* Authore *tract. de lib. Eccleſ. Gallic. lib. 4. cap. 12.* fuerint eliſæ, tum quòd teſtibus aliàs à me allatis, eas contra Iſaurũ cenſuras tam clarè affirmantibus, opponendi fuiſſent alij teſtes æquè clarè negantes, aut certè rationes validiſſimæ: dum tamen Elliesius non niſi teſtium de eadem re tacentium, vel ad ſummum alia, non tamen contraria, loquentium authoritate, vel conjecturis ad dimittendam communem hominum ſententiam, parum potentibus, cauſam ſuam tuetur: uti *præallegatus* Author, rem hanc *ubi ſupra* exactiùs diſcutiendo, pluribus id oſtendit, *ibi n. 9.* in hæc differens verba: Etiamſi Launoius (ſeu Elliesius modò) teſtes adduceret expreſsè negantes, quas alij aſſerunt, Gregorij II. adversùs Iſaurum cenſuras, non obtineret, quod intenderet. Uti enim ex Iuriſperitorum doctrinà, jura cum juribus, ſic teſtimonia cum teſtimonis concilianda ſunt, dum inter ſe pugnare videntur, nec inſolubilis eſt 12. *ex pag. 26. n. 11.*

contra-

contradictio. In hoc autem caſu facillima eſſet concordia: certum enim eſt, Gregorium II. omni pacificâ ratione Imperatorem illum ad ſanam rationem revocare conatum fuiſſe: unde de illo tempore intelligendi eſſent Scriptores, qui negarent, Summum illum Pontificem Imperatori tributa negâſſe: qui autem affirmant prohibitam illam ſolutionem, interpretandi ſunt de ultimo tempore, quando ſcilicet conſtitit, nullam ſpem eſſe, Imperatoris convertendi, prout haud obſcurè id inſinuavit Theophanes *in Chronologia* poſt Gregorij II. monita in Iſauro haudquaquàm proficientia, ſubjungens; tunc Pontificem *Italiæ tandem ac Romæ, tributa ad ipſum deferenda prohibuiſſe.*

13. Et hinc tam parum prodeſt Ellieſij intentioni, quod Paulus Diaconus refert, *impedivisse ſcilicet Gregorium II. ne Itali, rejecto Leone, alium ſibi crearent Imperatorem*, ut iſtud noſtro potiùs deſerviat intento, quatenus hinc redditur conſpicuum, non in Italis, ſed in Summo Pontifice fuiſſe poteſtatem, illum Imperatorem privandi, imperio vel ex toto, uti poſteà docebitur factum à Zacharia Papa, vel ex parte, quoad vectigalium privationem; prout fecerat Gregorius II. cui proinde Ellieſius (in eo duplicato Gregorij, Italos ab Imperatore alio creando coercentis, ſed tamen per ſeipſum vectigalium ſpoliationem erga Iſaurum decernentis, actu contrarietatem fruſtra etiam confingens) per ſummam calumniam imponit,

ac ſi

ac ſi ex hoc reus eſſet violatæ ſanctæ Evangelicæ legis, quâ Chriſtus juſſit: *Cæſari, quæ Cæſaris, & quæ Dei ſunt, Deo reddenda eſſe.* Numquid enim authoritativam, *quodcunque* in terris ſolvendi poteſtatem Petro, ejuſque ſucceſſori commiſſam exercendo, Chriſti Vicarius reddit Deo, quæ Dei ſunt, cui Divino Religionis debito cedere, oportet, quodcunque terreſtre jus, quantumvis Regium? At ipſemet *ſupra* faſſus eſt, illam Eccleſiæ Clavium propriam ſolvendi poteſtatem, extendi etiam ad temporalia, quà *moralitate*, extra debitum Dei cultum religioſum, exorbitante afficiuntur. Hoc autem, ſub ipſo Imperatorij juris adversùs ſacras imagines enormiſſimo abuſu, in Leone multis ſalutaribus Gregorij II. hortamentis ad meliorem frugem reduci nolente, eatenus noſcitur factum, ut propterea fuerit adversùs ipſum lata excommunicationis cenſura, cum ſolutione Imperatorij quoque erga vectigalia Italica juris. Quæ proinde vectigalium ejuſmodi *privativa*, per Chriſti Vicariam poteſtatem indicta ſolutio, tantæ fuerat efficaciæ, ut jus ejuſmodi non ampliùs eſſet Cæſaris, ſed per hujus authoritativam abdicationem fuerit Deo redditum, quod Dei erat, ſive quod Divini honoris jus & ratio exigebat.

ARGVMENTVM II.

Deſumptum ex Childerici Galliarum Regis depoſitione.

14. DE Zacharia Summo Pontifice inſignium Authorum eſt relatio, quòd rogatus à Primoribus Francorum, Regem Childericum depoſuerit, & in ejus locum Pipinum Caroli Magni patrem, Regem creari juſſerit. Cujus cauſa fuiſſe dicitur, quòd propter Childerici ſocordiam, & Religioni, & Regno in Gallia extrema ruina imminere videretur.

Exceptio Ellieſij.

15. EXcipit *primò* Ellieſius *cit. diſſert. 7. cap. 3. §. 3. à pag. 513.* liquêre omniū Scriptorum teſtimonio, Merovingios, quorum ultimus fuit Childericus, amiſiſſe omnē authoritatem, ac nominetenus tantùm Reges fuiſſe. Ad quod probandum is Pariſienſis Doctor inducit Eginhardum *in vita Caroli Magni.* Aimonium *lib. 4. cap. 66.* Abbatem Urſpergenſem *in Chronico ad annum 753.* Reginonem *lib. 2. Chronicorum.* Othonem Friſingenſem *lib. 5. Chronici cap. 21.* Abbatem Tudenſem *ad annum 754.*

16. *Secundò.* Scriptores fermè omnes uno conſenſu aſſerere, Zachariam tantùm conſultum eſſe à Gallis, uter, Childericus ſcilicet, vel Pipinus, habendus eſſet pro Rege, atque Ponti-

ficem

ficem illum conſulentis potiùs, quàm jubentis, aut definientis in morem reſpondiſſe, inductis ad hoc probandum Eginhardo *in Annalibus ad annum 749.* Aimonio *lib. 4. de geſtis Francorum cap. 61.* Blondo Flavio *lib. 10. Decadis 1.* & pluribus alijs, ab eodem Ellieſio relatis, ex quibus prætendit, conſtare, Legatos à Gallis Romam fuiſſe miſſos, non ut à Pontifice peterent, authoritate illius regnum Childerico abrogari, & Pipino tradi, ſeque à ſacramento fidei abſolvi, quod procul dubio petijſſent, ſi tunc hujuſmodi poteſtatem habere Pontificem, fuiſſet perſuaſum.

Tertiò. Neque Childericum è ſolio dejectum, neque Pipinum in ejus loco fuiſſe electum à Pontifice Zacharia, ſed ab univerſis Francis in Comitijs totius Regni; veluti conſtet ex Eginhardo *in Annalibus ad annum 750.* Blondo Flavio *lib. 10. Decadis*, Reginone *lib. 2. Chronic.* Annalib. Francorum *ad annum 750.* pluribuſque alijs ab Ellieſio inductis hiſtoriographis. 17.

Hinc *quartò* poſt tantam teſtium nubem, non poſſe in dubium revocari, quin Childericus non à Pontifice Romano, ſed tantùm ex ejus conſilio, fuerit à Francis univerſis in Conventu publico depoſitus, & ab ijſdem, ſecundùm antiquum Galliæ morem proclamatus, & in ſolio collocatus Pipinus, ſicque adeò, dum quidam dicunt, Zachariam depoſuiſſe Chidericum, hoc, advertente Ioanne de Pariſijs 18.

riſijs cum Gloſſâ ordinariâ, exponendum eſſe, quòd Pontifex Statibus Franciæ, Childericum deponentibus, conſenſerit.

Reſponſio, ac retorſio harum Exceptionum refutatoria.

19. DUm, mi Ellieſi, *in prima exceptione* contendis, Merovingios, atque horum poſtremum Childericum, amiſiſſe Regiam authoritatem, ac nominetenus tantùm Reges fuiſſe, num per hoc intendis, Childericum aliâ, quàm publicæ authoritatis, viâ fuiſſe ſolio regni ſpoliatum? At ipſemet hîc fateris, jus hæreditarium ad Regnum ſuperfuiſſe Childerico? Quomodò igitur hoc jure ſuo privari juſtè potuiſſet, niſi per publicam authoritatem ipſius etiam Summi Pontificis? uti Eginhardus *in vita Caroli Magni*, à te (regiminis Regalis actum & jus, in verbis tuis prioribus confundere viſo) perperam allegatus, apertiſſimè ſcribit: *Gens Merovingiorum, de qua Franci Reges ſibi creare ſoliti erant, uſque ad Childericum Regem, qui juſſu Stephani Pontificis Romani depoſitus, ac detonſus, atque in Monaſterium detruſus eſt, duràſſe putatur. Pipinus autem per authoritatem Romani Pontificis ex præfecto palatij Rex conſtitutus.* Cui adſtipulantur Annales Francici *ad annum* 749. & 750. ubi dicitur: *Hoc anno, ſecundùm Romani Pontificis ſanctionem, Francorum Regem appellatum, & unctum eſſe Pipinum, Childerico in Monaſterium miſſo.*

Ex Gallis equidem recentioribus, inter loca *vitæ Caroli Magni*, & præinſinuata loca *Annalium Francicorum* contradictionem, uti putat, ferè inſuperabilem opponit adverſarius, quòd *in vita Caroli Magni* deſtitutio Childerici, & inſtitutio Pipini tribuatur Stephano Papæ, *in Annalibus* verò Zachariæ. Sed imaginaria hæc contradictio ex ſe ipsâ evaneſcit, dum ex libelli *de Majoribus Domûs Regiæ* non mutilè, ſed integrè prolatis verbis liquet, rem à Zacharia ſub finem Pontificatûs ſui inchoatam, à Stephano ejuſdē ſucceſſore perfectam, aut confirmatam fuiſſe. 20. *ex pag. 86. n. 2.*

Ex præadductis porrò Eginhardi integerrimi Authoris, nec non Annalium Francicorū verbis, pro *ſecundo*, manifeſtè conſtat, non de conſilio duntaxat Romani Pontificis, ſed hujus juſſu, ſive per hujus authoritatem, fuiſſe Childericum dejectum, Pipinum verò evectum ad Regale ſolium. Quemadmodùm id Annales præfati *ad annum 749.* emphaticè deſcribunt, aſſerendo equidem, *Burchardum VVirziburgenſem Epiſcopum, & Idradum Presbyterum Capellanum miſſos eſſe ad Zachariam Papam, ut ipſum conſulerent de cauſa Regum*: attamen mox ſubjicit. *Per hos Legatos prædictum Pontificem mandâſſe, quòd melius eſſet, illum vocari Regem, apud quem ſumma poteſtatis conſiſteret, datâque authoritate, juſſiſſe, Pipinum Regem conſtitui.* Quem loquendi modum tenent inſuper Regino, Otho Friſingenſis, Abbas Urſpergenſis locis ab ipſo et Ellieſio allatis, uti etiam Sigebertus *in* 21.

Chro-

Chronico; Paulus Æmilius poſt Otthonem Friſingenſem, dicens inſuper, populum à juramento fidelitatis à Pontifice abſolutum fuiſſe.

22. Quæ tamen univerſa elidere nititur Elliesſius: *Cùm ijdem*, inquiens, *Scriptores reſponſionem Pontificis, Gallorumque petitionem ita referant, ut pateat, conſilium ſolummodò à Gallis quæſitum, & à Pontifice datum eſſe*: reddi hinc conſequens, quòd, cùm dicunt: *Pipinum juſſu & authoritate Pontificis factum eſſe Regem*, nihil aliud ſibi velint: *quàm eum Gallis fuiſſe authorem, ut id fieret: ſiquidem & conſilium veniat perſæpe nomine imperij, & quod ex alicujus conſilio eſt factum, dicatur ex ejus authoritate factum.* Sed quis videat, eam expoſitionem violentam, & perquàm tortam eſſe? Quis ex illis luculentiſſimis verbis Authorum non inferat, Summum Pontificem illi conſilio à ſe poſtulato adjunxiſſe authoritatem? Quid enim aliud ſonant ea verba, quibus dicitur: *Iuſſu Stephani Romani Pontificis, depoſitus fuiſſe Childericus, datâque authoritate ſuâ juſſiſſe, Pipinum Regem conſtitui, ac ſecundùm Romani Pontificis ſanctionem Pipinum Regem Francorum eſſe appellatum?* Quandoquidem proinde luculentiſſimum teſtimonium Eginhardi ſolum etiam ſufficeret, quia eo tempore vixit, & quia rem narratam ignorare non potuit, eâque ſinceritate ſcripſit, ut fides ei negari non debeat, idipſum nihilominùs confirmant Aimonius *in lib. 4. de geſtis Francor. cap. 61.* Regino Prumienſis Abbas *in lib. 2. Chronic.* Maria-

ex cit. pag. 86. n. 5.

nus

nus Scotus *in lib. 3. Chronic.* Otto Friſingenſis *in lib. 5. hiſt. cap. 21.* Abbas Urſpergenſis *in Chronico.* Sigebertus *in Chronico ad annum 750.* Paulus Æmilius *in lib. hiſtor. Franc.* Fredegarius Scholaſticus *in fine Chronici.* Guillelmus Nangius *in Chronographia manuſcripta.* Robertus Gagvinus *in lib. 3. hiſt. Franc.* Carolus Sigonius *in lib. 3. de Regno Italico* Quâ proinde ratione tot teſtimonijs, ex parte adverſa, aliorũ quorundam Scriptorum, vel etiam unius Anaſtaſij, uti apud Launoium videre licet, ſilentium anteponitur? *ex pag. 87. n. 6. & 8.*

24\. Ea igitur Ellieſij miſerrima profectò cavillatio, quâ verba illa, *Mandatum, juſſio, authoritas, ſanctio*, & ſimilia, quibus Scriptores utuntur, cùm de Summi Pontificis ea in re partibus loquuntur, denotare tantùm *conſilium,* interpretatur, ex ipſorum locorum imperturbato mentis oculo, ac ſinè præpoſtero affectu lectorum, contextu diſſolvitur. Et verò, cùm ipſimet etiam Adverſarij negare minimè auſint, de conſilio, imò & conſenſu Pontificis depoſitum eſſe Childericum, ac ſubrogatum Regem Pipinũ, num fas eſt dicere, conſilium iſtud, ſeu conſenſum non fuiſſe authoritativum, nixũ ſcilicet Chriſti vicariâ authoritate, de qua ſæpiùs diſſeruimus, ac ulterior redibit ſermo? Niſi enim Proceres, & Status Francici eâ in re ad iſtam Chriſti vices in terris agentem authoritatem, in Romano Pontifice reſpexiſſent, ut quid ad eum, recurſum propterea haberent, dum, ubi ad Reipublicæ ſuæ duntaxat Bonum

eſſent intenti, ex ſe ipſis longè fuiſſent aptiores, ad conſilium publico Regni ſui Bono coaptatum, communibus ſuffragijs capiendum?

25. Hinc pro *tertio*, intentioni noſtræ necquidquam refragatur illa Ellieſij exceptio, quâ prætendit, *Childericum è ſolio dejectum, ac Pipinum ejus loco ab univerſis Francis in Comitijs totius Regni ſubrogatum fuiſſe.* Inprimis enim, quomodò iſtud cohærere poſſet cum prætenſo illo principio, quo Regia poteſtas aſſeritur eſſe *immediatè* à Deo, niſi ab hac diſtingui aſſereretur Regalis dignitatis collatio, in tantum, ut illa ſit quidem juris *Divini*, hæc verò ſubjaceat humanis quoque diſpoſitionibus & ordinationibus? Si porrò Regiæ præeminentiæ ad certum individuum ſuppoſitum applicatoria, ab hominum diſpoſitione dependens ordinatio, ſpectetur ex fine politici duntaxat regiminis, ad quid Comitia Francica expectâſſent ſeu conſilium, ſeu juſſionem Romani Pontificis, niſi ex parte hujus eſſet authoritas protendi potens ſuper ipſiſſimum illum Regiæ ſeu depoſitionis, ſeu evectionis actum politicum, non equidem quà politicum, ſed quà ſuperveſtitum *moralitate* in regnum cælorum ordinabili, ut ſic ipſo etiam Ellieſio fatente, ſubordinationem habente erga Apoſtolicam Romani Pontificis authoritatem.

26. In Statibus equidem politicis Regni Francici, ipſemet Ellieſius reponit, vigere morem deponendi Regem ineptum, atque idoneum

huic

huic ſubrogandi poteſtatem, ex quo autem rationis fundamento iſtud ſubſiſtere valet, niſi per rationem publici Boni, exigentis Regem aptum politico regimini adminiſtrando? Num verò iſta publici Boni in regimine etiam politico curandi obligatio, & ſolicitudo in Statibus Regni Francici ſtare poterat abſque *moralitate* in Regnum cælorum vel ordinabili, vel deordinabili ſecundùm ipſum etiam Ellieſium, ſubjectâ fori quoque *externi* poteſtati Eccleſiaſticæ? Numquid ergo ex hoc reſpectu, tum multò magis eâ ex ratione, quòd Eccleſiæ quoque ſanctæ neceſſitas exigere videretur Regem Franciæ, qui ſacræ etiam Religionis curam gereret, Papa ſeu juſſionem, ſeu ſanctionem, ſeu mandatum, ſeu conſilium illa de re facturus, intentus eſſe debuit in ſuam Apoſtolicam, de quocunque *morali* ſuper terram ſolvendo authoritatem? Ex qua proinde eſt meritò dicenda, facta fuiſſe Regiæ, quâ *moralitate* ejuſmodi veſtitæ ſublimitatis ſolutio, ejuſdem intrà hoc ſuppoſitum peremptoria, ac translativa in Pipinum.

§. II.

Quantum momenti ſit in argumentis deſumi ſolitis ex Imperij Occidentalis à Græcis ad Francos, indeq; ad Germanos translatione; nec non ſeptem Electorum inſtitutione factâ per authoritatem Pontificiam?

ARGUMENTUM I.

Ex translatione Imperij à Græcis ad Gallos.

27. HOc argumentum ita proponitur à Bellarmino. *Septimum* Pontificiæ ſupra Reges etiam exauthorandos, poteſtatis eſt exemplum Leonis III. *qui Imperium tranſtulit à Græcis ad Germanos, propterea, quòd Græci nullum auxilium laboranti Eccleſiæ Occidentali afferre poſſent. Imò, quòd Imperatores Græci in hæreſin prolapſi, eandem etiam pertinaciter tuendo, infeſti eſſent ſanctæ Eccleſiæ hoſtes.* Cujus tranſlationis æquitatem & juſtitiam, ait Ellieſius, ſolere inſuper probari ex omnium Occidentis Regum, qui Carolum Magnum pro vero, & legitimo Imperatore agnoverunt, judicio.

Exceptio Ellieſij.

28. EXcipit hic Author. Quanta ſit hujus exempli ad propoſitum negotium inutilitas, atque futilitas, ſtatim dignoſci, cùm Pontifex Romanus nihil omninò juris, aut terrarum Carolo dederit, aut Imperatori Græco abſtulerit: ſed merum nomen Imperatoris, idque non ſolùs ipſe contulerit, ſed ſimul cum populo Romano, cujus nomine, velut præcipuum ejus membrum, egit. Nam *primò* diu anteà, quam Carolus Imperator nominaretur,

retur, Græcus à dominio Provinciarum Occidentis exciderat, & Carolus jure ſucceſſionis, aut armorum, dominus erat Galliæ, Germaniæ, Pannoniæ, partis Hiſpaniæ, & maximæ partis Italiæ, ac præſertim Urbis Romæ, quæ ſedes erat Imperij. Itaque nomine Imperatoris adepto, ditiorem non eſſe factum Carolum, nec quidquam Græco Imperatori ablatum eſſe: ac proinde, etiamſi Leo ſolus Imperatorium nomen dediſſet Carolo, non inde ſequi, Romanum Pontificem aliquid in temporalia juris habuiſſe. Quantumvis proinde electio iſta, ſeu potiùs tituli Imperatorij collatio, à nonnullis Scriptoribus Leoni, ut Civitatis Romanæ Principi tribuatur, ab alijs tamen referri acceptam ex beneficio Procerum, & populi; Annalibus Francorum *ad annum 801.* conteſtantibus: *Leonem Papam capiti Caroli impoſuiſſe coronam, & à cuncto Romano populo acclamatum eſſe, Carolo Auguſto, à Domino Coronato, & pacifico Imperatori vita & victoria.* Iiſdem verbis id narrari à Monacho Engoliſmenſi *in vita Caroli Magni.* Aimonio *lib. 5. cap. 31.* Adone *in Chronico ætate 6.* Gofrido Viterbienſi *in Chronico*, & Otone Friſingenſi.

Nec juvare, ſi cum Bellarmino opponatur: *In prææallegatis Francorum Annalibus in eo negotio non aliam fieri mentionem Romani populi, niſi acclamantis, & quidem non ante, ſed poſt coronationem, à Pontifice Leone III. peractam.* Nam contra hoc replicat Elliesius prætactus, notum eſ- 29.

ſe, quòd olim Imperatores Romani per hujuſmodi acclamationes à militibus & populo electi fuerint, cùm priùs à privatis fuiſſent propoſiti, & tamen eorum electio non ei, qui propoſuerat, ſed univerſis militibus, & populo fuiſſet attributa; imò acclamationes iſtas arguere non modò præſentem, ſed etiam præcedentem populi conſenſum.

30. *Secundò.* Pontificem coronam Imperatoriam imponendo Carolo, egiſſe vices omnium Romanorum, velut præcipuum Civitatis membrum, unde multos hiſtoricos ne Leonem quidem nominare, ſed dicere, à Romanis tantùm fuiſſe nominatum Carolum Imperatorem: ita facere Marianum Scotum *lib. 3.* Lambertum *ad annum 801.* Lupoldum Bambergenſem *lib. de jurib. Imperij.* Aſſerere Blondum Flavium *Decade 2. Leonem Pontificem coronaſſe Carolum Imperatorem ſcito, precibuſq; populi Romani.* Similia habere Æneam Sylvium *in epitome Blondi de ortu Imperij cap. 9.* Philippum Bergomatem *lib. 2. in ſupplemento.* & plurimos alios *ibi* relatos. Ex quibus proinde conſtare, Carolum Imperatorem eſſe declaratum precibus, conſenſu, votis, ſcito, & acclamationibus populi Romani. Nec eſſe, quòd Bellarminus opponat, aliquos ex prætactis Hiſtoricis, ac præter hos, Cedrenum, Zonaram, Paulum Diaconum, Eginhardum, dicentes, Carolum à Leone Imperatorem eſſe factum, aut declaratum, & ab eodem inunctum, atque coronatum: cùm non repugnet,

Leo-

Leonem id dici feciſſe, quod non ſolus fecit, nec ſuâ tantùm authoritate, ſed vices agens populi Romani, & velut voluntatis ejus ac judicij executor, aut etiam velut Romanorum primus & præcipuus.

Tertiò. Quod ſpectat ad coronationem & inunctionem, certum eſſe, illas eſſe meras cæremonias ad Imperij ſubſtantiam non pertinentes, quas in Gallia erga Regem Chriſtianiſſimum ab Epiſcopo Rhemenſi; in Anglia verò erga hujus Regem ab Epiſcopo Cantuarienſi perfici; neque tamen dici poſſe, ab iſtis Epiſcopis fieri, aut conſtitui Reges: quemadmodùm Juſtinum quoque Imperatorem à Joanne Conſtantinopolitano jam coronatum, poſt ſex nihilominùs annos voluiſſe adhuc coronari ab Epiſcopo Romano. Quare coronationem non facere Imperatorem, nec dare jus ad Imperium, ſed ſupponere eum, qui coronatur, jam eſſe Imperatorem, aut Regem, habereque aliunde jus ad Imperium. Itaque Carolum Magnum jure ſucceſſionis & armorum, poſſediſſe Occidentis Imperium, atque ab univerſo populo Romano accepiſſe nomen Imperatoris, à Leone verò coronationem & inunctionem. 31.

Neque alicujus valoris eſſe iteratam Bellarmini oppoſitionem, quòd, *licèt Carolus Regnum Longobardorum armis obtinuerit, Romanos tamen nunquam bello vicerit, nec proinde eorum Rex fuerit, ſicq; adeò Regna Occidentis, non tamen Imperium ſibi paraverit.* Nam hoc ita elidere ni- 32.

 tiſur

titur Ellieſius, Carolum nempe Romanos non bello ſibi ſubjeciſſe, ſed ab his ultrò fuiſſe agnitum ſupremum Dominum: quamvis enim iſti ſuis legibus ſe regerent, ſupremam tamen poteſtatem fuiſſe penes Patricium & Imperatorem. Quod addit Bellarminus: *Carolum ſibi paráſſe Regna Occidentis, non autem Imperium*, idem Ellieſius refellit, reponendo, id verum eſſe, ſi Imperij nomine nudum Imperatoris nomen intelligatúr, non autem, ſi eo nomine importetur dominium & poteſtas in terras Imperij. Adhæc, cùm Imperium Occidentis jam diu vacaret, diviſumque eſſet inter multos Regulos, haud dubium eſſe, quin Carolo debitus fuerit Imperij honos, cùm omnes Regiones, quæ priùs Imperium Occidentale componerent, ſibi ſubjeciſſet, quem tamen nomen iſtud Imperatorium ſibi non arrogâſſe, ſed maluiſſe, iſtud habere à populo Romano, & à Pontifice, tanquam uno è præcipuis Romanæ Civitatis Proceribus.

Refutatio iſtarum exceptionum.

33. TOtum *præſentis quæſtionis* punctum reducitur in hoc punctum; *An tempore Caroli Magni declarati Imperatoris coronationem præcedente, penes Imperatores Græcos ſubſtiterit aliquod jus erga Occidentis Imperium?* Et *cui fuerit poteſtas, hoc jus à Græcis adimere, ſicq; transferre in Carolum Franciæ Regem?* In quo luiipſius me-

morem volo Ellieſium, quòd *ſupra* circa Leonis Iſauri excommunicationem, ex Paulo Diacono *lib. 6. de geſtis Longobardorum cap. 49.* retulerit: *Gregorium II. impediviſſe, ne Itali alium ſibi Imperatorem crearent, eo rejecto.* Quòd ſi verò ijs temporibus nihil juris in Græcis Imperatoribus ſupeifuerat erga Occidentis Imperium, quodnam ex Iuris ratione ſubeſſet obſtaculum, ne Itali tunc alium ſibi crearent Imperatorem, ſi ex ſola etiam populi Romani acclamatione legitimè ſubſtitiſſet collatio tituli Imperatorij? uti Ellieſius contendit *in prima præſenti exceptione ſua*, deinceps tamen ſibimet contrarius, *in ſequenti tertia & quarta exceptione* conatus eſt evincere, quòd nomen, non jus Imperatorium fuerit Carolo impertitum à Romano populo.

Quod equidem, ſi verum obtineret, quomodò rurſus fuiſſet locus argumentationi Ellieſij, circa prætactam Iſauri excommunicationem, ſubinferentis, ſi Gregorius II. tentâſſet, hunc Imperatorem Græcum vectigalium ab Italis & Romanis debitorum jure ſpoliare, reum futurum fuiſſe violati Dominici præcepti *de reddendo Cæſari, quod eſſet Cæſaris?* Unde enim hoc jus ſupereſſe poterat Græcis, niſi ex jure Imperij? Hoc igitur in Græcis Imperatoribus non ampliùs tunc ſubſiſtente, quomodò ejuſdem temerati reus proclamari potuiſſet ille ſanctiſſimus Pontifex, quando Iſaurum ſpoliâſſet vectigalibus, in quæ nullum jus haduiſſet? 34.

duiſſet?

buiſſet? Sic adeò, mi Ellieſi, contradictione, quibus te ipſum involvis, manifeſtam faciunt linguam tuam, aberrantem à veritatis ſemitâ. Sed hoc miſſo, dum ex ore & calamo tuo jam conſtat, proximè ante, quàm Carolus Magnus potiretur tituloImperatorio, hujus jus extitiſſe penes Græcos Imperatores, via jam panditur alteri prætactæ noſtratis diſquiſitionis membro, *penes quem ſcilicet poteſtas fuerit, Ius Imperij Occidentalis à Græcis adimere, & transferre in Carolum Franciæ Regem?* Cui quæſito reſponſurus priùs duxi diſcutiendas Ellieſij exceptiones.

35. *Primò* igitur huic Authori detrahenda eſt larva, ſub qua *in prima ſua exceptione* contendit, *diu ante, quàm Carolus Imperator nominaretur, Græcum à dominio provinciarum Occidentis excidiſſe, & Carolum jure ſucceſſionis, aut armorum dominum fuiſſe Galliæ, Germaniæ, &c. maximæq; partis Italiæ, ipſius etiam Romæ Sedis Imperij.* Sed quâ inprimis authoritate, quo inſuper belli juſti titulo, Caroli arma ſunt illata in Italiam, niſi ex cauſa ſubigendi hoſtes Eccleſiæ? Quâ de causâ ab ipſomet Romano Pontifice in Italiam accerſitus eſt Carolus, ſicque adeò armorum iſtorum juſtitiâ fundabatur tum ſuper authoritate Papæ, tum ſuper hoſtilibus infeſtationibus, non Francico Regno, ſed ſanctæ Eccleſiæ illatis; uti notiſſimum eſt ex hiſtorijs, quas hîc repetere, nimis longum foret. Quia verò vis armorum tunc minimè tangebat Græcos Imperatores, ſed Reges, ſeu Regulos Italiæ,

liæ, Regiam quampiam, minimè tamen ſupremam Imperatoriam poteſtatem in ſuis ditionibus exercentes, quo jam juſtitiæ titulo Imperatores Græci, qui nullam juſti contra ſe belli cauſam præbuerant, jure ſuo Imperatorio ſpoliari potuiſſent à Carolo? Hinc ergo Ellieſij larva detegenda venit, ſub qua nempe dominia jure vel ſucceſſionis, vel armorum à Carolo Francorum Rege poſſeſſa, confundit cum Imperiali Occidentis jure, Græcis pro tunc minimè adempto; uti oſtenſum fuit.

At videamus, quid adminiculi ſibi accerſat Ellieſius tum ex Annalibus Francicis *ad annum 801.* aſſeverantibus: *Leonem Papam capiti Caroli impoſuiſſe coronam, & à cuncto populo acclamatum eſſe: Carolo Auguſto, à Domino coronato Magno, & pacifico Imperatori Romanorum vita & & victoria.* Tum ex paribus verbis Monachi Engoliſmenſis *in vita Caroli Magni.* Aimónij *lib. 5. cap. 31.* Adonis *in Chronico ætate 6.* Gofridi Viterbienſis *in Chronico*, & Ottonis Friſingenſis. Ipſa equidem Annalium Francicorum, & conſequenter reliquorum Authorum ab Ellieſio allegatorum, pariter loquentium verba, dum populi Romani acclamationem Caroli coronatione, utpote titulum Imperatorium vel ſupponente, vel conferente, poſteriorem aſſerunt, ex evidentiſſimâ ſui claritate nullatenus admittunt, ut illa populi Romani acclamatio dici queat importâſſe tituli Imperatorij collationem; quam ab ipſomet Leone Pontifice 36. *ex pag. 46. n. 98.*

tifice factam apertis verbis teſtantur tum Abbas Urſpergenſis *in Chronico ad annum 796.* dicens; hunc Papam feciſſe Carolum Imperatorem: tum Lupoldus Bambergenſis *in proœmio libri de juribus Imperij.* aſſeverans: *Translationem Imperij de Græcis Imperatoribus ad Reges Francorum, & ad Germanos, eſſe factam per ſacroſanctam Eccleſiam.* Tum Spondanus Gallus non tantùm referens, ſed approbans, quæ Baronius de hac translatione ſcripſerat (uti patet ex Appendice minuſculis ſcriptâ) ſic locutus: *Non tantùm Eginhardus, aut Anaſtaſius de collata per Romanum Pontificem dignitate Carolo Magno, ſunt teſtes, ſed fatentur id ipſum Latini omnes, & Græci Authores.* Niſi ergo in ſenſum ſibi (uti viſum eſt) haud cohærentem, torqueantur Authorum ejuſmodi verba, prorſus dicendum eſt, juris Imperatorij à Græcis in Occidente abdicationem, & in Carolum Francorum Regem translationem, niti authoritate Romani Pontificis.

37. Verùm pro *ſecundo* videamus, quid energiæ contineatur in Lupoldi Bambergenſis (cujus tamen mentem jam *ſupra* manifeſtam feceramus) Mariani Scoti, Blondi Flaccij, Æneæ Sylvij, Philippi Bergomatis, & aliorum Authorum verbis aſſeverantium: *Leonem Pontificem coronâſſe, ſeu declarâſſe, ſeu nominâſſe Carolum Imperatorem precibus, conſenſu, votis, ſcito & acclamationibus populi Romani?* Iſta namque verba conſenſûs, ſciti, & voti æquivoca ſunt, ut ſonare poſ-

re poſſint vel ſubjectionis, vel ſuperioritatis conſenſum, ſeu ſcitum & votum. Num verò in Romano populo pro illis temporibus fingere licet jus ſuperioritatis, ad titulum Imperatorium authoritativè decernendum & conferendum, quando adhuc extiterat in Græcis Imperatoribus, ut ipſi etiam Romani eapropter (uti *ſuperiùs* oſtenſum fuit) illis pendere deberent annuum vectigal, Imperatoriæ erga ſe ſuperioritatis manifeſtè recognoſcitivum? Ex altioris igitur præeminentiæ jure poterat unicè factum eſſe, ut iſtud Græcorum Imperatorum jus ſupremum ipſis adimeretur, & in alium transferretur, indeque populus Romanus non jam ſuperioritatis, ſed debitæ erga Carolum à Leone Pontifice coronatum Imperatorem ſubjectionis, ſeu reverentialis approbationis, non verò collationis authoritativæ conſenſum, ſcitum, & votum acclamationibus ſuis conteſtaretur.

Audi, hâc ſuper re, quid eapropter fuerit actitatum inter Baſilium Macedonem, Orientis Imperatorem, & Ludovicum II. Caroli Magni Pronepotem. Nempe ille Orientis Imperator ad dictum Occidentis Imperatorem dederat litteras, quibus cum præfato Ludovico acriter conqueſtus eſt: *quòd dignitatem, & nomen Imperatoris & Baſilei uſurparet; unum tantùm Imperatorem eſſe, qui Orienti, & Occidenti imperet: rogavitq, hoc nomine deinceps abſtineret, ſibi, nec aliјs debito.* At Ludovicus Conſtanti- 38.

no-

nopolim miſſo Legato Autprando cum litteris à Baronio *ad annum 971.* recitatis, inter alia ſcribebat in hunc modum: *Et ipſi patrui noſtri glorioſi Reges abſque invidia Imperatorem nos vocitant, attendentes ad unctionem, & ſacrationem, quâ per Summi Pontificis manus ſumus ad hoc culmen evecti.* Quid ni ergo Ludovicus jus belli, vel electionis, & collationis authoritativæ à populo, Senatuque Romano in ſe factæ prætendiſſet, ſi iſti tituli de jure fuiſſent eidem ſuffragati? At de his omninò tacet, ſolamque Pontificis Summi authoritatem prætexit.

39. Pergit proinde Ludovicus ita compellere Baſilium: *Præterea mirari ſe dilecta tua fraternitas ſignificat, quòd non Francorum, ſed Romanorum Imperator appellemur, ſed ſcire te convenit, quia niſi Romanorum Imperator eſſemus, utique nec Francorum, à Romanis enim* (non quà Collatoribus Imperatoriæ dignitatis, ſed quà huic ſubjectis, uti *ex antecedentibus* patet, & adhuc conſtabit ex earundem litterarum contextu) *hoc nomen & dignitatem aſſumpſimus, quorum gentem & Vrbem Divinitus gubernandam* (en ſubjectionis clarum argumentum hîc ſuggeſtum) *& matrem omnium Eccleſiarum Dei defendendam, atque ſublimandam ſuſcepimus, ex qua vel regnandi priùs* (operâ ſcilicet Zachariæ Pontificis à Childerico Regnum Francicum in Pipinum transferentis) *& poſtmodùm imperandi authoritatem* (mediante adeò Summo ſanctæ Eccleſiæ Pontifice) *proſapiæ noſtræ ſeminarium ſumpſit. Nam Fran-*

corum

corum Principes primò Reges, deinde verò Imperatores dicti ſunt ij duntaxat, qui à Romano Pontifice ad hoc oleo ſancto perfuſi ſunt &c. præſertim cùm tales ſæpe ad Imperium ſunt aſciti, qui nullâ Divinâ operatione per Pontificum miniſterium propoſiti, ſolùm à Senatu, & populo Imperatoriâ dignitate potiti ſunt: nonnulli verò non ſic, ſed tantùm à militibus ſunt clamati, & in Imperio ſtabiliti, aut alio modo ad Imperij Romani ſceptra promoti ſunt. Quid ni meritò hîc ſiſtamus, expendendo diverſos Imperatoriæ dignitatis collationis modos eatenus diſcerni, ut, qui ſupremi hujus juris titulus accrevit ſtirpi Caroli Magni, non reducatur in populum Romanum, ſed in Summum, duntaxat Eccleſiæ ſanctæ Pontificem? Unde, pergit Ludovicus *in dicta ſuâ epiſtola* ita ſcribere: *Porrò, ſi calumniaris Romanum Pontificem, quòd geſſerit, calumniari poteris & Samuel, quòd ſpreto Saule, quem ipſe unxerat, Davidem Regem inungere non renuerit. Sed interim, ſi paginas revolvas Græcorum Annalium, & ſi, quæ à Veſtratibus Pontifices Romani pertulerunt, perſcruteris, profectò invenies, unde illos juſtè non valeas redarguere: unde meritò apoſtatis deſertis, adhæſerunt genti adhærenti Deo, & ipſius Regni fructum facienti.* Ex quo adeò ſolidiſſimo ejus Occidentalis Imperatoris fundamento jam elucet ſummæ æquitatis ratio, per quam Leo Pontifex Imperium à Græcis ademptum, tranſtulerit in Caroli Magni perſonam, ac proſapiam.

Quod adeò Pontificiæ ſupra Regum & Im- 40.

peratorum jura, quà *moralitate* in Regnum cælorum vel ordinabili, vel deordinabili ſuperveſtita, protenſæ authoritatis fundamentum à Ludovico Imperatore *ſupra* inſinuatum, pro *tertio* videre licet accuratiùs deductum *præced. 2. cap. §. 4. n. 8. & §. 5. n. 7.* Cujus ſumma ad hoc reducitur principium, ut, quia jus Imperij Chriſtiano homini appropriatum, ex ſui ad regnum cælorum ordinabilitate computari debet inter illa *Quæcunque ſuper terram Moralia*, ligandi & ſolvendi poteſtati Pontificiæ concredita, ſecundùm quod publica Eccleſiæ, ceu militantis cælorum Regni neceſſitas exigit; conſequenter Leo III. ex ſui paſtoralis muneris authoritate, virgâque coercitivâ, Græcos Imperatores hæreticos, Eccleſiæ ſanctæ, ejuſque Orthodoxæ Religioni infenſos, legitimè ſpoliârit jure Occidentalis Imperij, atque hoc tranſtulerit in Carolum Magnum, ejuſque proſapiam, de quibus ſpes eſſet, faciendi fructus ejus regni cælorum, nempe militantis Eccleſiæ.

41. Neque jam locus eſſe poteſt *tertiæ* Ellieſianæ exceptioni ex eo petitæ, *quòd Caroli Magni per Leonem III. facta coronatio fuerit nuda quædam cæremonia.* Etenim cùm iſta cæremonia, ſi fiat per Epiſcopum aliquem (cui non eſt jus conferendi ſeu Regalis, ſeu Imperatorij juris) præſupponat, hoc alio legitimo titulo jam collatum eſſe, ſemper redibit quæſtio; *Penes quem fuerit poteſtas authoritativa, Occidentis Imperium à Græcis adimendi, & in Carolum Magnum, ejuſ-*

que proſapiam transferendi? At ipſemet Ellieſius in hâc ultimâ exceptione ſuâ fatetur, ſupremam Urbis poteſtatem non penes populum eo tempore ſubſtitiſſe, ſed penes Patritium & Imperatorem. Quia proinde Carolus Francorum Rex, juxta hiſtoriam *in antecedentibus* allatam, erat à Pontifice Romano denominatus Patritius, num ipſi Carolo ex tunc fas fuiſſet, ſe ipſum declarare Romanorum Imperatorem? At hòc Carolus ſibi haudquaquàm arrogabat, ſed ipſo Ellieſio adhuc fatente, reſpectum debebat habere erga Imperatorem, penes quem exiſteret ſuprema Urbis poteſtas. Quis verò alius ante Caroli coronationem reputabatur Imperator, quàm Græcus? Quomodò igitur Romano populo fas eſſe potuiſſet, ut Imperatorem Græcum exauthoraret, dum ne quidem penes Carolum ſubſtiterat pro tunc legitimus titulus ad illum jure belli exauthorandum? Nulla ergo ſuperſtes apparet poteſtas politica, Imperatoriâ Græcorum dignitate ſuperior, quæ hanc exauthorare valeret, ſed unica Apoſtolica in Romano Pontifice ſupererat authoritas, quæ, uti *locis præinſinuatis* probatum eſt, ſuâ ſuper *Quocunque Morali ſolvendo & ligando*, protensâ poteſtate, uti etiam per Eccleſiæ virgam tum correctoriam, tum coercitivam tali *indefinitæ Cujuſque Moralis ſolvendi* authoritati conjunctam, facere prævaluerit ſolutionem Imperatoriæ, intrà Occidentem dignitatis, in Græcis peremptoriam, ex cauſis graviſſimo-

um diſcriminum Eccleſiæ ſanctæ ab ipſis imminentium, de quibus avertendis unica ſuperſtat ſpes ex Carolo Francorum Rege, aliàs e Eccleſia optimè merito, ejuſque deinceps Regali proſapiâ; uti eleganter inſinuabant præallegatæ Ludovici Imperatoris erga Baſilium Orientis Imperatorem litteræ, ipſomet etiam Ellieſiô, *ubi ſupra* fatente, ubi res etiam temporalis eſt conjuncta cum peccato, tunc ratione peccati, ſubeſſe Notioni Eccleſiaſticæ, quam ipſi tamen nefas fuit, coarctare infra ſphæram à Chriſto conſtitutam ſuper *Quocunque in terris, Morali,* pro meritis cauſæ vel *ſolvendo, vel ligando.*

ARGUMENTUM II.

Petitum ex ſeptem Imperatoris Electorum inſtitutione factâ per Romanum Pontificem.

41. EX Bellarmino ſequens pro inſtituto præſenti inducitur argumentatio. Nempe *octavum* Pontificiæ ſupra Imperatoriâ dignitate poteſtatis exemplum eſt Gregorij V. qui ſanctionem edidit de Imperatore per ſeptem Germaniæ Principes eligendo. Quod ita eſſe, probatur per Blondum *Decade 1. lib. 3.* Nauclerum *Generat. 34. in vita Gregorij V.* alioſque multos Hiſtoricos, Magdeburgenſibus id etiam aſſerentibus. In hujus argumenti confirma-

firmationem adfertur Innocentij III. conſtitutio *in Cap. Venerabilem. De elect.* relata, ita ſe habens: *Verùm illis Principibus & jus, & poteſtatem eligendi Regem, in Imperatorem poſtmodùm promovendum, recognoſcimus, ut debemus, ad quos de Iure, & antiquâ conſuetudine noſcitur pervenire, præſertim cùm ad eos jus & poteſtas hujuſmodi ab Apoſtolica Sede pervenerit in perſona magnifica Caroli, qui à Græcis tranſtulit Imperium in Germanos.* Adducitur in hunc quoque finem Clementina *Romani Principes. De jurejurando.* edita in Concilio Viennenſi ſub his verbis: *Eccleſia Romana à Græcis Imperium tranſtulit in Germanos, & ab eadem ad certos eorum Principes ſancitum eſt jus & poteſtas eligendi Regem, in Imperatorem poſtmodùm promovendum.*

Exceptio Ellieſij.

Excipit hic Author I. Illum Canonem *Venerabilem*, non poſſe intelligi de Imperij Electoribus, eo ſaltem modo, quo Canonem illum exponit Jordanes *in Chronico* docens, à Carolo Magno de conſenſu & mandato Romani Pontificis præceptum eſſe: *Vt Imperium Romanorum apud electionem Canonicam Principum Germaniæ in perpetuum remaneret.* Etenim hanc opinionem, ſi intelligatur de ſeptem Electoribus, defendi non poſſe, cùm conſtet, hos diu poſt Carolum Magnum fuiſſe inſtitutos. Deinde etſi de Principibus Germanis omnibus id 43.

intelligatur, tam falſum eſſe, *tam poteſtatem eligendi Imperatorem, ipſis eſſe à Pontifice collatam*, quàm falſum eſt, ejus ſolius authoritate eſſe Imperium translatum ad Germanos. Ut enim jus electionis Imperatoris Sedes Apoſtolica in Germanos Principes tranſtuliſſet, priùs debuiſſe illud habere. Inauditum verò eſſe, quòd Romanus Pontifex ſolus ullum unquam Imperatorem elegiſſet. Nec verò quemquam movere debere judicium Innocentij, utpote in ſua cauſa loquentis. Quòd ſi tamen quis nollet prorſus reijcere, poſſe explicari, quaſi diceretur: jus iſtud à Romano Pontifice in Germanos eſſe translatum nomine totius Romanæ Civitatis, quæ iſtud jus habebat. Certum namque eſſe, quòd ante Carolum non Germanorum Principum, ſed Romanæ Civitatis fuerit, creare Imperatorem. Poſt Carolum verò Principes Francos & Germanos in electione præcipuas partes habuiſſe, hoc autem fieri non potuiſſe ſinè Romanæ Civitatis conſenſu, ejuſque Epiſcopi, qui, cùm primus Princeps illius eſſet, eam in iſtis negotijs repræſentâſſe.

44. Hinc, quando in Clementina *Romani Principes. De jurejurando.* inducitur Concilium Viennenſe aſſeruiſſe: *Quòd Eccleſia Romana à Græcis Imperium tranſtulerit in Germanos, & ab eodem ab certos eorum Principes derivatum ſit jus & poteſtas eligendi Regem, in Imperatorem poſteà promovendum*: debere hoc eatenus accipi, quatenus

id Romanæ Eccleſiæ,non ſolius adeò Pontificis conſilio, auhoritate, & ſuffragio factum ſit. Quòd ſi verò illud Concilij Viennenſis dictum cuipiam videatur aliquid amplius aſſerere, reſpondendum fore, quod de profeſſo decretum & determinatum eſt à Concilio, non autem illud, quod narrando dictis inſeritur, cujuſmodi eſſe præadducta *illius Clementinæ* verba: præcipuè cùm ejus Concilij decreta à Pontifice Clemente V. ſint concinnata, non ab ipſo Generali Concilio emiſſa.

Secundò excipit Ellieſius. Incertum eſſe, quando, quomodò, & à quo ſeptem Electores in Imperio fuerint inſtituti. Eſſe namque Scriptores, ut Jordanem *præcitatum*, qui hanc Electorum inſtitutionem tribuant Carolo Magno. Sed hanc opinionem ab omnibus haberi falſam, cùm ſucceſſores Caroli non à certis Germaniæ, ſed ab omnibus Franciæ Principibus electi fuerint. Alios Hiſtoriographos ejus inſtitutionis Authores aſſerere Principes Germaniæ: alijs econtra, veluti Blondo, Nauclero, Platinâ eam tribuentibus Gregorio V. Alijs porrò, nempe Aventino & Onuphrio eandem Gregorio X. adſcribentibus, probando etiam, ſeptem Electores non ante fata Friderici fuiſſe inſtitutos. Nonnullis inſuper arbitrantibus, illam inſtitutionem partim Gregorio V. partim Othoni III. partim Principibus Germaniæ tribuendam eſſe, quia cùm hos omnes diverſo modo ea inſtitu- 45.

tio tangat, ab omnibus approbari debuiſſe. Baronio tandem primam ſeptem Electorum inſtitutionem attribuente Innocentio IV. unà & Generali Lugdunenſi Concilio: quamquàm in hoc alij recenſeantur ſeptem Electores, quàm nunc ſint, & olim fuerint: hi enim ſunt *Moguntienſis*, *Treivrenſis*, *Colonienſis*, *Palatinus*, *Saxo*, *Brandeburgenſis*, *& Bohemus*: cùm econtra, qui à Concilio Lugdunenſi recenſentur, hi ſint: *Duces Auſtriæ*, *Bavariæ*, *Saxoniæ*, *& Brabanbantiæ*, *ac Epiſcopi Colonienſis*, *Moguntinenſis*, *& Salisburgenſis*. Ad cujus adeò incertitudinis tenebras diſpellendas, oportere, ut conſideretur, ad quos Imperatoris electio diverſimodè pertinuerit. Ante translationem namque Imperij hanc ſpectâſſe ad Senatum, populumque Romanum: quamvis plerumque exercitus elegerit Imperatores, qui tamen Senatûs, ac populi conſenſu retinebat Imperium. Verùm poſt Imperij translationem, Carolum Magnum (veluti à ſe probatum ſit) ab univerſo populo Romano, Authore Pontifice, electum eſſe Imperatorem. Cujus ſucceſſores Imperium jure hæreditatis, tum etiam ex prævia Principum, ac Procerum Imperij electione, ſibi vendicâſſe.

46. Ultimum è Caroli Magni ſanguine Imperatorem fuiſſe Ludovicum III. Arnulphi filium, qui prole carens, à Berengario Veronæ victus, vitam & Imperium amiſit. Hinc Imperium ruere cœpiſſe, dum Itali ac Romani pro

Im-

Imperatoribus ac Regibus agnoſcebant victores: ex alia verò parte Franci, & Germani Principes Imperatorem agnoverant Conradum, à Carolinâ ſtirpe Germaniæ Regem, qui morti proximus, teſte Nauclero *generat. 31. anno 937.* perſuaſit Principibus, ut Henricum Thuringiæ, & Saxoniæ Ducem in Regem ei ſucceſſorem eligerent, qui tamen duo Imperatoris titulum non habuerunt. Poſthæc Othonem ab omni populo Francorum & Saxonum, eodem Nauclero atteſtante, electum, Italiâ recuperatâ, Imperatoris nomen ac dignitatem conſenſu populi Romani accepiſſe, & à Pontifice Romæ inunctum eſſe. Qui verò deinceps iſtis ſucceſſêre, plerumque hæreditatis jure ab univerſis pariter Germaniæ Principibus electos dici: donec ad vitandam confuſionem, ac diviſionem, cæteri Principes ſeptem Electoribus ſua jura ceſſerunt: neque enim potuiſſet Pontifex iſtud eligendi jus authoritate ſuâ quibuſdam Principibus adimere, quippe cùm jure naturali in Regno electivo electio pertineat ad univerſum populum, ſed ad vitandas turbas introductum ſit, ut præcipui Proceres ex conſenſu populi cæteros cives repræſentantes, Regem, aut Imperatorem eligant: neque verò dubium ſit, quin poſſint ſibi invicem jus ſuum cedere, & electionem paucis tantùm committere: at Pontificem Romanum id ſinè eorum conſenſu facere poſſe, abſurdum prorſus videri.

Tertiò proinde pergit Ellieſius. *Videri* ſibi veriſimile, quòd Otho III. cæterorum Imperij Procerum adhibito conſenſu, & fortè Gregorij V. authoritate adjectâ, numerum Electorum ſeptenarium conſtituerit: cùm enim is Imperator liberis careret, & periculum eſſet, ne diviſiones ob Electorum multitudinem orirentur, huic malo obviam ire volentem, remedio iſto uſum eſſe, ſperando ab omnibus Principibus, id probatum iri: quamquam ex hiſtoria conſtet, id non ſtatim obtinuiſſe, Principibus ordinarijs Electoribus non omninò conſentientibus, & juri ſuo cedere nolentibus: nam quemadmodùm Henricus Othonis ſucceſſor non à ſeptem Electoribus, ſed à Principibus Germaniæ electus dicitur, ſic extant plura exempla poſteriorum Imperatorum eodem modo electorum. Ita conciliari invicem illos, qui dicunt, inſtitutionem ſeptem Electorum ſub Othone III. factam, & qui dicunt, eam non ante Gregorium X. aut Innocentium IV. obtinuiſſe: iſtos enim loqui de uſu, illos de inſtituto. Quòd enim ſolus Imperator, aut Pontifex ſuâ authoritate abſque conſenſu cæterorum Principum id non fecerit, probari tum ex eo, quòd facere non potuerit, tum ex Scriptorum benè multorum teſtimonijs, ſpeciatim Chronici veteris, cujus Authorem dicunt nonnulli Albertum Stadenſem *ad annum 1240.* Auguſtini Triumphi *lib. de poteſtate Eccleſiæ q. 35. a. 2.* Leopoldi *de jure Im-*

Imperij cap. 5. Naucleri *generat.* 34. *anno* 994. ex quibus habetur, quæ fuerint Pontificis, Imperatoris & Principum hoc in negotio partes: dum nempe Imperator ſeptem Electores delegit ex conſilio Principum, cæteri autem Principes conſenſerunt, ac juri ſuo ceſſerunt: Pontifex verò conſtitutionem Imperatoriam ex conſenſu Principum factam probavit, & *retulit*, non (uti Bellarminus legit) *tulit*. Ad quam adeò Electorum inſtitutionem ſuo modò concurriſſe Gregorij V. tanquam unius Pontificis Romani conſenſum, utpote qui juxta gradum ſuum in conſentiendo in communem Imperatorem, intereſſe haberet, eapropter, teſte Nauclero, decernens: *Vt electus Romanorum Rex tum demum Auguſtus, & Imperator haberetur, cùm à Romano Pontifice benedictione promiſſâ coronaretur.*

Refutatio iſtarum Exceptionum.

PRimò itaque Innocentius III. in Canone *Venerabilem. De electione.* ſuæ ſanctionis ſequens ſtatuit fundamentum, quòd nempe *recognoſcat, jus & poteſtatem eligendi Regem, in Imperatorem poſteà promovendum, competere Principibus, ad quos de jure & conſuetudine noſcitur pertinere, præſertim cùm ad eos jus & poteſtas hujuſmodi ab Apoſtolica Sede pervenerit, quæ Romanum Imperium in perſonam Magnifici Caroli à Græcis tranſtulit in Germanos.* Ex quo adeò fundamento fit conſequens, quod mox ſubjungit 47.

Pon-

Pontifex, quòd hinc *utique & recognoſcere debeant, & utique recognoſcant, ſicuti in præſentia ſua recognovêre* (Germaniæ Principes) *jus, & authoritatem examinandi perſonam electam in Regem, & promovendam ad Imperium, ſpectare* ad ſe, ceu Papam, *qui eum inungit, conſecrat, & coronat &c.* Ex quibus adeò verbis dilucidè conſtat, immeritò inde deduci opinionem illam, quæ ſeptem Electorum in Imperio inſtitutionem reducit in tempora Caroli Magni, quamquàm hujus inſtitutionis in Romanum Pontificem reducendæ, radix & fundamentum ex ea Canonica ſanctione habeatur, quatenus æquitati prorſus conſentaneum, ipſaque naturalis luminis evidentiâ conſpicuum eſt, *quòd in eum, qui Romanum Imperium in perſonam Magnifici Caroli à Græcis tranſtulit ad Germanos,* reduci meritò debeat inſtitutio ac deſignatio Principum, quibus jus & poteſtas ſit, eligendi Regem, poſteà à Sede Apoſtolica promovendum in Imperatorem, quippe cùm jus Occidentalis Imperij, extinctâ Carolinâ proſapiâ, cui ex hæreditaria ſucceſſione erat annexum, non potuerit non regredi ad illum, qui hoc à Græcis ademptum, non ulteriùs, quàm in maſculinæ Carolinæ ſtirpis Reges unicè collocaverat.

49. Et hinc facilè eliduntur eæ Ellieſianæ exprobrationes, quibus opponit: *Ut jus electionis Imperatoris Sedes Apoſtolica in Germanos Principes tranſtuliſſet, oportuiſſe, quòd priùs id habuiſſet.* Conſtat namque *ex præcedentibus*, ex eo tempore

ſanctæ Sedi quæſitum eſſe hoc jus , quando
Græcis illud ademit , & quia non ultra Caro-
linam ſtirpem, id primitus fecit hæreditarium,
hâc proſapiâ extinctâ , ſecundùm ipſam rei
evidentiam, neceſſariò redijſſe ad eandem ſan-
ctam Sedem, non Romanæ Civitatis, uti *ante-
cedenter* fuit oſtenſum , nomine , ſed Apoſtoli-
cæ authoritatis jure, id Græcis adimentem ,&
transferentem in Caroli Magni proſapiam.

Ne porrò Elliesius præſumat, Innocentio 50.
IV. per ſummam impudentiam *tacitè* objice-
re, ac ſi in causâ propriâ locutus, minùs vide-
retur fide dignus, audire lubeat Concilij quo-
que Viennenſis conſtitutionem *in Clementina
unic. De jurejurando.* relatam , cujus, operæpre-
tium eſt , ad partis adverſæ cavillationes evi-
dentiùs reprimendas, integrum tenorem hîc
proferre: *Romani*, inquit, *Principes Orthodoxæ
fidei profeſſores, ſacroſanctam Romanam Eccleſiam,
cujus Caput Chriſtus Redemptor noſter, ac Roma-
num Pontificem, ejuſdem Redemptoris Vicarium, fer-
vore fidei venerantes, eidem Romano Pontifici, à
quo approbationem perſonæ ad Imperialis celſitu-
dinis apicem aſſumendæ, nec non unctionem, conſe-
crationem, & Imperij coronam accipiunt, ſua ſub-
mittere capita, non reputabant indignum, ſéque illi,
& eidem Eccleſiæ,* quæ à Græcis Imperium tran-
ſtulit ad Germanos, & à qua ad certos eorum
Principes jus & poteſtas eligendi Regem, in
Imperatorem poſtmodùm promovendum per-
venit, *aſtringere vinculo juramenti, prout tam mos
ob-*

obſervationis antiquæ temporibus noviſſimis renovatæ, quàm forma juramenti hujuſmodi ſacris inſerta Canonibus, manifeſtant. Adverſùs hanc igitur Concilij Generalis in Gallia celebrati ſanctionem ſi repugnare contendas, mi Ellieſi, quid niſi maledictionem illam in caput tuum accerſis, quam Chriſtus *Matth. 18.* protulit adversùs illos, qui Eccleſiam in Concilio Geneli repræſentatam non audierint? Num verò fas tibi erit excipere, ac ſi Concilij illius decreta, à Clemente V. concinnata, non ſint emiſſa à Generali Synodo? Quæ enim alia Concilij norma, niſi ut ejuſdem ſanctionum authoritas ſubſiſtere debeat ex Nomine Chriſti, adeoque Vicariâ hujus poteſtate, Romano Pontifici inexiſtente, ſicque ultimatum hujuſmodi ſanctionibus ex Concilij ſimul & Pontificis conſenſu comprobatis robur impertiente, ac deinceps cōmuni authoritatis Oecumenicæ nomine promulgante? Quî verò prætexendo, in Concilio illud tantummodò vim habere, quod ex profeſſo ibi decretum ac determinatum eſt, ab iſta authoritativâ Concilij vi excludere auſis id, quod pro fundamento decreti Conciliaris adſtruitur ex profeſſo; quemadmodùm res ita ſe habet in præadductæ Synodalis ſanctionis concluſione, quòd nempe innitatur ipſiſſimo illi fundamento, in vi cujus ibi diſertè aſſeritur, Imperium à Græcis in Germanos translatum, ſicque jus Imperatorem eligendi ad certos Germaniæ Principes

pes derivatum fuiſſe ex Sedis Apoſtolicæ authoritate Oecumenicâ.

51. Hinc pro *ſecundò* non multum hîc immoror, quòd alibi jam fusè præſtiti in indagando tempore, *quando, & à quonam Pontifice ſeptem Electorum inſtitutio facta ſit?* Dum enim ſubſtantia rei hujus adeò aperta eſt, quòd reducenda ſit in Sedis Apoſtolicæ authoritatem, quid intereſt noſtri inſtituti, multis indagare velle ejus circumſtantias particulares. Ad hujus itaque negotij expeditionem, ſufficiat nobis, quòd Elliesius haud obſcurè dicat, non niſi uſque ad Imperij ad Græcos translationem, jus conſtituendi Imperatorem, fuiſſe vel penes populum, ac Senatum Romanum, vel ejus militarem exercitum. Ubi ergo dignitatis Imperatoriæ in Græciam translatæ collatio fuit adempta populo Romano, annui etiam vectigalis ſolutione ſuam erga Græcos Imperatores ſubjectionem antehac profiteri compulſo, quomodò in hujus poterat eſſe poteſtate, ut eam, excluſis Græcis, ad ſe retraheret? Et quia neque Carolus Magnus Francorum Rex, jure belli multis quidem Italiæ Principatibus ſibi comparatis, ullatenus dici poteſt, à Græcis vindicâſſe ſibi Imperium, quis alius, niſi Romanus Pontifex, ex altiori Vicariatûs Chriſti authoritate, valuit, Imperium Occidentis, Græcis hæreticis juſtè ademptum, transferre in Caroli Magni proſapiam, atque hâc exſpirante, in Germaniam, unà cum jure eligendi hujus Principibus conceſſo?

52. Hoc non parum firmat ipſiſſimum illud, quod affirmat Elliesius, nempe extinctâ Carolinâ ſtirpe, ruiſſe Imperium, nec priùs cœpiſſe quemquam Germaniæ Principem, licèt electũ in Regem, potiri Imperatoris titulo, quàm ubi Otho primus à Summo Pontifice in Imperatorem coronatus fuit. Cauſatur equidem Elliesius: *Cùm jure naturali in Regno electivo poteſtas eligendi pertineat ad univerſum populum, ad turbas autem devitandas, in Germania ſit introductum, ut præcipui Proceres ex conſenſu populi, cæteros cives repræſentantes, faciant Regis, aut Imperatoris coronationem.* Attamen ex hoc ipſo Elliesij effato ſe offert mihi occaſio, ſciſcitandi; an igitur fateri tandem compulſus fuerit, Regiæ ac Imperatoriæ dignitatis ad hanc ſeu proſapiam, ſeu individuum applicationem non eſſe juris *Divini*, ſed *humani*, ſicque *moralitati* in regnum cælorum ordinabili, ſeu deordinabili ſubjectam, ſubeſſe Oecumenicæ ad *Quodcunque Morale in terris ſeu ſolvendum, ſeu ligandum* Divinitus conſtitutæ poteſtati?

53. Quo iterum, iterumque jam præſuppoſito, videamus pro *tertio*, quantum momenti ſit in *tertia* Elliesij exceptione, vim in hoc facientis; *Quòd neque ſolus Pontifex, neque ſolus Imperator abſque concurſu Principum, ac Statuum Imperij, potuiſſet jus eligendi Regem & Imperatorem de jure quaſi naturali eiſdem competens, certis duntaxat Principibus appropriare?* Optarem, ut Elliesius in Innocentij III. conſtitutione *Venerabi-*

rabilem. 34. De electione. & *Clementinâ* in Concilio Generali editâ *ſanctione unicâ. De jurejurando.* attentè obſervâſſet, quàm circumſpectè iſti Pontifices, unà cum præfatâ Oecumenicâ Synodo loquantur, jus eligendi *Regem*, non verò *Imperatorem*, attribuentes Germaniæ Principibus, ſubijciendo, ex tunc Regem ſic electum, in Imperatorem poſteà promovendum, reſervari judicio ac examini Summi Pontificis. Quæ diſtinctio valde circumſpecta, ipſomet Ellieſio fatente, poſt extinctam Caroli Magni proſapiam, in praxi etiam fuit in tantum obſervata, ut duo intrà Germaniam electi Reges haudquaquàm potirentur titulo Imperatorio, quoúſque ad hunc à Sede Apoſtolica poſtmodùm admiſſus, & coronatus fuerat Otho primus. Quare ea Ellieſij argumentatio ex jure quaſi naturali evincit quidem, penes Germanos potuiſſe ſubſiſtere jus eligendi Regem, dum tamen intentio ſemper erat, & erit, non alterum præficiendi, niſi qui promovendus poſtmodùm eſſet in Imperatorem, quæ promotio ex *præcitatis* Canonicis, & Conciliaribus ſanctionibus ſtabat penes Romanum Pontificem, idcircò ex præjactis fundamentis jam planum redditur, ſi jus Regium in Germania diſcernatur à jure Imperatorio, omnimodam circa hoc ex tempore Imperij à Græcis adempti, & in Carolum Magnum translati, in ejuſque tandem proſapiâ extincti diſpoſitionem, ita redijſſe ad poteſtatem Pontificiam,

ut

ut conſequenter jus etiam eligendi, non præciſè Regem Germanorum, ſed quà promovendum in Imperatorem, reinciderit ad Sedis Apoſtolicæ authoritatem.

54. Quibus taliter conſtitutis, non omninò improbo, quas Pontificis, Imperatoris, & Principum *in negotio electionis, ſeu Regis, ſeu Imperatoris*, functiones diſcernit Ellieſius, dum Imperator quidem ex conſilio Principum delegiſſe potuiſſet certos, Regis Germaniæ Electores, ubi tamen cæteri Principes ſuo ad Regem ſibi, ſubditiſque ſuis præficiendum juri ceſſiſſent, attamen, quia ſub hac eligendi normâ non erat intentio, ſiſtendi in conſtituendo Germaniæ, ſeu etiam Italiæ Rege, ſed Imperatoriam dignitatem in natione ſuâ conſervandi & propagandi, idcircò ea Imperatoria, & Imperij Principum conſtitutio ita fuerat confirmanda à Sede Apoſtolica, ut ſub hac ipsâ confirmatione ſuâ, Romanus Pontifex ſuper Rege, quà in Imperatorem Romanorum poſteà promovendo, debuerit *ſpecificè* ſuam Apoſtolicam impertire authoritatem, eo ipſo, quòd per hanc Imperium à Græcis ademptum, & in Caroli Magni proſapiam, non ulteriùs translatum, ſub *ſpecifico*, Regem poſteà in Imperatorem promovendum, eligendi jure, non aliter potuerit eſſe propagatum, niſi ex indulto ejuſdem Sedis Apoſtolicæ.

§. III.

§. III.

Quantum momenti ſit in argumentis, ad Papæ ſupra Reges poteſtatem probandam, peti ſolitis ex Gregorij VII. in Concilio Romano adversùs Henricum IV. Alexandri III. in Concilio Lateranenſi adversùs Fridericum I. nec non Innocentij IV. in Concilio Lugdunenſi adversùs Fridericum II. editis ſententijs?

55. DEinceps cum Ellieſio congrediar inducendo exempla, quæ in via *Facti* negare non audet, ſed in via *Iuris* contendit, abſque legitimâ authoritate, ſeu cauſâ juſtâ eſſe facta, quantumvis unà cum Pontifice, Concilia ſubinde etiam Oecumenica dignoſcantur in eis interveniſſe. Quæ ratio eſt, quòd prætermittam Ludovici Pij, & Lotharij exauthorationes, quarum priorem nonnulli dicunt factam à Concilio Compendionenſi abſque Romani Pontificis authoritate; de poſteriori autem ſcribit Nithardus *lib. 4. tom. 7. Concil. col. 1177. & 1788.* nihil aliud actitatum eſſe in Concilio Aquiſgranenſi, niſi quòd Epiſcopi fuerint in conſilium adhibiti, num liceret ſibi, partem Francici Regni à Lothario relictam regere? Cenſuerintque, id ab ipſis tutâ conſcientiâ fieri poſſe. Quare rem hanc ab Ellieſio *à pag. 524. & ſeqq.* fuſiùs diſcuſſam, relinquo in ſuſpenſo.

ARGUMENTUM I.

Deſumptum ab exemplo Henrici IV. Imperatoris à Gregorio VII. depoſiti.

56. DE hac Gregorij VII. exauthoratione ſic loquitur Author *tract. de libert. Gallic. Eccleſ. lib. 4. cap. 5.* Nempe in Concilio Romano III. ſub Gregorio VII. *Anno 1076.* ſententia depoſitionis contra Henricum IV. Germaniæ Regem pronuntiata fuit, atque ejus ſubditi à juramento fidelitatis abſoluti, rurſuſque in Concilio Romano VII. *Anno 1080.* depoſitio & abſolutio confirmatæ ſunt.

ex pag. 72. n. 1.

Exceptio Ellieſij.

57. HIc Author *præſ. pag. 536.* ſuis contra hanc Imperatoris depoſitionem exceptionibus præmittit *primò* ſequentem rei enarrationem hiſtoricam. Nempe inter Gregorium VII. & Henricum IV. diſſidij cauſa ferebatur, quòd is Epiſcopos & Abbates partim pretio, partim privatâ authoritate, quod inveſtituram vocant, conſtitueret. Hâc de causâ initio Pontificatûs Gregorius eum admonuit, ne deinceps largitione corruptus, Epiſcopatus, & beneficia conferret, alioquìn ſe in delinquentes pœnis Eccleſiaſticis uſurum. Sed diſcordia non erupit

pit ante annum 1076. quo Gregorius & Henricus ſeſe mutuò damnationibus appetivêre. Imperator enim Legatione Pontificis (quam Ellieſius ſuperbam vocitat) exaſperatus, Concilium Wormatiæ indixit, in quo Gregorius variorum flagitiorum accuſatus, depoſitus eſt, miſſaque Romam Legatio cum contumelioſis litteris, quibus denuntiabatur, ut ſe Epiſcopatu abdicaret.

Econtra verò Gregorius habitâ Romæ Synodo, Epiſcopos hujus ſententiæ authores excommunicat, ipſique Henrico Regnum Teutonum & Italiæ abrogat, omneſque Chriſtianos à vinculo juramenti abſolvit. Hinc varia actitata, quouſque Saxonibus bellum contra Henricum parantibus, Principes Allemaniæ veriti, ne Regno ſpoliarentur, authores Henrico fuerunt, ut cum Gregorio reconciliaretur, quod Canoſſæ intrà Agrum Regienſem ſitæ factum fuit, Henrico veniam petente, quàm *primùm* denegatam, ipſi tandem conceſſiſſe Pontificem, ait Ellieſius mox ſubijciens: Gregorium nihilominùs, quia inclementiâ ſuâ irritatum Cæſaris animum cernebat, clam Rudolphum Ducem Saxoniæ ad Imperium capeſſendum ſollicitâſſe: eumque à Saxonibus electum, Henrico moviſſe bellum. Hinc Gregorius in Concilio Romano *anno 1080.* latam in Henricum ſententiàm renovat, Imperiumque confirmat Rudolpho, qui tamen eodem anno prælio commiſſo, eſt occiſus, inutili penes ſuos 58.

relictâ victoriâ. Interim novemdecim Epiſcopi Moguntiæ, ac poſteà triginta Brixiæ congregati, Gregorium deponunt, & Guibertum Ravennatem Epiſcopum, dictum Clementem VI. in ejus locum eligunt, quem Imperator cum exercitu Romam veniens, expulſo Gregorio, in Sede Epiſcopali collocavit, & ab eo coronam Imperatoriam accepit.

59. Exinde fœderati Principes Hermanno Lotharingo Regnum deferunt *anno 1082.* qui annis poſt ſeptem extinctus eſt, dum triennio ante, ſcilicet anno 1085. mortuus fuerat Gregorius, cui ſucceſſit Victor III. vitâ functus anno 1088; in ſucceſſorem à Cardinalibus delecto Othone Oſtienſi, dicto Urbano II. qui ſententiam in Henricum & Guibertum à Gregorio latam confirmavit, ſed variè vexatus, Romæ mortuus eſt, eique anno 1099. ſucceſſit Paſchalis, adversùs Guibertum bellum gerens, Guiberto pauló poſt anno 1100. è vivis abeunte: neque tamen ejus morte factionum ſtudia reſciſſa ſunt, Richardo, qui Guiberto faverat, ei ſufficiente Albertum quendam Atellanum, atque poſt hunc Maginulpho apud Ravennam uſurpante Pontificatûs titulum. Nec minùs Imperiũ, quàm Pontificatus prædæ tunc erat, dum adversùs Henricum Pontifices excitaverunt ejus filium Conradum, & eo mortuo, filium alterum Henricum, à quo pater Imperio ſpoliatus, captus, & in cuſtodiam conjectus eſt, profugus demum anno 1106.

dece-

decedens. Cui enarrationi poſt aliorum quoque Imperatorum de Inveſtituris varia proximè recenſenda acta, Ellieſius ſubnectit ſequentia, ea nimirum, quæ tum à Pontificibus, tum à Romanis Imperatoribus ejus diſſidij tempore ſunt attentata, aitque, in exemplum trahi minimè poſſe, cùm utrinque multa, præter jura, ac præter æquitatem omnem, crudeliter, & impiè fuerint geſta.

Secundò proinde pergit Ellieſius ulteriorem de Inveſtituris enarrationem ita retexere. Violentiam, inquiens, Henrici IV. in Romanos Pontifices, non imitatus eſt modò, ſed & ſuperavit Henricus V. qui veniens in Italiam, à Paſchali per vim extorſit jura Inveſtiturarum, de quibus tantum erat certamen exortum, & ab eodem ritu ſolito Imperator inauguratus eſt. Sed quamprimùm ille Italiâ diſceſſit, hæc omnia irrita decrevit Paſchalis in Concilio Lateranenſi, anno 1112. Indeque in Concilio Viennenſi, Inveſtituram Epiſcopatuum hæreſim eſſe, declaratum eſt. Sed Gelaſio II. Paſchalis ſucceſſore, Romam redijt Henricus, ut ab eo confirmationem eorum, quæ à Paſchali II. ſibi conceſſa fuerant, extorqueret: ſed cùm ille Româ aufugiſſet, Burdinum, Gregorium VIII. à nonnullis appellatum, Bracarenſem Archiepiſcopum, Antipapam conſtituit. Poſt diſceſſum Henrici Gelaſius Romam redijt: ſed excommunicato Henrico, & Burdino, iterum exulare compulſus,

60.

pauló poſt obijt; cui ſucceſſit Calixtus II. ſub quo pax inter Pontificem & Imperatorem inita eſt, ac controverſia de Inveſtituris anno 1122. amicè terminata in Conventu Wormatienſi, in quo Imperator Inveſtituram per annulum & baculum remiſit, Canonicamque electionem, & liberam conſecrationem permiſit, ſed ex alia parte Pontifex Imperatori conceſſit, ut electiones Epiſcoporum & Abbatum Regni Teutonici, coram ipſo fierent abſque ſimonia & violentia, electus autem Regalia per ſceptrum acciperet.

61. Quó jam retrahere, viſum eſt operæpretium, quas Ellieſius deplorat ex illis Pontificem inter, ac Imperatorem controverſijs obortas calamitates. Quot & quantæ, inquiens, Deus bone! ex Inveſtiturarum controverſiâ, & temerariâ Gregorij VII. ſententiâ fluxerunt in Imperio ſeditiones, cædes, rebelliones, bella, parricidia; in Eccleſia mutuæ Epiſcoporum proſcriptiones, Concilia ſibi invicem oppoſita, ſpoliata templa, violatæ aræ, dejecti Pontifices, alij in eorum locum ſuffecti: de Romano Epiſcopatu vi & armis decertatum, longo ac diro ſchiſmate Eccleſia vexata, uno verbo omnia ſive in Imperio, ſive in Eccleſia ſuſque deque verſa.

62. Hinc *tertiò* pergit Elliеſius in Gregorium VII. invehi. Quamquàm varia, inquiens, fuerint pro varijs affectibus Scriptorum de hoc diſſidio judicia, nihilominùs tamen om-

nes

nes Gregorij de Imperatore deponendo conatum, novum & antehac inauditum fuiſſe, agnoverunt, & ex his non pauci crudelitatis & ambitionis arguunt Gregorium, ante Pontificatûs adeptionem de tyrannica crudelitate jam notatum à Petro Damiano *Epiſt. 10. lib. 1.* Leone quoque Oſtienſi *lib. 3. cap. 24.* vocante eum elatione turgidum, & *cap. 48.* accuſante ipſum perfidiæ, quòd poſt reconciliatum ſibi Henricum Mathildæ conſilijs, quemdam miſerit, ad coronam illi auferendam, & adverſùs Imperatorem ei ſuaſerit rebellionem: ipſomet etiam Rudolpho, qui in locum Henrici ſuffectus fuerat, in acie vulnerato, paulò ante mortem fatente, ſe injuſtè ex juſſione & mandato Pontificis rebellâſſe; veluti referat Hemoldus *Chronici Sclavonici lib. 1. cap. 24.* imò ipſomet Gregorio morti proximo, eorum, quæ contra Henricum IV. tentaverat, pœnitente; uti refert Sigebertus *in Chronico.* Unde concludit Ellieſius. Quis ergo non videat, pluris fieri debere morientium Henrici adverſariorum verba eo tempore prolata, quo veræ tum demum excutiuntur pectore voces, detrahiturque perſona, atque rei veritas; quàm quæ ipſi odijs, & ambitione impulſi, ſcripſerunt, aut geſſerunt?

Quartò proinde Ellieſius Conciliorum, nempe Romani III. & VIII. ſub Gregorio VII. Beneventani ſub Victore III. Placentini, & Claromontani ſub Urbano II. iterumque Romani 63.

mani ſub Paſchali II. decreta elidere nititur, tum quòd majoris fierì non debeat iſtorum Conciliorum authoritas, quàm ipſorum Pontificum, quorum authoritate convocata ſunt, iiſque opponi poſſe Concilia ab Henrico convocata, quæ in Pontificem ſententiam tulerunt; Wormatienſe ſcilicet, Papienſe, Moguntinum, Brixienſe, & Moguntinum alterum, in quo Brixienſis Concilij ſententia eſt confirmata.

64. Pari modo pro *quinto* Authoribus, qui Gregorij VII. factum approbârunt, ſcilicet Mariano Scoto, Lamberto Schafnaburgenſi, Anſelmo Cantuarienſi, & Lucenſi, Geberhardo Salisburgenſi, Stephano Alberſtadenſi, Leoni Oſtienſi, Othoni Friſingenſi, Dodechino, & Abbati Urſpergenſi reponit Elliesius, hos perinde, ac Bellarminus Bennonem Cardinalem, alioſqueScriptores, uti ſuſpectos, reijcit, poſſe pleroſque ex illis, qui Gregorij partes ſequebantur, meritò repelli: quippe cùm eo tempore omnes fere Scriptores vel Imperatoris, vel Pontificis partes acriter tutati ſint, ut teſtis eſt Anonymus *in vita Henrici IV*. Et *primò* quidem Mariani Scoti authoritatem nullius eſſe momenti, cùm faverit ipſe rebellibus Saxonibus, & defectionem eorum probaverit. Pariter Lucenſem Anſelmum, Gregorij VII. Patronum fuiſſe, uti teſtantur Sigebertus, & Trithemius, nec adeò ejus authoritatem majoris eſſe momenti, quàm Gregorij. Gebe-

har-

hardum quoque eodem munere functum eſſe, ac diſputâſſe cum Vicetone Moguntino Archiepiſcopo: Lambertum quoque Schafnaburgenſem, alioſque Scriptores ob Inveſtituras,& tentata inGregorium, damnâſſe Imperatorem, at ejus exauthorationem non omninò approbare, ſed hiſtoricè tantùm referre. Multos verò Authores Henricum etiam poſt hanc exauthorationem appellare Imperatorem, inter quos Anonymum *hiſt. Franciæ* Scriptorem apud Ducheſnium *t. 4.* obſervare, quòd excommunicatio, quæ totum Eccleſiæ ſtatum turbâſſet, à Gregorio lata fuerit contra totius penè Concilij voluntatem. Albertum Aquenſem *lib. 1. cap. 7.* Guibertum Novigentinum *lib. 3. cap. 2.* Guilielmum Tyrium *lib. 1. cap. 13.* & *lib. 9. cap. 8.* Othonem Bambergenſem *epiſt. ad Paſchalem II. anno 1102.* Sugerium *in vita Ludovici VI.* & alios, factum Gregorij, velut novum & inauditum; reprehendere.

Nec pro *ſexto*, ait Ellieſius, juvare, ſi reponatur, nonnullos equidem exiſtimâſſe, illam adverſùs Henricum,Gregorij ſententiàm fuiſſe injuſtè latam à Pontifice, nullum tamen fuiſſe, qui dubitârit, poteſtatem eſſe Pontifici, Reges deponere,dum ipſe etiam Henricus in epiſtola quadam, eo tempore, quo Gregorio maximè offenſus erat, ſcriptâ, agnovit, in materia hæreſeos id fieri poſſe. Etenim ex oppoſito ſtare quàmplurimos Authores, qui non modò injuſtam, ſed & illicitam exiſtimârint Henrici 65.

ex-

Evangelicæ normâ à Chriſto inſtitutâ primitus admonitum, ſi pergeret in Epiſcopatibus & beneficijs Simoniacè conferendis: Eccleſiaſticarum inſuper pœnarum comminationibus, exinde graviori etiam legationis Apoſtolicæ authoritate fuiſſe abſterritum, ſed hinc exaſperatum, Wormatiæ indixiſſe Concilium, in quo Gregorius variorum flagitiorum accuſatus, fuerit depoſitus, miſſâ etiam Romam legatione cum contumelioſis litteris, quibus denuntiabatur, ut ſe Epiſcopatu abdicaret. Quibus ſecundùm ipſius etiam Elliesii confeſſionem, ita ſe habentibus, dùm non Eccleſiaſtica duntaxat jura pertinaciter infringebantur, ſed vicaria Chriſti poteſtas enormiſſimè violabatur, num fas erat Gregorio, non vibrare virgam coercitivam *Matth. 18.* Eccleſiæ ſanctæ demandatam, ſicque non excommunicationis duntaxat ferre ſententiam, ſed gladium Imperatoriæ poteſtatis, quem Henricus adverſùs ſanctam Eccleſiam ſtrinxerat, ex ejus manu rapere, per illam ſuper *Quodcunque in terris Morale*, atque adeò ſuper gladium illum Imperatorium, tantæ nequitiæ *moralitate* in Eccleſiæ ac Religionis publicæ perniciem vergente contaminatum, protendi potentem, Petro, ejuſque ſucceſſori Romano Pontifici à Chriſto conceſſam authoritatem; ſolvendo adeò, ſicque perimendò in Henrico jus Imperatoriæ dignitatis? Quod ergo Henricus abſque ullo jure, imò contra expreſſum jus *Divinum*, præſumpſe-

ſumpſerat in exauthorando Gregorio, hoc iſte Summus Pontifex, ſummo Vicariæ Chriſti authoritatis jure, in perfidum illum Imperatorem meritò retorſit cum Concilio Romano, ipſum non excommunicando duntaxat, ſed etiam deponendo à Cæſareæ Majeſtatis ſublimitate.

67. Sed quid vituperio dignum poſteà egiſſe, dicendus eſt Gregorius, quando Henrico ſupplici non abſque difficultate, veniam quidem conceſſerat, ſed jus Cæſareæ Majeſtatis ipſi ademptum, necdum reſtituerat, animadvertens, ex ſuâ non tam inclementiâ, quàm juſtâ ad ſcelerum enormitatem magis oſtendendam, prorſus proficuâ retardatione, Henrici animum (uti Elliesius ait) eſſe exacerbatum, ut maturè ſibi proſpiceret, Rudolphum Ducem Saxoniæ ſollicitavit ad capeſſendum Imperium; atque hunc à Saxonibus electum, in altero Romano Concilio confirmavit, renovatâ in Henricum Summi Pontificatûs tam iniquum aggreſſorem, Eccleſiæque adeò ſanctæ publicum hoſtem ſententiâ, dum præcipuè illius fautores tum Moguntiæ, tum Brixiæ congregati Epiſcopi, Gregorij depoſitionem iteratò molientes, præſumpſerunt eidem opponere Antipapam Guibertum Ravennatem Epiſcopum, Victori etiam III. poſteà infeſtum, maximæque per Italiam hoſtilis ſtragis manifeſtum reum, meritoque adeò anno 1088, ab Urbano II. denuò condemnatum,

eò

eò quòd ex hoc Antipapa, ejuſque poſteà ſucceſſoribus Atellano, & Maginulpho continuatæ fuerint adversùs Romanam Eccleſiam, ejuſque legitimum Caput, atrociſſimæ hoſtilitates? Quare iniquiſſima eſt, quam Ellieſius facere nititur, cladium & calamitatum tum Imperio, tum Eccleſiæ ex Henrici IV. adversùs Gregorium VII. machinationibus imminentium compenſationem, prætexendo, utrinque præter jura, ac præter æquitatem omnem, plurima crudeliter, ac impiè geſta eſſe, cùm tamen ex prætactis manifeſtè pateat, pro Gregorio ſtetiſſe ſummum jus tam æquitatis, quàm Vicariæ Chriſti authoritatis: cùm econtra in Henrico Eccleſiæ Romanæ, ejuſque Pontificatûs hoſte publico, tam juſtitiæ, quàm poteſtatis, erga Summum Pontificem non niſi arrogatæ, ratio evidenter noſcatur defeciſſe.

Hinc ergo pro *ſecundo* ijs, quæ Ellieſius *ſecundæ exceptionis loco* de Inveſtituris oppoſuit, *ad tertium Operis noſtris articulum, undecimam de Regalia diſquiſitionem*, rejectis, unicè reſtat examinanda calamitatum, cædum, ſeditionum, ac rebellionum Gregorij VII. in Henricum IV. ſententiæ, ab illo Authore imputatarum deploratio, quam hocce Theologico argumento retorquemus. Si namque ſub formâ per Chriſtum *Matth.* 18. ſancitâ, ſervato ſeu *Divini*, ſeu *naturalis*, ſeu ſuper hiſce fundati *Canonici Iuris* debito ordine, Summus Pontifex procedat adversùs Regem, ſeu Imperato-

68. *ex pag. 34. n. 44.*

rem,

rem, Juris *Divini* temeratorem, eouſque progreſſum, ut Eccleſiam audire contumaciter detrectet, indeque ex Chriſti juſſu Communionis Chriſtianæ jure deſtituatur, ſeu excomunicetur, ſed necdum correctus, quinimò in ſenſum reprobum datus, ſacræ Religionis ac Eccleſiæ interitum, quantum in ſe eſt, perversâ ſuâ contumaciâ moliatur, ſitque adeò in eo ſtatu poſitus, ut meritò perſentiat illam à Chriſto Apoſtolis *cit. cap. 18.* commiſſam, & ſuper *Quocunque in terris ſeu ſolvendo, ſeu ligando* protenſam virgam coercitivam: num propterea, ſi Paſtor Eccleſiæ Oecumenicus, in vi illius Apoſtolicæ authoritatis, & publicum ſacræ Religionis, ſeu Summi Pontificatûs hoſtem liget cenſuris, & ſubditos ſolvat juramentorum, ſeu homagiorum vinculis, imò jus Regiæ poteſtatis tot ſceleribus contaminatum, ab homine ſibi ſubjecto adimat, numquid vel Chriſto, qui taliter procedendi mandatum fecit, vel ejus Vicario, qui poteſtate ſibi Divinitus commiſſi officij uti compulſus, tali modo proceſſit, imputanda erunt mala inde provenientia? Vel non potiùs, dum Pontifex ſtringit gladium ad malos extirpandos, communioneque fidelium, ne boni ab ipſis præcipitentur in ruinam, privandos, eoſque, ne poteſtatis temporalis gladio adversùs ſanctæ Eccleſiæ pacem, & Religionem publicam liberè abuti

poſ-

poſſint, exauthorandos, ipſiſſima hæc juſtitiæ adversùs Eccleſiæ ſanctæ rebelles, publicæque Religionis perturbatores, demonſtratio, ex ſe ipſa eſt tantum bonum, ut in reſpectu illius *quoad moralem imputationem*, haudquaquàm prævalere poſſint mala *per accidens*, &non niſi ex pravorũ Eccleſiæ rebellium contumaciâ provenientia? Hæc igitur, mi Ellieſi, expendas, & facilè intelliges, quas Imperij, ac Eccleſiæ calamitates Gregorio VII. imputabas, in ejus Pontificiæ Majeſtatis temeratores meritò retorqueri.

Tertiò proinde conveniens eſſet, mi Ellieſi, ut diſcerneres illud, quod Gregorius VII. egit ex Cathedræ Apoſtolicæ poteſtate, & ex propriæ affectionis voluntate; quemadmodùm Evangeliſta in ipſo etiam Caipha, cùm eſſet anni illius Pontifex, actum ex hoc munere per Divinum quoque inſtinctum moderato promanantem, eatenus diſcrevit ab illius contra Chriſtum attentatâ nequitiâ, ut etiam prophetizâſſe dicatur ab Evangeliſtâ. Quando igitur *ſuperiùs* oſtenſum eſt, ex qua authoritate, Clavium ſcilicet Regni Cælorum, ſolvendique ſuper *Quodcunque in terris Morale* protensâ poteſtate, juſtitiæ ac Religionis publicæ rationibus exigentibus, ſententiam tum excomunicationis, tum depoſitionis Gregorius VII. protulit adversùs Henricum, cujus nefanda iterum ſcelera *in epiſtola Ludovici Comitis contra VValtramum* à Baronio *ad annum 1090.* relatâ inſigni- 69.

ſigniter deſcripta cernere licet. Ideò quantumvis verum eſſet, quòd affingis Gregorio, tibi jure merito reponeretur illud S. Auguſtini adversùs Donaſtitas effatum. Quid tibi fecit Cathedra Apoſtolicà, ut hujus actus, de Conciliorum quoque legitimorum conſilio & comprobatione adversùs Henricum factos, everſos, econtra verò Henrici pertinaciam & malitiam defenſam velis?

79. Verùm ſi non jam Cathedræ Apoſtolicæ actus publici, ſed ejuſdem vita privata in Gregorio expendantur, hujus ab Adverſarijs fruſtra impugnatam innocentiam, egregiè tuetur Bellarminus *lib. 4. de Romano Pontifice cap. 13.* ad quem, utpote ne in apice quidem validè confutatum, remitto Lectorem. Cui ſuffragatur viſio Divinitus facta à Leone Oſtienſi *lib. 3. cap. 53.* adducta, ex qua reddebatur manifeſtum, res à Gregorio geſtas Divinitus etiam comprobatas fuiſſe; uti videre licet etiam ex Baronio *ad annum 1084.* Quantumvis proinde verum eſſet, quòd ab Henrici fautoribus, uti Baronius *ad annum 1080.* aſſerere confingitur, ac ſi Rudolphum in vitæ ſuæ exitu pœnituiſſet, quòd contra Henricum Regem inſurrexiſſet: *Dexteram, quâ ipſi juraverat, dicendo, juſto Dei judicio abſciſſam ſe pati.* Quantumvis inſuper verum eſſet, ipſum quoque Gregorium morti jam proximum pœnituiſſe eorum, quæ non tam ex Cathedræ Apoſtolicæ authoritate, quàm ex ſubreptione ſuæ

pri-

privatæ fortaſſis perſonæ aliquando obrepente, poterat ex conſcientiæ teneritudine ſibi viſus fuiſſe minùs rectè peregiſſe: ex hiſce tamen allegationibus plus non evincitur, niſi quod Gregorius Magnus antehàc ſcripſerat: *Conſcientias ſcilicet timoratas, ubi culpa non eſt, ſibi metuere*: dum cæteroqui præinſinuatus Ludovicus Comes *in ſuis ad VValtramum litteris* Papam Gregorium, & Regem Rudolphum de odio erga Henricum, ac de peſſimo hinc interitu damnatos, eatenus vindicat, ut in ipſis locus fuerit illi Pſalmidico effato: *Nónne, qui oderunt te Domine, oderam, & ſuper inimicos tuos tabeſcebam? Perfecto odio oderam illos, & inimici facti ſunt mihi*: ac propterea illa de Gregorij & Rudolphi interitu exprobratio, ac de Henrico pro tunc ſuperſtite gloriatio, non pluris facienda fuerit, ac ſi quis Neronem, quia Apoſtolis Petro & Paulo, aut Herodem, quia Iacobo Apoſtolo ſupervixerat, beatum propterea proclamaret.

Sed mi Ellieſi, pro *quarto* hinc te convenio, ut ipſemet ad mentem reducas, quò progreſſus fueris, dum etiam Concilia Romana III. & VIII. ſub Gregorio VII. Beneventanum ſub Victore III. Beneventanum, Placentinum & Claromontanum ſub Urbano II. iterumque Romanum ſub Paſchali II. non alio prætextu contendis reijcere: *niſi quòd majoris eorum authoritas fieri non debeat, quàm ipſorum Pontificum, quorum authoritate convocata fuerunt?* 71.

runt? Oportet, ut ſiſtas hîc, & conſideres, ſi tali ratione liceat non Apoſtolicam duntaxat tot Pontificum, ſed ipſorum etiam Conciliorum ab hiſce convocatorum authoritatem elidere, nil jam tutum fore in Ecelcſia, ac fruſtra à Clero Gallicano jam moveri quæſtionem de Conciliorum non acephalorum, ſed cum Capite Eccleſiæ coadunatorum ſupra Papam ſuperioritate, ſi non tantùm Capitis hujus, ſed totius etiam Concilij authoritatem tam leviter tractare, imò Concilia hujuſmodi comparare liceat Conciliabulis ab Imperatore ſchiſmatico, proptereàque juſtè exauthorato, coactis ad obtrudendos, ſeu fovendos Antipapas?

72. Nec pro *quinto* æqua eſt tua *quinta* exceptio, quâ niteris, Authores integerrimos, quorum pro Gregorio aſſertiones à Bellarmino ſunt deductæ, æquiparare cùm Bennonis Cardinalis, aliorumque Henrici partes tuentium atteſtationibus, quamdiu, quod hactenus non feciſti, nec ſolidè facere unquam poteris, legitimæ adversùs hos exceptionis argumenta tam fortia, per dictum Bellarminum expoſita, non efficaciter refutaveris. Quando cauſaris, omnes fere Scriptores vel Imperatoris, vel Pontificis partes acriter eo tempore tutatos fuiſſe, ut vel hinc authoritatem Scriptorum pro Gregorio ſtantium infringas, oportuit, te cauſæ vel æquitatem, vel iniquitatem ex una alteráve parte ſubſiſtentem, æquiori oculo

lo expendiſſe, dum ex Gregorij parte authoritas Apoſtolica, ex parte autem Henrici contra *Divinum, humanúmque* Ius priùs jam arrogata in Summum Pontificem poteſtas: iterum ex hujus parte tam enormia facinora, & ſacrilegia, etiam ſimoniam cum ſchiſmate, ne dicam, hæreſi conjuncta: ex illius autem parte virga tantorum ſcelerum ex Chriſti præſcripto coercitiva noſcitur interveniſſe.

Et hinc, quam *ſexto loco* Ellieſius extenuat 73.
propriam Henrici Imperatoris de Summi Pontificis ad Reges, ex cauſa ſaltem hæreſeos, deponendos poteſtate confeſſionem, aſſeverare hanc oportet, ita Juri *Divino* per Chriſtum conſtituto, conſentaneam fuiſſe, ut conſequenter fruſtraneæ ſint, quæ cofinguntur adversùs illam, exceptiones, quemadmodùm ea etiam, quam idem Ellieſius *præced. cap. 4. §. ult.* oppoſuit novitatis objectionem, validè à nobis *ibidem* confutata cernitur.

ARGUMENTUM II.

Petitum ex Friderici I. & Friderici II. depoſitione.

AUthor dicti *tractatûs de libertatibus Eccleſiæ* 74.
Gallicanæ cit. lib. 4. cap. 5. argumentatur tum ex Concilio Lateranenſi ſub Alexandro III. quod *anno 1168.* Fridericum I. Imperatorem excommunicavit, ejúſque ſubditos à fi-

delitatis juramento abſolvit. Quæ legitimè præſtita fuiſſe, agnovit Fridericus, quandoquidem Pontifici ſe humiliter ſubijciens, ſententiam revocari exoraverit. Tum ex Concilio Lugdunenſi ſub Innocentio IV. à quo ſententia depoſitionis in Fridericum II. & abſolutio ſubditorum à juramento fidelitatis decreta fuit.

Exceptio Ellieſij.

75. PRimò equidem Author iſte nihil reponit adversùs ea, quæ de Friderico I. fuêre adducta; attamen circa Othonem IV. *à pag. 545.* & poſteà circa Fridericum II. *à pag. 545.* talem facit relationem, ut præfatum Othonem contendat, nunquam fuiſſe legitimum Imperatorem, de Friderico autem II. aſſerat, ubi Inveſtituras contumaciter ſibi arrogâſſet, & PontificemHonorium III. de his admonentem ſpreviſſet, anathemate fuerit primùm perculſus, poſteaque contumaciâ creſcente, privatus Regno &Imperiò, univerſis Imperij & Regnorum ſuorum ſubditis abſolutis à juramento fidelitatis. Exinde præfatus Ellieſius in Honorij ſucceſſorem Gregorium IX. duriùs cum eodem Friderico agentem, graviter invehitur, atque iſtius ex authoritate Imperatoris partes manifeſtè ſuſcipit. Sed quia ejus hiſtorica relatio apertè evaneſcit ex ijs, quæ Author *Regalis Sacerdotij lib. 1. §. 7. n. 1.* fuſiùs exponit, ad eum ab Ellieſio nullatenus confutatum; re-

mitto

mitto Lectorem, ne præter neceſſitatem longior hîc eſſe debeam, dum præcipuè cauſam Friderici Concilium Generale Lugdunenſe ſub Innocentio IV. poſtmodùm condemnavit, latâ in illum ſententiâ tenoris *inferiùs* referendi, ex quo manifeſta redditur iniqua ejus Imperatoris defenſio.

Verùm pro *ſecundo* Ellieſius *à pag. 551.* non veretur excipere, quòd ſententia præinſinuata non à Concilio, ſed ab Innocentio lata fuerit, Synodo eam neque examinante, neque confirmante: ſit autem neceſſum, ut decretum aliquod Concilij authoritatem obtineat, Conciliariter id examinari, ſingulis Patrum rogatis ad dicendam ſententiam, neq; verò quidquam horum circa illud negotium contigerit in Concilio Lugdunenſi. Addit is Author, iſtud Concilium non immeritò negari fuiſſe Generale, cùm non omnes Chriſtianitatis Nationes ad id vocatæ fuerint: quinimò, licèt Generale fuiſſet, dici poſſe, quòd in præſenti quæſtione, utpote non tam *Iuris*, quàm *Facti*, errare potuerit, quippe cùm in ea Synodo non de jure Pontificis, ſed hoc præſuppoſito, quæſitum ſit; *utrùm Fridericus ob crimina ibi allegata diris eſſet devovendus?* 76.

Refutatio iſtarum exceptionum.

Exordiendo à poſtrema exceptione, remitto Lectorem ad ea, quæ tum *in præſen-* 77.

ſentis articuli diſcuſſione *antecedenter* dixeramus, tum fuſiùs circa *ſecundum* de Concilij, & *tertium* de infallibilitate Papæ, ex cathedra Apoſtolica definientis, fuſiùs differemus de iſthoc quæſtionis puncto, quomodò in ijs, quæ *Facti* ſunt, ubi cum fidei principijs ſub prudentiali non naturalis duntaxat, ſed ſupernaturalis ordinis lumine, per Spiritûs ſancti aſſiſtentiam, ab ipſomet Chriſto repromiſſam, conferuntur, ſit in Papa & Concilio infallibilitas *practicæ* deciſionis, ab omni *materiali* falſitatis concretione depuratæ per directionem Spiritûs ſancti, de quo Chriſtus *Ioannis 16.* dixit Apoſtolis, fore, ut doceret omnem, adeóque *practicam* etiam, ex *Facto* aliquo cum Divini luminis principijs per prudentiam infuſam conferendo, ſubſiſtentem veritatem.

78. Quo jam præſuppoſito, dum ex fundamentis *articulo ſecundo* deducendis, etiam patebit, Oecumenici Concilij characterem fuiſſe in præaddućta Lugdunenſi Synodo, ſufficiet pro *primo*; prætactam ejuſdem Concilij ſententiam, relatam *in Cap. Ad Apoſtolicæ. De ſent. & re judic. in 6.* proferre in medium, ad oſtendendum, tum quòd iſta deciſio verè fuerit non ſolius Innocentij, ſed Concilij: tum quòd præinſinuata Authoris *Regalis Sacerdotij*, non verò Ellieſij relatio hiſtorica, nitatur veritate, ſummæque juſtitiæ, ac æquitatis ratio efflagitârit eam Decretalem, Friderici condemnatoriam, quæ ita ſe habet: *Cùm dura guer-*

rarum

rarum commotio nonnullas profeſſionis Chriſtianæ provincias diutiùs afflixiſſet, nos ad Fridericum præcipuum Principem ſæcularem, diſſenſionis, & tribulationis authorem, à felicis recordationis Gregorio Papa IX. Prædeceſſore noſtro pro ſuis exceſſibus anathematis vinculo innodatum, ſpeciales Nuntios, & magnæ authoritatis viros duximus deſtinandos &c. Nos itaque ſuper præmiſſis, & quàm pluribus alijs ejus nefandis exceſſibus cum Fratribus noſtris, & ſancto Concilio deliberatione præhabitâ diligenti (quomodò autem iſthæc cum ſacro Concilio deliberatio ſubſtitiſſet, ſi, uti Elliesius gratis prætendit, ſingulorum etiam Patrum ſuffragia non fuiſſent poſtulata?) *Cùm Ieſu Chriſti vices, licèt immeriti, teneamus in terris*, (En Oecumenici Concilij characterem ex vicario Chriſti nomine ſubſiſtentem) *nobiſque in Beati Petri perſonâ dictum ſit.* Quodcunque ligaveris ſuper terram, ligatum erit & in cælis. *Memoratum Principem, qui ſe Imperio & Regnis, omnique honore & dignitate reddidit indignum, omni honore & dignitate privatum à Domino oſtendimus, & denuntiamus: & nihilominùs ſententiando privamus omnes, qui ei juramento fidelitatis tenentur adſtricti, à juramento hujuſmodi perpetuò abſolventes, authoritate Apoſtolicâ firmiter inhibendo, ne quiſquam de cætero ſibi tanquam Imperatori, vel Regi pareat, & intendat. Decernendo, quoslibet, qui ei deinceps velut Imperatori, vel Regi conſilium, vel auxilium præſtiterint, ſeu favorem, ipſo facto excommunicationis ſententiæ ſubjacere. Illi autem,*

ad quos Imperatoris ſpectat electio, eligant liberè ſucceſſorem.

79. Ex qua proinde Decretali pro *ſecundo* ad intentum noſtrum ita licet argumentari. E-
ex pag. 83. n. n. 62. tenim ex ejus Canonicæ intra Concilium Lugdunenſe editæ ſanctionis litterâ clarè conſtat, ejus fundamentum reduci in hoc fidei principium, quo credimus, Summum Pontificem Chriſti in terris agere vices, ipſique in perſona Petri dictum eſſe: *Quodcunque ligaveris, ſeu ſolveris ſuper terram, erit ligatum, vel ſolutum in cælis.* Quis verò negare auſit, ſub iſto *quocunque*, *quod eſt in terris Morale*, contineri actus *morales* publici quoque à Rege promanantis regiminis: & dignitatis Regiæ ad hanc individuam perſonam, quà ex æquitatis ratione faciendam *applicabilitatem*, ejuſque in Rege Eccleſiæ ſanctæ perſeverantiam *Moralem*? Sub illo adeò fidei principio, per eam ſanctionem Synodalem expendebatur Imperatoris ex facinoribus ſuis indignitas. Cujus judiciaria proinde diſcuſſio, licèt fuerit dependens à probationibus, quæ intrà prudentiæ naturalis ſphæram non ſupergrederentur *moralem certitudinem*, attamen hoc Oecumenici Concilij, unà & Summi Pontificis judicium, per Spiritûs ſancti gratiam ita depurabatur à *materiali*, falſitatis periculo obnoxiâ concretione, ut altior prudentiæ infuſæ commenſurata certitudo *practica* omnimodam falſitatem excluderet, utpote per Dei inſtinctum

effor-

efformata, & cùm illo fidei principio collata; ſicque ſub formâ *virtualiter* ſaltem ſyllogiſticâ progrederetur ad concludendam ſententiam, adversùs Imperatorem *judicialiter* ferendam ſub verâ lumini ſupernaturali innixâ conſequentiâ Theologicâ.

His pro *tertio* ſuppoſitis, diſcutienda foret relatio, quâ Ellieſius *à pag. 552.* Ludovici Imperatoris exauthorationem improbabat, ſed certis de cauſis malo circa hoc Lectorem reremittere ad ea, quæ Author *Regalis Sacerdotij cit. lib. 1. §. 8.* diſcuſſit. Quæ verò idem Ellieſius *à pag. 560.* profert circa Bonifacij VIII. Extravagantem *Unam ſanctam. De majorit. & obed.* ea à nobis fuſiùs expenſa cernere licet *in præſent. Summarij cap. 2. §. 4. n. 5. ac ſeq.* 80.

§. IV.

Quantum ad præſens inſtitutum momenti ſit ex Concilij Lateranenſis, Conſtantienſis, & tandem Tridentini ſanctionibus mox adducendis?

ARGUMENTUM I.

Petitum ex duplici Concilio Generali Lateranenſi.

AUthor *Regalis Sacerdotij cit. cap. 5.* ita pergit argumentari. Concilium Generale 81.

Late-

Lateranenſe ſub Alexandro III. cui plurimi Galli interfuerunt, *Can. ult.* decernit: *Relaxatos autem ſe noverint à debito fidelitatis, ac dominij, & totius obſequij, donec in tanta iniquitate permanſerint* (Domini temporales) *quicumque illis aliquo pacto tenentur annexi.*

82. Alterum porrò Lateranenſe Concilium *anno 1215.* celebratum ſic decernit *Cap. 3. Si verò Dominus temporalis requiſitus, vel monitus ab Eccleſia, terram ſuam purgare neglexerit ab hæretica fœditate, per Metropolitanum, & cæteros comprovinciales Epiſcopos excommunicationis vinculo innodetur, & , ſi ſatisfacere contempſerit infra annum, ſignificetur hoc Summo Pontifici, ut ex tunc ipſe vaſallos ab ejus fidelitate denuntiet abſolutos, & terram exponat Catholicis occupandam, qui eam exterminatis hæreticis, ſinè ulla contradictione poſſideant. &c.*

Exceptio Ellieſij.

83. Nihil contra prius, ſed poſterius hîc relatum Lateranenſe Concilium excipit Ellieſius. *Primò* nec Eccleſiam, nec Concilium Generale eam repræſentans, quidquam habere juris in temporalia Regum Bona, nec de tijs ſtatuere poſſe, quippe cùm Regum poteſtas *immediatè* à Deo ſit, nec adeò eam ijs auferre, aut aliquid juris alteri in eam ribuere poſſe, præter ipſummet Deum.

84. *Secundò.* Illum Canonem non fuiſſe ab Univerſali Concilio Conciliariter, ſed à ſolo

Papa

Papa conditum, Nauclero, Platinâ, Jacobo Muldemportio, & Matthæo Pariſienſi atteſtantibus, in eo Concilio multa conſultata, ſed pauca eſſe concluſa: adſtipulantibus ejuſdem Synodi Canonibus *29. 33. 41. 42. 61. & 66.* utpote qui univerſi Canones demonſtrant, quòd ſint opus Innocentij III. partim in ipſo Concilio, partim poſt Concilium, editum. Nec denique Canonem illum eſſe de dogmate, ſed diſciplina, neminem verò dubitare, quòd Concilium etiam Generale errare poſſit in diſciplina.

Refutatio iſtarum exceptionum.

PRimò namque Ellieſium, qui antehac in Rege Franciæ Childerico deponendo & ſubrogando Pipino, Statuum Regni authoritatem interveniſſe contendebat, convenio, qualiter ſua *prima* hîc oppoſita exceptio conveniat cum illâ tam ſolenni aſſertione ſuâ? Et quia Romano populo in Imperio Græcis adempto, & in Carolum Magnum translato primas attribuerat partes, rurſus ipſum convenio, ſciſcitando, qualiter hoc aſſertum ſuum ſubſiſtat cum principio proximè tradito, quo nititur inferre ex hoc, quòd Regum æquè ac Imperatorum poteſtas ſit *immediatè* à Deo, neminem, præter ipſummet Deum, poſſe eam poteſtatem illis auferre, aut aliquid juris alteri in eam tribuere? Sed hæc in anterioribus multimo- 85.

dè

dè jam diſcuſſa fuerunt, quomodò ſcilicet non tam Regia poteſtas in ſe ipſa *formaliter*, quàm *concretè*, prout eſt in hoc ſanctæ Eccleſiæ ſubjacente ſuppoſito; *quoad publici etiam regiminis, moraliſque in hac individua perſona ſubſiſtentiæ moralitates*, ſubſit ſanctæ Eccleſiæ tum virgæ coercitivæ, tum Paſtoralis officij Oecumenicæ authoritati.

86. Pro *ſecundo*. Ipſa Concilij prætacti Acta publica *tom. 3. par. 2. edit. Colon. à pag. 682.* relata, dum decreta ſub ejuſdem Concilij nomine exhibent, eo ipſo probant, eſſe Conciliariter concluſa. Nec obſtat, quòd inter multa, quæ fuerunt conſultata, non niſi pauca (ea utique, quæ *dicto loco* recenſentur) fuerint concluſa: his namque Concilium ſuam quoque impertijſſe authoritatem, liquet ex *præallegatis* Canonibus; quippe cùm *in 29.* dicatur: *De multa providentia fuiſſe in Concilio Lateranenſi prohibitum.* Et *in 33.* jubeatur *obſervari mediocritas in Concilio Lateranenſi definita.* Item *in 41.* aſſerat Pontifex: *ſe judicio Synodali definire.* Rurſus *in 46.* voluiſſe *Lateranenſe Concilium immunitati Eccleſiaſticæ providere.*

87. Tametſi porrò Canon in argumento *ſuperiùs* expoſito adductus, loquatur de diſciplina: quia tamen hæc *ſubſtantialiter* ſubſiſtit ex honeſtate morum per ipſum fidei lumen nobis traditâ, conſequens eſt, ſi Concilium Generale in Eccleſiaſticâ diſciplinâ efformandâ *ſubſtantialem* errorem committeret, hunc redun-

dundaturum eſſe contra dogmaticam quoque fidei veritatem; falſiſſimumque adeò eſt, quod Ellieſius pro indubitato ſupponit, nempe *Concilium etiam Generale in diſciplina Eccleſiaſtica errare poſſe.*

His ita conſtitutis, pro *tertiò* lubeat præadductam Concilij Lateranenſis *cit. cap. 3. De hæreticis.* latam conſtitutionem ad fidei principia reducere, diſquirendo; *An ſacroſancta hæc Synodus Generalis eâ ſanctione intenderit, præceptum aliquod imponere, præſcribendò modū, quo Papa procedere deberet adversùs Dominos temporales, hæreticorum fautores?* Pro quo elucidando, ſequens exhibetur diſſertatio. Quandoquidem enim ſacro illi Concilio notiſſimum fuerit fidei principium de Eccleſiæ Clavibus cum *indefinitâ* ſuper *Quocunque, quod in terris eſt Morale,* protensâ ligandi & ſolvendi poteſtate, legitimo Petri Succeſſori competente, ideo nefas foret, dicere, Patres Concilij non tam reſpexiſſe ad illam Papæ authoritatem, quàm ex Concilij propriâ authoritate feciſſe ipſi juriſdictionis ſuæ delegationem, decernendo, ſi Dominus temporalis ob hæreſeos fautoriam excommunicatus, infra annum non ſatisfecerit, Summus Pontifex vaſallos ab ejus fidelitate abſolutos denuntiet, facto mandato, ut terra illius occupetur à Catholicis. Quare in vi hujus ſanctionis dicendum eſt, Concilium illud Oecumenicum, ipſo etiam Vicario 88.

ex pag. 83. n. 65.

Chriſti

Chriſti nomine, ſeu authoritate fulcitum, unicè intendiſſe, ut pro illo incorrigibilitatis caſu excitaret Papæ Oecumenicum Paſtorale officium, cum ejus *indefinitâ* ligandi & ſolvendi poteſtate, ad eo modo, quo ibi præſcribitur, procedendum adversùs Dominum temporalem, de hæreſeos fautoriâ convictum. Quare per hoc decretum, Pontificiæ authoritatis excitatorium, redditur manifeſtum, quòd Concilium illud Oecumenicum agnoverit, & ſanxerit, tum ſuam, tum etiam Papæ authoritatem protendi ſuper Dominos temporales, eoſque ſupremos, nec non ſuper eorum dominia temporalia, ac territorialia, ſeu Regia, quà *moralitatis* ratione, Regni cælorum claves reſpiciente, ſuperveſtita, ita ut in vi hujus authoritatis ſuæ, Concilio ita decernente, conveniat Papæ, facere mandatum, de terris illis per alios occupandis.

89. Et hinc rurſus patet, quàm inconveniens, in ipſum Regem ſuum redundans, ſit Elliesij cavillatio, dum ait, injuſtam fuiſſe Ditionis ad Raymundum Comitem Toloſanum ſpectantis, ex cauſa hæreſeos, cui iſte favebat, à Concilio Lugdunenſi decretam translationem in Comitem Montisfortis ex profligatâ Albigenſium hæreſi, ſingulari præmio dignum, interveniente licet ipſius etiam Regis Franciæ beneplacito, & authoritate. Quæ injuſtitiæ, erga prætactùm Concilium, unà & Franciæ Regem ex-

exprobatio, nullatenus ſuſtineri ex hoc poteſt quòd ſanctus Ludovicus poſtmodùm eum Comitatum ſuo *directo*, ac ſupremo Domino apertum denuò reſtituerit Comiti Toloſano, quando ejus filia Alphonſo fratri Comiti Pictavienſium eâ lege, velut is Author dicit, in matrimonium data fuit, ut, ſi abſque filijs ex fratre moreretur, Toloſanus Tractus eſſet Regum Franciæ. Sic ſic adeò in apertum prodit debitæ obſervantiæ in Ellieſio ſatis deteſtabilis defectus, dum, ut argumenta ſuæ Theſi adverſantia elidat, in proprium quoq; Regem, ac Generale Concilium tam turpiter invehitur.

ARGUMENTUM 11.

Ex Concilij Conſtantienſis decretis petitum.

QUatuor ad Eccleſiaſticæ ſupra Reges authoritatis probationem, perquàm accommodata exempla trahi poſſunt ex dicti Concilij, ab ipſomet etiam Ellieſio relatis decretis. *Primum* deſumitur ex *Seſſione vigeſima*, ubi Fridericus Auſtriæ Dux *ſub anathematis, ſacrilegij, & privationis omnium bonorum feudalium, quæ ab Eccleſia, ſeu Imperio obtinet, & inhabilitationis ad feuda, & officia, beneficiaque uſque ad ſecundam generationem, nec non honoris & famæ, atque communionis in conſilijs Principum, pœnis* requirebatur ad reſtitutionem jurium, & Bonorum Epi- 90.

ſcopatûs Tridentini à ſe, aliiſq; occupatorum.

91. *Secundum* decretum habetur in *Seſſione 39.* ubi ad præcavendum *metum, aut impreſſionem, quæ Papæ Electoribus fortaſſis eſſet inferenda*, cavetur, ut, *cujuſcunque ſtatûs, gradûs, aut etiamſi Imperiali, Regali &c. præfulgeat dignitate, illas pœnas ipſo facto incurrat, quæ continentur in conſtitutione Bonifacij VIII. incipiente:* Felicis. Ubi privatio Bonorum, tanquam pœna ſtatuitur.

92. *Tertium* decretum extat *in Seſſ. 17.* Ubi Concilium *pœnam excommunicationis, & depoſitionis* ſtatuit in eos, qui impedirent Sigiſmundum Romanorum Regem proficiſcentem ad Regem Arragoniæ pro pace Eccleſiæ.

93. *Quartum* decretum deſumitur ex *Seſſione 14.* Ubi in eos, qui Concilium turbaverint, ſtatuitur; *Vt ſint perpetuò infames, omnique dignitate, ſtatu, honore, officio, & beneficio, Eccleſiaſticis & ſæcularibus, etiamſi Imperialis, Regalis &c. dignitatis exiſtant, ipſo Iure ſint privati.*

Exceptio Ellieſij.

94. HIc Author *præſ. pag. 577.* excipit *primò.* In *præallegato primo* decreto eſſe ſermonem de feudis, quæ Fridericus ab Eccleſia & Imperio obtinebat: eſſe verò Eccleſiæ, non quà Eccleſiæ, ſed quà Domino *directo*, poteſtatem privandi feudis, eorumque Bonis; quoad Bona autem, quæ Fridericus ab Imperio in feudum

dum poſſidebat, Concilij ſententiam fuiſſe tantùm *directivam*, ipſius etiam Imperatoriæ confirmationis adhuc indigam.

Secundò. Conſtitutionem Bonifacij VIII. in *ſecundo* decreto adductam, in eos, quorum Regna, vel Imperia ab Eccleſia non pendent, unicè ſtatuere pœnam excommunicationis; eos verò, qui Eccleſiæ Feudatarij ſunt, ſolis Bonis privari. 95.

Tertiò. Concilium in *tertio* decreto non loqui de Regibus, ſed de privatis, aut Principibus quibuſdam, qui ſe Sigiſmundi profectioni & itineri opponerent. Neque depoſitionis, ſed excommunicationis duntaxat ſententiam proferre, addendo tantummodò, ut ulteriùs omni honore, & dignitate, officio, & beneficio, Eccleſiaſtico, vel ſæculari ſint ipſo jure privati: ſub quibus verbis nomine beneficij ſæcularis, non eſſe intelligendum aliud, quàm quòd Eccleſiæ deberetur, & uti feudum ab ea teneretur. 96.

Quartò. Verba *quarti* decreti, lati in eos, qui Concilium turbaverint, eſſe tantùm comminatoria, nec ullum ſortiri effectum, niſi fortè ex conſenſu Principum, vel ultroneæ ſubjectionis. Addit tandem Elliesius, hæc omnia, uti etiam Concilij Baſileenſis *Seſſ. 39. & 40.* decreta ſimilia eſſe perperam facta, eo tempore, quo vulgaris inoleverat opinio, Eccleſiam habere aliquid poteſtatis in Reges, neque Concilia allata quæſtionem iſtam ex profeſſo definijſſe, 97.

quippe quam haud examinaverant, ſed loqui, uti tunc loqui ſolebant Eccleſiaſtici. Quare non poſſe ea decreta pro definitionibus Conciliariter factis haberi.

Refutatio iſtarum exceptionum.

98. PRimò. Ipſamet Decreti *primi* verba manifeſtè confutant *primam* Ellieſij exceptionem, cùm Fridericus Auſtriæ Dux, niſi reſtituat jura, & Bona Tridentinæ Eccleſiæ, privetur etiam feudis Imperij, nec non jure communionis in conſilijs Principum, quæ uti temporalia jura ſunt, non equidem quà talia, ſed quà *moralitate* in Regnum cælorum ſeu ordinabili, ſeu deordinabili, ſuperveſtita, ſpiritualitatis ſubeunt rationem, ipſomet etiam Ellieſio *alibi* fateri compulſo, ut ſic ſubeſſe authoritati Clavium Eccleſiaſticarum, prout *in anterioribus* oſtenſum fuit. Unde is Author hîc etiam compellitur fateri, Concilij poteſtatem erga illa jura temporalia fuiſſe *directivam*. Sed quid ni, *coercitivam* quoque agnoſcat, dum in vi *directivæ* ejuſmodi poteſtatis, Fridericus Auſtriæ Dux tranſgrediendo decretum ejuſmodi, contraheret talem *moralitatis* à Regni cælorum ordine deſciſcentis reatum, ut ex hoc per apertũ Chriſti mandatum *Matthæi 18.* Eccleſiæ ſanctæ factum, hujus virgæ quoque *coercitivæ* ſubjaceret?

99. *Secundò.* Mi Ellieſi, dum circa *ſecundum* Concilij Conſtantienſis (conſtitutionem Bonifacij

facij VIII. quæ incipit; *Felicis*) innovantis, decretum fateris, ibi decerni *pœnas quoque Civiles*, putà *inhabilitationis ad ſuccedendum, ad teſtandum &c.* Nunquid convinceris, jam profiteri, civiles quoq; pœnas, atque adeò temporalia Chriſtianorum (quid ni & Regum) jura, in quantum præferunt *moralitatem*, Eccleſiæ clavibus eſſe ſubjecta.

Tertiò. Ellieſius erroris manifeſtè convincitur, dum negat, Concilij Conſtantienſis *Seſſ. 17.* editum, & *tertio loco* ab ipſo reproductum, decretum complecti Reges; contrarium namque apertè docet ejus littera, taliter ſonans: *Ut quicunque, cujuſcunque Status, etiamſi Regalis &c. qui Sigiſmundum Imperatorem impedierint &c. omni etiam honore, dignitate, officio, beneficio Eccleſiaſtico & ſæculari ſit ipſo facto privatus.* 100.

Quartò. Dum Ellieſius prætendit, verba Concilij *in Seſſ. 14.* decreto, quatenus inducunt *Regalis quoque dignitatis privationem*, eſſe duntaxat comminatoria, num fas ipſi erat, Synodo iſti impingere, ac ſi in comminatione pœnarum, poteſtatis ſuæ ſphæram tranſgreſſa fuiſſet, vel seriò non egiſſet, citra etiam veritatem efficaciæ à ſe intentatæ, utpote importantis privationem ipſo Jure incurrendam? Hæc profectò plùs, quàm ignominioſa ſunt erga ſacra Concilia, uti etiam iſtud, quod *in fine* ſubnectit, ac ſi ejuſmodi ſacroſanctæ Synodi nixæ fuiſſent vulgari duntaxat opinione 101.

de Eccleſiæ in Reges poteſtate, abſque ullâ rei hujus maturâ examinatione.

102. Quidni igitur pro *quinto* ſit è contrario dicendum, Patres in Concilijs Generalibus congregatos, ſanciendo præadducta decreta, attentos fuiſſe ad poteſtatis Oecumenicæ ſibi Divinitus conceſſæ authoritatem? Sicuti ergo decreta illa *effectivè* profluxerunt ex iſta authoritate Oecumenicâ, ſic eorum reſolutio *in actu exercito ac virtualiter* reducenda eſt, imò ſub prima ſua conſtitutione fuit reducta in fidei principium, quo Concilij Oecumenici authoritas habetur Divinitus conſtituta. Etſi verò ex Chriſti Domini *Matthæi 18.* exaratis verbis conſtet, Oecumenici Concilij characterem proprium (ex cujus nempe reſpectu Chriſtus promiſit ſe in Synodi medio futurum) ſubſiſtere *ex Chriſti nomine* utique *Vicario*, ejuſque adeò in terris relictâ Petro, ac ipſius Succeſſori collatâ *Vicariâ authoritate.* Hunc tamen characterem ex Martini V. Conciliaria decreta approbantis authoritate, acceſſiſſe Concilio Conſtantienſi, patet ex ejus fine. Quid ni ergo dixerimus, præallegatorum decretorum reſolutiones, quà in fidei principium reducibiles, imò ſub ipſa primâ ſui conſtitutione, atque Papæ poſtmodùm ſecutâ approbatione, reductas in authoritatem Divinitus conſtitutam, ac fide Divinâ creditam, ex tunc integram obtinuiſſe Conciliarium ſanctionum firmitatem prorſus certam, ac immobilem,

ex pag. 83. nu. 63.

ibi. 64.

quoad

quoad authoritatem Eccleſiaſticam (ceu decretorum illorum principium) *in actu exercito*, ac *virtualiter* ijſdem communicatam?

Hinc pro *ſexto* lubeat concludere, hunc in modum argumentando. Nempe præallegatorum Generalium Conciliorum decreta, ſive reducantur in *primum* illud fidei principium, quo Eccleſiaſticarum Clavium ſuper quoſcunque Chriſtiano charactere inſignitos, & ſuper *Quocunque in terris Morali* protenſarum ſphæra definitur: ſive ſanctiones illæ reducantur in *prudentialis* à Spiritu ſancto, Concilijs Oecumenicis aſſiſtente inſpirati dictaminis *ſupernaturalis*, quaſi *ſecundarium* principium, ſub utraque iſta reductione fit reſolutio in lumen aliquod Divinum, cujus, & hinc derivatæ concluſionis, ſeu ſanctionis certitudo, longè major eſt naturali, ſeu *phyſicâ*, ſeu *metaphyſicâ* certitudine, ad Theologicæ adeò certitudinis ſublimitatem ſublevanda. 103. *pag. 82. n. 61.*

Ad Dei, Deiparæque gloriam, & ſanctæ Eccleſiæ exaltationem.

Errata potiora ſic corrige:

P*aginâ 16. lineâ 3. pro* mo *lege* imò.
Pag. 22. lin. 21. pro negare *lege* aſſerere.
Pag. 23. lin. 5. pro eſt *lege* eſſe.
Ibi lin. 13. Pro oportet *lege* oportere.
Pag. 26. in fine pro ſed Regni ſui *lege* ſed erga Regni ſui.
Pag. 27. in initio ſic lege urbes æquo prælio occupatas, ſuis quoque Regijs juribus ſpoliandum aggreſſorem juſtè decernit.
Pag. 28. lin. 6. iſtis verbis: Quoad omnimodam lumini &c. *adde* quoad omnimodam moralitatis lumini &c.
Pag. 49. lin. 2. pro publici regiminis *lege* publico regimine.
Pag. 57. lin. pro jacd ſacerdotium *lege* id Sacerdotium.
Pag. 92. lin. 7. pro ſucceſſione *lege* ſucceſſionem.
Pag. 100. n. 86. lin. 4. deleatur ly Altero.
Pag. 128. lin. 18. pro proſitprium *lege* proprium ſit dirigere.
Pag. 162. lin. 5. pro ſubjacet *lege* ſubjaceat.
Pag. 197. lin. 3. pro ſacrilegio *lege* ſacrilego.
Pag. 201. lin. pro pe *lege* per.
Eâdem pag. lin. ultimâ pro rd *lege* ad.
Pag. 215. lin. 25. reiicto *lege* relicto.
Pag. 283. n. 47. lin. 4. pro recognoſcat *lege* recognoſcatur.
Pag. 324. n. 98. lin. 6. pro quæ uti temporalia jura ſunt, non equidem quà talia, *lege* quæ utique temporalia jura ſunt, & tamen, non equidem quà talia &c.

Reliquos errores facilè corriget benevolus Lector.

H. 4 323

329

Z
4. 4. 323

0056L9589

Mei